

**Listing and Selling Homes
From San Jose to Sacramento**

JASSI GILL Broker/Owner

Ph:510-304-9292

Refinance Now

@ZERO COST

Call Sukhi Gill:510-207-9067

CADRE Lic.#01180969

CADRE#00966763

Hardeep S. Rai

ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਵਕੀਲ

Attorney-at-Law

- ਨੌਵੀਂ ਸਰਕਟ ਕੋਰਟ • ਬੋਰਡ ਆਫ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਪੀਲ
- ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕੇਸ • ਫੈਮਿਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ
- ਲੇਬਰ ਦੇ ਕੇਸ • ਡਿਪੈਂਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕੇਸ • ਅਮੈਰਿਕਨ ਅਥੋਰਿਟੀ ਦੇ ਕੇਸ • ਬੈਂਕਰਪਸੀ

SAN FRANCISCO

TEL: 415.693.9131

FAX: 415.693.9135

rai@hsrai.com
www.hsrai.com

Fremont

TEL: 510-791-1111

FAX: 510-791-1119

Ad space available

Please call

Ph: 847-359-0756

Eighteenth Year of Publication

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਐਡੀਸ਼ਨ

Price 50¢

ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਅਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਫਤਾਵਾਰ

Email:punjabtimes1@gmail.com

www.punjabtimesusa.com

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Punjab Times, Vol 18, Issue 15, April 15, 2017

20451 N Plum Grove Rd., Palatine, IL 60074

Ph:847-359-0746, Fax:847-705-9388

ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਮੁਦੇ 'ਤੇ ਮੁੜ ਘਿਰਿਆ ਭਾਰਤ

ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸੂਬੇ ਓਂਟਾਰੀਓ ਵੱਲੋਂ ਮਤਾ ਪਾਸ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ): ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਓਂਟਾਰੀਓ ਸੂਬੇ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ 1984 ਦੀ ਸਿੱਖ ਨਸਲਕ੍ਰਸ਼ੀ ਬਾਰੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਮਤੇ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਮੁੜ ਭਖ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਦ ਵਿਚ 1984 ਨਸਲਕ੍ਰਸ਼ੀ ਸਬੰਧੀ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਣ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਉਠ ਰਹੀ ਹੈ। ਦੱਸ ਦਈਏ ਕਿ ਓਂਟਾਰੀਓ ਅਸੈਂਬਲੀ ਨੇ 1984 ਵਿਚ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਘਾਣ ਨੂੰ ਨਸਲਕ੍ਰਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਮਤਾ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਜੂਨ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ. ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਲੀਡਰ ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਹਮਾਇਤ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਹ ਮਤਾ ਪਾਸ ਨਾ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਉਦੋਂ ਇਹੋ ਲਿਬਰਲ ਪਾਰਟੀ ਇਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਭੁਗਤੀ। ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਮਾਗਾਟਾਮਾਰੂ ਘਟਨਾ ਉਤੇ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗ ਕੇ ਸਲਾਘਾ ਦੀ ਪਾਤਰ ਬਣੀ ਸੀ। ਹੁਣ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ 'ਸਿੱਖ ਵਿਰਾਸਤੀ ਮਹੀਨਾ' ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ 150ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਦੇ ਜਸ਼ਨ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਮਨਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪੋਸਟਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਇਕ ਪਾਸੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਧਾਨ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਕਿਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ?

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਓਂਟਾਰੀਓ ਮਤੇ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘਿਰ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਨੂੰਹ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਮੌਤ ਹੋਈ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਐਚ.ਐਸ. ਫੁਲਕਾ ਨੇ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੇ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਨ, ਜੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਬੀਬੀ ਬਾਦਲ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰੇ। ਸ. ਫੁਲਕਾ ਨੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਮੈਂਬਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਚੰਦੂਮਾਜਰਾ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਚੁੱਕਣ ਨੂੰ ਲੋਕ ਦਿਖਾਵਾ ਤੇ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਦੋਗਲੀ ਨੀਤੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਸ. ਫੁਲਕਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਭਾਈਵਾਲ ਸਰਕਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ 1984 ਦੇ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਚੰਦੂਮਾਜਰਾ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲੋਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੰਗ ਕਰਨਾ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਖੇਡਣ ਵਰਗਾ ਹੈ।

ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਮੌਦੀ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਬੇਵਸਾਹੀ ਦਾ ਆਲਮ

ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ: ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਹੋਈ ਜ਼ਿੰਮਨੀ ਚੋਣ ਵਿਚ ਹਿੰਸਾ ਦੌਰਾਨ ਅੱਠ ਮੌਤਾਂ ਅਤੇ ਮਹਿਜ਼ 7 ਫੀਸਦੀ ਵੋਟਿੰਗ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਗੁੱਸੇ ਬਾਰੇ ਵੱਡੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਪਿੱਛੋਂ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਅਨੰਤਨਾਗ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮਨੀ ਚੋਣ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਘਾਟੀ ਵਿਚ ਵੱਖਵਾਦੀ ਆਗੂ ਸੂਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਬਾਈਕਾਟ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦੇ ਆਏ ਹਨ, ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਉਹ ਆਪਣੇ 'ਮਿਸ਼ਨ' ਵਿਚ ਜ਼ਿੰਨਾ ਸਫਲ ਰਹੇ, ਉਹ ਪੀ.ਡੀ.ਪੀ. ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਹੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਘਾਟੀ ਵਿਚ ਪੀ.ਡੀ.ਪੀ. ਅਤੇ

ਗੰਦਰਬਲ ਵਿਚ ਦੋ ਦਰਜਨ ਥਾਂਵਾਂ ਉਤੇ ਪਥਰਾਅ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰੀਆਂ। ਇਥੋਂ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਨਫਰੰਸ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਫਾਰੂਕ ਅਬਦੁੱਲਾ ਅਤੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪੀ.ਡੀ.ਪੀ. ਵੱਲੋਂ ਨਜ਼ੀਰ ਅਹਿਮਦ ਖਾਨ ਚੋਣ

ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦੌਰਾਨ 2016 ਵਿਚ ਇਕ ਮਹੀਨਾ ਚੱਲੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ 90 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਢੁਕਵੇਂ ਹੱਲ ਦੀ ਥਾਂ 'ਬਲ' ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਹੀ ਕੀਤਾ। ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਖਾਸ ਕਰ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿਚ ਰੋਹ ਵੱਧ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਵੀ ਗੁੱਸਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕੋਈ ਪਹਿਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ। ਸਭਕਾਂ ਉਤੇ ਜੇ ਨੌਜਵਾਨ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ 17-18 ਸਾਲ ਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਹਥਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਮਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ-ਬਰ-ਤਿਆਰ ਹਨ।

ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ ਸੰਸਦੀ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਪੈਂਦੇ ਤਿੰਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ, ਬਡਗਾਮ ਤੇ

ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਗੰਦਰਬਲ ਵਿਚ ਇਕ ਚੋਣ ਬੁਝ ਨੂੰ ਫੁਕਣ ਲਈ ਪੈਟਰੋਲ ਬੰਬ ਸੁੱਟ ਰਹੀ ਭੀੜ ਉਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਸਤਿਆਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਵਾਸਤੇ ਫੌਜ ਸੱਦਾਈ ਪਈ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਹਿੰਸਾ ਵਿਚ 100 ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਵਾਨ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਏ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਵਿਚ ਕਈ ਨਾਗਰਿਕ ਵੀ ਫੱਟਣ ਹੋਏ।

ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀ ਸੀਟ ਲਈ ਇਹ ਉਪ ਚੋਣ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਡਗਾਮ ਅਤੇ ਗੰਦਰਬਲ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ, ਕਰਵਾਉਣੀ ਬੇਹੱਦ ਚੁਣੌਤੀ ਭਰਪੂਰ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਚਲਾ ਰਹੀ ਪਾਰਟੀ ਪੀ.ਡੀ.ਪੀ. ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਮੈਂਬਰ ਤਾਰਿਕ ਕਾਰਾ ਵੱਲੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਖਾਲੀ ਹੋਈ ਸੀ।

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 8 'ਤੇ)

**We Do Real Estate in
Bay Area & Central Valley**

**We do loans anywhere
in California**

Cell: 408-816-0408

Tel: 209-918-6464

Fax: 866-594-4680

email:

realtoramanhunda@gmail.com

AMAN S. HUNDAL

Broker/Realtor/MBA

BRE# 01839828

NMLS# 162808

16 Corning Ave, Ste. 230, Milpitas, CA 92035

3819 Northern Oak Dr., Ceres, CA 95307

CDPE, SFR *LAR 2010, 2011, 2012 Masters Club
Masters Emerald Award 2010, 2011

Raja SWEETS & CATERING
Presents

**PARADISE
BALLROOMS**
banquet hall & event center

ਹਰ ਮੌਕੇ ਜਿਵੇਂ ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀ, ਰਿਸੈਪਸ਼ਨ, ਜਨਮਦਿਨ, ਪਾਰਟੀ ਲਈ
200 ਤੋਂ 1000 ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਬੈਠਣ ਅਤੇ ਖਾਣ ਲਈ ਹਾਲ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਹੈ।

SERVICES INCLUDE

- CATERING
- SILVERWARE
- CHINAWARE
- DECORATED HALL
- LINEN
- SEVERAL BAR OPTIONS
- SECURITY
- WAIT STAFF
- FULL SETUP INCLUDING
TABLE CLOTH, NAPKINS, CHAIRS ETC.

PARADISE BALLROOMS

4100 Peralta Blvd. Fremont, CA 94536

(510) 900-6319

info@paradiseballrooms.com

www.paradiseballrooms.com

**Law Office of
Manpreet S. Gahra**

- > ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਸੇਵਾਵਾਂ
- > ਫੈਮਿਲੀ ਲਾਅ
- > ਬਿਜਨਸ ਲਾਅ

**Criminal Defense (DUI,
simple battery, domestic
violence, immigration
post-conviction relief)**

Manpreet S. Gahra
Attorney At Law

Berkeley Office

2161 Shattuck Ave., 304, Berkeley

Ph:510-841-4582 Fax:510-217-6847

Sacramento Office

Call For Appointment

Ph:916-970-5611

Email: manpreet@gahralaw.com

IT'S CRICKET TIME!

ON WILLOW^{HD}

PUNJABI MEGA PACK

\$19⁹⁹

/mo

FOR 24 MONTHS

Save \$120 over 2 years

1-800-898-2681 Dish.com/Punjabi

dish
YOUR CULTURE AT HOME

WILLOW

PTC
PUNJABI

jus
punjabi

PTC
NEWS

JUS
one

+5
CHANNELS

All offers require credit qualification, 2-Year commitment with early termination fee and eAutoPay. Requires subscription to a qualifying American or DishLATINO package starting at \$29.99/mo. Offer for new and qualifying former customers only. Important Terms and Conditions: Qualification: Advertised price requires credit qualification and eAutoPay. Upfront activation and/or receiver upgrade fees may apply based on credit qualification. Offer ends 6/21/17. 2-Year Commitment: Early termination fee of \$20/mo. remaining applies if you cancel early. \$120 Savings Offer: Receive a monthly credit of \$5 for the first 24 months. Requires subscription to International package and qualifying American or DishLATINO package (starting at \$29.99/mo). NOT included in advertised price (and subject to change): Taxes & surcharges, add-on programming (including premium channels), Protection Plan, and transactional fees. Other: All packages, programming, features, and functionality are subject to change without notice. After 6 mos., you will be billed \$8.99/mo. for Protection Plan unless you call to cancel. After 2 years, then-current everyday prices for all services apply. For business customers, additional monthly fees may apply. Free standard professional installation only. © 2017 DISH Network L.L.C. All rights reserved.

ਸਾਬਕਾ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਖਿਲਾਫ ਹੋਵੇਗੀ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਜਾਂਚ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੰਗਰੂਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਦੋ ਕਿਸਾਨਾਂ ਕੋਲੋਂ ਜਬਰੀ ਵਸੂਲੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਘਿਰੇ ਸੰਗਰੂਰ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਇੰਦਰਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਸੁਨਾਮ ਦੇ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਜਸਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਲੋਗੋਵਾਲ ਬਾਣੇ ਦੇ ਐਸ.ਐਚ.ਓ. ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦੋ ਹੋਰ ਬਾਣੇਦਾਦਾ ਖਿਲਾਫ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਵੱਲੋਂ ਜਾਂਚ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਦੇ ਆਈ.ਜੀ. ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਵਰਮਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੰਦਰਬੀਰ ਸਿੰਘ (ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਏ.ਆਈ.ਜੀ. ਪਰਸੋਨਲ) ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੁਲਿਸ ਦਾ

ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਲਾਉਣ ਲਈ ਯੂਟੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਤਿੰਨ ਆਈ.ਪੀ.ਐਸ. ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਪੈਨਲ ਵਿਚੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਜਾਂਚ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸੰਗਰੂਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਸਿਟੀ ਪੁਲਿਸ ਚੌਕੀ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਡਰੁਖਾਂ ਚੌਕੀ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਨੂੰ ਲਾਈਨ ਹਾਜ਼ਰ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਮੀਡੀਆ ਸਲਾਹਕਾਰ ਰਵੀਨ ਠਾਕਰਾਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਸਲੇ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾਵੇ।

ਨਹਿਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਸੱਦਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਸਤਲੁਜ-ਯਮੁਨਾ ਲਿੰਕ ਨਹਿਰ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਸਬੰਧੀ ਪੰਜਾਬ-ਹਰਿਆਣਾ ਦਰਮਿਆਨ ਜਾਰੀ ਅੜਿੱਕੇ ਦੌਰਾਨ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਸੱਦਿਆ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਥੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਮੀਟਿੰਗ 20 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜਸਟਿਸ ਪੀ.ਸੀ. ਘੋਸ਼ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਮੁਕੁਲ ਰੋਹਤਗੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ 20 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਮੀਟਿੰਗ ਲਈ ਸੱਦਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਤਲਾਸ਼ਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਸੁਰੀ ਰੋਹਤਗੀ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਉਦੋਂ ਆਖੀ ਜਦੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਰਾਮ ਜੇਠਮਲਾਨੀ ਅਤੇ ਆਰ.ਐਸ. ਸੂਰੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ

ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦੀ 12 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਲਈ ਟਾਲੀ ਜਾਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਬੇੜੇ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਅਤੁਲ ਨੰਦਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬੇ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਅਸਤੀਫ਼ੇ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਲਈ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੀ ਸੁਣਵਾਈ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਵੱਲੋਂ ਸਤਲੁਜ-ਯਮੁਨਾ ਲਿੰਕ ਨਹਿਰ ਬਾਰੇ 20 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਸੱਦਣ ਦਾ ਸੁਆਗਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸਜ਼ਾ-ਏ-ਮੌਤ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ/ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਫ਼ੌਜੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਕੁਲਭੂਸ਼ਣ ਜਾਧਵ ਨੂੰ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਜਾਸੂਸੀ ਅਤੇ ਭੰਨ-ਤੋੜ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸਜ਼ਾ-ਏ-ਮੌਤ ਸੁਣਾਈ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਭਾਰਤ ਨੇ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਨੂੰ ਗਿਣਿਆ-ਮਿਥਿਆ ਕਤਲ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਧਵ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਵੀ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਾ ਸਮਝੇ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫ਼ੌਜ ਵੀ ਹਰ ਟਾਕਰੇ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀ ਸਮੁੰਦਰੀ ਫ਼ੌਜ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਧਵ (46) ਨੂੰ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ

ਰਾਹੀਂ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮੁਲਕ ਦੀ ਫ਼ੌਜ ਦੇ ਮੁਖੀ ਜਨਰਲ ਕਮਰ ਜਾਵੇਦ ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਾਜ਼ੁਕ ਦੌਰ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘ ਰਹੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਕਾਰ ਰਿਸ਼ਤੇ ਹੋਰ ਵਿਗੜ ਜਾਣ ਦਾ ਖ਼ਦਸ਼ਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਬੀਤੇ ਸਾਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਆਧਾਰਤ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਠਾਨਕੋਟ ਤੇ ਉੱਤਰੀ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਹਮਲਿਆਂ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਸੱਟ ਮਾਰੀ ਸੀ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਸਲਾਮਤੀ ਦਸਤਿਆਂ ਨੇ ਜਾਧਵ ਨੂੰ ਬੀਤੇ ਸਾਲ 3 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਗ਼ੜਬੜ ਵਾਲੇ ਸੂਬੇ ਬਲੋਚਿਸਤਾਨ ਵਿਚੋਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ

ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਇਰਾਨ ਰਾਹੀਂ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤੀ ਸਮੁੰਦਰੀ ਫ਼ੌਜ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫ਼ੌਜ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਇਕਬਾਲੀਆ ਜੁਰਮ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਭਾਰਤ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਾਧਵ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਸਮੁੰਦਰੀ ਫ਼ੌਜ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਉਸ ਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਭਾਰਤ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਇਕ ਦਰਜਨ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਗਾਮੀ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਵਤਨ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ।

ਰਵੀ ਬਾਠ

ਰੀਅਲ ਐਸਟੇਟ ਕੰਸਲਟੈਂਟ ਅਤੇ ਨੋਟਰੀ ਪਬਲਿਕ

Ravi Batth
M.A.(Eco.), SFR
Broker-Associate
Notary
BRE Lic.#01394943
ravi.batth@bhghome.com
Off: 925-776-2740
Fax: 925-776-2741
5887A Lone Tree Way
Antioch, CA 94531

ਅੱਜ ਦੀ ਮਾਰਕਿਟ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੇ ਘਰ ਦੀ ਕੀ ਕੀਮਤ ਹੈ, ਇਹ ਜਾਣਨ ਲਈ ਫਰੀ ਮਾਰਕਿਟ ਅਨੈਲਿਸਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਲਈ ਜਾਂ ਬੇ ਏਰੀਏ ਵਿਚ ਰੀਅਲ ਐਸਟੇਟ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਸੇਵਾ ਲੈਣ ਲਈ ਬਿਨਾ ਝਿਜਕ ਫੋਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।

I may help you in securing loans at good rates as well.

ਫੋਨ: 925-323-8626
rvbaat@gmail.com

ਸੰਜਨਾ ਪ੍ਰਭਾਕਰ

ਸੀਨੀਅਰ ਮੌਰਟਗੇਜ ਕੰਸਲਟੈਂਟ

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਪਹਿਲਾ ਘਰ ਖਰੀਦਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਜਾਂ ਹੁਣ ਵਾਲੇ ਘਰ ਨੂੰ ਰੀਫਿਨਾਂਸ ਕਰਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ?

■ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਘਰ ਲਈ ਕਿੰਨਾ ਲੋਨ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ?

■1% ਡਾਊਨ ਪੇਮੈਂਟ 'ਤੇ ਲੋਨ

(ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ)

■ਤੁਸੀਂ ਪ੍ਰੀ-ਅਪਰੂਵਲ ਲੈਟਰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਜਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਹੈ?

ਅੱਜ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਜਨਾ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰੋ

408-905-9849

email: sanjana4loans@gmail.com

Arcus NMLS # 1035734

ਸੰਜਨਾ ਪ੍ਰਭਾਕਰ
ਸੀਨੀਅਰ ਮੌਰਟਗੇਜ ਕੰਸਲਟੈਂਟ
NMLS # 378390

ਸੰਜਨਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ੇ ਰਿਐਲਟਰ ਰਾਹੀਂ ਘਰ ਲਓ ਅਤੇ ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਦਾ ਕਲੋਜ਼ਿੰਗ ਖਰਚਾ ਬਚਾਓ

PERSONAL INJURY ATTORNEYS
LAW OFFICES OF MANPREET S. BAINS
LAW OFFICES OF WILLIAM E. WEISS
AN ASSOCIATION OF LAW FIRMS

Offering Joint Representation at No Additional Cost

No Fees Unless Recovery for Your Injuries is Made

Car Accidents • Motorcycle and Bicycle Accidents • Bus and Truck Accidents
Injured Pedestrian • Wrongful Death • Brain and Head Injuries • Burn Injuries
Spinal Cord Injuries • Fractures and Joint Injuries • Construction Injuries • Civil Rights

RECENT RECOVERIES OBTAINED:*

\$4,000,000 Settlement for Motor Vehicle Accident

\$10,100,000 Confidential Settlement for Motorcycle/Truck Accident

\$4,200,000 Judgment for Premises Liability/Assault

*Past Performance Not a Guarantee of Future Results

Personal Injury matters are time sensitive!

For a free consultation, please call (510) 474-0028

E-mail: BainsWeiss@gmail.com

Serving the Bay Area and Beyond • Offices in San Francisco and Union City

ਚਿੜੀਓਂ ਸੇ ਮੈਂ ਬਾਜ਼ ਤੁੜਾਊਂ।
ਸਵਾ ਲਾਖ ਸੇ ਏਕ ਲੜਾਊਂ।
ਤਬੈ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨਾਮ ਕਹਾਊਂ।

ਖਾਲਸਾ ਸਾਜਨਾ ਦਿਵਸ ਦੀ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਕੋਟਾਨਿ-ਕੋਟਿ ਵਧਾਈ

1699 ਦੀ ਵਿਸਾਖੀ ਮੌਕੇ ਕਲਗੀਧਰ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ
ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਖਾਲਸਾ ਸਾਜ ਕੇ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦਾ ਭਿੰਨ-ਭੇਦ ਹੀ
ਨਹੀਂ ਮਿਟਾਇਆ, ਸਗੋਂ ਇਕ-ਇਕ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਵਾ-ਸਵਾ ਲੱਖ
ਨਾਲ ਲੜਨ ਦਾ ਬੱਲ ਵੀ ਬਖਸ਼ਿਆ।
ਸਿੰਘ ਸਜੇ ਗੁਰੂ ਵਾਲੇ ਬਣੇ।

ਵਲੋਂ:

ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬੈਣੀਵਾਲ, ਸੈਨ ਹੋਜੇ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ
ਫੋਨ: 408-421-9463

ਸਭ ਸਿਖਨ ਕੇ ਹੁਕਮ ਹੈ ਗੁਰੂ ਮਾਨਿਓ ਗ੍ਰੰਥ॥

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਟੈਂਪਲ, ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ

2468 Tierra Buena Rd., Yuba City, CA 95992

ਖਾਲਸਾ ਸਾਜਨਾ ਦਿਵਸ ਵਿਸਾਖੀ ਦੀ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈ ਹੋਵੇ

ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਟਾਇਰਾ ਬਿਊਨਾ, ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ ਵਿਖੇ ਵਿਸਾਖੀ ਦਾ ਦਿਹੜਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਨੁਸਾਰ ਬਹੁਤ ਜੀ ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਮੂਹ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਸਮੇਤ ਗੁਰੂਘਰ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਅਸੀਸਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ ਜੀ।

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਵੇਰਵਾ

21 ਅਪਰੈਲ 2017, ਸ਼ੁਕਰਵਾਰ

ਅਰੰਭ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ
ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੀਵਾਨ ਸ਼ਾਮ 6:30 ਵਜੇ ਤੋਂ ਰਾਤ 8:30 ਵਜੇ ਤੱਕ
ਜਥੇ: ਗੁਰੂ ਘਰ ਦਾ ਹਜ਼ੂਰੀ ਜਥਾ
ਭਾਈ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬੋਦਲ ਦਾ ਜਥਾ
ਗਿਆਨੀ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਤੂਫਾਨ ਦਾ ਢਾਡੀ ਜਥਾ
ਕਥਾਵਾਚਕ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ

22 ਅਪਰੈਲ 2017, ਸਨਿਚਰਵਾਰ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੀਵਾਨ ਸ਼ਾਮ 6:30 ਵਜੇ ਤੋਂ ਰਾਤ 8:30 ਵਜੇ ਤੱਕ
ਜਥੇ: ਗੁਰੂ ਘਰ ਦਾ ਹਜ਼ੂਰੀ ਜਥਾ
ਭਾਈ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬੋਦਲ ਦਾ ਜਥਾ
ਗਿਆਨੀ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਤੂਫਾਨ ਦਾ ਢਾਡੀ ਜਥਾ
ਕਥਾਵਾਚਕ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ

23 ਅਪਰੈਲ 2017, ਐਤਵਾਰ

ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਚੋਲਾ ਬਦਲਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸਵੇਰੇ ਠੀਕ 8 ਵਜੇ
ਭੋਗ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ
ਉਪਰੰਤ ਵਿਸਾਖੀ ਦੇ ਦਿਹਾੜੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੀਰਤਨ ਦੀਵਾਨ
ਅਤੇ ਢਾਢੀ ਦੀਵਾਨ ਸਜਣਗੇ। ਗੁਰੂ ਘਰ ਦਾ ਹਜ਼ੂਰੀ ਜਥਾ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੱਦੇ
'ਤੇ ਭਾਈ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬੋਦਲ ਦਾ ਕੀਰਤਨੀ ਜਥਾ ਅਤੇ ਗਿਆਨੀ
ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਤੂਫਾਨ ਦਾ ਢਾਡੀ ਜਥਾ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ
ਢਾਡੀ ਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਨਿਹਾਲ ਕਰਨਗੇ।

ਨੋਟ: ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਸਪੈਸ਼ਲ ਸਨੈਕਸ ਅਤੇ ਗੋਲ
ਗੱਪਿਆਂ ਤੇ ਚਾਟ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਵੇਗਾ।
ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ ਅਟੁੱਟ ਵਰਤੇਗਾ

ਇਹ ਸੇਵਾਵਾਂ ਸ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿਆੜਾ (ਬਿਆੜਾ ਪਰਿਵਾਰ)
ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਵੱਲੋਂ ਹੋਵੇਗੀ

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: ਹੈਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ, ਫੋਨ: 530-673-9918

ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰ

ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ 530-701-3971

ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿਆੜਾ 530-682-5861

ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ 530-682-5860

ਉਂਟਾਰੀਓ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦਾ ਮਤਾ ਪ੍ਰਵਾਨ

ਟਰਾਂਟੋ: ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ 1984 ਦੀ ਸਿੱਖ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਬਾਰੇ ਮਤਾ ਵੱਡੀ ਹਮਾਇਤ ਨਾਲ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਹੁਕਮਰਾਨ ਲਿਬਰਲ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਬੀਬੀ ਹਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਮੱਲ੍ਹੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿੱਜੀ ਮਤੇ-46 ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਉਤੇ ਵਰਲਡ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਤਸੱਲੀ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦਿਆਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਕਦਮ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮਤੇ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਦਨ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੀ ਹਿੰਸਾ, ਨਫਰਤ, ਫਿਰਕਾਵਾਦ, ਅਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਅਤੇ 1984 ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਅੰਦਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਵਰਗੀ ਘਟਨਾ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਆਪਣੀਆਂ, ਇਨਸਾਫ ਪਸੰਦ, ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਸਬੰਧੀ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ।

ਧਿਆਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਮਤਾ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਜੂਨ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧੀ ਪਿਰ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ. ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਲੀਡਰ ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਹਮਾਇਤ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਹ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਨਾ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਉਦੋਂ ਇਹੋ ਲਿਬਰਲ ਪਾਰਟੀ ਇਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਭੁਗਤੀ। ਵਰਲਡ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਜਿਥੇ ਉਹ ਲਿਬਰਲ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਮਤੇ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ 'ਤੇ ਖੁਸ਼ ਹਨ, ਉਥੇ ਉਹ ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ

ਅਸੈਂਬਲੀ 'ਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਨ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਔਜਲਾ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਪਾਰਟੀ ਹਾਈ ਕਮਾਂਡ ਕੋਲ ਰੱਖਣਗੇ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਮਿਲੀ ਤਾਂ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਮੁਆਫੀ ਦੀ ਮੰਗ ਰੱਖਣਗੇ। ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਔਜਲਾ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ 11 ਅਗਸਤ 2005 ਨੂੰ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗੀ ਸੀ। ਕੌਮੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਵੀ 16 ਮਾਰਚ 2014 ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਮੁਆਫ ਮੰਗੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ

ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਵੀ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀ ਇਸ ਹਿੰਸਾ ਲਈ ਦੁੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਸਕੱਤਰ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਲਕੱਤਾ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਨਵੰਬਰ 1984 ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਨੂੰ ਵਾਪਰਿਆ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਕਦੇ ਵੀ ਰਸਮੀ ਤੌਰ ਉਤੇ ਮੁਆਫੀ ਨਹੀਂ ਮੰਗੀ ਗਈ। ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਮੰਗੀ ਮੁਆਫੀ ਵੀ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਇਕ ਬਹਿਸ ਦੌਰਾਨ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਦੋਂਕਿ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਵੀ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਹੀ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗੀ ਸੀ।

ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਫਰਾਖਦਿਲੀ ਵਿਖਾਉਣ ਦਾ ਸਲਾਹ

ਪਟਿਆਲਾ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰੋ. ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬੰਡੂਗਰ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਉਂਟਾਰੀਓ ਸੂਬੇ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ 1984 ਦੀ ਸਿੱਖ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ 'ਤੇ ਪਾਸ ਮਤੇ ਦੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਮੰਦਭਾਗਾ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਫਰਾਖਦਿਲੀ ਵਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੋ. ਬੰਡੂਗਰ ਨੇ ਸਭਾ ਦੇ ਮਤੇ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਚੁਰਾਸੀ ਦੀ ਸਿੱਖ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਸਬੰਧੀ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗੇ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਉਂਟਾਰੀਓ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਮਤੇ ਦੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੋ. ਬੰਡੂਗਰ ਨੇ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਕਾਰਨ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਜ਼ਖਮ ਅਜੇ ਵੀ ਖੋਲ੍ਹੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦਾ ਘਾਣ: ਫੂਲਕਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਤੇ 'ਆਪ' ਵਿਧਾਇਕ ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਫੂਲਕਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਵੰਬਰ 1984 ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਨਰਸਿੰਹਾਰ ਸੀ, ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੇ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ। ਨਵੰਬਰ 1984 ਕਤਲੇਆਮ ਦੇ ਕੇਸ ਲੜ ਰਹੇ ਸ੍ਰੀ ਫੂਲਕਾ ਨੇ ਉਂਟਾਰੀਓ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਨੂੰ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਵੱਲੋਂ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰਨ ਨਿਖੇਧੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸੂਬੇ ਉਂਟਾਰੀਓ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਮਤੇ ਦੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਖਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਮਤੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਗੋਪਾਲ ਬਾਗਲੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਰਾਜਸੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਵਿਸਾਖੀ ਨੂੰ ਕੌਮੀ ਮਾਨਤਾ

ਕਨੈਕਟੀਕਟ: ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕਨੈਕਟੀਕਟ ਸਿਟੀ ਆਫ ਨਾਰਵਿਚ ਵਿਚ ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਸਿਰਜਣਾ ਦਿਹਾੜੇ ਵਿਸਾਖੀ ਨੂੰ ਕੌਮੀ ਦਿਨ ਵਜੋਂ ਮਨਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਨੈਕਟੀਕਟ ਸਟੇਟ ਮੇਅਰ ਡੈਬ ਹੈਨਰੀ ਨੇ ਸਿਟੀ ਹਾਲ ਨਾਰਵਿਚ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੌਰਾਨ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਕੀਤਾ।

ਮੇਅਰ ਡੈਬ ਹੈਨਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਮੈਂਬਰ ਪਲੈਨਿੰਗ ਬੋਰਡ ਨਾਰਵਿਚ, ਮੈਂਬਰ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਆਫ ਜਸਟਿਸ ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸਿੱਖ ਸੇਵਕ ਸੁਸਾਇਟੀ ਯੂ.ਐਸ.ਏ. ਯੂਨਿਟ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਲਗਾਤਾਰ ਮਨੁੱਖੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਲਈ ਤੇ ਨਸਲਵਾਦ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਤਾਰ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਸਮੁੱਚੀਆਂ ਪੰਥਕ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਸਾਖੀ ਨੂੰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਡੇਅ ਵਜੋਂ ਮਨਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਐਲਾਨਾਮਾ ਮੇਅਰ ਡੈਬ ਹੈਨਰੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਪਿੱਛੋਂ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੇਅਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਐਲਾਨਾਮੇ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਿੱਖ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਹਨ। ਵੱਖਰੀ ਹੋਂਦ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਧਰਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਿੱਖ ਧਰਮ 5ਵੇਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਧਰਮ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਆਰਥਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ, ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫਤਾਂ ਮੌਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਤੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲੋਕ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ 14

ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦਾ ਸਿਰਜਣਾ ਦਿਵਸ ਨੈਸ਼ਨਲ ਸਿੱਖ ਡੇਅ ਵਜੋਂ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਵੇ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਇਹ ਮੰਗ ਮੰਨ ਲਈ ਗਈ, ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਮੇਅਰ ਦੇ ਇਸ ਐਲਾਨ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ ਪਾਵੇਗੀ ਸਾਰਾਗੜ੍ਹੀ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਾ ਮੁੱਲ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰਾਗੜ੍ਹੀ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਨੂੰ ਸਪਰਪਤ ਯਾਦਗਾਰਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ 'ਸਾਰਾਗੜ੍ਹੀ ਐਂਡ ਦ ਡਿਫੈਂਸ ਆਫ ਸਮਾਣਾ ਫੋਰਟਜ਼,' ਦਾ ਬਰਤੀਸਿਕ ਸਿੱਖਸ ਇਨ ਦਾ ਤਿਰਾਹ ਕੈਪਟਨ 1897-98' ਨੂੰ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਸਿੱਖ ਰੈਜੀਮੈਂਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਹਾਦਰ 21 ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹਵਲਦਾਰ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਜੰਗ ਲੜਦਿਆਂ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਾ ਜਾਮ ਪੀਤਾ ਜੋ ਅੱਜ ਤੱਕ ਦੇ ਯੁੱਧਾਂ ਵਿਚ ਮਹਾਨ ਸਥਾਨ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਸਮਰਪਤ ਹੈ ਉਸ ਬਹਾਦਰ ਨੂੰ ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਦਾਦ' ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੇ ਜੰਗ ਦੇ ਅਖੀਰਲੇ ਪਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੂਰਮਿਆਂ ਵਾਂਗ ਜੂਝਦਿਆਂ ਕਈ ਕਬਾਇਲੀ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ

ਉਤਾਰਿਆ। ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਦੌਰਾਨ ਅਦਾਕਾਰ ਰਣਦੀਪ ਹੁੱਡਾ ਨੇ ਸਾਰਾਗੜ੍ਹੀ ਦੀ ਲੜਾਈ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਹਵਲਦਾਰ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਮੂਰਤੀਮਾਨ ਕੀਤਾ। ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭਾਵੁਕ ਹੁੰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਅਣਕਹੀ ਕਹਾਣੀ ਸੀ ਜੋ ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਨੂੰ ਉਡੀਕ ਰਹੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਾਰਾਗੜ੍ਹੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਤੇ ਲੇਖ ਲਿਖੇ ਗਏ ਹਨ, ਪਰ ਤਿਰਾਹ ਮੁਹਿੰਮ ਮੁਕੰਮਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਆਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਵਾਂਝੀ ਹੀ ਰਹਿ ਗਈ।

ਡੇਰਾ ਮੁਆਫੀ ਬਾਰੇ ਡੇਢ ਸਾਲ ਪਿੱਛੋਂ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਨੇ 2015 ਵਿਚ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫੀ ਬਾਰੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਚਿੱਠੀ ਭੇਜਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਮੰਗੀ ਹੈ। ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਨੇ ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਲੈਟਰ ਹੌਡ 'ਤੇ ਇਕ ਪ੍ਰੈਸ ਨੋਟ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੇ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਸਬੰਧੀ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਮਾਮਲੇ ਤੋਂ ਤਕਰੀਬਨ ਡੇਢ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦਿੰਦਿਆਂ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 2015 ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਸਿਰਸੇ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਚਿੱਠੀ ਲਿਆਉਣ ਅਤੇ ਮੁੰਬਈ ਵਿਚ ਅਦਾਕਾਰ ਅਕਸ਼ੇ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਅਤੇ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਸਹੂਲਤਾਂ ਆਦਿ ਦੇਣ ਦਾ ਝੂਠਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਦਕਿ ਹਕੀਕਤ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਡੇਢ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣ ਬਾਰੇ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਨਵਰੀ 2016 ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਖਿਲਾਫ ਲੱਗੇ

ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ

ਹੈ ਸਿਰਸੇ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਚਿੱਠੀ ਕੌਣ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ, ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੂਰੀ ਪਤਤਾਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਿਲਾਫ ਲੱਗੇ ਝੂਠੇ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਮਿਲ ਸਕੇ ਅਤੇ ਅਸਲ ਗੁਨਾਹਗਾਰ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਸਕੇ। ਯਾਦ ਕਰਾ ਦਈਏ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਸਿਰਸੇ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਦੇ ਭਧੇ ਮਾਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ (ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਸਿਰਸਾ ਮੁਖੀ) ਵਿਚਕਾਰ ਸੁਲਹ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲੱਗੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ 'ਚ ਵਸਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਖਿਲਾਫ ਰੋਸ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਉਤੇ ਲੱਗੇ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਕਰੇ ਪਹਿਲ : ਬੰਡੂਗਰ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਵਿਸਾਖੀ ਦੇ ਦਿਹਾੜੇ ਨੂੰ 'ਸਿੱਖ ਕੌਮੀ ਦਿਵਸ' ਵਜੋਂ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇਸ ਦਿਵਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਕੌਮੀ ਦਿਵਸ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰੋ. ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬੰਡੂਗਰ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਸੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸਾਖੀ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਕੌਮੀ ਦਿਵਸ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

‘ਟਰਨਬੁਲ ਸਰਕਾਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇਵੇ ‘ਵਿਸਾਖੀ’ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ’

ਸਿਡਨੀ: ਲਿਬਰਲ ਪਾਰਟੀ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਤੇ ਕੀਟ-ਵਿਗਿਆਨੀ ਡਾ. ਅਮਰਜੀਤ ਟਾਂਡਾ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਦੀ ਟਰਨਬੁਲ ਸਰਕਾਰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਵਿਸਾਖੀ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕੌਮੀ ਦਿਹਾੜੇ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦੇਵੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਮਰੀਕੀ ਸੈਨੇਟ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ ਵਿਸਾਖੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਪਾਏ ਮਤੇ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਕੌਮੀ ਲਈ ਖੁਸ਼ ਖਬਰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਮਤਾ ਪੈਣ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਵਿਸਾਖੀ ਨੂੰ 'ਕੌਮੀ ਸਿੱਖ ਦਿਹਾੜੇ' ਵਜੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਰਾਹ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੈਪਟਨ ਵੱਲੋਂ ਲਿਹਾਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ‘ਸੈਟ’ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਭਾਰੀ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਆਈ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਸਾਦਾ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕ ਸਮਾਗਮ ਕਰ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹਰ ਪਾਸੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਇਸ ਕਦਮ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਹੋਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਦੀ ਫੌਜ ਖੜ੍ਹੀ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਸੱਤਾ ਦਾ ਲਾਹਾ ਦੇਣ ਲਈ ਮੁੱਖ ਪਾਰਲੀਮਾਨੀ ਸਕੱਤਰ (ਸੀ.ਪੀ.ਐਸ.) ਤੇ ਪਾਰਲੀਮਾਨੀ ਸਕੱਤਰ (ਪੀ.ਐਸ.) ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖਾਹਾਂ ਤੇ ਭੱਤੇ ਖਾਲੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ‘ਤੇ ਬੋਝ ਵਧਾਉਣਗੇ।

ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਾਨੂੰਨ ਮਾਹਿਰ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੱਸ ਰਹੇ ਹਨ। ਨਾਮੀ ਵਕੀਲ ਐਚ.ਸੀ. ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਹ ਕਦਮ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 164 ਦਾ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਕੁੱਲ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੇ 15 ਫੀਸਦੀ ਨੂੰ ਹੀ ਕੈਬਨਿਟ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੂੰ

ਪਾਰਲੀਮਾਨੀ ਸਕੱਤਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਤੌਹੀਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਵੀ ਹੱਲ ਕੱਢ ਲਿਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ‘ਪੰਜਾਬ ਚੀਫ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸੈਕਟਰੀ ਐਂਡ

ਪਾਰਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸੈਕਟਰੀ (ਅਪਾਇੰਟਮੈਂਟ, ਸੈਲਰੀਜ਼, ਅਲਾਊਂਸਿਜ਼, ਪਾਵਰ, ਪ੍ਰਿਵਿਲਿਜ਼ ਐਂਡ ਅਮੈਨਿਟੀਜ਼) ਬਿਲ’ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੂਪ ਦੇਣ ਲਈ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰਾਇ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬਿੱਲ ਹੁਣ ਵਿਧਾਨ

ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਰਜ਼ ‘ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ ਪਿਛਲੀ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਪਾਰਲੀਮਾਨੀ ਸਕੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਰਜ਼ ਉੱਤੇ ਇਕ ਕਾਨੂੰਨ ਰਾਹੀਂ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਪਾਰਲੀਮਾਨੀ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ 20 ਪਾਰਲੀਮਾਨੀ ਸਕੱਤਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਪਾਰਲੀਮਾਨੀ ਸਕੱਤਰਾਂ ਦੀ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਵੇਦ 164 (1ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦਾ ਆਕਾਰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਧਣ ਲੱਗਿਆ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਹੁਣ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਕੁਲ ਗਿਣਤੀ ਕਿਸੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਪੰਦਰਾਂ ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਮੇਤ 18 ਮੰਤਰੀ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਸਭਾ ਦੇ ਬਜਟ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਆਗਾਮੀ ਜੂਨ ਵਿਚ ਹੋਵੇਗਾ। ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਸਿਰਫ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਵਾਜਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਤੋਂ ਪਾਸ ਕਰਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਪਾਰਲੀਮਾਨੀ ਤੇ ਪਾਰਲੀਮਾਨੀ ਸਕੱਤਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸਬੰਧੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਬਿੱਲ

ਤਹਿਤ ਸੀ.ਪੀ.ਐਸ. ਦੀ ਤਨਖਾਹ 40 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਪੀ.ਐਸ. ਦੀ 35 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਮਿਥੀ ਗਈ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਮਾਸਕ ਮਕਾਨ ਕਿਰਾਇਆ ਭੱਤਾ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨਿਯਮਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਸਫਰ ਭੱਤਾ ਵੀ ਮਿਲੇਗਾ। ਤਜਵੀਜ਼ ਬਿੱਲ ਮੁਤਾਬਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਪਰ ਉਹ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਫਾਇਲ ਉੱਤੇ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਣਗੇ।

ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਪੱਥਰਬਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹਣ ਲਈ ਹੁਣ ਬਦਬੂ ਦੇ ਗੋਲੇ

ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ: ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਹਿੰਸਕ ਰੋਸ ਵਿਖਾਵਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਜਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਸਲਾਮਤੀ ਦਸਤਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੱਥਰਬਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਲਈ ਰਬੜ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਅਤੇ ਤਿੱਖੀ ਬਦਬੂ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗੋਲੇ ਵਰਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਉਂਜ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਗੈਰ-ਮਾਰੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਵਰਗ ਵਿਚ ਆਖਰੀ ਵਿਕਲਪ ਵਜੋਂ ਪੈਲੇਟ ਗੰਨਾਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਹੇਗਾ। ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਾਦੀ

ਵਿਚ ਪੈਲੇਟ ਗੰਨਾਂ ਦੇ ਬਦਲ ਤਲਾਸ਼ਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਮੁੱਤਲਕ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਜਾਰੀ ਸਨ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਅਮਨ-ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨਾਲ ਸਿੱਝਣ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਸਤਿਆਂ ਦੀ ਰਾਇ ਵੀ ਲਈ ਗਈ।

ਸਰਕਾਰੀ ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੇਕਾਬੂ ਹਾਲਾਤ ਦੌਰਾਨ ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੈਲੇਟ ਗੰਨਾਂ ਦੀ ਆਖਰੀ ਹਥਿਆਰ ਵਜੋਂ ਵਰਤੋਂ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ।

ਭਾਰਤੀ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਲਾਟਰੀ ‘ਚ ਜਿੱਤੇ 17.5 ਕਰੋੜ

ਦੁਬਈ: ਅਬੂ ਧਾਬੀ ਵਿਚ ਇਕ ਭਾਰਤੀ ਮਹਿਲਾ ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਲਾਟਰੀ ਵਿਚ 17.5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਇਨਾਮ ਜਿੱਤਿਆ ਹੈ। ਕੇਰਲ ਦੀ ਨਿਸ਼ਿਤਾ ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਪਿੱਲਈ ਨੇ ਇਕ ਕਰੋੜ ਦਰਹਾਮ ਦੀ ਲਾਟਰੀ ਜਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਕਰੰਸੀ ਮੁਤਾਬਕ ਰਕਮ 17,68,00,000 ਦੇ ਕਰੀਬ ਬਣਦੀ ਹੈ।

ਨਿਸ਼ਿਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਕਾਮਯਾਬੀ 50 ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਸਲ ਹੋਈ ਹੈ। ਲਾਟਰੀ ਨਿਕਲਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦੋ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮਾਂ ਨਿਸ਼ਿਤਾ ਕਰੋੜਪਤੀਆਂ ‘ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਫਿਲਹਾਲ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਖਸ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਕ ਕਰੋੜ ਦਰਹਾਮ ਦੀ ਲਾਟਰੀ ਜਿੱਤੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹੁਣ ਫਿੰਗਰ ਪ੍ਰਿੰਟ ਨਾਲ ਕਰੋ ਜਹਾਜ਼ ਦੀ ਸਵਾਰੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਯਾਤਰੀਆਂ ਲਈ ਅਧਾਰ ਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਬੁਕਿੰਗ ਤੇ ਬੋਰਡਿੰਗ ਸਿਸਟਮ ਲਿਆਉਣ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਿਸਟਮ ਨਾਲ ਯਾਤਰੀ ਦੀ ਇਕ ਉਂਗਲੀ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਟਿਕਟ ਤੇ ਬੋਰਡਿੰਗ ਪਾਸ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਗੱਲ ਸਿਵਲ ਐਵੀਏਸ਼ਨ ਮੰਤਰੀ ਪੀ. ਅਸ਼ੋਕ ਗਜਪਤੀ ਰਾਜੂ ਨੇ ਕਹੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਧਾਰ ਕਾਰਡ ਨਾਲ ਹੀ ਟਿਕਟ ਬੁਕਿੰਗ ਦਾ ਪਾਈਲਟ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਾਡੀ ਇੰਡਸਟਰੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕ ਇਸ ‘ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਧਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਬਾਇਓਮੈਟ੍ਰਿਕ ਡਾਟਾ ਹੀ ਪੈਸੇਜ਼ਰ ਦੀ ਪਛਾਣ ਦਾ ਜ਼ਰੀਏ ਬਣੇਗਾ। ਮੰਤਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਸਿਸਟਮ ਨਾਲ ਕਾਗਜ਼

ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਘਟੇਗੀ ਤੇ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਸਾਨ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੇਲਵੇ ਦੇ ਟਿਕਟ ਵੀ ਅਧਾਰ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਬੁੱਕ ਕਰਨ ਦੀ ਸਕੀਮ ‘ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਠੇਕਿਆਂ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਮਾਲੋਮਾਲ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਠੇਕਿਆਂ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਤੋਂ ਮਿਥੇ ਟੀਚੇ ਨਾਲੋਂ 28 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਵੱਧ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਕੇ ਠੇਕਿਆਂ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਨੂੰ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹ ਲਿਆ ਹੈ। ਆਬਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਤੇ ਠੇਕਿਆਂ ਦੀ ਪੰਜ ਫੀਸਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘਟਾਉਣ ਬਾਅਦ 1701 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕੀਮਤ ਰੱਖੀ ਸੀ, ਪਰ 1729 ਕਰੋੜ ਦਾ ਮਾਲੀਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਠੇਕਿਆਂ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਮਾਰਚ ਵਿਚ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹੀ ਜਾਣੀ ਸੀ, ਪਰ ਕੁਝ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰ ਕੇ ਸਿਰੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚੜ੍ਹ ਸਕੀ ਤੇ ਇਸ ਲਈ ਆਬਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਸੀਲਬੰਦ ਲਿਫਾਫਿਆਂ ਵਿਚ ਕੁਟੇਸ਼ਨਾਂ ਮੰਗੀਆਂ ਸਨ। ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਖਪਤ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਹੀ ਕੁਟੇਸ਼ਨਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾਲੀਆ ਲੁਧਿਆਣਾ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਤੋਂ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੀ ਰਾਖਵੀਂ ਕੀਮਤ 735 ਕਰੋੜ ਸੀ, ਪਰ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ 755 ਕਰੋੜ ਮਿਲੇ ਹਨ। ਪਟਿਆਲਾ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੀ ਰਾਖਵੀਂ ਕੀਮਤ 495 ਕਰੋੜ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ 496 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਮਿਲੇ ਹਨ।

ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੀ ਰਾਖਵੀਂ ਕੀਮਤ 284 ਕਰੋੜ ਸੀ ਜਦਕਿ 285 ਕਰੋੜ ਮਿਲੇ ਹਨ। ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਸਬੰਧੀ ਰਾਖਵੀਂ ਕੀਮਤ 96 ਕਰੋੜ ਸੀ ਜਦਕਿ ਮਿਲੇ 102 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹਨ। ਫਰੀਦਕੋਟ ਦੀ ਰਾਖਵੀਂ ਕੀਮਤ 91 ਕਰੋੜ ਸੀ ਤੇ ਮਿਲੇ ਵੀ 91 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਲਾਇਸੈਂਸ ਫੀਸ ਤੋਂ 3600 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਟੀਚਾ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ 1800 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੋਰ ਪਾਸਿਓਂ ਮਿਲਣੇ ਹਨ ਤੇ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਟੀਚਾ ਮਿਥਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਵੀ 5400 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ

ਠੇਕਿਆਂ ਬਾਰੇ ਅਦਾਲਤੀ ਹੁਕਮਾਂ ਦਾ ਲੱਭਿਆ ਤੋੜ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੌਮੀ ਤੇ ਰਾਜ ਮਾਰਗਾਂ ਦੇ ਪੰਜ ਸੌ ਮੀਟਰ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਠੇਕੇ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦਾ ਰਾਹ ਲੱਭ ਲਿਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰਾਜ ਮਾਰਗਾਂ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਰਾਜ ਮਾਰਗਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਰਾਜ ਮਾਰਗ 25 ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਕਦਮ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਕੌਮੀ ਤੇ ਰਾਜ ਮਾਰਗਾਂ ਦੇ ਪੰਜ ਸੌ ਮੀਟਰ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਵੇਚਣ ਉੱਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ।

ਦਰਅਸਲ, ਰਾਜ ਮਾਰਗਾਂ ਉੱਤੇ ਚੱਲਦੇ ਵਪਾਰਕ ਅਦਾਰਿਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਤੇ ਬਾਰਾਂ, ਅਹਾਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਨੂੰ ਫਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਯਤਨ ਵਜੋਂ ਰਾਜ ਮਾਰਗਾਂ ਦੇ 1.70 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 5.50 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੱਕ ਰਾਜ ਮਾਰਗਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਮਾਰਗਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਉਦੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਮਾਮਲਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ।

ਕੌਮੀ ਮਾਰਗਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕੌਮੀ ਮਾਰਗਾਂ ਬਾਰੇ ਮੌਜੂਦਾ ਨੀਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਜਿਵੇਂ ਲੁਧਿਆਣਾ, ਜਲੰਧਰ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਪਟਿਆਲਾ, ਫਗਵਾੜਾ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਬਾਈਪਾਸ, ਕੌਮੀ ਮਾਰਗਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਸੂਚੀ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਰਗਾਂ ਉੱਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਟੋਟੇ 31 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਮਾਰਗਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਟੀਚਾ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਉੱਨਾ ਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਵਾਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ

ਠੇਕੇ ਦੇਣ ਦੀ ਨੀਤੀ ਅਪਣਾਈ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਸਫਲਤਾ ਵੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਲਈ ਬੀਮਾ ਯੋਜਨਾ ਬੰਦ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਮਿਆਂ ਦੇ ਇਕ ਖਾਸ ਵਰਗ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਯੋਜਨਾ ਬੰਦ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਰਕਾਰ ਅਜਿਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕਵਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਭਾਰਤੀ ਬੀਮਾ ਯੋਜਨਾ ‘ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਤ ਕਰੇਗੀ। ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਨੇ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਪਰਵਾਸੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯੋਜਨਾ ਬੰਦ ਕਰਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਚੈੱਕ ਰਿਕਵਾਇਰਡ

(ਈ.ਸੀ.ਆਰ.) ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ 2012 ਵਿਚ ਇਹ ਯੋਜਨਾ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਮਹਿਜ਼ 1,073 ਗਾਹਕ ਹੀ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਿਰਫ 443 ਸਰਗਰਮ ਸਨ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 3.9 ਕਰੋੜ ਦਾ ਖਰਚਾ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਸਰਕਾਰ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ ਬੀਮਾ ਯੋਜਨਾ ‘ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਤ ਕਰੇਗੀ।

ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤ੍ਰਿਣਮੂਲ ਦੇ ਐਸ. ਰਾਏ ਤੇ ਭੋਜਪੁਰੀ ਅਭਿਨੇਤਾ, ਗਾਇਕ ਤੇ ਉਤਰ-ਪੂਰਬ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਭਾਜਪਾ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਮਨੋਜ ਤਿਵਾੜੀ ਹਨ। ਮਥੁਰਾ ਤੋਂ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਤੇ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਹੇਮਾ ਮਾਲਿਨੀ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਠੀਕ-ਠਾਕ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਫਿਲਮ ਤੇ ਕਲਾ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਰ ਲੋਕ ਵੀ ਘੱਟ ਹੀ ਸੰਸਦ ਪੁੱਜੇ। ਪਹਿਲਾਂ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਦਾ ਵੀ ਇਹੋ ਹਾਲ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਉਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜ਼ਰੂਰ ਪੁੱਜਦੇ ਹਨ।

ਸੰਸਦੀ ਕੰਮਕਾਰ ਤੋਂ ਕਲਾਕਾਰ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਕਿਨਾਰਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕ੍ਰਿਕਟਰ ਸਚਿਨ ਤੇਂਦੁਲਕਰ ਦੀ ਰਾਜ ਸਭਾ ‘ਚ ਹਾਜ਼ਰੀ ਘੱਟ ਹੈ। ਉਹ ਬੇਹੱਦ ਘੱਟ ਰਾਜ ਸਭਾ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਸੰਸਦ ਸੈਸ਼ਨ ‘ਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ‘ਚ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਬਣੇ ਫਿਲਮੀ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕਿਰਨ ਖੇਰ ਪਹਿਲੇ ਨੰਬਰ ‘ਤੇ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਰੇਖਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਦਿਨ ਸੰਸਦ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਤੋਂ ਭਾਜਪਾ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਪਰੇਸ਼ ਰਾਵਲ, ਵੀਰਭੂਮੀ ਦੀ

Punjab Times

Established in 2000
18th Year in Publication

Published every Saturday
by **A B Publication Inc.**
20451 N Plum Grove Rd.
Palatine, IL 60074-2018

Ph:847-359-0746
Fax:847-705-9388

Email:punjabtimes1@gmail.com
www.punjabtimesusa.com

Editor:

Amolak Singh Jammu

Astt. Editors:

Jaspreet Kaur

Kuljeet Singh

Our Columnists

Ashok Bhaura

Tarlochan Singh Dupalpur

Baljit Basi

Major Kular

California:

Shiara Dhindsa

Photographer

661-703-6664

Bay Area

Charanjit Singh Pannu

408-608-4961

Sacramento

Gurbarinder Singh Raja

916-533-2678

Distributed in:

California, Illinois, Indiana, Ohio,
Michigan, Wisconsin, Mississippi,
Iowa, Arkansas, Massachusetts,
Texas, Virginia, Nevada, Washington,
Oregon, Arizona, Georgia, Florida,
New York, New Jersey, Connecticut,
Oklahoma, Pennsylvania, Missouri,
Kentucky

ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪਰਚਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ
ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦਾ: 100 ਡਾਲਰ
ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ: 450 ਡਾਲਰ

ਨੋਟ: ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਮਹਿਜ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਿੱਤ ਛਾਪੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਪਾਠਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਆਪ ਕਰ ਲੈਣ।

Disclaimer

The views expressed in the articles published in the columns of Punjab Times are that of their writers, and it is not implied that Punjab Times endorses them.

Sameway Punjab Times does not necessarily endorses the claims made in the advertisements published in Punjab Times.

All disputes subject to Chicago jurisdiction.

ਫਾਸ਼ੀਵਾਦ ਖਿਲਾਫ ਜਮਹੂਰੀ ਤਾਕਤਾਂ ਅੱਗੇ ਆਉਣ: ਹਿਮਾਂਸ਼ੂ

ਮਾਰੂਤੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੇ ਨਿਵੇਕਲੀ ਪਿਰਤ ਪਾ ਕੇ ਇਤਿਹਾਸ ਸਿਰਜਿਆ: ਰਾਮ ਨਿਵਾਸ

ਬਰਨਾਲਾ: ਇਥੇ ਮਹਾਂਸ਼ਕਤੀ ਕਲਾ ਮੰਦਰ ਵਿਖੇ ਜਮਹੂਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸਭਾ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬੀ.ਕੇ.ਦੱਤ ਵਲੋਂ 8 ਅਪਰੈਲ 1929 ਨੂੰ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿਚ ਬੰਬ ਧਮਾਕਾ ਕਰ ਕੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਕੂਮਤ ਖਿਲਾਫ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮਸ਼ਹੂਰ ਗਾਂਧੀਵਾਦੀ ਚਿੰਤਕ ਹਿਮਾਂਸ਼ੂ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਮਾਰੂਤੀ-ਸੁਜ਼ੂਕੀ ਵਰਕਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਆਗੂ ਰਾਮ ਨਿਵਾਸ ਮੁੱਖ ਵਕਤਾ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ।

ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਹਿਮਾਂਸ਼ੂ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਸੀਲੇ ਖੋਹ ਕੇ ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਉਜਾੜੇ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਬੰਦੂਕਾਂ, ਝੂਠੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਬਲਾਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਕਾਸ ਨਹੀਂ, ਕਰੋੜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਡਲ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਜਕੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਨਾਲ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਟਿੱਚ ਜਾਣ ਕੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਰਗੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੁਡੀਸ਼ਰੀ, ਹਕੂਮਤ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ

ਦਬਾਓ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀਆਂ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਪੱਖੀ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀਆਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂਤਵ ਦੇ ਨਸ਼ੇ 'ਤੇ ਲਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਮਹੂਰੀ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਖਿਲਾਫ ਡਟਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਵਿਆਪਕ ਲੋਕ ਸੰਘਰਸ਼ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਫਾਸ਼ੀਵਾਦ ਨੂੰ ਕੁਚਲ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਮਾਰੂਤੀ ਸੁਜ਼ੂਕੀ ਵਰਕਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਆਗੂ ਰਾਮ ਨਿਵਾਸ ਨੇ ਮਾਰੂਤੀ ਉਦਯੋਗ ਅੰਦਰ ਕਿਰਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀਆਂ ਧੱਜੀਆਂ ਉਡਾ ਕੇ ਬੋਧੀ ਕਿਰਤ ਗੁਲਾਮੀ ਅਤੇ ਬੇਰਹਿਮ ਲੁੱਟ ਦੇ ਰੋਗਟੇ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਨ ਦੇ ਤੱਥ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਕਿ ਕਿਰਤੀਆਂ ਦੇ

ਭੇਸ ਵਿਚ ਬੁਰਫ਼ਾਗਰਦ ਅੰਦਰ ਲਿਜਾ ਕੇ ਸਾੜਫੂਕ ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਾਰੂਤੀ-ਸੁਜ਼ੂਕੀ ਦੇ ਰੈਲੂਗਰ ਵਰਕਰਾਂ ਨੇ 'ਬਰਾਬਰ ਕੰਮ ਬਰਾਬਰ ਤਨਖ਼ਾਹ' ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਹੇਠ ਕੱਚੇ ਕਾਮਿਆਂ ਲਈ ਲੜਾਈ ਲੜ ਕੇ ਇਤਿਹਾਸ ਸਿਰਜਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਜਥੇਬੰਦਕ ਏਕਤਾ ਤੋੜਨ ਲਈ ਸਿਆਸੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲੋਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਸਭਾ ਦੇ ਆਗੂ ਡਾ. ਪਰਮਿੰਦਰ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਰਾਜੀਵ ਲੋਹਟਬੰਦੀ, ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਠਿੰਡਾ

ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ। ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੋਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਮਦਦ ਲੈ ਕੇ ਹਿੰਦੂਤਵੀ ਫਾਸ਼ੀਵਾਦੀ ਤਾਕਤਾਂ ਵਲੋਂ ਸੱਤਾ ਉਪਰ ਆਪਣੀ ਜਕੜ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਉਣ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਵਧੇਰੇ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਬਣ ਰਹੀ ਹੈ। ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ., ਇਸ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਵਿੰਗ ਭਾਜਪਾ, ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿੰਗ ਏ.ਬੀ.ਵੀ.ਪੀ. ਆਦਿ ਵਲੋਂ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਮੰਡੀ ਦੇ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਆਰਥਿਕ ਮਾਡਲ ਤੇ ਹਿੰਦੂਤਵ ਦਾ ਜੁੜਵਾਂ ਲੋਕ ਵਿਰੋਧੀ ਏਜੰਡਾ ਥੋਪਣ ਲਈ ਹਰ ਹਰਬਾ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਟੇਜ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਮਾਸਟਰ ਤਰਸੇਮ ਲਾਲ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਜਮੇਰ ਅਕਲੀਆ, ਇਕਬਾਲ ਕੌਰ ਉਦਾਸੀ, ਜਗਸੀਰ ਮਹਿਰਾਜ ਅਤੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨ ਮੰਚ ਦੇ ਕਾਰਕੁੰਨਾਂ ਵਲੋਂ ਇਨਕਲਾਬੀ ਗੀਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਸਮੂਹ ਜਮਹੂਰੀ ਤੇ ਇਨਸਾਫ਼ਪਸੰਦ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂਤਵੀ ਧੌਲੇਬਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤੀ ਵਰਤਾਰੇ ਵਿਰੋਧ ਲੋਕ ਲਹਿਰ ਖੜ੍ਹੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੋਕਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਚੌਕ ਤਕ ਰੋਹ ਭਰਪੂਰ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਸਭਾ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਏ.ਕੇ.ਮਲੇਰੀ, ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਠੁੱਲੀਵਾਲ, ਵੀਨਾ, ਆਦਿ ਬੈਠੇ।

ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਬੇਵਸਾਹੀ ਦਾ ਆਲਮ

(ਸਫਾ ਇਕ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਦਰਅਸਲ, ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਸਰਕਾਰ ਆਈ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਕਸ਼ਮੀਰੀਆਂ ਵਿਚ ਮੋਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਬੇਵਸਾਹੀ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 370 ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਅਤੇ ਇਸ ਰਿਆਸਤ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੁਤਬਾ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੀ ਆਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਹਰ ਚਾਲ ਨੂੰ ਕਸ਼ਮੀਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੁਰਹਾਨ ਵਾਨੀ ਦੀ ਮੌਤ ਮਗਰੋਂ ਵਾਦੀ ਵਿਚ ਉਭਰੇ ਰੋਸ ਵਿਖਾਵਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੈਲਟ ਬੰਦੂਕਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਾਰਨ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਨੇ ਵੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਵਿਚ ਰੋਹ ਵਧਾਇਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਬਿਜਲੀ, ਪਾਣੀ ਤੇ ਸੜਕ ਦੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਨਾਲ ਕਸ਼ਮੀਰੀਆਂ ਦੇ ਦਿਲ ਜਿੱਤਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਕਸ਼ਮੀਰੀਆਂ ਦਾ ਇਕ ਵੱਡਾ ਵਰਗ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਾਅਦਿਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ।

ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਮੁਦੇ 'ਤੇ ਮੁੜ ਘਿਰਿਆ ਭਾਰਤ

(ਸਫਾ ਇਕ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਮੰਤਰੀ ਜੋਹਨ ਏ. ਮੈਕਡੋਨਲਡ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਹੈ ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਮੌਜੂਦਾ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੱਜਣ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਧਰ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਬਾਰੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦੀ ਨੀਤੀ ਕਾਰਨ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਰੋਸ ਹੈ। ਓਟਾਰੀਓ ਮਤੇ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਦਿਆਂ ਭਾਰਤ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ 'ਗਲਤ' ਦੱਸਿਆ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ, ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਭਾਈਵਾਲ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਹੀ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਇਹ ਬਿਆਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬੁਝੰਗਰ ਨੇ ਓਟਾਰੀਓ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵੱਲੋਂ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਸਬੰਧੀ ਪਾਸ ਮਤੇ ਦੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਮੰਦਭਾਗਾ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਫਰਾਖਦਿਲੀ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ।

ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਨੁੱਖੀ ਘਾਣ ਦੀ

ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ 11 ਅਗਸਤ 2005 ਨੂੰ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗੀ ਸੀ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਕੌਮੀ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਵੀ 16 ਮਾਰਚ 2014 ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਵੀ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀ ਇਸ ਹਿੰਸਾ ਲਈ ਦੁੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਨਵੰਬਰ 1984 ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ ਨੂੰ ਵਾਪਰਿਆ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਕਦੇ ਵੀ ਰਸਮੀ ਤੌਰ ਉਤੇ ਮੁਆਫੀ ਨਹੀਂ ਮੰਗੀ ਗਈ। ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਮੁਆਫੀ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਇਕ ਬਹਿਸ ਦੌਰਾਨ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਦੋਂਕਿ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗੀ ਸੀ। ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਸੰਸਦ ਵਿਚ 'ਨਰਸੰਗਰ' ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰ ਭੱਜਦੀ ਆਈ ਹੈ। 1984 ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ

ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਮਗਰੋਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਭੜਕੀ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਦੰਗੇ' ਦੱਸਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਦੰਗੇ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਗਿਣਿਆ ਮਿਥਿਆ ਕਤਲੇਆਮ ਸੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਅੰਕੜੇ ਇਸ ਹਿੰਸਾ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਜਾਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ 'ਦੰਗੇ' ਸਿਰਫ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰਨਾਂ ਉਤਰ ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਹਿਰਾਂ-ਕਸਬਿਆਂ ਵਿਚ ਚੁਣ-ਚੁਣ ਕੇ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ, ਗੱਡੀਆਂ ਵਿਚ ਸਫਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਿੱਖ ਫੌਜੀ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਬਖਸ਼ੇ ਗਏ। ਅਜਿਹੇ ਕਾਂਡਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਕਈਆਂ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਹੁਣ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਤੜਾਲੀਆ ਟੀਮ (ਸਿੱਟ) ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਾਨਪੁਰ ਤੇ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਹੋਰਨਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਤੜਾਲ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਧੀਨ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਪਰਦਾਪੋਸ਼ੀ ਪਿਛਲੇ 32 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਆਈ ਹੈ।

ਫੀਸਾਂ 'ਚ ਵਾਧੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਪਾੜਿਆਂ 'ਤੇ ਡਾਂਗਾਂ ਵਰ੍ਹਾਈਆਂ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵੱਲੋਂ ਫੀਸਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵਿਚ ਮੰਗਲਵਾਰੀ ਹਿੰਸਕ ਝੜਪ ਹੋ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਲਗਭਗ 35 ਪੁਲਿਸ ਕਰਮਚਾਰੀ ਅਤੇ ਕਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਪੁਲਿਸ ਕਰਮੀਆਂ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਕਲਾਸਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ-ਕੱਢ ਕੇ ਕੁੱਟਿਆ। ਇਥੇ ਹੀ ਬੱਸ ਨਹੀਂ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਬੰਦ ਕਰ ਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਖਦੇੜਨ ਲਈ ਜਿਥੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਾਛੜ ਕੀਤੀ, ਉਥੇ ਅੱਥਰੂ ਗੈਸ ਦੇ ਗੋਲੇ ਵੀ ਛੱਡੇ ਗਏ। ਇਸ

ਦੌਰਾਨ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹੇ ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਵੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਸ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਰੋਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇਸ ਰਵੱਈਏ ਮਗਰੋਂ ਰੋਹ ਵਿਚ ਆਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਕਰਮੀਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਪਥਰਾਅ ਕੀਤਾ। ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਝੜਪ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਲਈ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚਲੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚ ਸ਼ਰਨ ਲਈ, ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਉਥੇ ਵੀ ਜਾ ਵੜੇ।

ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਈ ਜਾਇੰਟ ਐਕਸ਼ਨ ਸਟੂਡੈਂਟ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਬੰਦ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕਲਾਸਾਂ ਦਾ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰ ਕੇ, ਕੈਂਪਸ ਵਿਚਲੀਆਂ ਕੰਟੀਨਾਂ ਅਤੇ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਆਦਿ ਬੰਦ ਕਰਵਾ ਕੇ ਉਪ ਕੁਲਪਤੀ ਦਫਤਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਖਿਲਾਫ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਜਦੋਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਕਾਫ਼ੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਰੋਸ ਵਧ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਪ ਕੁਲਪਤੀ ਦਫਤਰ ਵੱਲ ਧਾਵਾ ਬੋਲ ਦਿੱਤਾ। ਜਦੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਰੋਕਾਂ ਟੱਪ ਕੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਰੋਕਣ ਲਈ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਾਛੜ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਹਫੜਾ-ਦਫੜੀ ਵਾਲਾ ਮਾਹੌਲ

ਬਣ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਇਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਭੜਕ ਉਠੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲ ਪੱਥਰ ਅਤੇ ਗਮਲੇ ਮਾਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਲਾਠੀਚਾਰਜ ਅਤੇ ਅੱਥਰੂ ਗੈਸ ਦੇ ਗੋਲੇ ਦਾਗਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਲਗਭਗ 52 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 147, 148, 149, 332, 353 ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਦੇਸ਼ ਧਰੋਹ ਦੀ ਧਾਰਾ 124-ਏ ਵੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਹਟਾ ਲਈ ਗਈ।

(ਡਾ.) ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ
ਬਲਵਿੰਦਰ (ਨਿੱਕੀ) ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ
ਵਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਗਿੱਲ
ਪ੍ਰੋ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਮਦੇਵ
ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ
ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ
ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ
ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ

ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ
ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ
ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ
ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ

ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਜੱਸੀ) ਗਿੱਲ
ਡਾ. ਹਰਗੁਰਮੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ
ਅਯੁਧਿਆ ਸਲਵਾਨ
ਡਾ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੰਡੇਰ
ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ

ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਘੁੰਨ
ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰਤ
ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ
ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ

ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੁਹਰ ਸੁਰਗਵਾਸ

ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ (ਬਿਊਰੋ): ਪਿੰਡ ਰੁਪੋਵਾਲੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਸਰਪੰਚ ਅਤੇ ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਮਾਰਕਿਟ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸ. ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੁਹਰ ਲੰਘੀ 10 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਇਥੇ ਸਵਰਗ ਸਿਧਾਰ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ 16 ਅਪਰੈਲ, ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਹੇਵਰਡ ਦੇ ਚੈਪਲ ਆਫ ਚਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਸਵੇਰੇ 10 ਤੋਂ ਇਕ ਵਜੇ ਦਰਮਿਆਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਭੋਗ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਅਰਦਾਸ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ (3636 ਮੁਰੀਲੋ ਐਵੇਨਿਊ) ਵਿਚ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ 2:30 ਵਜੇ ਤੋਂ 5:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਹੋਣਗੇ।

ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਸਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮੁਹਰ, ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮੋਹਰ ਜਾਂ ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮੁਹਰ ਨਾਲ ਫੋਨ: 408-768-5990, 408-624-6912 ਜਾਂ 408-646-3597 ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੀ ਔਰਤ ਅਨੁਜਾ ਧੀਰ ਲੰਡਨ 'ਚ ਜੱਜ ਬਣੀ

ਲੰਡਨ: ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੀ ਔਰਤ ਅਨੁਜਾ ਧੀਰ ਓਲਡ ਬੋਲੀ ਕੋਰਟ, ਲੰਡਨ ਵਿਚ ਜੱਜ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਡਿਸਲੈਕਸੀਆ (ਪੜ੍ਹਨ ਲਿਖਣ ਵਿਚ ਦਿੱਕਤ ਆਉਣ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ) ਪੀੜਤ ਪਹਿਲੀ ਮਹਿਲਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਵੇਲੇ ਉਸ ਦੀ ਅਧਿਆਪਕਾ ਨੇ ਹੇਅਰ ਡਰੈਸਿੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਹ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦੀ ਸਰਕਟ ਜੱਜ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨਿਆਇਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵੇਲੇ ਲੋਕ ਉਸ ਨੂੰ ਪਛਾਣਨ ਵਿਚ ਭੁਲੇਖਾ ਖਾ ਜਾਂਦੇ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਉਹ ਲੰਡਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਮੁੱਖ ਗੇਟ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਬੈਰਿਸਟਰ ਹੈ।

ਅਖੀਰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵਿੱਗ ਅਤੇ ਕੋਟ

ਦਿਖਾਉਣਾ ਪਿਆ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਦਾ ਜਨਮ ਡੂੰਡੀ ਸਕਾਟਲੈਂਡ

ਵਿਚ ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਰਤੀ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਨੇ ਡੂੰਡੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਸਕੌਟ ਲਾਅ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਰੰਭਕ ਸਿੱਖਿਆ ਹੈਰਿਸ ਅਕੈਡਮੀ ਵਿਚ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਲੰਡਨ ਵਿਚ ਗਰੇਜ਼ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਵੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਤੇ 23 ਸਾਲ ਬਤੌਰ ਵਕੀਲ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਡਿਸਲੈਕਸੀਆ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਧਿਆਪਕਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਆਇਕ ਕਰੀਅਰ ਬਾਰੇ ਨਾ ਸੋਚਣ

ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਉਦੋਂ ਇੰਨੀ ਡਰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੇ ਲਿਖਣ ਵਿਚ ਔਖ ਹੁੰਦੀ ਸੀ।

ਹਰ ਘੰਟੇ ਵਿਚ ਇਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਕੌਮੀ ਅਪਰਾਧ ਰਿਕਾਰਡ ਬਿਊਰੋ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹਰ ਘੰਟੇ ਵਿਚ ਇਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। 7 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਹਰ ਸਾਲ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸਿਹਤ ਦਿਵਸ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਿੰਨ ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਮੁੰਬਈ ਵਿਚ ਅਰਜੁਨ ਭਾਰਦਵਾਜ ਨਾਂ ਦੇ 24 ਸਾਲਾ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਇਕ ਪੰਜ ਤਾਰਾ ਹੋਟਲ ਦੇ ਕਮਰੇ 'ਚ ਛਾਲ ਮਾਰ ਕੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ ਸੀ। ਮੀਡੀਆ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਅਰਜੁਨ ਡਿਪਰੈਸ਼ਨ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਸੀ।

ਭਾਰਦਵਾਜ ਦੀ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦੀ ਖਬਰ ਸੁਰਖੀਆਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣੀ ਸੀ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਹੋਟਲ 'ਚ ਬਹਿ ਕੇ ਅਰਜੁਨ ਨੇ ਫੇਸਬੁਕ ਉੱਤੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਲੱਭੇ ਸਨ ਅਤੇ ਫੇਸਬੁਕ ਉੱਤੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦਾ ਲਾਈਵ ਵੀਡੀਉ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਸਾਲ 2015

ਵਿਚ 8,934 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। 2015 ਤੱਕ ਮਹਾਂਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ 1230 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਵਿਚ 955 ਅਤੇ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਵਿਚ 625 ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕੀਤੀ। ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ 'ਚੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਕਮ ਭਾਰਤ ਦਾ ਤੀਜਾ ਸਭ ਤੋਂ ਅਮੀਰ ਸੂਬਾ ਹੈ, ਸਾਖਰਤਾ ਦਰ ਇਥੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ, ਇਸੇ ਹੀ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਅਤੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸੂਬੇ ਵਿਚ 27 ਫੀਸਦੀ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ 21 ਤੋਂ 30 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦਾ ਰਾਹ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਕੌਮੀ ਅਪਰਾਧ ਰਿਕਾਰਡ ਬਿਊਰੋ ਨੇ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ 2015 ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਜੇ ਥੱਕ ਗਏ ਹੋ ਤਾਂ ਕਾਲ ਕਰੋ

ਫੋਨ (408) 687-1899

Gurdip Singh Sandhu

Homeopathic Practitioner/Consultant Since 1973
DHMS-Gold Medalist, BAMS, MDEh.- India

Well Experienced as:

Director, Principal, Professor and Chief Medical Officer in
Medical Colleges and Hospitals of Punjab (India)
Practice Under State of California Act SB 577

EX Member: The California Homeopathic Society
National Center For Homeopathy- USA

7021 Village Park Way, Dublin, CA 94568

Gurdip Singh Sandhu

Email:

Homeomedicine@yahoo.com

Satwant Singh Insurance Services

We serve all over California
**Auto, Home, Life, Business,
Workers Comp.**

*See how much you can save. Get free quote for
Auto, Home, Life and Business.*

Compare Auto, Home quotes online at our website: www.satwantins.com

Visit our web page and you'll find an online tool that helps you compare different policies in just minutes. All you have to do is type in your name and a few details about your home or vehicle, and within a few minutes you'll have several price quotes waiting for you to review.

Now we have 3 locations:

San Jose: 2774 Aborn Road
San Jose, CA 95121

Sunnyvale: 830 Stewart Dr Ste #126
Sunnyvale, CA 94085

Fremont: 44790 S Grimmer Blvd,
Fremont, CA 94538

**ਸੱਤੇ ਦਿਨ ਖੁੱਲ੍ਹਾ, ਅਸੀਂ ਸੱਤੇ ਦਿਨ 24 ਘੰਟੇ
ਫੋਨ 'ਤੇ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ**

**Call today for your FREE,
no-obligation quote:**

1-408-771-2438

satwant@satwantins.com

Satwant Singh, CLCS, MBA
(CA Lic # 0H11256)

Allied Insurance
a Nationwide Insurance® company

ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਕਰਜ਼ ਮੁਆਫੀ ਬਣੀ ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਵੰਗਾਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਯੋਗੀ ਅਦਿਤਿਆ ਨਾਥ ਵੱਲੋਂ ਛੋਟੇ ਤੇ ਸੀਮਾਂਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਇਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਦਾ ਫਸਲ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਆਫ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਉਤੇ ਵਾਅਦਾ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦਬਾਅ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਆਉਣ ਪਿੱਛੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਗਠਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੀ ਲੈ ਸਕੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਯੂ.ਪੀ. ਦੀ ਤਰਜ਼ ਉਤੇ ਵੀ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਆਫ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 33 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲੋੜ ਪਵੇਗੀ।

ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਸਟੇਟ ਪੱਧਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਛੋਟੇ ਤੇ ਸੀਮਾਂਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਸਿਰ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਕਰਨ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸਾਲ 2015-16 ਤੱਕ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵੱਲ ਸਾਰੀਆਂ ਬੈਂਕਾਂ ਦਾ 90 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ। ਇਕ ਅਨੁਮਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅਪਰੇਸ਼ਨਲ ਲੈਂਡ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਮੁਤਾਬਕ ਬੇਸ਼ੱਕ 10.53 ਲੱਖ ਕਿਸਾਨ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ 29,76,416 ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 15,13,404 ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਸੀਮਾਂਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹਨ। ਭਾਵ ਤਕਰੀਬਨ 50.85 ਫੀਸਦੀ ਖਾਤੇ ਛੋਟੇ ਤੇ ਸੀਮਾਂਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਸਿਰ ਬੈਂਕ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ 37.93 ਫੀਸਦੀ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਪੰਜ ਏਕੜ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਲੇ ਛੋਟੇ ਤੇ ਸੀਮਾਂਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਸਿਰ 30,687 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਕਰਜ਼ਾ ਹੈ। ਸਾਹੂਕਾਰਾਂ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਇਕ ਅਨੁਮਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਸੀਮਾਂਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਫਸਲੀ ਕਰਜ਼ੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 2800 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਡਿਫਾਲਟਿੰਗ ਲੋਨ ਵੀ ਹਨ।

ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਪਿੱਛੋਂ ਦਬਾਅ ਵਧਿਆ

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਰਾਹ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਿਛਲੀ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਮੁਲਕ ਭਰ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਉਤੇ ਲੀਕ ਮਾਰਨ ਤੋਂ ਫਿਲਹਾਲ ਚੁੱਪੀ ਸਾਧ ਲਈ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਖੇਤੀ ਮੰਤਰੀ ਰਾਧਾ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਘੇਰਿਆ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਹੱਥ ਪੱਲਾ ਨਹੀਂ ਫੜਾਇਆ। ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਆਸਕਰ ਫਰਨਾਡੇਜ਼ ਨੇ ਸੋਕੇ ਦੀ ਮਾਰ ਹੇਠ ਆਏ ਕਰਨਾਟਕ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਆਫੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਖੇਤੀ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕੋਈ ਠੋਸ ਜਵਾਬ ਨਾ ਦਿੱਤਾ।

ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਸਰਵੇਖਣ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਜ਼ਾਈ ਸੀਮਾਂਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਸਿਰ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ 1,40,670.58 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਸਿਰ 1,20,794.93 ਰੁਪਏ ਕਰਜ਼ਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸਾਨ ਨੇਕੇ ਉਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਲੈ ਕੇ ਵੀ ਖੇਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਆਪਣੀ ਅਤੇ ਨੇਕੇ ਉਤੇ ਲਈ ਵਾਹੀ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ

ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸੀਮਾਂਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਸਿਰ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ 65,169.42 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਸਿਰ 55,573.82 ਰੁਪਏ ਕਰਜ਼ਾ ਹੈ। ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੈਸਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦੋ ਫਸਲਾਂ ਕਣਕ ਅਤੇ ਝੋਨਾ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਝੋਨੇ ਦਾ ਔਸਤ ਝਾੜ 24 ਕੁਇੰਟਲ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਅਤੇ ਕਣਕ ਦਾ ਔਸਤ ਝਾੜ 18 ਕੁਇੰਟਲ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪੈਦਰਾਂ ਸੌ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਇੰਟਲ ਦੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਨਾਲ ਹਿਸਾਬ

ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਆਫ ਕਰਾਂਗੇ: ਕੈਪਟਨ

ਜ਼ੀਰਕਪੁਰ: ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਸੰਕਟ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢਣ ਲਈ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਵਾਂਗ ਇਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਪੂਰਾ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕਾਇਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਪੂਰਾ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਉਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਅਧੂਰੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ ਚੋਣ ਵਾਅਦੇ: ਖੇਹਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਜੇ.ਐਸ. ਖੇਹਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੋਣ ਵਾਅਦੇ ਅਧੂਰੇ ਰਹਿੰਦੇ ਨਿੱਤ ਦਾ ਕਰਮ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਸਿਰਫ ਕਾਗਜ਼ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਬਣ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਪਣੇ ਚੋਣ ਵਾਅਦਿਆਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨਾ ਹੋਣ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਬੇਸ਼ਰਮੀ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਘਾਟ ਵਰਗੇ ਬਹਾਨੇ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਖਾਲੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨਾਲ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਆਫੀ ਕਿਵੇਂ?

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 1.80 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 10000 ਕਰੋੜ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸਾਲਾਨਾ ਵਿਆਜ ਦੇਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਤਕਰੀਬਨ 68000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਿਸਾਨੀ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਜੇ ਫਿਰ ਕਰਜ਼ ਲੈ ਕੇ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇਹ ਕੁੱਲ ਕਰਜ਼ਾ 2.50 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਦੇ ਕਰੀਬ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਰਥ-ਵਿਵਸਥਾ ਕਾਫੀ ਪਿੱਛੇ ਹੈ। ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ 22 ਕਰੋੜ ਵਸੋਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਵੱਡਾ ਉਦਯੋਗਿਕ ਢਾਂਚਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਵੱਡੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਦੋਵੇਂ ਫਸਲਾਂ 63000 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਹੀ ਆਮਦਨ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਆਮਦਨ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਅੱਧੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਤੇਜ਼ ਹੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਫਸਲਾਂ ਉਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਖਰਚ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੈ। ਸਾਲ 2014-15 ਦੌਰਾਨ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਤੋਂ ਸੂਬੇ ਦੀ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਪੈਦਾਵਾਰ 77000 ਕਰੋੜ ਹੋਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਵੀਹ ਫੀਸਦੀ ਵੀ ਬਚਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ 15400 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਆਮਦਨ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਕਿਸਾਨਾਂ

ਸਿਰ ਕੁੱਲ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ 7 ਤੋਂ 18 ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਦਾ ਔਸਤ ਵਿਆਜ ਲਗਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ 15 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਟੱਪ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਆਫੀ ਨੂੰ ਰਾਜਾਂ ਸਿਰ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਵਧੀਕੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਉਦਯੋਗਿਕ ਘਰਾਣਿਆਂ ਦਾ ਲਗਭਗ ਚਾਰ ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਾ ਮੋਤਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ (ਐਨ.ਪੀ.ਏ.) ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਉਂ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਨਿਵੇਸ਼ਕ ਖਿੱਚਣ ਲਈ ਟਿੱਲ ਲਾਵੇਗੀ ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ

ਜ਼ੀਰਕਪੁਰ: ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ 3 ਹਫਤਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਹਾਕੇ ਭਰ ਕੀਤੀਆਂ 'ਆਪਹੁਦਰੀਆਂ' ਨੂੰ ਦਰੁਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਸੰਭਵ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਜਾਰੀ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਖਣਨ, ਨਸ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਲਗਾਮ ਲਾਉਣ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣਾ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਜ਼ੋਰ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਨਿਵੇਸ਼ ਪੱਖੀ ਬਣਾਉਣ 'ਤੇ ਰਹੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਮੁੜ ਲੀਹਾਂ ਉਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਲਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁੱਖ ਪਹਿਲ ਹੈ।

ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਖਿੱਚਣ ਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਲਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਵੀਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ ਲਿਆਉਣਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਹੋਵੇਗਾ।

ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰਾਂ ਨੂੰ ਘੇਰਨ ਲਈ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ

ਲੁਧਿਆਣਾ: ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਰਾਜ ਦੌਰਾਨ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਨਸ਼ਾ ਵੇਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਚਿੰਨਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਥਾਣਾ ਪੱਧਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਨਸ਼ਾ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਹੁਣ ਵੀ ਨਸ਼ਾ ਵੇਚ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਾ ਨਹੀਂ? ਪੁਲਿਸ ਫਿਲਹਾਲ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਜਨਰਲ ਰੀਵੀਊ ਦੱਸ ਰਹੀ ਹੈ।

ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਸਰਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਿਛਲੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰ ਪੁਲਿਸ ਫਾਈਲ ਵਿਚ ਆ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਕੀ ਹੈ। ਸੂਤਰਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਉਂਦੇ ਸਾਰ ਹੀ ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ

ਦੇ ਉਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਾ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਸੀਨੀਅਰ ਆਈ.ਪੀ.ਐਸ. ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੰਧੂ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਵਿਚ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟੀਮ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਸੂਬਾ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੁਣ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਉਚ

ਪੱਧਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਮਿਲੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰਾਂ ਦਾ 10 ਸਾਲ ਦਾ ਚਿੰਨਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਨਸ਼ਾ ਵੇਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਕਈ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਰੱਖੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕੈਟਗੋਰੀ ਵਿਚ ਕਮਰੀਸ਼ਲ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਸ਼ਾ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਨਸ਼ੇ ਬਰਾਮਦ ਹੋਏ ਹਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਐਚ.ਐਚ.ਓ. ਪੱਧਰ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਖੁਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੂਚੀਆਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰ ਕੇ ਦੇਖ ਰਹੇ ਕਿ ਜਿਸ ਮੁਲਜ਼ਮ ਖਿਲਾਫ ਪਹਿਲਾਂ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ. ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦਰਜ ਹੈ, ਉਹ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਹੈ ਜਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਆਇਆ ਹੈ। ਕਈ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰਾਂ ਨੂੰ ਥਾਣੇ ਵਿਚ ਬੁਲਾ ਕੇ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਹ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੂਬਾ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮਿਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਫਿਰ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟੀਮ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਇਜ਼ਾਰੇਦਾਰੀ ਤੋੜਨ ਲਈ ਚਾਰਾਜੋਈ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਲੀਹ ਉਤੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਵੱਡੇ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਨਵੀਂ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਨੀਤੀ ਤਹਿਤ ਮੌਜੂਦਾ ਇਜ਼ਾਰੇਦਾਰੀ ਨੂੰ ਤੋੜ ਕੇ ਜਨਤਕ ਆਵਾਜਾਈ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਮੁਕਤ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣਗੇ।

ਕੈਬਨਿਟ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸੰਕਟ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਹੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਕਾਇਮ ਕਲਪ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਬਾਰੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੁਝਾਵਾਂ ਵਿਚ 22 ਡੀ.ਟੀ.ਓ. ਦਫਤਰਾਂ ਦਾ ਪੁਨਰ-ਗਠਨ ਤੇ ਪਰਮਿਟ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਬਣਾਉਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਟਿਆਲਾ, ਜਲੰਧਰ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਤੇ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਖੇ ਰੀਜ਼ਨਲ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਅਥਾਰਟੀ (ਆਰ.ਟੀ.ਓ.) ਦੇ ਚਾਰ ਦਫਤਰਾਂ ਦਾ ਵੀ ਪੁਨਰ-ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧੇਰੇ ਸਰਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਨਵੀਂ ਨੀਤੀ 15 ਮਈ, 2017 ਤੱਕ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਜਨਤਕ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਸਥਿਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟਰਾਂ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਮੁਹੱਈਆ ਹੋਣਗੇ ਤੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰਾਂ ਨੂੰ

ਵੀ ਲਾਭ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਐਸ.ਡੀ.ਐਮਜ਼ ਅਧੀਨ ਲਿਆ ਕੇ ਹੋਰ ਜੁਆਬਦੇਹ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਵੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ। ਲਾਇਸੈਂਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਲੀਹ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕੈਪਟਨ ਨੇ

ਬਾਦਲ ਦੀਆਂ ਲਗਜ਼ਰੀ ਬੱਸਾਂ ਘੇਰੇ ਵਿਚ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨਵੀਂ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਨੀਤੀ ਦੀ ਜਦ ਹੇਠ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਲਗਜ਼ਰੀ ਬੱਸਾਂ ਵੀ ਆਉਣਗੀਆਂ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨਵੀਂ ਨੀਤੀ ਵਿਚ ਲਗਜ਼ਰੀ ਬੱਸਾਂ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਵਧੇਗਾ। ਇਸ ਦਾ ਵੱਡਾ ਅਸਰ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਦੇ ਪਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ ਹੀ ਚੱਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਦਲ ਖਾਨਦਾਨ ਸਮੇਤ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਲਗਜ਼ਰੀ ਬੱਸਾਂ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਵਧੇਗਾ। ਆਮ ਬੱਸਾਂ ਦਾ ਟੈਕਸ ਘਟਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਮੇਰਾ ਕਿਸੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕੰਪਨੀ 'ਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ: ਬਾਦਲ

ਲੰਬੀ: ਵੱਡ-ਅਕਾਰੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰ ਕੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੁਖੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਿਸੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਪਤਾ ਹੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਸ. ਬਾਦਲ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ ਵਿਉਂਤੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਨੀਤੀ ਕਰ ਕੇ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਲਗਜ਼ਰੀ ਬੱਸਾਂ ਨੂੰ ਲਗਭਗ 400 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਸਬੰਧੀ ਦੋਸ਼ ਸਿਆਸੀ ਫਿਜ਼ਾ 'ਚ ਗੂੰਜਣ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ 'ਅਸੀਂ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਕੀਤਾ ਲੋਕ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਕੀਤਾ'।

ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਲਾਇਸੈਂਸਾਂ ਦੇ ਡਿਜੀਟਲੀਕਰਨ ਦੀ ਟੈਸਟਾਂ ਲਈ ਆਊਟਸੋਰਸਿੰਗ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਤੇ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਤਲਾਸ਼ਣ ਲਈ ਆਖਿਆ।

Matrimonial**ਵਰ ਦੀ ਲੋੜ**

US citizen or Green Card holder well settled educated match wanted for Amritdhari Saini Sikh girl, 28 yrs, 5'-3", B.Com, MBA, from an educated family. The girl is in India. Caste no bar. Contact, Ph: 216-513-5887 (USA) or +91-98786-21898 (India)

11-18

Wanted suitable US citizen, green card or H1-B visa holder handsome match for Jatt Sikh B.Sc Nursing citizen girl 27, 5'-5". Please e-mail details & photo at: gsingh9113@gmail.com or call, Ph: 224-410-5658

15-

ਕੰਨਿਆ ਦੀ ਲੋੜ

Wanted suitable US citizen girl for Jatt Sikh Boy, 30, 5'-11", Canadian Citizen & USA Green Card Holder, well Settled in the USA. Contact: Ph: 317-603-1000 or 317-979-4740, Email: jagbirsandhu86@yahoo.com

13+

ਕੰਨਿਆ ਦੀ ਲੋੜ

28 year old Dentist from India clean shaven Arora Sikh, finishing health management course in Australia by the end of April 2017, looking for a suitable educated US citizen girl to marry and settle in US. Contact: Jaytg@aol.com, Ph: 847-830-5361

15-18

30 year old handsome Gursikh priest from Jammu and Kashmir looking to marry US citizen Gursikh girl to settle down in US, presently in the Midwest (USA). Also has a 28 year old priest brother in Australia interested in marrying Gursikh US citizen girl to settle in US. Both fluent in English. Contact: jaytg@aol.com, Ph: 847-830-5361

15-18

To Advertise with Punjab Times

Call: 847-359-0746

ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੀ 12 ਹਜ਼ਾਰ ਵਾਲੀ ਥਾਲੀ ਨੇ ਪਾਏ ਪੁਆੜੇ

ਦਿੱਲੀ: ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਲਗਾਤਾਰ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਘਿਰਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਤਾਜ਼ਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ 'ਆਪ' 12 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਥਾਲੀ ਕਾਰਨ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਉੱਤੇ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਨੇ 'ਆਪ' ਉੱਤੇ ਤਿੱਖੇ ਹਮਲੇ ਕਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਨੋਜ ਤਿਵਾੜੀ ਨੇ ਇੰਨੇ ਵੱਡੇ ਬਿੱਲ 'ਤੇ ਹੈਰਾਨੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ, ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਇਹ ਸੁਣਿਆ ਤਾਂ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਗਿਆ, ਮੈਨੂੰ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਾ ਕਿ 1200 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਥਾਲੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਥਾਲੀ ਅਸਲ 'ਚ 12 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਮਹਿੰਗੀ ਸੀ। ਜੇ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਪੈਸਾ ਸੀ।

ਦਰਅਸਲ, ਜਿਸ ਥਾਲੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਹ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਵਰਗੇਭਾਵ ਮੌਕੇ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੇ ਘਰ 12 ਫਰਵਰੀ 2016 ਨੂੰ ਮਨਾਏ ਗਏ ਜਸ਼ਨ ਵਿਚ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਥਾਲੀਆਂ ਦੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਪਾਰਟੀ ਵਿਧਾਇਕ, ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕਈ ਕਰੀਬੀਆਂ ਸਮੇਤ 30 ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਇਹ ਥਾਲੀਆਂ ਮੰਗਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਸੁੰਗਲ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਫਜ਼ੂਲ ਖਰਚੇ 'ਤੇ

ਮਾਲਿਆ ਦਾ ਕਿੰਗਫਿਸ਼ਰ ਵਿਲਾ 73 ਕਰੋੜ 'ਚ ਵਿਕਿਆ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਨਾਮਵਰ ਸ਼ਰਾਬ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕਰੋੜ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਦੇਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਭਗੌੜਾ ਹੋਏ ਵਿਜੈ ਮਾਲਿਆ ਦਾ ਗੋਆ ਸਥਿਤ 'ਕਿੰਗਫਿਸ਼ਰ ਵਿਲਾ' ਆਖਰਕਾਰ 73.1 ਕਰੋੜ 'ਚ ਵਿਕ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਚਿਨ ਜੋਸ਼ੀ ਨਾਂ ਦੇ ਇਕ ਅਦਾਕਾਰ ਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਨੇ ਖਰੀਦਿਆ ਹੈ। ਮਾਲਿਆ ਦਾ ਇਹ ਵਿਲਾ (ਬੰਗਲਾ) ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਪਤੀਆਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਬੈਂਕਾਂ ਨੇ ਮਾਲਿਆ ਨੂੰ ਕਿੰਗਫਿਸ਼ਰ ਏਅਰਲਾਈਨਜ਼ ਲਈ ਕਰਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਦੀ ਚੇਅਰਪ੍ਰਸਨ ਅਰੁੰਧਤੀ ਭੱਟਾਚਾਰੀਆ ਨੇ ਕਿੰਗਫਿਸ਼ਰ ਵਿਲਾ ਦੇ ਵਿਕ ਜਾਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮਾਲਿਆ ਦੇ ਇਸ ਬੰਗਲੇ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ 3 ਵਾਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਦੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਤੀਮਤ 85.29 ਕਰੋੜ, ਦੂਜੀ ਵਾਰ 81 ਕਰੋੜ ਤੇ ਤੀਜੀ ਵਾਰ 73 ਕਰੋੜ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਸਕੀ, ਪਰ ਚੌਥੀ ਵਾਰ 'ਚ 9000 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀਆਂ ਲੈਣਦਾਰ ਬੈਂਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਲਾਮ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਵਸੂਲ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨ ਦਾ ਕਤਲ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਇਥੇ ਇਕ ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਦੋ ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਨੇ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ 26 ਸਾਲਾ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਵਿਕਰਮ ਜਰਿਆਲ, ਜੋ ਯਾਕਿਮਾ ਸਿਟੀ ਵਿਚ ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਟੋਰ ਉੱਤੇ ਕਲਰਕ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਕਾਊਂਟਰ ਪਿੱਛੇ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਮੂੰਹ ਉੱਤੇ ਮਾਸਕ ਪਾਈ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ ਸਟੋਰ ਲੁੱਟਣ ਆਏ। ਇਕ ਲੁਟੇਰੇ ਨੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਗੋਲੀ ਦਾਗ ਦਿੱਤੀ।

Hiring Diesel Mechanics

\$80,000 yearly

ਡੀਜ਼ਲ ਮਕੈਨਿਕਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਤਨਖਾਹ ਸਾਲਾਨਾ \$80,000

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ:

ਫੋਨ 206-209-8878

20607 State Route 9 SE, Snohomish, WA 98296

Prince's Barber Shop

37477 Fremont Blvd, suite C, Fremont, CA 94536

Men & Children's Hair Cut

- *Threading
- *Men's Facials
- *Custom Designing
- *Line-ups
- *Custom Text
- *Hair Coler
- *Shave &
- *Head Massage

ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ 13 ਸਾਲ ਦਾ ਤਜਰਬਾ

Business hours:

Mon thru Thursday 9am to 6pm (Appointment only)
Friday, Sat- Sunday- 9am to 6pm (Walk in only)
(Tuesday Closed)

Cell: (510)-677-9942

Shop: (510)-505-9605

www.princebarbershop.com

ਗਲੋਬਲ ਮਲਟੀ ਸਰਵਿਸਿਜ਼, ਲੈਬਰੋਪ

ਪਿਛਲੇ 9 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ

ਟਰੱਕਾਂ ਵਾਲੇ ਵੀਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਇੱਕੋ ਛੱਤ ਥੱਲੇ

SAME DAY

ਲਾਇਸੈਂਸ ਪਲੇਟ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ
ਸਾਨੂੰ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ।

ਹੁਣ ਅਸੀਂ

DPF Cleaning ਅਤੇ Baking
ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

STOCKTON ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਰਾਵਾਂ

ਦੀ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ALIGNMENT SHOP

- 3 Axle Alignment \$199
- Trailer Alignment \$150

Special Price for Truck Wash
Grand Opening

• 8 Drive Tires For \$3300
Kelly KDA

• Two Steer Tire Michelin \$1150
Including Balancing (22.5 LP)

ਗਲੋਬਲ ਮਲਟੀ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਦੀ
ਨਵੀਂ ਲੋਕੇਸ਼ਨ STOCKTON ਵਿਚ
HIGHWAY 4 ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨਜ਼ਦੀਕ
1950 E Miner Ave.
Stockton, CA 95205

Ph: 209.547.9210

FAX: 209.547.9211

www.gfbontime.com, raj@gfbontime.com

REPAIR SHOP

ਟਰੱਕ ਤੇ ਟਰੇਲਰ ਦੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਟਾਇਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ Oil Change, Brakes, Engine Work, Tune Up, Transmission & Clutch ਆਦਿ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਅਤੇ Truck Alignment ਦਾ ਕੰਮ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 50 ਟਰੱਕਾਂ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ-ਭੁੱਲ੍ਹੀ ਪਾਰਕਿੰਗ ਦੇ ਨਾਲ, ਟਰੱਕ-ਟਰੇਲਰ Wash ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ।

TEL: 209.547.9210

FAX: 209.547.9211

REGISTRATION SERVICES

ਟਰੱਕਿੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਮਿਟ ਜਿਵੇਂ IFTA, CA#, MCP, 2290, ICC, BOC III, NM & Kentucky Permit, DOT Fuel Tax, Corporation Filling ਅਤੇ ਟਰੱਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਪਲੇਟਾਂ Same Day Service ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਪਲੇਟਾਂ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਤੁਰੰਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਅਸੀਂ DOT Compliance, DOT Audit ਵਿਚ ਵੀ ਟਰੱਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

TEL: 209.982.9996

FAX: 209.982.9997

ਗਊ ਰਾਖਿਆਂ ਦੀ ਬੁਰਛਾਗਰਦੀ ਸਿਖਰ ਉਤੇ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਗਊ ਰੱਖਿਆ ਦੇ ਨਾਂ ਉਤੇ ਗੁੰਡਾਗਰਦੀ ਹੱਦਾਂ ਪਾਰ ਕਰ ਗਈ ਹੈ। ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਅਲਵਰ ਵਿਚ ਗਊ ਰਾਖਿਆਂ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ ਤੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁੱਟ ਮਾਰ ਕੀਤੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਜਣੇ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀ ਜੈਪੁਰ ਦੇ ਪਸ਼ੂ ਮੇਲੇ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦੁਪਾਰਾ ਗਾਵਾਂ ਖਰੀਦ ਕੇ ਲਿਆਏ ਸਨ। ਅਲਵਰ ਵਿਖੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭੀੜ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਗਊ ਤਸਕਰੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾ ਕੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਕੁੱਟਮਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਪੀੜਤਾਂ ਨੇ ਜੈਪੁਰ ਦੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਵੱਲੋਂ ਗਾਵਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਵੀ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਕੁੱਟਮਾਰ ਵਿਚ ਪਹਿਲੂ ਖਾਨ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਗਲਾਤਾਰ ਵਾਪਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਤਕਰੀਬਨ ਇਕ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾਦਰੀ ਦੇ ਪਿੰਡ ਬਿਸੇਹਰਾ ਵਿਚ ਮੁਹੰਮਦ ਇਖਲਾਕ ਨਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਗਾਂ ਦਾ ਮੀਟ ਰੱਖਣ ਦੇ ਸ਼ੱਕ ਵਿਚ ਘਰ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਕੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕੁੱਟ-ਕੁੱਟ ਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਇਕ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਮਰੀ ਗਾਂ ਦੀ ਖੱਲ ਲਾਹੁਣ ਵਾਲੇ ਦਲਿਤ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਕਾਰ ਪਿੱਛੇ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਲੂਸ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਇਹ ਗਊ ਰਾਖੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਆਉਣ ਪਿੱਛੋਂ ਸਰਗਰਮ ਹੋਏ ਹਨ। ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁੰਝੀ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੌਂਸਲੇ ਬੁਲੰਦ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੋਇਮ ਸੇਵਕ ਸੰਘ, ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਸੰਘ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸੰਗਠਨ ਦੇਸ਼ ਦੇ

ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖ ਖਾਸੇ ਨੂੰ ਬਦਲ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਵਿਚ ਢਾਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਆਪਣਾ ਇਹ ਮਕਸਦ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਫਿਰਕੂ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਇਕ ਪੱਕਾ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੋਇਮ ਸੇਵਕ ਸੰਘ ਦੇ ਸੰਚਾਲਕ ਮੋਹਨ ਭਾਗਵਤ ਕਈ ਵਾਰ ਇਹ ਕਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਹੀ

ਹਿੰਦੂ ਹਨ। ਜਦੋਂ 2014 'ਚ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਈ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਿਸ਼ਵ ਹਿੰਦੂ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਉਘੇ ਆਗੂ ਮਰਹੂਮ ਸ੍ਰੀ ਅਸ਼ੋਕ ਸਿੰਘਲ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ 800 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦਾ ਰਾਜ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। 2014 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਗਾਤਾਰ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂਤਵੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਵੱਖ-

ਵੱਖ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਜ਼ਾਦ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਬੜੇ ਨੇਤੇ ਰਹੇ ਉਘੇ ਚਿੰਤਕ ਕੁਲਕਰਨੀ ਦਾ ਮੁੰਬਈ ਵਿਚ ਇਕ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਰੇਆਮ ਸਿਆਹੀ ਸੁੱਟ ਕੇ ਮੂੰਹ ਕਾਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਅਨੇਕਾਂ ਵਾਰ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰੀਆਂ ਹਨ।

ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੋਇਮ ਸੇਵਕ ਸੰਘ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿੰਗ ਅਖਿਲ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਵੱਖਰੇ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਹਿਰੂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਗੂ ਕਨੌਈਆ ਨਾਲ ਕੀ ਕੁਝ ਵਾਪਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਧ੍ਰੋਹ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਇਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰੇਆਮ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦੇ ਦਲਿਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਾਮੂਲਾ ਨੂੰ ਅਖਿਲ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੰਗਠਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹਿੰਦੂਤਵੀ

ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਕਾਰਨ ਹੀ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨੀ ਪਈ। ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਰਾਮਜਸ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਇਕ ਸੈਮੀਨਾਰ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਕਤ ਸੰਗਠਨ ਵੱਲੋਂ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ ਦਾ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਉਹ ਵੀ ਸਭ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਸੇ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦੀ ਜਲੰਧਰ ਦੀ ਇਕ ਲੜਕੀ ਗੁਰਮੇਹਰ ਕੌਰ ਨੇ ਅਖਿਲ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੀ ਇਸ ਬੁਰਸ਼ਾਗਰਦੀ ਵਿਰੁੱਧ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਤਰ੍ਹਾਂ-ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾ ਕੇ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਰੇਪ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਵੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹੋਰ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਹਿੰਦੂਤਵੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੱਖਰੇ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਰੋਕੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਯੋਗੀ ਅਦਿਤਿਆਨਾਥ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਸਾਕਸ਼ੀ ਮਹਾਰਾਜ ਨੇ ਫਿਰਕੂ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵੋਟਰਾਂ ਦਾ ਧਰੁਵੀਕਰਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਮੀਡੀਆ ਉਸ ਦਾ ਗਵਾਹ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਬੁੱਚਤਖਾਨਿਆਂ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਬਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਵਧੇਰੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਦਿਖਾਉਂਦਿਆਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਰਾਰ ਦੇ ਕੇ ਬੰਦ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਹ ਸਚਾਈ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਕਿ ਇਹ ਬੁੱਚਤਖਾਨੇ ਨਿੱਜੀ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਸਗੋਂ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮਾਂ ਅਤੇ ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੋਮੀਓ ਸਕੁਐਡ ਬਣਾ ਕੇ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰੇਆਮ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਜ਼ਲੀਲ ਕਰ ਕੇ ਵੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਦਹਿਸ਼ਤ ਫੈਲਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਲੜਕੀਆਂ ਨਾਲ ਛੇਤਖਾਨੀ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਇਕ ਆਮ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ।

ਗਊ ਹੱਤਿਆ ਪਾਪ: ਮੋਹਨ ਭਾਗਵਤ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਮੁਖੀ ਮੋਹਨ ਭਾਗਵਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗਊ ਰੱਖਿਆ ਗਰੁੱਪਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹਿੰਸਾ ਕਾਰਨ ਮੂਲ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ 'ਬਦਨਾਮੀ' ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲਿਆ ਕੇ ਗਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਲਿਆਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗਊ ਹੱਤਿਆ 'ਪਾਪ' ਹੈ, ਜੋ ਲਾਜ਼ਮੀ ਖਤਮ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਬੁਰਛਾਗਰਦੀ ਖਿਲਾਫ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਸਖਤ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਅਲਵਰ ਵਿਚ ਗਊ ਰਾਖਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗੁੰਡਾਗਰਦੀ ਪਿੱਛੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਛੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਉਤੇ ਜਵਾਬ ਮੰਗਿਆ ਹੈ। ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗਊ ਰੱਖਿਆ ਦੇ ਨਾਂ ਉਤੇ ਗੁੰਡਾਗਰਦੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਜਿਹੇ ਸੰਗਠਨਾਂ ਉਤੇ ਬੈਨ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਰਾਜਸਥਾਨ, ਝਾਰਖੰਡ, ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਗੁਜਰਾਤ, ਕਰਨਾਟਕ ਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਅਗਲੀ ਸੁਣਵਾਈ 3 ਮਈ ਨੂੰ ਹੋਵੇਗੀ। ਕਾਂਗਰਸ ਆਗੂ ਸਹਿਜਾਦ ਪੁਨਾਵਾਲਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਉਤੇ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੁਨਾਵਾਲਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਗਊ ਹੱਤਿਆ ਤੇ ਗੋਮੁਤਰ ਦੇ ਦਸ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਹੋਈ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸੀਰੀਆ 'ਚ ਹੋਇਆ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦਾ ਘਾਣ

ਬੈਰੂਤ: ਸੀਰੀਆ ਦੇ ਇੰਦਲੀਬ ਸੂਬੇ ਦੇ ਖਾਨ ਸ਼ੇਖੂਨ ਕਸਬੇ ਉਤੇ ਰਸਾਇਣਕ ਹਮਲੇ ਨੇ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਝੰਜੋੜ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਹਮਲੇ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ 100 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਤੇ 200 ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਖਤ ਬਿਮਾਰ ਹਨ। ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਖੋਫਨਾਕ ਤਸਵੀਰਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਮਾਪਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਿਰਤੋੜ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਦਰਦਨਾਕ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਘਾਣ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਹਨ। ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਸੀਰੀਅਨ ਨਿਗਰਾਨ ਮੁਤਾਬਕ ਹਮਲੇ ਕਾਰਨ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਦਮ ਘੁਟਣ ਲੱਗਾ ਜਾਂ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਕੁਝ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚੋਂ ਝੰਗ ਨਿਕਲਣ ਲੱਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਹਿਰ ਖਾਨ ਸ਼ੇਖੂਨ ਉਤੇ ਹਵਾਈ ਹਮਲੇ ਵਿਚ ਸੈਂਕੜੇ ਲੋਕ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਏ ਹਨ। ਰਸਾਇਣਕ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵੱਲੋਂ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਸੀਰੀਆ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਖਾਨਾਜੰਗੀ ਦੌਰਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਹਮਲੇ ਪਿੱਛੋਂ ਸੀਰੀਆ ਦੀ ਖਾਨਾਜੰਗੀ ਬੰਦ ਕਰਵਾਉਣ ਤੇ ਰਸਾਇਣਕ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਵਰਤੋਂਕਾਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮਿਸਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਉਠੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸੀਰੀਆਈ ਲੋਕ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ

ਦੇ ਦਰਦਨਾਕ ਮੰਜ਼ਰਾਂ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇੰਦਲੀਬ ਸੂਬੇ ਉਤੇ ਅਸਦ ਸਰਕਾਰ-ਵਿਰੋਧੀ ਬਾਗੀਆਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ। ਖਾਨ ਸ਼ੇਖੂਨ ਬਾਗੀਆਂ ਦਾ ਗੜ੍ਹ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਉਥੇ ਬੰਬਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਤਿਅੰਤ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਕੀਮੀਆਈ ਗੈਸ ਛੱਡੇ ਜਾਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਸੀਰੀਆ ਸਰਕਾਰ ਉਤੇ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀ ਰੂਸ ਨੇ ਇਸ ਸ਼ੱਕ ਨੂੰ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਦੱਸਦਿਆਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀਰੀਆਈ ਤੇ ਰੂਸੀ ਜੈੱਟਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੰਬਾਰੀ ਕਾਰਨ ਬਾਗੀਆਂ ਦੇ ਰਸਾਇਣਕ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਜ਼ਖ਼ੀਰੇ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪੁੱਜਾ ਅਤੇ ਉਸ ਕਰ ਕੇ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਗੈਸ ਫੈਲੀ। ਤਬਾਹੀ ਦੇ ਮੰਜ਼ਰ ਨੇ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਤੌਰ

‘ਤੇ ਹਲੂਣਿਆ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਸੀਰੀਆ ਦੀ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਖਾਨਾਜੰਗੀ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਅਤੇ 1.15 ਕਰੋੜ ਹੋਰ ਦੇ ਉਜਾੜੇ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ। ਰਾਜਧਾਨੀ ਦਮਸ਼ਕ ਦੇ ਬਾਹਰਵਾਰ ਪੈਂਦੇ ਕਸਬੇ ਗੂਟਾ ਵਿਚ 2013 ਵਾਲੇ ਹਮਲੇ ਮਗਰੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਰੂਸ ਦਰਮਿਆਨ ਸੀਰੀਆ ਵਿਚੋਂ ਸਾਰੇ ਰਸਾਇਣਕ ਹਥਿਆਰ ਹਟਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਸਮਝੌਤੇ ਤਹਿਤ 1300 ਟਨ ਰਸਾਇਣਕ ਸਮੱਗਰੀ ਸੀਰੀਆ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਲਿਆ ਕੇ ਨਸ਼ਟ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹੁਣ ਫਿਰ ਰਸਾਇਣਕ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਜ਼ਖ਼ੀਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣੇ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ।

ਰੂਸ ਨੇ ਸੀਰੀਆ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰਿਆ : ਰਸਾਇਣਕ ਹਮਲੇ ਬਾਰੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਆਲੋਚਨਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀਰੀਆ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕਰਦਿਆਂ ਰੂਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਹਵਾਈ ਹਮਲੇ ਦੌਰਾਨ 'ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦਾ ਮਾਲਖਾਨਾ' ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਿਆ ਸੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਬਰਤਾਨੀਆ ਨੇ ਇਸ ਹਮਲੇ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਸ਼ਰ ਅਲ-ਅਸਦ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਉਤੇ ਉਂਗਲ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਸਾਇਣਕ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ ਦੀ ਪੁਸਤਕ 'ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਬੂਹੇ, ਬੰਦ ਬਾਰੀਆਂ' ਰਿਲੀਜ਼

ਮਾਹਿਲਪੁਰ (ਬਿਊਰੋ): ਲੇਖਕ, ਕਾਲਮਨਵੀਸ ਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ ਦੀ ਪੁਸਤਕ 'ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਬੂਹੇ, ਬੰਦ ਬਾਰੀਆਂ' ਇਥੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ, ਮਾਹਿਲਪੁਰ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਗਦਰੀ ਬਾਬਾ ਹਰਜਾਪ ਸਿੰਘ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਹਾਲ ਵਿਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪੁਸਤਕ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਰਸਮ

'ਨਿੱਕੀਆਂ ਕਰੂੰਬਲਾਂ' ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਬਲਜਿੰਦਰ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੀਆਂ ਸਤਰਾਂ ਮਾਟੇ ਵਰਗੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਲਿਖੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ। ਪੁਸਤਕ ਵਿਚੋਂ ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਮਾਜਕ, ਆਰਥਕ, ਰਾਜਸੀ, ਸਾਹਿਤਕ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤਕ ਤਾਣੇ-ਬਾਣੇ ਦੀਆਂ ਤੰਦਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਪੁਸਤਕ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਸ਼ੋਕ ਭੌਰਾ, ਡਾ. ਲਖਵਿੰਦਰ ਜੋਹਲ, ਹਰਭਜਨ ਮਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਹਿਮਾਨ

ਗਾਇਕ ਤੇ ਅਦਾਕਾਰ ਹਰਭਜਨ ਮਾਨ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਸਮਾਰੋਹ ਦਾ ਆਯੋਜਨ 'ਨਿੱਕੀਆਂ ਕਰੂੰਬਲਾਂ' ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਰਭਜਨ ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭੌਰੇ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਬੜੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਨਰੋਆ ਕਾਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਪੰਜਾਬ, ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ-ਕੈਨੇਡਾ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਅਕਸਰ ਹੁੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨਰੋਆ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ ਸੁਣਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ। ਮਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚਰਚਿਤ ਗੀਤ 'ਚਿੰਨੀਏ ਨੀ ਚਿੰਨੀਏ', 'ਜੱਗ ਜੰਕਸ਼ਨ ਰੇਲਾ ਦਾ', 'ਲੈ ਮਾਏ ਨੀ ਅਸੀਂ' ਵਿਹੜਾ ਵੰਡ ਲਿਆ ਆਦਿ ਗੀਤਾਂ ਨਾਲ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਝੂਮਣ ਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਮਾਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ। ਪੁਸਤਕ ਬਾਰੇ ਪਰਚਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ

ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਡਾ. ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਹਿਤ ਸਿਰਜਕ ਹੀ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸੋਧ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ. ਪਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਲਜ ਵੱਲੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਸਰਬਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਵਿਦਿਅਕ ਅਤੇ ਪਾਠ ਸਹਾਇਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰੰਤਰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਆਰਟ ਕੌਂਸਲ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਡਾ. ਲਖਵਿੰਦਰ ਜੋਹਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਭੌਰੇ ਨੇ ਪ੍ਰਿੰਟ ਅਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਮੀਡੀਏ ਵਿਚ ਬਰਾਬਰੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪਿਰਤਾਂ ਪਾਈਆਂ ਹਨ। ਕੁੰਦਨ ਸਿੰਘ ਸੱਜਣ ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਸੰਧੂ ਵਰਿਆਣਵੀ ਨੇ ਵੀ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ।

ਗਾਇਕ ਆਤਮਾ ਸਿੰਘ ਬੁੱਢੇਵਾਲੀਆ ਅਤੇ ਅਮਨ ਰੋਜ਼ੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਲੋਪਕੇ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨੇ ਰੰਗ ਦਿਖਾਏ। ਮੰਚ ਸੰਚਾਲਕ ਪ੍ਰੋ. ਜੇ.ਬੀ. ਸੇਥੋਂ ਨੇ ਕੀਤਾ।

ਅਬਦੁਲ ਯੂਸਫ ਦਾ ਦਰਦ...

ਬੈਰੂਤ: ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਗੋਦੀ ਚੁੱਕਣਾ ਸਾਰੇ ਮਾਪਿਆਂ ਲਈ ਸਕੂਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਪਰ ਆਪਣੇ ਮਰੇ ਹੋਏ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਰੀਰਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕਣਾ ਤੇ ਫਿਰ ਜ਼ਮੀਨ 'ਚ ਦਫਨ ਕਰਨਾ, ਕਿੰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਉਹ ਮਾਪੇ ਹੀ ਜਾਣ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਅਜਿਹਾ ਦੁੱਖ ਭਰਿਆ ਭਾਣਾ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ। ਅਬਦੁਲ ਯੂਸਫ ਨੇ ਜਦੋਂ ਆਪਣੇ 9 ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਜੁੜਵਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਵਾਂ ਬਾਂਹਾਂ 'ਚ ਲੈ ਕੇ ਸੀਨੇ ਨਾਲ ਲਾਇਆ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਤਾਕਤ ਯੂਸਫ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਰਸਾਇਣਕ ਹਮਲੇ 'ਚ ਉਸ ਦੇ ਪਰਵਾਰ ਦੇ 22 ਮੈਂਬਰ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਯੂਸਫ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਵੱਡੀ ਕਬਰ 'ਚ ਇਕੱਠਿਆਂ ਹੀ ਦਫਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਹਮਲੇ 'ਚ ਸਾਰਿਨ ਨਾਮਕ ਰੰਗ-ਰਹਿਤ ਮਾਰੂ ਰਸਾਇਣਕ ਗੈਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜੋ ਕਿ ਨਾਤੀ ਤੰਤਰ ਉਪਰ ਅਜਿਹਾ ਹਮਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਸਮੇਂ 'ਚ ਹੀ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸੋਨਮ ਕਪੂਰ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਨੀਰਜਾ' ਨੂੰ ਇਨਾਮ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: 64ਵੇਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਐਵਾਰਡ ਦੇ ਐਲਾਨ 'ਚ ਸੋਨਮ ਕਪੂਰ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਨੀਰਜਾ' ਨੂੰ ਸਰਬੋਤਮ ਫਿਲਮ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਐਵਾਰਡ ਨਾਲ ਨਵਾਜਿਆ ਗਿਆ। ਫਿਲਮ 'ਰੁਸਤਮ' ਲਈ ਅਕਸ਼ੈ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਸਰਬੋਤਮ ਅਦਾਕਾਰ ਦਾ ਐਵਾਰਡ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਜਦਕਿ ਮਰਾਠੀ ਫਿਲਮ 'ਕਾਸਵ' ਨੂੰ

ਸਰਬੋਤਮ ਫਿਲਮ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ? ਅਕਸ਼ੈ ਕੁਮਾਰ ਦਾ ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਹੈ। ਸਾਲ 1959 ਦੇ ਨਾਨਾਵਤੀ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰਤ ਫਿਲਮ ਰੁਸਤਮ 'ਚ ਅਕਸ਼ੈ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਨੌਸੈਨਿਕ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਇਆ ਸੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 'ਨੀਰਜਾ' ਤੇ 'ਰੁਸਤਮ'

ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਅਸਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਅਧਾਰਤ ਫਿਲਮਾਂ ਹਨ, ਦੋਵਾਂ ਹੀ ਫਿਲਮਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਚੰਗੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਰਾਜੇਸ਼ ਮਾਪੁਸ਼ਕਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਮਰਾਠੀ ਫਿਲਮ 'ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ' ਲਈ ਸਰਬੋਤਮ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ। ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੌਸਟ ਫਿਲਮ ਫ੍ਰੈਂਡਲੀ ਸਟੇਟ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। 'ਦੰਗਲ ਗਰਲ' ਜਾਯਰਾ ਵਸੀਮ ਲਈ ਵੀ ਇਹ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਐਵਾਰਡ ਖਾਸ ਰਿਹਾ, ਉਸ ਨੂੰ 'ਸਰਬੋਤਮ ਸਹਾਇਕ ਅਦਾਕਾਰ' ਦਾ ਐਵਾਰਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਪ੍ਰਿਯਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਜਿਊਰੀ ਨੇ ਅਮਿਤਾਬ ਬੱਚਨ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਵਾਲੀ ਫਿਲਮ 'ਪਿਕੂ' ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲੀ 'ਸਰਬੋਤਮ ਫਿਲਮ' ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਹੈ। 64ਵੇਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਐਵਾਰਡ 'ਚ ਅਜੇ ਦੇਵਗਨ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਸ਼ਿਵਾਏ' ਨੂੰ ਸਪੈਸ਼ਲ ਇਫੈਕਟਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ 'ਚ ਐਵਾਰਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਰਬੋਤਮ ਬਾਲ ਫਿਲਮ ਦਾ ਐਵਾਰਡ 'ਧਨਕ' ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ।

ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਹੀ ਛਕ ਗਈ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਆਟਾ-ਦਾਲ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਖੁਰਾਕ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਆਟਾ-ਦਾਲ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਸਬਸਿਡੀ ਵਾਲੀ ਕਣਕ ਦੀ ਵੰਡ ਵਿਚ ਚਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਘਪਲੇ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਸਿਰਫ ਗਿਆਰਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ 18 ਹਜ਼ਾਰ ਕੁਇੰਟਲ ਕਣਕ ਦਾ ਘਪਲਾ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਕਣਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਜੰਡਿਆਲਾ ਗੁਰੂ

ਸ਼ਹਿਰ ਅਤੇ 61 ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਇਲਾਕੇ ਲਈ ਸੀ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਮਿਲਣ ਮਗਰੋਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਜੰਡਿਆਲਾ ਗੁਰੂ ਵਿਚ ਦਸੰਬਰ 2014 ਤੋਂ ਸਤੰਬਰ 2015 ਵਿਚ ਕਣਕ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਆਡਿਟ ਲਈ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦਸੰਬਰ ਵਿਚ ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਸਿਵਲ ਸਪਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰਾਂ ਤੇ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ 17 ਮੈਂਬਰੀ ਟੀਮ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਸਟਾਫ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਕੈਨਸਸ ਵਿਚ ਕੱਚੀ ਕੁੱਕ, ਕੁੱਕ, ਤੰਦੂਰੀਏ, ਹੈਲਪਰ ਤੇ ਸਰਵਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਫੋਨ: 316-305-1818

918-576-1899

15&29

Mann Insurance Brokers Inc.

DBA Global Green Insurance Agency of the Bay Area
4 Union Square #E, Union City, CA 94587

Gurdawar Singh
Lic.# OF34231

ਆਟੋ, ਘਰ,
ਬਿਜਨਸ, ਲਾਈਫ
ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਚੰਗੇ ਭਾਅ
ਉਤੇ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ
ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿਓ

PROGRESSIVE **MERCURY**
INSURANCE GROUP

Ph: 510-487-1000

mann@ggiausa.com

ਸੰਧੂ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਦਮਾ ਪਿਤਾ ਸੁਰਗਵਾਸ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਬਿਊਰੋ): ਸਥਾਨਕ ਬਿਜਨਸਮੈਨ ਅਤੇ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸ. ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਤੇ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਡੂੰਘਾ ਸਦਮਾ ਲੱਗਾ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ

ਸ. ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ

ਸ. ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ 9 ਅਪਰੈਲ 2017 ਨੂੰ ਸਵਰਗ ਸਿਧਾਰ ਗਏ। ਉਹ 86 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਖੇੜਾ (ਨਜ਼ਦੀਕ ਮਾਹਿਲਪੁਰ) ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਸਵਰਗੀ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਆਪਣੇ ਪਿਛੇ ਪਤਨੀ ਅਜਮੇਰ ਕੌਰ ਸੰਧੂ, ਦੋ ਪੁੱਤਰ, ਨੂੰਹਾਂ, ਧੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਜੱਜ (ਸੁਪਤਨੀ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਜੱਜ) ਅਤੇ ਪੋਤਿਆਂ-ਦੋਹਤਿਆਂ ਦਾ ਭਰਿਆ ਪਰਿਵਾਰ ਛੱਡ ਗਏ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸੰਧੂ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚੇ ਇਸ ਸਦਮੇ 'ਤੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਅੱਗੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਛੜੀ ਰੂਹ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਨਿਵਾਸ ਬਖਸ਼ੇ।

ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਅਰਕਨਸਾਸ ਵਿਚ ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ
ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ
ਚੰਗੀ ਤਨਖਾਹ

Need workers

Need workers for Gas station
store. Good Salary.

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ:

ਫੋਨ: 917-348-0050

14-15

ਹਲਵਾਈ, ਡੋਸਾ ਮੇਕਰ ਅਤੇ ਕਿਚਨ ਹੈਲਪਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਹਿਊਸਟਨ (ਟੈਕਸਸ) ਵਿਚ ਇਕ ਭਾਰਤੀ
ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਲਈ ਮਿਠਾਈਆਂ ਬਣਾਉਣ
ਵਾਲੇ ਹਲਵਾਈ ਤੇ ਡੋਸਾ ਮੇਕਰ ਅਤੇ ਤਿੰਨ
ਕਿਚਨ ਹੈਲਪਰ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ
ਚੰਗੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਇਕੱਲੇ ਬੰਦੇ ਲਈ
ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ, ਫੋਨ: 713-884-9547

ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਫੋਨ: 832-724-1635

11-

ਨੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ

National Truck Driving School

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਅਤੇ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ
ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ

ਓਨਰ ਅਪਰੇਟਰ ਅਤੇ
ਡਰਾਈਵਰ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ
ਕੰਪਨੀ ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ 40 ਸੈਂਟ
ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਲ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ

ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਟਰੱਕ ਅਤੇ ਟਰੇਲਰ ਲੀਜ਼ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ

- *ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ
- *ਲਾਇਸੈਂਸ ਲੈਣ ਉਪਰੰਤ ਕੰਮ/ਜੋਬ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ
- *ਰਿਹਾਇਸ਼ ਅਤੇ ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੋਂ ਚੁੱਕਣ ਤੇ ਛੱਡਣ ਦਾ ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ
- *2-3 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰ ਬਣੋ

Call For Special Price

Kashmir S. Thandi

Office: (866) 933-3038

Balhar S. Ranu Cell: 916-502-7733

Yuba City Ph: 530-419-5058

1816 Main Ave., Sacramento CA, 95838

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 15 ਅਪਰੈਲ 2017

ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਤੇ ਹਿੰਦੂ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ

ਅੰਡੇਮਾਨ ਤੇ ਨਿਕੋਬਾਰ ਟਾਪੂ ਵਿਚ ਬਣੀ ਸੈਲੂਲਰ ਜੇਲ੍ਹ ਜੋ ਕਾਲੇ ਪਾਣੀ ਵਜੋਂ ਵੱਧ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ, ਇਕ ਸਦੀ ਬਾਅਦ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਚਰਚਾ ਉਸ 'ਦੇਸ਼ ਭਗਤ' ਵੀਰ ਦਮੋਦਰ ਸਾਵਰਕਰ ਨਾਲ ਜੁੜ ਕੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸ਼ਾਸਕਾਂ ਤੋਂ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗ ਕੇ ਇਸ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਇਸ 'ਦੇਸ਼ ਭਗਤ' ਨੂੰ ਨਾਇਕ ਬਣਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਹੀ ਵੀਰ ਸਾਵਰਕਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਹਿੰਦੂਤਵ ਦਾ ਖਾਕਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਰ ਬੁਰਫ਼ਾਗਰਦ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਉੱਤੇ ਹਮਲੇ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਜੇਲ੍ਹ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਕਈ ਅਧਿਆਏ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉੱਜ ਇਹ ਵੀ ਇਕ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜੇਲ੍ਹ ਬਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸ਼ਾਸਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਬਗ਼ਾਵਤ ਵਿੱਢਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਥਾਂ ਰੱਖਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ 1857 'ਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਬਗ਼ਾਵਤ ਦਾ ਬੰਨ੍ਹ-ਸੁਥ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਗ਼ਾਵਤ ਅਸਫਲ ਹੋਣ ਪਿਛੋਂ ਕੋਈ 200 ਬਾਗੀਆਂ ਨੂੰ ਟਾਪੂ ਉੱਤੇ ਤਾੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪਰੈਲ 1868 ਨੂੰ 733 ਹੋਰ ਕੈਦੀ ਕਰਾਚੀ ਤੋਂ ਭੇਜ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਫਿਰ ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਲਗਾਤਾਰ ਚੱਲਿਆ। ਬਾਗੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਣ ਨਾਲ 1896 'ਚ ਜੇਲ੍ਹ ਬਣਾਉਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤੇ ਦਸ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਪਿਛੋਂ 1906 ਵਿਚ ਬਣ ਕੇ ਤਿਆਰ ਹੋਈ। ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਕੁੱਲ 693 ਸੈੱਲ ਬਣਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਹਰ ਸੈੱਲ 14.8 ਫੁੱਟ ਲੰਮਾ ਤੇ 8.9 ਫੁੱਟ ਚੌੜਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਇਕ ਸੈੱਲ 'ਚ ਇਕ ਜਣੇ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤੇ ਇਕ ਕੈਦੀ ਦੀ ਦੂਜੇ ਕੈਦੀ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦੀ। ਇਹ ਜੇਲ੍ਹ ਉਸ ਥਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਥੋਂ ਭੱਜਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਇਸ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਲਿਜਾਏ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਵੀ ਰੱਖੇ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਗਦਰ ਲਹਿਰ, ਬੱਬਰ ਅਕਾਲੀ ਲਹਿਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੂਰਮੇ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਿਊੜਿਆਂ ਉੱਤੇ ਅੰਤਾਂ ਦਾ ਤਸ਼ੱਦਦ ਢਾਹਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਕ ਦਿਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਜਿਊੜਿਆਂ ਨੇ ਜੇਲ੍ਹ ਅੰਦਰ ਹੋ ਰਹੀ ਬੇਹੁਮਤੀ ਖਿਲਾਫ਼ ਜੂਝਣਾ ਅਰੰਭ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਸੰਘਰਸ਼ ਹੁਣ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਾਲੇ ਸੰਗਰਾਮ ਦਾ ਅਹਿਮ ਅਧਿਆਏ ਹੈ। ਇਹੀ ਉਹ ਸੰਘਰਸ਼ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਿਟਾ ਕੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਹਿੰਦੂਤਵਵਾਦੀ ਇਸ ਦੀ ਥਾਂ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਲਿਖਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਤੱਥ ਜੱਗ-ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਆਗੂ ਇਹ ਐਲਾਨੀਆ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਲੜ-ਲੜ ਕੇ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹਿੰਦੂਤਵ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਬਚਾ ਕੇ ਰੱਖੋ। ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਜਿਹੜੀ ਹਿੰਦੂਵਾਦੀਆਂ ਨੇ 1925 ਵਿਚ ਬਣਾਈ ਸੀ, ਉੱਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਇਸ ਉੱਤੇ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਪਾਬੰਦੀ ਲੱਗੀ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਕਤਲ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਕਤਲ ਵਿਚ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦਾ ਨਾਂ ਬੋਲਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵਕਤ ਜਾਂਚ ਦੀ ਸੂਈ ਵੀਰ ਸਾਵਰਕਰ ਵੱਲ ਘੁੰਮ ਗਈ ਸੀ। ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਵੇਲੇ ਇਸ ਉੱਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲੱਗੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਤੀਜੀ ਵਾਰ 1992 ਵਿਚ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਢਾਹੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦਾ ਇਕ-ਨੁਕਾਤੀ ਏਜੰਡਾ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਅਖੀਰ ਤੱਕ ਇਸ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੀ ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਖਾਸ ਪੁੱਛ-ਪ੍ਰਤੀਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦਾ ਬਾਕਾਇਦਾ ਜਥੇਬੰਧਕ ਢਾਂਚਾ ਹੈ ਅਤੇ 1991 ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਡਾਕਟਰ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਨਵੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈਆਂ ਤਾਂ ਇਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੈਰ ਪਸਾਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਇਮਦਾਦ ਧਨਾਫ਼ ਹਿੰਦੂ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮਿਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਫਿਰ ਜਿੰਦਾਂ ਜਿੰਦਾਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀਆਂ ਫੈਲਦੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਇਹ ਜਥੇਬੰਦੀ ਵੀ ਸਰਕਾਰੇ-ਦਰਬਾਰੇ ਆਪਣਾ ਮਾਇਆ-ਜਾਲ ਵਿਛਾਉਂਦੀ ਰਹੀ।

ਹੁਣ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਅਜਿਹੇ ਬੰਦੇ ਲੱਭ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਇਹ ਖੁਦ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਸਾਬਤ ਕਰ ਸਕਣ। ਸੈਲੂਲਰ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਸੂਰਬੀਰ ਯੋਧਿਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਵੀਰ ਸਾਵਰਕਰ ਵਰਗੇ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਇਕ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਇਸੇ ਲੜੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਆਪਣੀ ਕਮੇਟੀ ਉਥੇ ਭੇਜਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਤਮਜ਼ਰੀਫੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਉਸ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਅਸਰ ਹੇਠ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਹ ਦੱਸਣ-ਪੁੱਛਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਕਿ ਬਾਦਲਾਂ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਜਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮਸਲਾ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਾਸਕਾਂ ਕੋਲ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਠਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ। ਹਾਂ, ਵੋਟਾਂ ਬਟੋਰਨ ਦੇ ਵਕਤ ਅਜਿਹੇ ਮੁੱਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਯਾਦਗਾਰ ਹਾਲ, ਜਲੰਧਰ ਨੇ ਵੀ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਤੋੜਨ-ਮਰੋੜਨ ਖਿਲਾਫ਼ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਆਵਾਜ਼ ਵੀ ਅਜੇ ਪ੍ਰੈਸ ਨੇਟਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਯਾਦਗਾਰ ਹਾਲ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਤਹਿ ਤੱਕ ਜਾਣ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਮਸਲਾ ਉਠਾਉਣ। ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂਤਵਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਚੜ੍ਹ ਰਹੀ ਕਾਂਗ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹਣ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਇਕ ਜ਼ਰੀਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਹੋਰ ਪ੍ਰਚੰਡ ਹੋ ਕੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਤੋੜ-ਮਰੋੜ ਕਰਨਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ 'ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ' ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਹੁਣ ਚੌਰਾਹੇ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਭੰਨਣ ਦਾ ਵਕਤ ਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਠਾਹ-ਸੋਟਾ

-ਚਾਚਾ ਬੇਲਿਹਾਜ਼

ਤਬਦੀਲੀ ਕਾਹਦੀ?

ਸੱਚ ਅਤੇ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਮੇਲ ਕੋਈ ਨਾ, ਰਿਸ਼ਤਾ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਣੀ ਤੇ ਅੱਗ ਦਾ ਹੈ। ਬਣੂ 'ਚੰਗੀ' ਸਰਕਾਰ ਹੁਣ ਪਹਿਲੀਆਂ ਤੋਂ, ਵੋਟਾਂ ਪਾਉਂਦਿਆਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। 'ਮੱਖਣ' ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਾਅਦ 'ਚ ਪਤਾ ਚੱਲੇ, 'ਚਿੱਟਾ ਚਿੱਟਾ' ਇਹ ਪਾਣੀ ਦੀ ਝੰਗ ਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਮੱਛੀਆਂ ਫੜਨ ਤੋਂ ਭੇਤ ਖੁੱਲ੍ਹੇ, 'ਹੱਸ' ਨਹੀਂ ਇਹ ਅੱਸ ਤਾਂ 'ਬੱਗ' ਦਾ ਹੈ। ਫੇਰ ਹੋਣ ਮਾਯੂਸੀਆਂ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ, ਹੁਕਮਰਾਨ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਪਰ ਦੱਗਦਾ ਹੈ। ਸੱਭੇ ਖਸਲਤਾਂ ਨੀਤੀਆਂ ਰਹਿਣ ਓਹੀ, ਰੰਗ ਬਦਲਦਾ ਹਾਕਮ ਦੀ ਪੱਗ ਦਾ ਹੈ!

ਪੰਜਾਬ ਕਿਵੇਂ ਹੋਵੇ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤ?

ਪੰਜਾਬ ਉੱਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਡਾਢੀ ਮਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਖੋਖਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਵਾਲੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਵੀ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਸੇ ਨਾਲ ਸਿੱਧੀ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸੰਗਰੂਰ ਦੇ ਨਸ਼ਾ ਫੁਡਾਊ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਮੋਹਨ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਇਸ ਅਲਾਮਤ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਚਰਚਾ ਆਪਣੇ ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸਰਗਰਮ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਰਗਰਮੀ ਦੇ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਨਤੀਜੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਨਸ਼ਿਆਂ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹਾਲਤ ਉਸ ਗੁਬਾਰੇ ਵਰਗੀ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਅਣਗਿਣਤ ਸੂਈਆਂ ਦੀ ਨੋਕ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਵੇ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ 'ਨਸ਼ਈ ਪਿੰਡ', 'ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ', 'ਛੜਿਆਂ ਦੇ ਪਿੰਡ', 'ਨਸ਼ੇ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਪਿੰਡ' ਅਤੇ 'ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਵਾਲੇ ਪਿੰਡ' ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਕਰੋਧੀ ਕਾਰਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਮਹਾਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਨਸਲਾਂ ਦਾ ਸਿਵਿਆਂ ਦੇ ਰਾਹ ਪੈਣਾ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਸੁਭ

ਮੋਹਨ ਸ਼ਰਮਾ

ਫੋਨ: +91-94171-48866

ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਮੰਗਾਂ ਅਤੇ ਤਰੰਗਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਘੋੜਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਾਲੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀਆਂ ਪੌੜੀਆਂ ਨਾਲ ਬਰਬਾਦੀ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਤੈਅ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅਜਿਹਾ ਵਰਤਾਰਾ ਚੰਗੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਸਮਾਜ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਘ੍ਰਿਣਤ ਪਸ਼ੂ-ਬਿਰਤੀ ਵਾਲੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੈ। ਜੰਗਲੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਹਿੰਸਕ, ਨੈਤਿਕਤਾ, ਸਦਾਚਾਰ, ਉਚ ਆਦਰਸ਼, ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਤੋਂ ਸੱਖਣੇ ਨੌਜਵਾਨ ਜਿਸਮਾਨੀ ਅਤੇ ਰੂਹਾਨੀ ਪੱਖੋਂ ਖੋਖਲੇ ਹੋ ਕੇ ਬੇਰਾਂ ਵਾਂਗ ਝੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਹਰ ਰੋਜ਼ 144 ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ, 10 ਘੰਟਿਆਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਕਤਲ, 2 ਕਾਤਲਾਨਾ ਹਮਲੇ, ਚੋਰੀ ਦੀਆਂ 11 ਵਾਰਦਾਤਾਂ, ਹਰ 2 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਬੰਦੇ ਦਾ ਅਗਵਾ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਫਿਰੋਤੀਆਂ ਤੇ ਕਤਲਾਂ ਦਾ ਰੁਝਾਨ, 2 ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ 5 ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਬਲਾਤਕਾਰ, 2 ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ 7 ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਝਪਟਮਾਰੀ ਅਤੇ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿਨ-ਦਿਹਾਤੇ ਕੀਤੀਆਂ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਦਹਿਸ਼ਤ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਧੀਆਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਾਬਲਾਂ ਦਾ ਦਿਨ-ਦਿਹਾਤੇ ਕਤਲ ਹੋਣਾ, ਗੋਲੀਆਂ ਦੀ ਵਾਛੜ ਕਰ ਕੇ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਘਰੋਂ ਉਧਾਲ ਕੇ ਲੈ ਜਾਣਾ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਡਰ-ਭੈਅ ਦੇ ਨਜ਼ਾਇਜ਼ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਨਜ਼ਾਇਜ਼ ਨਸ਼ੇ ਵੇਚਣ ਦੇ ਧੰਦੇ ਨੇ 21ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨੀਂਹ ਹੈਰੋਇਨ, ਸਮੈਕ ਦੇ ਪੈਕਟ, ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਕੈਪਸੂਲ, ਗੋਲੀਆਂ, ਟੀਕਿਆਂ, ਸ਼ਰਾਬ ਦੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ ਅਤੇ ਭੁੱਕੀ ਦੇ ਢੇਰਾਂ ਉੱਤੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ਨੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਖੜੋਤ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਿਰਜਣਾਤਮਿਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜੂੜ ਲਾਇਆ ਹੈ। ਘਰਾਂ ਅੰਦਰ ਵਿਛੇ ਸੱਥਰ ਅਤੇ ਠੰਢੇ ਚੁੱਲ੍ਹਿਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਕੱਖੋਂ ਹੌਲੀ ਅਤੇ ਪਾਣੀਓਂ ਪਤਲੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਵਰਤਮਾਨ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰਾਜ ਸੱਤਾ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਲਈ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਇੱਛਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸਪੈਸ਼ਲ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ ਬਣਾਉਣਾ, ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਕਟੌਤੀ ਕਰਨਾ ਅਤੇ 5 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ 50 ਫ਼ੀਸਦੀ ਠੇਕੇ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਉਸਾਰੂ ਅਤੇ ਸਵਾਗਤਯੋਗ ਫ਼ੈਸਲੇ ਹਨ। ਨਸ਼ਿਆਂ ਰੂਪੀ ਦੈਂਤ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਇੱਛਾ ਸ਼ਕਤੀ, ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਭਰਵਾਂ ਸਹਿਯੋਗ, ਸਰਕਾਰੀ ਤੰਤਰ ਦੀ ਸੁਹਿਰਦਤਾ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤਿਅੰਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਰਵੇਖਣਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਲਗਦੀ 553 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਮੀ ਸਰਹੱਦ ਰਾਹੀਂ ਜਿਹੜੀ ਹੈਰੋਇਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਅੰਦਾਜ਼ਨ 7 ਫ਼ੀਸਦੀ ਖਪਤ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਤਸਕਰ, ਹੈਰੋਇਨ/ਸਮੈਕ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੜਾਅ ਵਜੋਂ ਵਰਤ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੋਂ ਤਸਕਰ

ਅੰਦਾਜ਼ਨ ਇਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਹੈਰੋਇਨ ਖਰੀਦਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅੰਦਾਜ਼ਨ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਇਸ ਹੈਰੋਇਨ ਦਾ ਮੁੱਲ 8-10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੁੰਬਈ 15 ਤੋਂ 16 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਹ ਹੈਰੋਇਨ ਇਕ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ 5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਵੇਚੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਗੰਭੀਰ ਹੋ ਕੇ ਚਿੰਤਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਤਸਕਰ ਬੀ.ਐਸ.ਐਫ. ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇ ਕੇ ਜਾਂ ਕੁਝ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮਿਲੀ-ਭੁਗਤ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਮਾਲ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਲੈ ਵੀ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਅਗਾਂਹ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸੂਹੀਆ-ਤੰਤਰ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਇਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੈ? ਨਸ਼ਈ ਪੰਜਾਬੀ ਜਿਹੜੇ ਸਿੰਥੈਟਿਕ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਿਮਾਚਲ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਭਲਾ ਜਿਹੜੀ ਹੈਰੋਇਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੁਝ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਤਿਆਰ ਹੋ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਵਾਨੀ ਦਾ ਘਾਣ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਬਾਹਰੀ ਤਾਕਤਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਕਿੰਜ ਹੋਈਆਂ? ਕਿਸੇ ਕੌਮ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਰਖਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਅੱਖ ਚੋਰਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਜਾਵੇ। ਮਹਿਕਾਂ ਦੀ ਪੱਤ ਉਸ ਸਮੇਂ ਰੁਲਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮਾਲੀ ਦਗ਼ਾਬਾਜ਼ ਹੋ ਜਾਣ। ਸਿੰਥੈਟਿਕ ਨਸ਼ੇ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੈਮੀਕਲ ਸਿਊਡੋਫੋਡਰੀਨ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਮਹਿੰਗੇ ਭਾਅ 'ਤੇ ਵੇਚਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੌਮ ਦੀਆਂ ਗ਼ਦਾਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸੀਲ ਕਰ ਕੇ ਸਪਲਾਈ ਲਾਈਨ ਕੱਟਣੀ ਅਤਿਅੰਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਇਹ ਵੀ ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਸਥਾਨ ਅਤੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਭੁੱਕੀ, ਅਫ਼ੀਮ ਅਤੇ ਸਿੰਥੈਟਿਕ ਡਰੱਗਜ਼ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣ ਲਈ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਰਾਹੀਂ 25 ਲਾਘੇ ਹਨ।

ਤਸਕਰ ਬੀ.ਐਸ.ਐਫ. ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇ ਕੇ ਜਾਂ ਕੁਝ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮਿਲੀ-ਭੁਗਤ ਨਾਲ ਮਾਲ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਲੈ ਵੀ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਅਗਾਂਹ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸੂਹੀਆ-ਤੰਤਰ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਇਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੈ? ਨਸ਼ਈ ਪੰਜਾਬੀ ਜਿਹੜੇ ਸਿੰਥੈਟਿਕ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਕੁਝ ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਿਮਾਚਲ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ 25 ਲਾਘਿਆਂ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਬਾਜ਼ ਅੱਖ ਰੱਖਣ ਨਾਲ ਭੁੱਕੀ, ਅਫ਼ੀਮ ਅਤੇ ਸਿੰਥੈਟਿਕ ਡਰੱਗਜ਼ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਾਈਨ ਦਾ ਲੱਕ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕੋਈ ਵੀ ਲੋਕ ਲਹਿਰ ਉਨੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਭਰਵਾਂ ਸਹਿਯੋਗ ਲਹਿਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦਾ। ਪੇਡੂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਹੈ ਕਿ ਗੱਡੀ ਫੜਨ ਸਮੇਂ ਉਹ ਗੱਡੀ ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ 2-3 ਘੰਟੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੁੱਜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਗੱਡੀ ਦੇ ਆਉਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਪਤਾ ਕਰ ਕੇ ਉਥੇ ਹੀ ਫੱਟੇ 'ਤੇ ਸੌਂ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅੱਖ ਉਦੋਂ ਖੁੱਲ੍ਹਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦਗ਼-ਦਗ਼ ਕਰ ਕੇ ਗੱਡੀ ਉਥੋਂ ਦੀ ਲੰਘ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਹੁਣ ਸੌਣ ਦਾ ਵੇਲਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਜਾਗਣ ਦਾ ਵੇਲਾ ਹੈ। ਕਈ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਠੀਕਰੀ ਪਹਿਰੇ ਦੇ ਕੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਨਸ਼ਾ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ 'ਸੋਧਣ' ਦੇ ਕਿੱਸੇ ਸੁਣਨ ਵਿਚ ਆਉਣਾ ਚੰਗਾ ਸ਼ਗਨ ਹੈ ਅਤੇ ਤਸਕਰਾਂ ਲਈ ਵੰਗਾਰ ਵੀ।

ਵਰਣਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਤਸਕਰਾਂ ਦੇ ਪੈਰ ਹੀ ਇੰਨੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਦੇੜਿਆ ਨਾ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨਸ਼ੇ ਦੀਆਂ ਸੀਸੀਆਂ ਇੰਨੀਆਂ ਪੱਕੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਿਆ ਨਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਸੰਗਰੂਰ ਦਾ ਰੈੱਡ ਕਰਾਸ ਨਸ਼ਾ ਫੁਡਾਊ ਕੇਂਦਰ, ਸਾਇੰਟੀਫਿਕ ਅਵੇਅਰਨੈੱਸ ਐਂਡ ਸੋਸ਼ਲ ਵੈੱਲਫੇਅਰ ਸੰਸਥਾ, ਬਿਰਧ ਆਸ਼ਰਮ ਬਡਹੁੱਖਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ ਮੰਚ ਸ਼ੇਰਪੁਰ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਰਗ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਜਿਹੀ ਨਾਮੁਰਾਦ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਮੁਹਿੰਮ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰ ਕੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇ ਨਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਸਾਲ 2009 ਤੋਂ ਮੁਹਿੰਮ ਆਰੰਭ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਾਰਥਕ ਨਤੀਜੇ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਿੱਠ ਬਾਧਤਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਹੋਰ ਵੀ ਸਮਰਪਿਤ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹਿ ਸਕਣ।

ਮਾਪਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪਦਾਰਥਕ ਦੌੜ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੀ ਔਲਾਦ ਪ੍ਰਤੀ ਅਪਣਾਈ ਲਾਪ੍ਰਵਾਹੀ, ਲੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਾਧੂ ਜੇਬ ਖਰਚ ਦੇਣ ਨੇ ਵੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਿਆ ਹੈ। ਮਾਪਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਫੁੱਲੀਆਂ ਜੇਬਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣ ਦੀ ਥਾਂ ਆਪਣੀ ਅਸਲ ਪੂੰਜੀ 'ਔਲਾਦ' ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਮਾਪਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਰੋਲ ਮਾਡਲ ਵਾਲਾ ਫਰਜ਼ ਨਾ ਨਿਭਾਉਣ ਦਾ ਖ਼ਾਮਿਆਜ਼ਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਭੁਗਤਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਗ਼ਲਤ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਪੈ ਕੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਦਲਦਲ ਵਿਚ ਧਸ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਕਿਤਾਬੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਮਾਰੂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਰਗ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਹੋ ਕੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਬੁਰਾਈਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿ ਸਕੇ। ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਇੱਛਾ-ਸ਼ਕਤੀ, ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਭਰਵਾਂ ਸਹਿਯੋਗ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸਮਰਪਿਤ ਭਾਵਨਾ, ਅਧਿਆਪਕ, ਰੰਗਕਰਮੀਆਂ, ਲੇਖਕਾਂ, ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ, ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਅਤੇ ਚਿੰਤਕਾਂ ਦੇ ਭਰਵੇਂ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਪੈਰ ਪਸਾਰ ਰਹੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਦੈਂਤ ਨੂੰ ਢਹਿ-ਢੇਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਸੰਭਵ ਨਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਨਸਲਾਂ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਹੋਣ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਸਾਡੀ ਹੋਣੀ 'ਤੇ ਕੀਰਨੇ ਪਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਬੁਜ਼ਦਿਲਾਂ ਦੀ ਕਤਾਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਵਾਂਗੇ।

ਕਾਲੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਗਾਥਾ ‘ਚੋਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਗਾਇਬ

ਪੰਜਾਬੀਆਂ, ਖਾਸਕਰ ਸਿੱਖਾਂ ਕੋਲ ਅਮੀਰ ਸਮਾਜਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰੇਰਣਾਵਾਂ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਅਮੀਰ ਵਿਰਸਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਆਪਣੀ ਇਸ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਅਵੇਸਲੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਕਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਵਸੀ ਹੋਈ ਅੰਡੇਮਾਨ ਦੀ ਬਦਨਾਮ

ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ

ਫੋਨ: +91-97797-11201

ਸੈਲੂਲਰ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚੋਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੰਗਰਾਮ ਵਿਚ ਨਿਭਾਏ ਗਏ ਰੋਲ ਨੂੰ ਤਕਰੀਬਨ ਮਨਫੀ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕੌਮੀ ਵਿਰਾਸਤੀ ਜੇਲ੍ਹ ਨੂੰ ਹੁਣ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਆਲਾ-ਦੁਆਲਾ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਥੋਂ ਭੱਜ ਸਕਣਾ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੰਗਰਾਮ ਦੌਰਾਨ ਇਥੇ ਭੇਜੇ ਜਾਂਦੇ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਅਥਾਹ ਤਸੀਹੇ ਅਤੇ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਸਹਿਣੀ ਪੈਂਦੀ ਸੀ। ਜੇ ਗਿਣਤੀ ਮੁਤਾਬਿਕ ਵੇਖਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਬੰਗਾਲੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਥੇ ਕੈਦ ਕੀਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੰਗਰਾਮੀਆਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਿਣਤੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਹੀ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੱਥ ਨੂੰ ਅੱਖੋਂ-ਪਰੇਖੇ ਕਰ ਕੇ ਇਥੇ ਬਣਾਏ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਅਤੇ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਵਿਖਾਏ ਜਾਂਦੇ ਰੋਸ਼ਨੀ ਤੇ ਆਵਾਜ਼ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਵੀ.ਡੀ. ਸਾਵਰਕਰ ਨੂੰ ਹੀ ਕੌਮੀ ਨਾਇਕ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਇਸ ਬੰਦੇ ਬਾਰੇ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਾਕਮਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਚਾਰ ਚਿੱਠੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਮੁਆਫ਼ ਕਰ ਦੇਣ ਦੀ ਗੁਹਾਰ ਲਾਈ ਸੀ।

ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਾਲੇ ਪਾਣੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ

ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ। ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਬਣਾ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਆਏ 57 ਯੋਧਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਕੈਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 1915 ਦੇ ਲਾਹੌਰ ਸਾਜਿਸ਼ ਕੇਸ ਅਤੇ 23 ਦੇ ਘੋੜ ਸਵਾਰ ਫ਼ੌਜ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਕੇਸ ਵਿਚ ਕੈਦ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਥੇ ਕੈਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਰਨਾਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵੀ ਬਹੁਤ ਲੰਬੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਚਾਰ ਬੰਦੇ ਤਾਂ ਬਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਨਾਂ ਦੇ ਹੀ ਸਨ। ਬਾਕੀਆਂ ਵਿਚ ਅਮਰ ਸਿੰਘ, ਭਾਨ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ, ਹਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਨ। ਇਥੇ ਜੇਲ੍ਹ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਤਸੀਹਿਆਂ ਕਾਰਨ ਤਿੰਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਹੀਦ ਵੀ ਹੋ ਗਏ ਸਨ।

13 ਅਪਰੈਲ 1919 ਨੂੰ ਵਾਪਰੇ ਜਲ੍ਹਿਆਂ ਵਾਲੇ ਬਾਗ਼ ਦੇ ਸਾਕੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਏ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਭਤਕੀ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਮਾਰਸ਼ਲ ਲਾਅ ਤਹਿਤ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ 25 ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਡੱਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਕਰਤਾਰ

ਸਿੰਘ ਝੱਬਰ ਅਤੇ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਚੂਹਤਕਾਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਉਂਜ, ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਝੱਬਰ ਲਈ ਇਹ ਜੇਲ੍ਹ ਇੱਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਫ਼ਾਇਦੇਮੰਦ ਵੀ ਰਹੀ। ਕੌਮਾਗਾਟਾ ਮਾਰੂ ਸਾਕੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸੰਗਰਾਮੀਆਂ ਅਤੇ ਗ਼ਦਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਡੱਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਕੈਦੀ ਸਵੇਰੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਹੀ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਝੱਬਰ ਦੇ ਹੱਥ ਲਾਲਾ ਹਰਦਿਆਲ ਦਾ ਉਹ ਪਰਚਾ ਲੱਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਹਿੰਦੀ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੱਸਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਪੂਰਨ ਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸੇ ਪਰਚੇ ਵਿਚ ਹੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ਼ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਬਾਰੇ ਕਈ ਵਿਵਾਦਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਸਨ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਖੋਜ ਕਾਰਜ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਥੇ ਕੈਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੰਜਾਬੀ ਯੋਧਿਆਂ ਦੀ ਮੁਕੰਮਲ ਸੂਚੀ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਵਿਖੇ ਜੰਗ-ਏ-ਆਜ਼ਾਦੀ ਯਾਦਗਾਰ ਦੇ ਉਦਘਾਟਨ ਸਮੇਂ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਭਰਵਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਅਸਰ ਅਜੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣਾ ਬਾਕੀ ਹੈ। ਜਿੰਨੀਆਂ ਵੀ ਸੂਚੀਆਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਹੀ ਅਧੂਰੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਝੱਬਰ ਅਕਾਲੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਇਸ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਬਹੁਤਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਇਹ ਖਾਤਰੂ ਜਥੇਬੰਦੀ 1921 ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਘੋਲ ਲੜਨ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ।

1982 ਵਿਚ ਧਰਮਯੁੱਧ ਮੋਰਚਾ ਵਿੱਢਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਰੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖੀ ਗਈ ਆਪਣੀ ਚਿੱਠੀ ਵਿਚ ਮੋਰਚਾ ਡਿਕਟੇਟਰ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, “ਅਜਿਹੀਆਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਮੁੱਖ ਹਨ। ਆਪਣੀ ਨਿਗੂਣੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁਲਕ ਦੇ ਸਮਾਜੀ-ਰੂਹਾਨੀਅਤ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਰਾਜਸੀ ਪੁਨਰ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਲੜੀ ਗਈ

ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਜੰਗ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਗਰਾਮ ਵਿਚ ਫਾਂਸੀ ਲਾਏ ਗਏ 121 ਭਾਰਤੀਆਂ ਵਿਚੋਂ 93 ਸਿੱਖ ਸਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਉਮਰ ਕੈਦ ਭੁਗਤ ਰਹੇ 2646 ਜਣਿਆਂ ਵਿਚੋਂ 2147 ਸਿੱਖ ਸਨ।” ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ 1999 ਦੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣ ਸਮੇਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਆਪਣੇ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਸੀ, “ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਬਹਾਦਰ ਯੋਧਿਆਂ ਨੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤੇ ਬਾਹਰੀ ਹਮਲਿਆਂ ਸਮੇਂ ਮੁਲਕ ਦੀ

ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 3 ਸਤੰਬਰ 1911 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਰਿਕਾਰਡ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਵਰਕਰ ਵੱਲੋਂ ਮੁਆਫ਼ੀ ਦੀ ਦੂਜੀ ਅਰਜ਼ੀ 14 ਨਵੰਬਰ 1913 ਲਿਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, “ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀ ਅਜੋਕੀ ਘਟਨਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨੀਤੀ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰੀ ਫਿਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਰਾਹ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਦਿਲੋਂ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਮਾਨਵਤਾ ਦਾ ਭਲਾ ਸੋਚਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਬੰਦਾ ਅੱਖਾਂ ਮੀਚ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੰਡਿਆਲੇ ਰਾਹਾਂ ਉਤੇ ਨਹੀਂ ਤੁਰੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਰਾਹ ਛੱਡ ਕੇ ਤੁਰਨ ਲਈ 1906-07 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਦੀ ਉਲਾਰ ਅਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਵਾਲੀ ਹਾਲਤ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਭੜਕਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।” ਸਾਵਰਕਰ ਵੱਲੋਂ ਤਰਸ ਲਈ ਚੌਥੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 30 ਮਾਰਚ 1920 ਨੂੰ ਲਿਖੀ ਗਈ। ਇਸ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਸਾਡੇ ਮੁਲਕ ਲਈ ਇਸ ਵੇਲੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਖ਼ਤਰਾ ਉਤਰ ਵੱਲੋਂ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਅਤਿਵਾਦੀ ਟੋਲਿਆਂ ਤੋਂ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਭਾਰਤ ਲਈ ਮੁਸੀਬਤ ਬਣੇ ਰਹੇ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਦੁਸ਼ਮਣ ਬਣ ਕੇ ਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਵੀ ਸਾਡੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹੀ ਰਹਿਣਗੇ ਭਾਵੇਂ ਹੁਣ ਉਹ ਮਿੱਤਰ ਬਣ ਕੇ ਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਮੈਂ ਧੁਰ ਅੰਦਰੋਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਰ ਸਿਆਣੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਮੁਲਕ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਕੂਮਤ ਦਾ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ

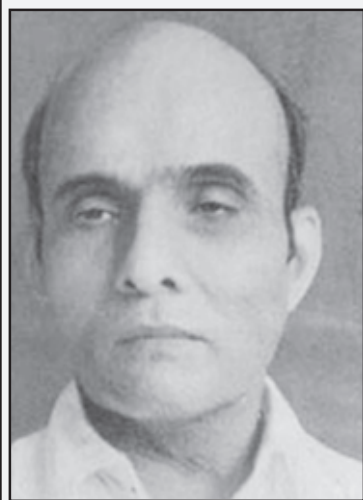

ਸੈਲੂਲਰ ਜੇਲ੍ਹ ਅੰਦਰ ਤਸੀਹੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਬਣਾਇਆ ਬੁੱਤ।

ਰਾਖੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਇਤਿਹਾਸ ਰਚਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੱਸ ਹੱਸ ਕੇ ਕਾਲੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤੀ ਅਤੇ ਫਾਂਸੀਆਂ ਦੇ ਰੱਸੇ ਵੀ ਚੁੰਮੇ।”

ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅੰਡੇਮਾਨ ਤੇ ਇਥੋਂ ਦੀ ਸੈਲੂਲਰ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਵਿਚ ਸਾਰਾ ਜ਼ੋਰ ਵੀ.ਡੀ. ਸਾਵਰਕਰ ਨੂੰ ਕੌਮੀ ਨਾਇਕ ਵਜੋਂ ਉਭਾਰਨ ਉਤੇ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਵਰਕਰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਵਧ-ਫੁੱਲ ਰਹੀ ਹਿੰਦੂਤਵੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦਾ ਅਸਲ ਜਨਮ ਦਾਤਾ ਸੀ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਰਿਕਾਰਡ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਚਿੱਠੀ 30 ਅਗਸਤ 1911 ਨੂੰ ਲਿਖੀ ਜਿਹੜੀ

ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਅਮੀਰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਰਸੇ ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹ-ਸੈਲੂਲਰ ਜੇਲ੍ਹ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਸਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਥੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਖਾਸ ਰੰਗ ਦੀ ਪੁੱਠ ਦੇ ਕੇ ਵਿਖਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਤੁਰੰਤ ਦਖਲ ਦੇਵੇ। ਇਸ ਕਾਰਜ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, ਮਮਤਾ ਬੈਨਰਜੀ ਦੀ ਬੰਗਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਵੀ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਸੁਝਾਅ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਖੁਦ ਅੰਡੇਮਾਨ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਸੋਝੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵਰਗੇ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਭੇਜਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸੈਲੂਲਰ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਵਿਚ ਸਾਰਾ ਜ਼ੋਰ ਵੀ.ਡੀ. ਸਾਵਰਕਰ ਨੂੰ ਕੌਮੀ ਨਾਇਕ ਵਜੋਂ ਉਭਾਰਨ ਉਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਵਰਕਰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਵਧ-ਫੁੱਲ ਰਹੀ ਹਿੰਦੂਤਵੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦਾ ਅਸਲ ਜਨਮ ਦਾਤਾ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਚਿੱਠੀ 30 ਅਗਸਤ 1911 ਨੂੰ ਲਿਖੀ ਜਿਹੜੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 3 ਸਤੰਬਰ 1911 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਰਿਕਾਰਡ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਵਰਕਰ ਵੱਲੋਂ ਮੁਆਫ਼ੀ ਦੀ ਦੂਜੀ ਅਰਜ਼ੀ 14 ਨਵੰਬਰ 1913 ਲਿਖੀ ਗਈ ਸੀ।

ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਇਤਿਹਾਸ ਸੰਭਾਲਣ ਦਾ ਸੱਦਾ

ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਯਾਦਗਾਰ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕੌਮੀ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਬੁੱਕਲ 'ਚ ਸਮੋਈ ਬੈਠੀ ਸੈਲੂਲਰ ਜੇਲ੍ਹ ਅੰਡੇਮਾਨ-ਨਿਕੋਬਾਰ ਨੂੰ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਲਾਈਟ ਐਂਡ ਸਾਊਂਡ ਸਮਾਗਮ ਚਲਾਉਣ ਸਮੇਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੰਗਰਾਮ ਦੇ ਹਕੀਕੀ ਨਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣ-ਬੁਝ ਕੇ ਦਰਕਿਨਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਾਮਰਾਜ ਕੋਲੋਂ ਮੁਆਫ਼ੀਆਂ ਮੰਗਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਜੱਦੋਜਹਿਦ ਦੇ ਨਾਇਕ ਬਣਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਤਿੱਖੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਯਾਦਗਾਰ ਕਮੇਟੀ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਢੱਡਾ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਗੁਰਮੀਤ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿੰਗ ਦੇ ਕਨਵੀਨਰ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ, ਝੱਬਰ ਅਕਾਲੀ ਲਹਿਰ ਅਤੇ ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਧਿਆਇ ਕਾਮਾਗਾਟਾ ਮਾਰੂ ਕਾਂਡ ਦੇ ਸੈਂਕੜੇ ਇਨਕਲਾਬੀ

ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਭਰ ਸੈਲੂਲਰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਸੜਨ-ਮਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਤਸੀਹੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਜੇਲ੍ਹ ਅੰਦਰ ਸਖ਼ਤ ਮੁਸ਼ੱਕਤ, ਕੁੱਟ-ਮਾਰ, ਮਾੜੀ ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਮਰਨ ਉਪਰੰਤ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਰੋੜ੍ਹ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੰਡੇ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਜੱਗ ਜਾਹਰ ਹੈ। ਇਸ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਲਾ-ਮਿਸਾਲ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਵਿਚੋਂ ਮਨਫੀ ਕਰਨ ਦੇ ਸੋਚੇ

ਸਮਝੇ ਮਨਸੂਬੇ ਨਾਕਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਲੋਕ-ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਵੀ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਬੰਨੇ ਇਨਕਲਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚੋਂ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਡੀ ਚੋਟੀ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਬੰਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕੌਮੀ ਏਕਤਾ, ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ, ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਅਤੇ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਨਾਲੋਂ ਮੂਲੋਂ ਤੋੜ-ਵਿਛੋੜਾ ਕਰ ਕੇ ਹਿੰਦੂਤਵ ਦਾ ਏਜੰਡਾ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੈਲੂਲਰ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਬਣੇ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਨਾਇਕ ਬਣਾ ਕੇ ਸ਼ਿੰਗਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਯਾਦਗਾਰ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਬਾਇੰ ਬਾਈ, ਇਤਿਹਾਸਕ ਸੱਚ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਆਵਾਜ਼ ਲਾਮਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਭੇਜੇਗੀ ਕਮੇਟੀ

ਅੰਡੇਮਾਨ ਦੀ ਸੈਲੂਲਰ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਮਨਫੀ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਖ਼ਤ ਇਤਰਾਜ਼ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਕਮੇਟੀ ਛੇਤੀ ਹੀ ਅੰਡੇਮਾਨ ਨਿਕੋਬਾਰ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇਗੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਰੇ ਮੁਕੰਮਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਫਿਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇਗੀ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬੁਝੰਗਰ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਲੜੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਵਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਅੰਡੇਮਾਨ ਦੀ ਸੈਲੂਲਰ ਜੇਲ੍ਹ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਖੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਸਬੰਧੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਅਤੇ ਆਵਾਜ਼ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਿਖਾਇਆ

ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਮਨਫੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ 80 ਫ਼ੀਸਦੀ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੇ ਕੇ ਇਤਿਹਾਸ ਸਿਰਜਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਡੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚੋਂ ਮਨਫੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਕਦਮ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ

ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ: ਧੰਨ-ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਵਾਕ 'ਪਵਣੁ ਗੁਰੂ ਪਾਣੀ ਪਿਤਾ ਮਾਤਾ ਧਰਤਿ ਮਹਤੁ' ਦੀ ਸੋਧ ਲੈਂਦਿਆਂ ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਹਰ ਸੰਭਵ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗੁਰੂ ਕੇ ਲੰਗਰਾਂ ਵਾਸਤੇ ਸਟੀਲ ਦੇ ਬਰਤਨ, ਘਾਹ-ਫੁੱਲ-ਦਰਖਤਾਂ ਲਈ ਰੀਸਾਈਕਲਡ ਪਾਣੀ, ਬਿਜਲੀ ਲਈ ਸੋਲਰ ਪੈਨਲ ਲਾਉਣਾ।

ਲੰਘੇ ਐਤਵਾਰ ਬੈਟਰੀ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਲਈ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕਲ ਚਾਰਜ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ ਸਿਟੀ ਦੇ ਮੇਅਰ ਸੈਮ ਰਿਕਾਰਡੋ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਤਵੰਤੇ ਸੱਜਣ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਭਾਈ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਨਵੀਂ ਖਰੀਦੀ ਟੈਸਲਾ ਕਾਰ ਦਾ ਮੇਅਰ ਨੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਚਾਰਜਰ ਲਾ ਕੇ ਇਸ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕੀਤਾ। ਉਪਰੰਤ ਮੇਅਰ ਨੇ ਮੇਨ ਹਾਲ ਵਿਚ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਸਾਧ

ਸੰਗਤ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ ਸਿਟੀ ਵਲੋਂ ਹਰ ਸੰਭਵ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਮੇਅਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਰ ਆਏ ਪਤਵੰਤੇ ਸੱਜਣਾਂ ਨੇ ਸੰਗਤ ਨਾਲ ਪੰਗਤ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ ਛਕਿਆ।

ਯਾਦ ਰਹੇ, ਇਸ ਸਮੇਂ ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਨਾਲ

ਬੈਟਰੀ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀਆਂ 6 ਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਲੋੜ ਵਧਣ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਰੁਸਤਮ-ਏ-ਹਿੰਦ ਪਹਿਲਵਾਨ ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ

ਵਿਸਾਖੀ ਮੁਬਾਰਕ

*ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ 1981 'ਚ ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਜੈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਸੰਜੇ ਗਾਂਧੀ ਟਰਾਫੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਿਆ।

*ਪਹਿਲਵਾਨ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਮੇਹਰਦੀਨ ਤੇ ਬਿੱਲੇ ਪਹਿਲਵਾਨ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ ਨੇ 1979 'ਚ ਏਸ਼ੀਅਨ ਖੇਡਾਂ 'ਚੋਂ ਸਿਲਵਰ ਮੈਡਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ।

*ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਾਬਾ ਜੀ, ਪਿਤਾ ਕਰਮਾ ਪਹਿਲਵਾਨ ਜੀ ਅਤੇ ਬੇਟੇ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੋ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਚੈਂਪੀਅਨ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਪਹਿਲਵਾਨੀ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਰੱਖਣੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਨੇਹਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਵਾਨੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਖੇਡਾਂ ਵੱਲ ਜ਼ਰੂਰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰੋ ਜੀ।

ਪਹਿਲਵਾਨ ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ, ਫੋਨ:513-307-8462

Kash Fabrics

One Stop Shopping Center

29576 Mission Blvd, Hayward, CA 94544 Phone: 510-538-1138

***Bridal *Boutique *Jewelry**

*The Name
You Can
Trust*

ਕੈਸ਼ ਫੈਬ੍ਰਿਕਸ-ਪੰਜਾਬੀ ਫੈਸ਼ਨ ਦਾ ਨੰਬਰ ਵਨ ਸਟੋਰ

**ਖਾਲਸਾ ਸਿਰਜਣਾ ਦਿਹਾੜੇ ਵਿਸਾਖੀ ਦੀ
ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈ**

ਰੂਪ ਨੂੰ ਚਾਰ ਚੰਨ ਲਾ ਦੇਣ
ਵਾਲੀਆਂ ਸਾੜੀਆਂ ਅਤੇ ਕਮਾਲ
ਦੀ ਕਢਾਈ ਦੇ ਵੰਨ ਵੰਨ ਦੇ ਸੂਟ,
ਸਿਲਕ ਦੀਆਂ ਸਾੜੀਆਂ

ਸੂਟਾਂ, ਸਾੜੀਆਂ ਤੇ ਲਹਿੰਗਿਆਂ ਨਾਲ ਮੈਚ
ਕਰਦੀ ਨਵੇਂ ਤੋਂ ਨਵੇਂ ਡਿਜ਼ਾਈਨਾਂ ਵਿਚ
ਆਰਟੀਫੀਸ਼ੀਅਲ ਜਿਊਲਰੀ
ਅਤੇ ਹੋਰ ਬੜਾ ਹੀ ਕੁਝ...

ਸਾਡੀ ਸਪੈਸ਼ਲਟੀ:

ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀ ਲਈ
ਡਿਜ਼ਾਈਨਰ ਲਹਿੰਗੇ ਤੇ ਸੂਟ
ਅਤੇ ਨਾਲ ਡਿਜ਼ਾਈਨਰ
ਮੈਚਿੰਗ ਜਿਊਲਰੀ

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿੰਦੇ
ਗਾਹਕਾਂ ਲਈ ਸਾਮਾਨ ਅਸੀਂ
ਯੂ.ਪੀ.ਐਸ. ਰਾਹੀਂ ਤੁਰੰਤ ਭੇਜ ਸਕਦੇ

ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਕੱਪੜਾ, ਵਧੀਆ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਾੜੀਆਂ ਅਤੇ ਡਿਜ਼ਾਈਨਰ ਸੂਟ,
ਦਰਜਨਾਂ ਰੰਗਾਂ ਵਿਚ ਪਗੜੀਆਂ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਖਰੀਦੋ।

ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਹਿੰਦੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਉਰਦੂ ਦੇ ਸੰਗੀਤ, ਡਰਾਮਿਆਂ ਅਤੇ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀਆਂ
ਸੀਡੀਆਂ-ਵੀਡੀਓ ਤੇ ਡੀ.ਵੀ.ਡੀ. ਦੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਕੁਲੈਕਸ਼ਨ ਹੈ।

33 ਸਾਲ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ

visit us on our facebook page, Kash Farbrics

Ph: 510-538-1138

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

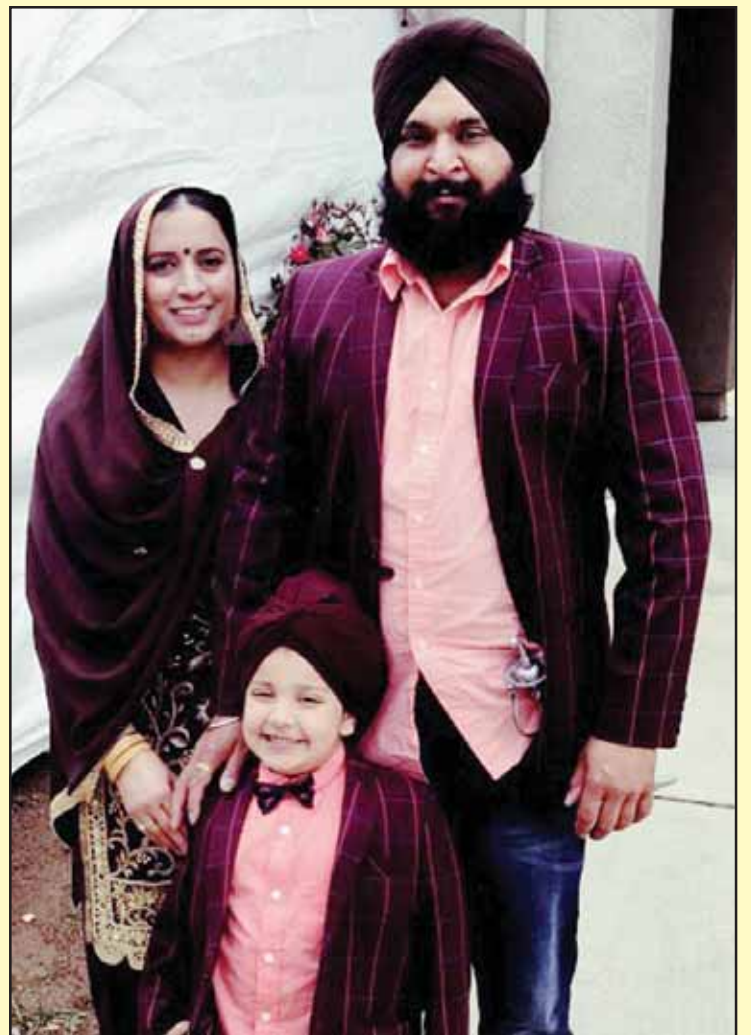
ਜਬ ਲਗ ਖਾਲਸਾ ਰਹੇ ਨਿਆਰਾ। ਤਬ ਲਗ ਤੇਜ ਦੇਊ ਮੈ ਸਾਰਾ।
ਜਬ ਯਹ ਜਹੈ ਬਿਪਰਨ ਕੀ ਰੀਤ। ਮੈ ਨ ਕਰਹੂੰ ਇਨ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਤ।

**ਸਮੂਹ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਖਾਲਸਾ
ਜੀ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਹਾੜੇ ਅਤੇ ਵਿਸਾਖੀ ਦੀ**

ਲੱਖ-ਲੱਖ ਵਧਾਈ

ਦਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਪੋਤਰੇ ਮਨਰਾਜ ਅਤੇ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨਾਲ

ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਦੀ ਨੂੰਹ ਲਖਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਗਿੱਲ, ਪੁੱਤਰ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਅਤੇ ਪੋਤਰਾ ਮਨਰਾਜ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਦਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਫੋਨ: 530-713-4256
ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਤੇ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਗਿੱਲ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਫਾਰਮਜ਼, ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ (ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ)

ਵਾਲੀਬਾਲ ਅਤੇ ਕਬੱਡੀ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ

15 ਅਤੇ 16 ਅਪਰੈਲ

Bombay Business Park 295 N. Fruit Ave. Fresno Ca, 93706

ਇਨਾਮ

KABADDI
FIRST PRIZE \$5,100

KABADDI
SECOND PRIZE \$4,100

AMOLAK SINGH SIDHU

GURDEV SINGH NIJJAR

KABADDI
THIRD PRIZE \$3,100

JAGDEEP SINGH FARMER INSURANCE

VOLLEYBALL FIRST PRIZE

GREEN PARK VOLLEYBALL CLUB

VOLLEYBALL SECOND PRIZE

GURDEV SINGH DHATT
SP TRUCKING

VOLLEYBALL SHOW MATCH
SPECIAL PRIZE

CLUB MEMBERS

SATNAM SINGH BHULLAR
BABLA MALUKA
GURPREET SIDHU DAUDHAR
GURINDER SINGH AITIANA
PARMINDER PINDA (VISALIA)
KULWINDER DHILLON

NAJAR SINGH SAHOTA
RASHPAL SINGH SAHOTA
HAKAM SINGH DHILLON
AMARJIT SINGH SIDHU
PALI THANDI STL TRUCKING
BITTU KUSSA

GURDEV SINGH DHATT (DEV BAI)
DAVINDER SINGH DHILLON
NEETA MACHHIKE
GURJPAL SINGH DAUDHAR
BHARPOOR SINGH BRAR
BALWINDER S SANDHU (SELMA)

GURLIAKAT SINGH BRAR
BALVIR DHILLON
JEETY GREWAL
MANDEEP SINGH BRAR
RAJ PANNU
JAGMEET SINGH BRAR
VICKY HEER
BOBBY SIDHU

GOLD SPONSORS

BULLDOG FREIGHTWAYS (DEEPA)
CHARANJIT SINGH BATH
GURCHARAN SINGH RAKKAR
TEHAL SINGH THANDI (TRUIS TRUCKING)
PAUL SINGH SAHOTA (ROYAL EXPRESS)
TUTT BROTHERS
LAKHVIR GILL (GT TRANSPORT)
INTRADE INDUSTRIES
GILL INSURANCE

CENTRAL CALIFORNIA TRUCK & TRAILER SALES
RAJWINDER (RAJA BADHANI)
S.M. BROTHERS
FAST FREIGHT BROKERAGE
ALR BUSINESS SERVICES
ACCOUNTAX ASSOCIATES INC.
GILL CARRIERS
INDIAN MARKET (BALJIT ATWAL)
HARRY LOGISTICS

RTL TRUCKING
A&J TRUCK DRIVING SCHOOL
G&J FOOD N GAS (HARPREET SIDHU)
STONE TRUCKING (JASSI STONE)
KHUSH DHALIWAL (JD TRUCKING)
CHICAGO PIZZA (TEJI PADDA)
MDF & STALLION TIRES
B&B TRANSPORT INC.
EXPRESS GRAPHICS

RAJ DHALIWAL
DAVINDER SANGHA
KALA & JASS CHAKK
PALA & AMAN HATHOOR
GURMINDER BRAR
NIJJAR BROTHERS
HAPPY GILL TRUCKING
PAUL KALI
MANJIT CHEEMA
RANJIT NAGARA

SILVER SPONSORS

PAUL DHALIWAL
KARAM SINGH SANGHA
PAUL SINGH AULAKH C.P.A
U SAVE LIQUOR (MICKY)
CET FREIGHT (MANUIR BHULLAR)
SHAN-E-PUNJAB
D.S. EXPRESS (PINTO)
HAPPY MANN

B&B (LOVELY)
DIAMOND CARRIER (JYOTI)
PRITAM SINGH PASHLA
MESHI BHALWAN
DHILLON TRUCK HOSPITAL
JASPAL SINGH BAINS
BILLA SADOKA
DALBIR SINGH GILL

COAST TO COAST
PAL KAILA
DEEPU PANNU
HARRY KHANJARWAL
GURMINDER KAUNKE
SUKHI KULARH
SUNNY JODHAN
GOGI HATHOOR

AKALI DAL WEST COAST
NIRMAL DHANOLLA
TAJ RANDHAWA
JAGGA SUDHAR
GREEN VALLEY (JASSI)
DHINDSA TRUCKER BOOK KEEPING

CONTACTS: GURINDER PANAYCH - 559-367-4373 RASHPAL SAHOTA - 559-451-1004

ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੀ ਲਾਸਾਨੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨੂੰ ਸਲਾਮ

ਫਰਿਜ਼ਨੋ (ਬਿਊਰੋ): ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਬਣੀ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾ ਇੱਥੋਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੇ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਜੋ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੁਆਈ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਆਪਾਂ ਸਭ ਪਰਦੇਸਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਵਿਰਸੇ, ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਜੀ.ਐਚ.ਜੀ. ਦੀ ਭੰਗੜਾ ਟੀਮ ਨੇ ਪੂਰੇ ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਭੰਗੜਾ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਵਾਹ ਵਾਹ ਖੱਟੀ। ਬੱਚੀ ਵਧੀਆ ਗਰੇਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 50 ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਨਗਦ ਇਨਾਮ ਅਤੇ ਮੈਡਲ

ਮਨੁੱਖੀ ਪਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਕੋਰੀਓਗ੍ਰਾਫੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਸਿਮਰਨ ਹੋਅਰ ਵਲੋਂ ਤਿਆਰ ਬੱਚੀਆਂ ਦੀ ਗਿੱਧਾ ਟੀਮ 'ਧੀਆਂ ਰਾਣੀਆਂ' ਨੇ ਗਿੱਧੇ ਨਾਲ ਸਟੇਜ ਹਿੱਲਣ ਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਕਰਮਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸਕੂਲ ਦੀਆਂ ਬੱਚੀਆਂ ਨੇ ਖੂਬਸੂਰਤ ਭੰਗੜਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ।
ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਮੋਢੀ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਣਖੀ ਨੇ ਸਭ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਬਾਰੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ। ਸ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਡਾ. ਹਰਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਕਿੰਗਰਾ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਕਈ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ

ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ।
ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਮਾਹਰਾਂ ਦੇ ਲੇਖਾਂ ਅਤੇ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਜਿਆ ਇਕ ਸੋਵੀਨਾਰ ਵੀ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਫੋਰਮ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤੀ ਕਿਤਾਬ 'ਗਦਰ ਲਹਿਰ' ਅਤੇ ਸਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੀਰਪੁਰੀ ਦੀ ਲਿਖੀ ਕਿਤਾਬ 'ਸਰਦਾਰੀ' ਵੀ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।
ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਚਾਹ-ਪਕੌੜਿਆਂ ਦਾ ਲੰਗਰ ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਲਗਾਤਾਰ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਫਰਿਜ਼ਨੋ

ਅਮੈਰਿਕਨ ਹੈਰੀਟੇਜ ਫੋਰਮ ਵਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ 17ਵੇਂ ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੇ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਅਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸਲਾਮ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਉਥੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚ ਗਦਰ ਲਹਿਰ ਪ੍ਰਤੀ ਖਿੱਚ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਗਿੱਧੇ-ਭੰਗੜੇ ਦੀਆਂ ਆਈਟਮਾਂ ਵੀ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਦੌਰ ਵੀ ਚੱਲਿਆ। ਮੇਲਾ ਗੁਰਦੀਪ ਗਿੱਲ ਘੋਲੀਆ, ਡਾ. ਹਰਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਿਆਂ ਫੋਰਮ ਵਲੋਂ ਹਰਜਿੰਦਰ ਢੇਸੀ ਨੇ ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਆਖੀ। ਮੇਲੇ ਵਿਚ 'ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਵਾਰਿਸ' ਨੇ ਹੁਮ ਹੁਮਾ ਕੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰੀ ਅਤੇ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀਆਂ ਭੇਟ ਕੀਤੀਆਂ।
ਭਰਵੇਂ ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਪ੍ਰੋ. ਨਿਰੰਜਣ ਸਿੰਘ ਢੇਸੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਅਤੇ ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਨੇ

ਵੀ ਮਾਣ ਸਤਿਕਾਰ ਹਾਸਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ।
ਇਸ ਮੌਕੇ ਗਾਇਕ ਰਾਜ ਬਰਾੜ ਨੇ ਗੀਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਾਹੋਕੇ ਅਤੇ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਨੂਰ ਨੇ ਕਵੀਸ਼ਰੀ ਵਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸ਼ਾਨਮੱਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਸੁਰਾਂ ਵਿਚ ਪਰੋਇਆ। ਗਾਇਕਾ ਜੋਤ ਰਣਜੀਤ ਨੇ ਵਾਰ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗੀਤਾਂ ਨਾਲ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲੁਆਈ। ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰਗਿਲ ਨੇ ਵੀ ਗੀਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਬੱਚਿਆਂ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵੰਨਗੀਆਂ ਖਾਸ ਖਿੱਚ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਨੂੰ ਗੀਤਾਂ, ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਤਕਰੀਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕੀਤੀ। ਇਨਕਲਾਬ ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਲਾ ਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਵਡੇਰਿਆਂ ਨੇ ਹਾਲ ਗੂੰਜਣ ਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਫੋਰਮ ਵਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ

ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਤਿਆਰ

ਕਿ ਆਪਣੇ ਵੱਡੇ ਵਡੇਰਿਆਂ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਲੜਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਇਕ ਸਲਾਹੁਣਯੋਗ ਕਦਮ ਹੈ।
ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਵੀ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਖਿੱਚ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣੀ। ਲੋਕ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੜੀ ਰੀਝ ਨਾਲ ਵੇਖ ਰਹੇ ਸਨ। ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿਚ

ਅਤੇ ਆਸ ਪਾਸ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰੀ ਅਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ ਫੁੱਲ ਭੇਟ ਕੀਤੇ। ਮੰਚ ਸੰਚਾਲਨ ਆਸ਼ਾ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਰ ਹਰਜਿੰਦਰ ਢੇਸੀ ਨੇ ਬਾਖੂਬੀ ਕੀਤਾ। ਫੋਰਮ ਨੇ ਸਭ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਸਪਾਂਸਰਾਂ, ਮਹਿਮਾਨਾਂ, ਲੇਖਕਾਂ, ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਬੜੇ ਲੰਮੇ ਹਨ ਰੇਤ ਮਾਫੀਆ ਦੇ ਹੱਥ...

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਦਿਆਂ ਹੀ ਰੇਤ-ਬੱਜਰੀ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਕਾਬੂ ਹੇਠ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਪਰ ਹੁਣ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਖਤੀ ਕਰਨ ਨਾਲ ਰੇਤ-ਬੱਜਰੀ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨੇ ਹੋਰ ਛਲਾਂਗ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਆਖਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰੇਤ-ਬੱਜਰੀ ਦਾ ਮੁੱਦਾ

ਹੀ ਚੱਲਣ ਕਾਰਨ ਰੇਤ-ਬੱਜਰੀ ਦੀ ਕਿੱਲਤ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸੀ। ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਮਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੱਤ ਨਵੀਆਂ ਖੱਡਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 59 ਹੋਰ ਖਾਣਾਂ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਦੀ ਦਫਤਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ 18 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਰਕਾਰ ਬੋਲੀ ਤੋਂ ਤੁਰਤ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਾਣਾਂ ਦੀ

ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਹੱਥ ਹੀ ਛੱਡਣਾ ਪਿਆ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਉਂ 30 ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਮਾਈਨਿੰਗ ਨੀਤੀ ਬਣਾ ਕੇ ਖਰੜਾ ਸੌਪਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਰੇਤ-ਬੱਜਰੀ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਵੀ ਹੁਣ ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਫਾਈਲਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਉਲਝਣ ਦੇ ਆਸਾਰ ਬਣਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਖਾਣਾਂ ਦੀ ਖੁਦਾਈ ਲਈ ਆਧੁਨਿਕ ਤਕਨੀਕਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਕੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਖਣਨ ਰੋਕਣ ਦਾ ਵੀ ਟੈਸਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਕ ਨਵਾਂ ਤਜਰਬਾ ਕਰਦਿਆਂ ਰੇਤਾ ਕੱਢਣ ਦੇ ਪਰਮਿਟ ਹੁਣ ਸਿੱਜਾਈ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਸੌਪਣ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਹੁਣ ਸਿੱਜਾਈ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਰਾਣਾ ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਰਕੀਟ ਵਿਚ ਵਾਜਬ ਕੀਮਤਾਂ ਉਪਰ ਰੇਤ-ਬੱਜਰੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣਗੇ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੁੱਲ 300 ਦੇ ਕਰੀਬ ਖੱਡਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਿਰਫ 81 ਖੱਡਾਂ 'ਚੋਂ ਹੀ ਮਾਲ ਨਿਕਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਪਿਛਲੀ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ 2 ਤੋਂ 75 ਹੈਕਟੇਅਰ ਦੇ ਰਕਬੇ ਵਾਲੀਆਂ ਸਿਰਫ 74 ਖੱਡਾਂ

ਅਲਾਟਮੈਂਟ 20 ਅਪਰੈਲ ਤੱਕ ਕਰ ਕੇ 20 ਮਈ ਤੋਂ ਖੁਦਾਈ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਇਸ ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬ ਮਾਈਨਿੰਗ ਮਿਨਰਲ ਰੂਲਜ਼-2013 ਅਨੁਸਾਰ ਜਲੰਧਰ 'ਚ 9, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ 'ਚ 7, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਿਚ 4, ਤਰਨ ਤਾਰਨ 'ਚ 1, ਫ਼ਾਜ਼ਿਲਕਾ ਵਿਚ 3, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੀਆਂ 3, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿਚ 4, ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਆਂ 11 ਤੇ ਰੋਪੜ ਦੀਆਂ 9 ਖੱਡਾਂ ਦੀ ਨਿਲਾਮੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ 58 ਖਾਣਾਂ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਉਲਝਿਆ ਪਿਆ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ 58 ਖਾਣਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਕੇ 15 ਅਗਸਤ ਤੱਕ ਇਹ ਖੱਡਾਂ ਚਾਲੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਖਣਨ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਤੇ ਸਾਜ਼ੋ-ਸਾਮਾਨ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਤਿੱਖੀ ਘੋਖ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ 2006 ਦੌਰਾਨ ਖੱਡਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਤੇ ਖੁਦਾਈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲੋਂ ਐਨਵਾਇਰਮੈਂਟ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ

(ਈ.ਸੀ.) ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਲਾਉਣ ਕਾਰਨ ਹਰਿਆਣਾ ਸਮੇਤ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰੇਤ-ਬੱਜਰੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਖੱਡਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੀ ਥਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲੋਂ ਈ.ਸੀ. ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪਹਿਲਾਂ ਈ.ਸੀ. ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਤਕਰੀਬਨ 11-12 ਮਹੀਨੇ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਖੱਡਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਤੇ ਖੁਦਾਈ ਬੰਦ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਰੇਤ-ਬੱਜਰੀ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਅਸਮਾਨ ਨੂੰ ਛੂਹ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਫਿਲ ਦੇਣ ਕਾਰਨ ਪੰਜ ਹੈਕਟੇਅਰ ਦੇ ਨਾਲ ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹੇ 25 ਹੈਕਟੇਅਰ ਰਕਬੇ ਵਾਲੀਆਂ ਖੱਡਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬੀ-2 ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਈ.ਸੀ. ਲੈਣ ਲਈ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਚ ਸਟੇਟ ਇੰਪੈਕਟ ਐਨਵਾਇਰਮੈਂਟ ਅਸੈਸਮੈਂਟ ਅਥਾਰਟੀ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਹੁਣ ਈ.ਸੀ. ਦੇ-ਢਾਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ 50 ਹੈਕਟੇਅਰ ਰਕਬੇ ਵਾਲੀਆਂ ਖੱਡਾਂ ਦਾ ਈ.ਸੀ. ਪਟਿਆਲੇ ਤੋਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਵੱਡੇ ਰਕਬੇ ਵਾਲੀਆਂ ਖੱਡਾਂ ਦਾ ਈ.ਸੀ. ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਲੈਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਮਲਾਲਾ ਬਣੇਗੀ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੂਤ

ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ: ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਐਂਟੋਨੀਓ ਗੁਟੇਰੇਜ਼ ਨੇ ਨੋਬਲ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਵਿਜੇਤਾ ਮਲਾਲਾ ਯੂਸਫਜ਼ਈ ਦੀ ਚੋਣ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੂਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਕਿਸੇ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਸਰਵ ਉਚ ਸਨਮਾਨ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਸਟੀਫਨ ਦੁਜਾਰਿਕ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮਲਾਲਾ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਲੜਕੀਆਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ।

ਸਰਕਾਰੀ ਸੁੱਖ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪੱਖੋਂ ਬਾਦਲਾਂ ਦੀਆਂ ਅਜੇ ਵੀ ਮੌਜਾਂ

ਬਠਿੰਡਾ: ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਖੁਦ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ, ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਸਪੈਸ਼ਲ ਹੈਲੀਪੈਡ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਾਦਲਾਂ ਨੇ ਪਿੰਡ ਬਾਦਲ ਆਉਣ ਜਾਣ ਲਈ ਹੁਣ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋਤ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ ਪਿੰਡ ਕਾਲਝਰਾਣੀ ਵਿਚ ਆਰਜ਼ੀ ਹੈਲੀਪੈਡ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਥੇ ਛੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਗਾਰਦ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਈ ਹੋਈ

ਪੁਲਿਸ ਰੂਟ ਵੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਜੈੱਡ ਪਲੱਸ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰ ਕੇ ਅਜਿਹਾ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਹੈਲੀਪੈਡ ਦੀ ਗਾਰਦ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਤਾਂ ਪਿੰਡ ਬਾਦਲ ਦੇ ਹੀ ਵਸਨੀਕ ਹਨ। ਹਾਲੇ 5 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਹੀ ਸਾਬਕਾ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦਾ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਇਸ ਹੈਲੀਪੈਡ 'ਤੇ ਲੈਂਡ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਔਰਬਿਟ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਆਉਣ ਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਵਰਤ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਹੈ। ਹਕੂਮਤ ਬਦਲਣ ਮਗਰੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਹ ਗਾਰਦ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਬੁਲਾਈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੋਰ ਕਿਧਰੇ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਲਈ 'ਸਪੈਸ਼ਲ ਹੈਲੀਪੈਡ' ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪਿੰਡ ਕਾਲਝਰਾਣੀ ਦੀ ਦਾਣਾ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਕਈ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਫਸਲ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦਾਣਾ ਮੰਡੀ ਨੂੰ ਹੈਲੀਪੈਡ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਬਦਲਣ ਮਗਰੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦਾਣਾ ਮੰਡੀ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗੀ, ਪਰ ਕੈਪਟਨ ਹਕੂਮਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਸ ਉਤੇ ਖਰੀ ਨਹੀਂ ਉਤਰੀ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਇਥੇ ਲੈਂਡ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦੋ ਬਾਣਿਆਂ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਹਾਜ਼ਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਐਂਬੂਲੈਂਸ ਤੇ ਫਾਇਰ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਦੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ

ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਵੀ ਇਸ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ 'ਤੇ ਆਏ ਹਨ। ਹੈਲੀਪੈਡ ਦੇ ਦੋ ਕਮਰੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਏਸੀ ਕਮਰਾ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੂਜਾ ਕਮਰਾ ਗਾਰਦ ਵਰਤਦੀ ਹੈ। ਹੈਲੀਪੈਡ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਮੀਟਰ ਦਾ ਬਿੱਲ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ ਗਿੱਦੜਬਾਹਾ ਵੱਲੋਂ ਭਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਥੇ ਕੁੰਡੀ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਚੱਲਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਫਰਵਰੀ 2014 ਵਿਚ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਹੈਲੀਪੈਡ ਲਈ ਬਕਾਇਦਾ ਬਿਜਲੀ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਕਾਲਝਰਾਣੀ ਦੇ ਆਗੂ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਹੈਲੀਪੈਡ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਦਾਣਾ ਮੰਡੀ ਖੋਹ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਦਬਾਅ ਪੈਣ ਮਗਰੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਵੀਂ ਦਾਣਾ ਮੰਡੀ ਹੋਰ ਥਾਂ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗਾਰਦ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧਾਂ ਦੀ ਸਤਰੰਗੀ ਪੀਂਘ

ਫਰਿਜ਼ਨੋ (ਅਵਤਾਰ ਗੋਂਦਾਰਾ): ਕਿਸੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ, ਚਿੰਤਕ, ਉਦਮੀ, ਸਮਾਜਸੇਵੀ ਮਰਦ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਖਾਣੇ 'ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਇਹ ਪ੍ਰੀਤੀ ਭੋਜਨ ਤੋਂ ਅਗਾਂਹ ਭਾਈਚਾਰਕ-ਖੋਜ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਦਾ ਆਹਰ ਪਿਛਲੇ ਸਤਾਰਾਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਸਰਗਰਮ ਇੰਡੋ-ਯੂ.ਐਸ. ਹੈਰੀਟੇਜ ਫੋਰਮ ਦੇ ਕਰਮੀਆਂ ਨੇ ਇਥੇ ਕੀਤਾ।

ਫੋਰਮ ਹਰ ਵਰ੍ਹੇ ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀਆਂ ਜੀਵਨੀਆਂ, ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਮਿਆਂ ਬਾਰੇ ਭਾਸ਼ਣ ਮੁਕਾਬਲੇ, ਜੇਤੂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਨਾਮ, ਪੋਸਟਰਾਂ ਅਤੇ ਬਾਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਲਾਉਂਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਭੋਜਨ ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਸੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਲੇਖਾ ਜੋਖਾ ਹੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਇੰਡੀਆਨਾ ਤੋਂ ਆਏ ਲਾਇਲਪੁਰ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖੀ ਪ੍ਰੋ. ਨਿਰੰਜਨ ਸਿੰਘ ਢੇਸੀ ਮੁਖ ਮਹਿਮਾਨ ਸਨ।

ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰੋ. ਢੇਸੀ ਨੂੰ ਸਫੈਦ ਰੰਗ ਦੀ ਦਸਤਾਰ ਭੇਟ ਕਰਦਿਆਂ ਫੋਰਮ ਦੇ ਰੂਹੇ ਰਵਾਂ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਣਖੀ ਨੇ ਆਸ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪ੍ਰੋ. ਢੇਸੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਏਕਤਾ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਵਿਚੋਂ ਸੂਹ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਏਕੇ ਵਿਚ ਤ੍ਰੇਤਾਂ ਦਿਸ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੈਮ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਵਿਚ ਪਈਆਂ ਤ੍ਰੇਤਾਂ ਵਾਂਗ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਭਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਤ੍ਰੇਤਾਂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਸਿੱਖ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿਚਲੀ ਭਾਵੁਕ ਦੂਰੀ 'ਚ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਆਮ, ਸਹਿਜਧਾਰੀ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚਲੇ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਿਸ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਭੇਟ ਹੋਈ ਸਫੈਦ ਦਸਤਾਰ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰੋ. ਢੇਸੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਸੱਤੇ ਰੰਗ ਸਮੇਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਵਿਰੋਧਾਂ ਦੀ ਸਤਰੰਗੀ ਵੱਲ ਵੀ

ਇਸ਼ਾਰਾ ਹੋਵੇ। ਸਾਡਾ ਭਾਈਚਾਰਾ ਏਕੇ ਦੀ ਵੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਰਹੇਗਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਵਿਲੱਖਣਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਵੀ। ਇਹ ਸੰਗਤ ਤੇ ਪੰਗਤ ਰਾਹੀਂ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਮਾਣ ਵੀ ਕਰਦਾ ਰਹੇਗਾ, ਫਿਕਰਾਪ੍ਰਸਤੀ ਅਤੇ ਜਾਤ ਪਾਤ ਦਾ ਖਹਿਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡੇਗਾ।

ਹਰਜਿੰਦਰ ਮੰਡਾਲੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਵਚਨ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਤਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਰੋਧੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਪਣਾ

ਟਿੱਲ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੇ ਫਿਰਕੂ ਅਤੇ ਕਤਲਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਅੱਜ ਕੱਲ ਭਾਰਤ ਵਰਗੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਬੋਲਬਾਲਾ ਇਸੇ ਦੀ ਦਸ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਦਸਤਾਰ ਦੀ ਧਰਮ ਨਿਰਪੇਖ ਮਹਿਮਾ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰੋ. ਢੇਸੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਦਰਜਾ ਬਹੁਤ ਉਚਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣਾ ਸ਼ਿਅਰ ਵੀ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ, 'ਜੇ ਸਮਝੋ ਤਾਂ ਬੁਲੰਦ ਹੈ ਅਰਸ਼ ਨਾਲੋਂ, ਜੇ ਨਾ ਸਮਝੋ ਤਾਂ ਭਲਾ ਦਸਤਾਰ ਕੀ ਹੈ?' ਇਸ ਦੇ ਅਤੀਤ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੁਗਲਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਵੇਲੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਕੋਈ

ਨਾ ਪੱਗ ਬੰਨ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਨਾ ਘੋੜੇ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਸਿੱਖ ਗੁਰੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਪੱਗ ਵੀ ਬੰਨਣਗੇ ਤੇ ਘੋੜੇ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਵੀ ਕਰਨਗੇ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕੁਝ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੇ ਵੀ ਲੰਮੇ ਲੜ ਵਾਲੀ ਪੱਗ ਬੰਨਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤੀ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦਾਤੀਆਂ ਭਾਵੇਂ ਕੱਟੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਦਸਤਾਰ ਸ਼ਾਇਦ ਧਾਰਮਕ ਨਾਲੋਂ ਸਿਆਸੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਨਾਬਰੀ ਦਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਪੰਜ ਕੱਕਿਆਂ ਵਿਚ ਦਸਤਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ੁਮਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ

ਨਹੀਂ, ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਸਦੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਲਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਹੁਤ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਨਾਂਹਮੁਖੀ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਹਾਂਮੁਖੀ ਗੱਲਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ, ਪਰ ਨਾਂਹਮੁਖੀ ਗੱਲਾਂ ਰਤਕਦੀਆਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਨਵੀਂ ਧਰਤੀ ਦੀ ਬੁਕਲ ਵਿਚ ਸਮਾਉਂਦਿਆਂ ਆਵੇਦੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਏਕੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਏਕੇ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਫੋਰਮ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੋਰ

ਸ਼ਮਸ਼ੀਰ ਫਤਾ ਦਿੱਤੀ।

ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਅਤੇ ਉਦਮੀ ਪਾਲ ਸਹੋਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੰਜਾਬ ਫੋਰੀ ਦੇ ਖੱਟੇ ਮਿੱਠੇ ਅਨੁਭਵ ਸਾਂਝੇ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਉਹ ਪ੍ਰਾਹੁਣਚਾਰੀ ਅਤੇ ਅਪਣਤ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਜਿੰਦ ਜਾਨ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ-ਕੀ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਹੋ, ਕੀ ਦੇ ਕੇ ਜਾਓਗੇ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਕਿਸੇ ਜੀਅ ਦਾ ਵੀਜ਼ਾ ਕਦੋਂ ਲੁਆਓਗੇ। ਪਰਵਾਸੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਪਰਵਾਸ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਠ, ਡਾ. ਜੋਸਨ, ਕਵੀ ਰਿਆਤ, ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਕਰਮ ਮਾਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਈ ਮੋਹਤਬਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲੁਆਈ। ਭਾਈਚਾਰਕ ਏਕੇ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਗੱਲ ਵਿਚ ਸ਼ਰੀਕ ਹੁੰਦਿਆਂ ਸ਼ਾਇਰ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੰਗ ਨੇ ਨਸੀਹਤ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਨਾਟਕਾਂ, ਮੇਲਿਆਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨਾ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਕੰਮ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ। ਉਸ ਨੇ ਕੁਝ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਕੱਠੇ ਹੋਣ ਨਾਲ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, 'ਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਉਸ ਵਿਚ ਜਾਨ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ 'ਕੱਠੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਸ ਵਿਚ ਸਫਲਤਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਬੀਬੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਮੰਡਾਲੀ ਨੇ 'ਮੈਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ' ਨਾਮੀ ਕਵਿਤਾ ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤੀਆਂ/ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਤਾਹਨਾ ਮਾਰਿਆ, ਕੋਈ ਟੈਕਸ ਨਾ ਭਰਦਾ, ਕੋਈ ਬਿਜਲੀ ਚੋਰੀ ਕਰਦਾ, ਕੋਈ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਕੋਈ ਲੋਟ ਸਕੂਲ ਜਾਣ। ਸਰਨਜੀਤ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਆਪਣੀ 'ਵਸਦਾ ਰਹੀ' ਤੂੰ ਪੰਜਾਬ' ਨਾਮੀ ਲੰਮੀ ਕਵਿਤਾ ਰਾਹੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੱਤਾ, 'ਮਸਾਲਾਂ ਬਾਲ ਕੇ ਰੱਖਣਾ, ਜਦੋਂ ਤਕ ਰਾਤ ਬਾਕੀ ਹੈ।'

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਗੁਰ ਸਿਮਰ ਮਨਾਈ ਕਾਲਕਾ, ਖੰਡੇ ਕੀ ਵੇਲਾ॥
ਪੀਵਹੁ ਪਾਹੁਲ ਖੰਡੇਧਾਰ ਹੁਇ ਜਨਮੁ ਸੁਹੇਲਾ॥

ਕਲਗੀਧਰ ਦਸ਼ਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ
ਸਰਬੰਸਦਾਨੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ
ਨੇ 1699 ਦੀ ਵਿਸਾਖੀ ਦੇ ਦਿਹਾੜੇ
ਮਰਜੀਵੜਿਆਂ ਦੇ ਇਕ ਨਵੇਂ ਪੰਥ
ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਅਤੇ
ਨਿਸਚੈ ਕਰ ਅਪਨੀ ਜੀਤ ਕਰੇਂ ਦਾ
ਵਰ ਦਿੱਤਾ, ਇਸ ਪਵਿੱਤਰ ਦਿਹਾੜੇ
ਦੀ ਸਮੂਹ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਅਤੇ ਅਖਬਾਰ
ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ

ਲੱਖ-ਲੱਖ ਵਧਾਈ

ਵਲੋਂ: ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਅਤੇ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ
ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਚੂੰ ਕਾਰ ਅਜ ਹਮਾ ਹੀਲਤੇ ਦਰ ਗੁਜਸਤ॥
ਹਲਾਲ ਅਸਤ ਬੁਰਦਨ ਬ ਸ਼ਮਸ਼ੀਰ ਦਸਤ॥

ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਸਾਜੇ
ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਦੇ ਸਿਰਜਣਾ ਦਿਵਸ ਅਤੇ
ਵਿਸਾਖੀ ਦੀ ਸਮੂਹ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ, ਭਾਈਚਾਰੇ
ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ

ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈ

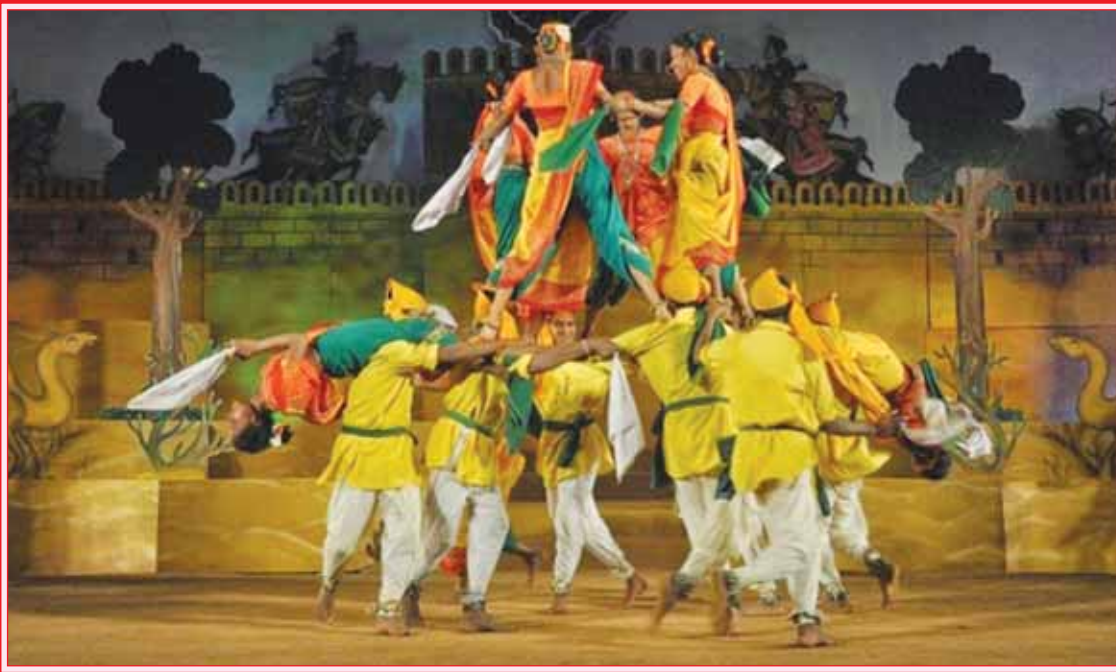
ਵਿਸਾਖੀ ਮੁਬਾਰਕ!

ਵਲੋਂ:

ਗੁਰਮੇਜ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ
ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ

ਰੰਗਮੰਚ ਦਾ ਆਧਾਰ ਪਾਰਸੀ ਥੀਏਟਰ

ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਕਾਲ ਤਕ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦਾ ਸਾਧਨ ਮੰਦਰਾਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ ਨਾਚ, ਗੀਤਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰਮਾਇਣ, ਮਹਾਂਭਾਰਤ, ਰਵਾਇਤੀ ਲੋਕ-ਨਾਟਕ ਅਤੇ ਹਰੀ ਕਥਾਵਾਂ ਆਦਿ ਮੁੱਖ ਸਨ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਾਲ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਕਲਕੱਤਾ (ਹੁਣ ਕੋਲਕਾਤਾ) ਵਿਚ 1954 ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਨਾਟਕ ਖੇਡਿਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ ਨਵ-ਸਿਖਿਅਕ ਭਾਰਤੀ

ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਚਾਨੀ
ਫੋਨ: +91-97807-08788

ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਰੰਗਮੰਚ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਨਾਟਕ ਕੰਪਨੀ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਪਾਰਸੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਕੰਮ ਵਿਚ ਪਹਿਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਇਹ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦਾ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯ ਸਾਧਨ ਬਣ ਗਈ।

ਪਾਰਸੀ ਥੀਏਟਰ ਦਾ ਇਹ ਨਾਂ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਪਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਪਾਰਸੀ ਵਪਾਰੀ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਹ ਇਸ ਉਪਰ ਪੈਸਾ ਖਰਚ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਪਾਰਸੀ ਰੰਗਮੰਚ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਥੀਏਟਰ ਦੇ ਮਾਡਲ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਸਟੇਜ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਤਕ ਕੰਮ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਸਾਰੀ ਜਟਿਲ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਤੋਂ ਹੀ ਮੰਗਵਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਪਾਰਸੀ ਥੀਏਟਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਥਾ ਕਹਿਣ ਲਈ ਰਵਾਇਤੀ ਗੀਤ, ਨਾਚ, ਇਤਿਹਾਸ-ਮਿਥਿਹਾਸ ਦੇ ਕੁਝ ਤੱਤ ਆਦਿ ਸਭ ਕੁਝ

ਆਪਣੀ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਰਸੀ ਥੀਏਟਰ ਨੇ ਲੋਕ ਰੰਗਮੰਚ ਦਾ ਰੂਪ ਲੈ ਲਿਆ।

ਇਸ ਲੋਕ ਰੰਗਮੰਚ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਪੌਰਾਣਿਕ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਰਵਾਇਤੀ ਗੀਤਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਉਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਭੁਲੇਖੇ ਤਹਿਤ ਇਕ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਦੂਜਾ ਬੰਦਾ ਮੰਨਣਾ, ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਸੰਯੋਗ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ, ਜੋਸ਼ੀਲੇ ਭਾਸ਼ਣ, ਨਾਟਕੀ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਨਾਇਕ ਦੀ ਖਲਨਾਇਕ ਉੱਤੇ ਜਿੱਤ ਦਿਖਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ ਨਾਲ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਹੋਰ ਰੁਮਾਂਚਕ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਆਧੁਨਿਕ ਰੰਗਮੰਚ ਅਤੇ ਫਿਲਮਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦੇ ਕਲਾ ਆਧਿਯਮਾਂ ਵਿਚ ਆਲ੍ਹਾ ਕਵਾਲੀ ਆਦਿ ਮੁੱਖ ਸਨ, ਪਰ ਪਾਰਸੀ ਰੰਗਮੰਚ ਦੀ ਆਮਦ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਹਿਣ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਤੋਰੀ। 1954 ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਰ ਕੋਨੇ ਤੋਂ ਲੋਕ ਨਾਟਕ

ਵੇਖਣ ਆਉਣ ਲੱਗੇ। ਪਾਰਸੀ ਥੀਏਟਰ ਵਿਚ 'ਮੈਲੋਡਰਾਮਾ' ਮੁੱਖ ਸੀ ਅਤੇ ਸੰਵਾਦ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਬੜੇ ਨਾਟਕੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਪਾਰਸੀ ਥੀਏਟਰ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪਹਿਲੀ ਹੈ ਪਰਦਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਉਭਾਰਨ ਲਈ ਪਰਦਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਰੰਗਮੰਚ ਦੀ ਸਟੇਜ-ਸਜਾਵਟ ਅੱਖੀਂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨੀਆਂ ਲੋਕੇਸ਼ਨਾਂ ਦਿਖਾਉਣਾ ਪਾਰਸੀ ਥੀਏਟਰ ਦੀ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦਾ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ। ਨਾਚ ਅਤੇ ਗਾਇਨ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਪਾਰਸੀ ਰੰਗਮੰਚ ਨੂੰ ਪੱਛਮੀ ਥੀਏਟਰ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਨਾਇਕ ਅਤੇ ਨਾਇਕਾ ਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੇ ਰੰਗਾਂ ਦਾ ਖਾਸ ਖਿਆਲ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਕ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਹਿਮ ਅੰਗ ਹੈ ਗੀਤ। ਗੀਤ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਅਦਾਕਾਰ ਆਪਣੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗੂੜ੍ਹੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।

80 ਸਾਲਾਂ ਤਕ ਪਾਰਸੀ ਥੀਏਟਰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕਈ ਰੂਪਾਂ ਨੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਸਿੱਕਾ ਜਮਾ ਕੇ ਰੱਖਿਆ। ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਆਗਮਨ ਮਗਰੋਂ ਪਾਰਸੀ ਰੰਗਮੰਚ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਪਰੰਪਰਾ ਫਿਲਮਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ। ਕਈ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਨਾਇਕ, ਨਾਇਕਾਵਾਂ, ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਗੀਤਕਾਰ, ਸਹਾਇਕ ਕਲਾਕਾਰ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਸਿਨੇਮਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਆ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਰਾਜ ਕਪੂਰ ਅਤੇ ਸੋਹਰਾਬ ਮੋਦੀ ਵਰਗੇ ਨਾਮ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹਨ।

ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀਆਂ ਪਾਰਸੀ ਹਸਤੀਆਂ: (ਖੱਬੇ) ਸੋਹਰਾਬ ਮੋਦੀ, ਬੋਮਨ ਇਰਾਨੀ ਅਤੇ ਅਮਾਇਰਾ ਦਸਤੂਰ।

ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ

ਕਾਲਮ 'ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ' ਨੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ ਸ਼ਾਇਰ ਨੂੰ ਖੂਬ ਹਲੂਣਿਆ ਹੈ। ਤਸਵੀਰ ਦੇਖ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਜੋ ਵਲਵਲੇ ਉਠਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਇਕ-ਦੋ ਸਤਰਾਂ 'ਚ ਸਾਨੂੰ ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੇਜੇ। 'ਗਾਗਰ ਵਿਚ ਸਾਗਰ' ਭਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਮਿਲੇਗੀ। ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਫੋਟੋ ਨਾਲ ਕਾਵਿ ਟੋਟਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਪਾਸ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਕੋਈ ਵਧੀਆ ਤਸਵੀਰ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਕਾਲਮ ਲਈ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਸ ਵਾਰ **ਕੈਪਸ਼ਨ ਭੇਜਣ ਲਈ ਆਖਰੀ ਤਾਰੀਖ 22 ਅਪਰੈਲ 2017** ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-269

ਦਾਦੀ-ਬਾਬੇ ਪੋਤੇ ਤਾਂਈਂ ਢੋਲਕੀ ਲਿਆ ਕੇ ਦਿੱਤੀ
ਫੁੱਲ ਵਾਂਗ ਖਿੜਿਆ ਏ ਚੰਦ ਜਿਹਾ ਬਾਲ ਹੈ।
ਮਿੱਠੜੀ ਮੁਰਾਦ ਦੇ ਕੇ ਦਾਤੇ ਨੇ ਮਿਹਰ ਕੀਤੀ
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਭਾਗੇ ਘਰ ਵੱਜਦੀ ਇਹ ਤਾਲ ਹੈ।

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-267

ਨੀਂਦਰ ਨਾ ਪੁੱਛਦੀ ਲੋਫ-ਤਲਾਈਆਂ
ਨੀਂਦਰ ਨਾ ਭਾਲੇ ਥਾਂ ਕੋਈ ਕੂਲੀ।
ਨੀਂਦਰ ਦਾ ਝੰਬਿਆ ਸੌਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਭਾਵੇਂ ਟੰਗਿਆ ਹੋਵੇ ਉਤੇ ਸੂਲੀ।
ਨਾ ਕੁਝ ਚੋਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਚਿੰਤਾ
ਨਾ ਹੀ ਹੁਣ ਸਤਾਵੇ ਭੁੱਖ।
ਦੇਖੋ ਰੁੱਖੀ-ਮਿੱਸੀ ਖਾ ਕੇ ਸੁੱਤੇ
ਡੂੰਘੀ ਨੀਂਦਰ ਪਸੂ ਤੇ ਮਨੁੱਖ।
-ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੂਰਪੁਰੀ, ਸੈਨ ਹੋਜੇ

ਭਟਕਣ ਭਰੇ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਅੰਦਰ
ਕੁਝ ਜਿੰਦਾਂ ਹਾਲੇ ਬਿਆਉਂਦੀਆਂ ਨੇ।
ਬਿਨਾ ਗਰਜ ਤੋਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਅੱਜ ਵੀ
ਮੋਹ ਦਾ ਸਾਥ ਨਿਭਾਉਂਦੀਆਂ ਨੇ।
ਲਾ ਸਿਰਹਾਣਾ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦਾ
ਅਸਲੀ ਅਨੰਦ ਹੰਢਾਉਂਦੀਆਂ ਨੇ।
-ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਧੋਰ

ਫੱਕਰਾਂ ਵਾਲੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਵੇ
ਤਿਆਗ ਕੇ ਘਰ ਬਾਰ।
ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਕੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ
ਬਾਂਦਰ ਨਾਲ ਪਾਇਆ ਪਿਆਰ।
ਪ੍ਰਜੀਪਤੀ ਨੀਂਦ ਨੂੰ ਤਰਸਣ
ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ ਬੇਖਬਰ ਨੇ ਸੁੱਤੇ
ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਗੂੜ੍ਹੇ ਯਾਰ।

ਲੋੜ ਪਈ ਤਾਂ ਮਜਮਾ ਲਾ ਲਿਆ
ਖਾਣ ਪੀਣ ਦਾ ਕਰ ਲੈਣ ਜੁਗਤ।
-ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੂਰ

ਭਾਵੇਂ ਹੈ ਫੁੱਟਪਾਥ ਦਾ ਵਾਸੀ,
ਬਾਂਦਰ ਨੂੰ ਲਿਆ ਹੈ ਪੁੱਤ ਬਣਾ।
ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਫਿਰੇ ਮੋਢੀਂ ਚੁੱਕ ਕੇ,
ਜੋ ਮਿਲਿਆ ਰਲਮਿਲ ਲਿਆ ਹੈ ਖਾ।
ਪੱਥਰ ਜੋੜ ਕੰਬਲ ਵਿਛਾ ਲੈ,
ਪੈ ਗਿਆ ਉਸ ਨੂੰ ਢਿੱਡ ਨਾਲ ਲਾ।
-ਦਵਿੰਦਰ ਕੌਰ

ਸਾਦ ਮੁਰੀਦੀ ਜਿਹੀ ਫਕੀਰੀ
ਨਾ ਹੋਵੇ ਵਿਚ ਅਮੀਰੀ।
ਪਾਉਣ ਲਈ ਸੋਹਣੇ ਰੱਬ ਨੂੰ
ਛੱਡਣੀਆਂ ਪੈਣ ਜਗੀਰਾਂ।
ਪਰ ਪਖੰਡੀ ਸਾਧ ਬਬੇਰੇ
ਜਿਧਰ ਨਜ਼ਰ ਉਠਾਵਾਂ।
ਸੱਚਾ ਬੰਦਾ, ਰੱਬ ਦਾ ਨੂਰ
ਅੱਜ ਮਿਲਦਾ ਟਾਵਾਂ ਟਾਵਾਂ।
-ਗੋਰਾ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ

ਪਿਆਰ ਇਕ ਕੁਦਰਤੀ ਜਜ਼ਬਾ
ਹਰ ਜਿੰਦਾ ਰੂਹ ਅਨੰਦ ਮਾਣੇ।
ਦੇਖੋਗੇ, ਸੁਣੋਗੇ ਕਹਿ ਰਹੇ ਜੋ
'ਜਤੀ ਸਤੀ ਹਾਂ ਸਾਧੂ ਬਾਬਾ'
ਮੁੱਖ ਨਾ ਦੇਖੀਏ ਨਾਰ ਦਾ।
ਮਸਤ ਮਲੰਗ ਛੱਡ ਦੁਨੀਆਂਦਾਰੀ
ਪੀ ਧਤੂਰਾ ਮਸਤ ਜਾਂਦੇ ਹੋ।
ਪਾ ਦੇਸਤੀ ਬਾਂਦਰ ਨਾਲ ਦਰ ਦਰ ਘੁੰਮਦੇ
ਹਨ ਸਭ ਵਿਹਲਤ ਆਲਸੀ ਕੰਮਚੋਰ।
ਨਹੀਂ ਬੱਝਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ
ਸਮਾਜਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ 'ਚ
ਕਿੱਥੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ ਇਹ ਦੇਸ਼
ਜਿਥੇ ਬਾਂਦਰਾਂ ਨੂੰ ਅੱਜ ਵੀ ਪੂਜ ਰਹੇ।
-ਦਰਸ਼ਨਪਾਲ ਦੋਸਾੜ

Anu Attorney Professional Law Group, PLLC.

*More than 25 years of experience *Internationally Awarded-Extraordinary ability
*Served as Legal Advisor to Govt. of India, Embassy of India, Washington, DC

Anu Peshawaria
Attorney at Law

Licensed to practice
Immigration in all 50 states.
More than 20 year experience in
US immigration & Indian law

US IMMIGRATION

*Green Cards (Investor, Employment)
*E-2 investor Visa, L1 (Intra Company)
*Family Green Card, Fiancee Visa
*Deportation Defense, VAWA, U Visa
*Asylum, Appeals, Ninth Circuit Court
*H1B, Computer Engineers, Cooks, Teachers, Students,
Doctors, Nurses, Physical Therapist

ਪੰਜਾਬੀ,
ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ,
ਹਿੰਦੀ ਤੇ
ਉਰਦੂ ਵਿਚ
ਗੱਲ ਕਰੋ

ਹੁਣ ਸਿਆਟਲ ਵਿਚ ਵੀ
ਦਫਤਰ ਖੁਲ੍ਹ ਚੁਕਾ ਹੈ

Contact numbers:

Seattle, WA

Ph: 206-774-0907

Fremont, California

Ph: 510-353-0102

Cell Phone 510-299-1907

Toll free: 1-866-586-6297

anu@anuattorney.com

www.anuattorney.com

FAMILY LAW (Only In WA)

*Divorce *Annulment
*International Custody

INCORPORATIONS

(Only In WA)

*International Contracts, Mergers
*Attorney Supreme Court of India

46560 Fremont Blvd., STE#205, Fremont, CA 94538

801 Pine Street, Suite 7H, Seattle, WA 98101

Offices: Seattle, WA *Fremont, CA *UK *Canada *India

Evening
Appointments
Available

HIGH QUALITY PICTURE HD TVI, SDI, IP

We install anywhere in California

NEW TREND IN SECURITY SYSTEM
ULTRA HIGH DEFINITION
MOTORIZED LENS

Call Sukhpal for your next security solution purchase

2 YEAR WARRANTY

Vista
CCTV TECHNOLOGY
SOLUTION PROVIDER COMPANY

661-586-5080

commvision@sbcglobal.net

ਕੀ ਤੁਹਾਡੀ ਟਰੱਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਕੈਸ਼ ਫਲੋ ਦੀ ਤੰਗੀ ਹੈ?

ਅਸੀਂ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ

ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਫਰੇਟ ਬਿਲ ਖਰੀਦ ਕੇ ਤੁਹਾਡਾ
ਕੈਸ਼ ਫਲੋ ਵਧਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ
ਆਪਣਾ ਲੋਡ ਪਹੁੰਚਦਾ ਕਰੋ ਤਾਂ ਫਰੇਟ ਬਿਲ
ਸਾਨੂੰ ਭੇਜੋ, ਤੁਰੰਤ ਅਦਾਇਗੀ ਪਾਓ।

*ਸਸਤੀਆਂ ਦਰਾਂ *ਇਕ ਵਾਰ ਦਾ ਕਮਿਸ਼ਨ
*ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ

Rates as low as 2.0%

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ:

ਪਾਲ ਫੋਨ 1-800-705-3863

Transportation Funding Group, Inc. Minneapolis, MN 55426

Trucking Companies-Improve Your Cash Flow

*Low Rates *One-Time Discounts *No Minimums

Call Paul at 1-800-705-3863

www.Transportationfunding.com

ਲਿਖਤੁਮ

ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਦੁਪਾਲਪੁਰ

ਫੋਨ: 408-915-1268

ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਲੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਜਿਵੇਂ ਗੁਰਪੁਰਬ ਜਾਂ ਹੋਰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਦਿਹਾੜੇ ਦਿਨ ਦੇ ਦਿਨ ਮਨਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਨੇਤਰਲੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਹੀ ਮਨਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਇਵੇਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਸੋਂ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਭਾਵੇਂ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਹੀ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਹਾਜ਼ਰੀਆਂ ਭਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਕਈ ਅਜਿਹੇ ਵੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦਿਨ ਸੂਤ ਨਹੀਂ ਬਹਿੰਦਾ। ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਜੀਆਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ-ਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਸਦਕਾ, ਉਹ ਹਫ਼ਤੇ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਦਿਨ ਆਪਣੀ ਸਹੂਲਤ ਮੁਤਾਬਕ ਚੁਣ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਕੰਮ-ਕਾਜੀ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਸੰਗਤ ਦੀ ਬਹੁਤੀ ਗਹਿਮਾ-ਗਹਿਮੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਪਰ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸ਼ਰਧਾ ਜਾਂ ਰਵਾਇਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਇੰਜ ਸਾਡੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਵੀ ਅੱਜ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਜਾਣ ਦਾ ਤੈਅਸ਼ੁਦਾ ਦਿਨ ਸੀ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਚਾਰ ਕੁ ਵਜੇ ਚਾਹ ਪੀਂਦਿਆਂ ਬੋਟੇ ਨੇ ਸਭ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਲਦੀ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਇਓ, ਅੱਜ ਆਪਾਂ ਜ਼ਰਾ ਜਲਦੀ ਪਹੁੰਚੀਏ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ। ਆਮ ਰੁਟੀਨ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਰਾ ਜਲਦੀ ਜਾਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪੁੱਛੇ ਬਗ਼ੈਰ ਮੈਂ ਫਟਾ-ਫਟ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨ ਵਾਸ਼ਰੂਮ ਜਾ ਵੜਿਆ। ਸਾਰੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਸੀਨ ਆਮ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਬੀਬੀਆਂ ਆਪ ਭਾਵੇਂ ਘੀਸ ਘੀਸ ਕਰਦੀਆਂ ਅੰਦਰ ਬੈਠੀਆਂ ਮੀਨ ਮੋਖ ਕਰੀ ਜਾਣ, ਪਰ ਜੇ ਕੋਈ ਮਰਦ ਜੀਅ ਤੁਰਨ ਵੇਲੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਮੋਹਰੇ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਦਾੜ੍ਹੀ ‘ਤੇ ਬੁਰਸ਼ ਵੀ ਮਾਰਨ ਲੱਗ ਜਾਏ, ਤਦ ਉਹਦੀ ਵਿਚਾਰੇ ਦੀ ਸ਼ਾਮਤ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬਸ ਫਿਰ ਲੋਟ ਹੋ ਜਾਣ ਦਾ ਸਾਰਾ ਗੁਨਾਹ ਉਸੇ ਦਾ ਹੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਗੱਡੀ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵੱਲ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਬੋਟੇ ਨੇ ਭਾਈ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ ਵਾਲੇ ਜਥੇ

ਇਕ ਸ਼ਾਮ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਦੇ ਨਾਮ

ਦੇ ਗਾਇਨ ਕੀਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਸੀ.ਡੀ. ਚਲਾਉਂਦਿਆਂ ‘ਜ਼ਰਾ ਜਲਦੀ ਜਾਣ’ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅੱਜ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਇਹੀ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਆਏ ਹੋਏ ਨੇ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਟਾਈਮ ਪਹਿਲਾਂ ਹੈ, ਪਿਛੋਂ ਦੂਜੇ ਜਥੇ ਨੇ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗੀ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਂ ਸੁਣਦਿਆਂ ਹੀ ਮੇਰੇ ਮਨ ਮਸਤਿਕ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੋਚ ਲੜੀ ‘ਚ ‘ਤਤੱਕ’ ਜਿਹੀ ਹੋ ਗਈ।

ਆਪਣੇ ਸੁਭਾਅ ਮੁਤਾਬਕ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ‘ਲੈਕਚਰ’ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਸੀ, ਪਰ ਸਮਾਂ, ਸਥਾਨ ਤੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਚੁੱਪ ਹੀ ਰਿਹਾ। ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਪੰਜ ਸੌ ਤਰਤਾਲੀ ਨੰਬਰ ਮਾਡਲ ਵਾਲੀ ਟੋਪ ਰਿਕਾਰਡ ਯਾਦ ਆ ਗਈ ਜੋ ਅਸੀਂ ਬੜੀਆਂ ਰੀਝਾਂ ਨਾਲ ਬਾਹਰੋਂ ਮੰਗਵਾਈ ਸੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਮੈਂ ਟੋਪਾਂ ਵਾਲੀ ਦੁਕਾਨ ‘ਤੇ ਪੁੱਛਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਭਾਈ ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਟੋਪ ਆਈ ਐ? ਸਾਡੇ ਘਰ ਸਵੇਰੇ ਸ਼ਾਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੈਸਟਾਂ ਵੱਜਦੀਆਂ ਸਨ- ਸਭ ਦੇਸ ਪਰਾਇਆ..., ਮਤਲਬ, ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇ ਦੀ ਹਰ ਨਵੀਂ ਕੈਸਿਟ ਲਿਆਉਣੋਂ ਨਾ ਖੁੰਝਦੇ। ਕਈ ਵਾਰ ਅਸੀਂ ਸਟੇਜਾਂ ‘ਤੇ ਵੀ ਇਕੱਠੇ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ, ਪਰ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਹੋਈ ‘ਤਤੱਕ’ ਨੂੰ ਮੈਂ ਵਿਚੋਂ ਵਿਚ ਪੀ ਗਿਆ।

ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਮੱਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਬਹਿ ਗਏ। ਜਿਵੇਂ ਇਕ ਸਾਖੀ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ ਨਮਾਜ਼ ਪੜ੍ਹਦੇ ਕਾਜ਼ੀ ਤੇ ਨਵਾਬ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਧਿਆਨ ਤਾਂ ਘਰੇ ਸੁਈ ਘੋੜੀ ਤੇ ਵਛੇਰੇ ਵਿਚ ਹੀ ਰਿਹਾ; ਇਵੇਂ ਮੈਂ ਭਾਵੇਂ ਭਾਈ ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ ਵਾਲੇ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣ ਰਿਹਾ ਸਾਂ, ਪਰ ਮੇਰੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ‘ਤਤੱਕ’ ਹੀ ਤਾਂਹ-ਠਾਂਹ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਅੱਖਾਂ ਮੀਚ ਮੀਚ ਹੱਥ ਜੋਤ ਜੋਤ, ਗਾਇਨ ਦੀ ਲੈਅ ਨਾਲ ਸਿਰ ਹਿਲਾਉਣ ਦਾ ਬਹੁਤ ਯਤਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸਾਂ, ਪਰ ਮੇਰੀ ਲਿਵ ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਤੋਂ ਮੁੜ ਮੁੜ ਆਕੀ ਹੋਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ।

ਉਤੋਂ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਸ਼ਬਦ ਹੀ ਉਹ ਗਾਉਣ ਲੱਗ ਪਏ ਜਿਸ ਦਾ ਭਾਵ ਅਰਥ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਐ ਇਨਸਾਨ! ਆਪਣੇ ਸੁੱਖਾਂ ਦੇ ਲਾਲਚ ਅਧੀਨ ਤੂੰ ਦੁਨਿਆਵੀ ਤਾਕਤਾਂ ਅੱਗੇ ਕਾਹਨੂੰ ਝੁਕਦਾ ਫਿਰਦਾ ਹੈ! ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਬੈਠਾ ਭਾਵੇਂ ਮੈਂ ‘ਸ਼ਾਂਤ’ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੋਵਾਂਗਾ, ਪਰ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰਲੀ ਸੋਚ ਲੜੀ ਵਿਚ ਫਸੀ ਪਈ ‘ਤਤੱਕ’ ਉਕਤ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣਦਿਆਂ ਹੋਰ ਉਬਾਲੇ ਮਾਰਨ ਲੱਗ ਪਈ।

ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਹੁਣ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਤਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ... ਇਸ ਦੇ ਅਰਥਾਂ

ਤੋਂ ਵੀ ਉਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਾਕਫ਼ ਹੋਣਗੇ, ਪਰ ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਰਾਗੀ ਜੀ ਨੇ ਉਸ ਬੀਬੀ ਨੂੰ ‘ਮਹਾਨ ਧਰਮੀ’ ਅਤੇ ‘ਗੁਰਮਤਿ ਦੀ ਧਾਰਨੀ’ ਕੀ ਸੋਚ ਕੇ ਬਿਆਨਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦਾ ਧਨ ਸਾਂਭਣ ਦੇ ਕਿੱਸੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਿਚ ਦੰਦ ਕਥਾਵਾਂ ਬਣ ਗਏ ਸਨ? ਉਥੇ ਬੀਬੀ ਜੀ ਦੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਪੁੱਤ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਜੋਕਾਂ ਵਾਂਗ ਦੂਸਿਆ! ਪਰ ਪੰਥ ਵਿਚ ਚੰਗਾ ਨਾਮ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਨਿਰੰਕਾਰ ਦੀ ਸਿਫਤ ਸਲਾਹ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਸ ਪੰਥਕ ਰਾਗੀ ਨੇ ਬਿਨਸਣਹਾਰ ‘ਅਕਾਰ’ ਦੀ ਚਾਪਲੂਸੀ ਵਰਗੀ ‘ਸੋਭਾ’ ਕਿਉਂ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ?

ਖੈਰ! ਲੰਗਰ ਛੁਕਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦ ਮੈਂ ਜੋਤਾ ਪਾ ਕੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਚੁੱਕਣ ਲੱਗਾ, ਤਾਂ ‘ਨੀਤ ਨੂੰ ਮੁਰਾਦਾਂ ਲੱਗਣ’ ਵਾਂਗ ਇਕ ਕੋਤਕ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਹੋਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸ਼ਰਧਾਲੂ-ਜਨ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਚ ‘ਯੋਗਦਾਨ’ ਪਾਉਣ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਨਾਲ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਦਾ ਫਾਲਤੂ ਸਮਾਨ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਹਿੱਤ ਇਹ ‘ਨੇਕ’ ਕਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਣਗੇ! ਉਹ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਾਲੇ ਟੇਬਲ ਕੋਲ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਕੈਸਟਾਂ ਤੇ ਸੀਡੀਆਂ ਦੀ ਢੇਰੀ ਲਾ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮੇਰੀ ਨਿਗੂ ਇਕ ਕੈਸਿਟ ‘ਤੇ ਪਈ। ਜਦ ਮੈਂ ਚੁੱਕ ਕੇ ਦੇਖੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਨਿਹਾਲੇ-ਨਿਹਾਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਕੈਸਿਟ ਦਾ ਨਾਂ ਸੀ ‘ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਅਸਿੱਖ’ ਪ੍ਰਵਚਨ ਕਰਤਾ ਸਨ ਬਾਬਾ ਧਨਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਾਲੇ। ਇਸ ਕੈਸਿਟ ‘ਤੇ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ‘ਗੁਰਮਤਿ ਚੇਤਨਾ ਲਹਿਰ’ ਚਲਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਇਸ ‘ਮਹਾਂਪੁਰਖ’ ਦੀ ‘ਬਾਪੂ’ ਆਸਾ ਰਾਮ

ਦੇ ਕਾਰਿਆਂ ਵਰਗੀ ਸੋਭਾ ਤੋਂ ਸਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾ-ਵਾਕਫ਼ ਹੋਵੇ।

ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ ਵਾਲੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਕੀਰਤਨ ਸੁਣ ਕੇ ਮੇਰਾ ਬੋਟਾ ਵੀ ਬਹੁਤਾ ਪ੍ਰਸੰਨ ਨਾ ਹੋਇਆ। ਸਾਇਦ ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਘਰੇ ਆ ਕੇ ਵੱਡੀ ਸਕਰੀਨ ਉਤੇ ਭਾਈ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢੱਡਰੀਆਂ ਵਾਲੇ ਦਾ ਕੀਰਤਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲਾ ਲਿਆ। ਯੂ-ਟਿਊਬ ‘ਤੇ ਪਈ ਇਸ ਵੀਡੀਓ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ‘ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਕੀ ਹੈ?’ ਦੇਖ ਕੇ ਮੈਂ ਵੀ ਉਤਸੁਕਤਾ ਨਾਲ ਸੁਣਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਉਦੋਂ ਮੇਰੇ ਕੰਨ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਗਏ ਜਦ ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਭਾਈ ਜੀ, ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਦੇ

ਕੇ ਇੰਜ ਗੀਤ ਜਾਂ ਧਾਰਨਾ ਗਾਉਂਦੇ ਸੁਣੀਏ ਹਨ, ਤੇਰਾ ਚੰਮ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨੀ ਕੰਮ ਆਉਣਾ ਪਸੂਆਂ ਦੇ ਹੱਡ ਵਿਕਦੇ...।

ਗਾਹੇ-ਬ-ਗਾਹੇ ਮਿਲਦੇ ਰਹੇ ਗੁਣੀ-ਗਿਆਨੀਆਂ, ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਪਾਸੋਂ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇ ਤੋਂ ਉਕਤ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਪੁੱਛਦਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਪਰ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਅਰਥ ਕਿਸੇ ਕੋਲੋਂ ਵੀ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ। ਇਕ ਸੱਜਣ ਤਾਂ ਅਰਥ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗਿਆ ਮੇਰੇ ਗਲ ਹੀ ਪੈ ਗਿਆ ਸੀ; ਅਖੇ, ਤੂੰ ਸਿੱਖ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜੋ ਗੁਰਬਾਣੀ ‘ਤੇ ਕਿੰਤੂ ਪ੍ਰੰਤੂ ਕਰਦਾ ਹੈ! ਇਕ ਹੋਰ ਦੋਸਤ ਜੋ ਖੁਦ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਾਸੋਂ ਅੰਗ ਦਾਨ ਲਈ ਪ੍ਰਣ ਪੱਤਰ ਭਰਵਾਉਣ ਦੀ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, “ਮੈਂ ਆਪ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ।” ਕਈ ਦਫਾ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀਆਂ ਤੁਕਾਂ ਬੋਲ ਕੇ ਲੋਕ ਅਕਸਰ ਪੁੱਛਦੇ ਨੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਅੰਗ ਦਾਨ ਲਈ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਪਰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਤਾਂ ਇੰਜ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ...।

ਸੌ, ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਚਿਰਕੋਈ ਜਿਗਿਆਸਾ ਦੀ ਚਰਚਾ ਸੁਣ ਕੇ ਅੱਖਾਂ ਤੇ ਕੰਨ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਬਹਿ ਗਿਆ। ਬਸ ਇਉਂ ਸਮਝੋ ਕਿ ਦਸਾਂ ਪੰਦਰਾਂ ਮਿੰਟਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਅਗਲੇ ਪਿਛਲੇ ਨਿਰੇ ਸੰਕੇ ਹੀ ਨਵਿਰਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ, ਸਗੋਂ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਇਨਸਾਨ ਬਣਨ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਵੀ ਮਿਲ ਗਈ। ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅਨਰਥ ਹੋਣ ਦੀ ਘੁੰਡੀ ਖੋਲ੍ਹਦਿਆਂ ਬੜੇ ਸਾਦ ਮੁਰਾਦੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਭਾਈ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਇਨਸਾਨ ਬਣੇ ਫਿਰਦੇ ਹਾਂ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਕਰਮਾਂ (ਕੰਮਾਂ-ਕਰਤੂਤਾਂ) ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਛਲ ਕਪਟ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਲੁੰਬਤ, ਹਮਲਾਵਰ ਬਣ ਕੇ ਜਾਨ ਲੈਣ ਵੇਲੇ ਬਘਿਆੜ, ਅਕਾਰਨ ਜ਼ਿਦ ਜਾਂ ਖਹਿਬਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਬੋਟਾ ਜਾਂ ਢੱਠਾ ਅਤੇ ਚਲਾਕੀ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਲੁੰਬਤੀ ਉਠ ਖਲੋਂਦੇ ਹਨ। ਇਵੇਂ ਸਰੂਪ ਪੱਖੋਂ ‘ਨਰ’ ਬਣੇ ਫਿਰਦੇ ਮਨੁੱਖ ਵਿਚਲੇ ਪਸੂ ਜਦੋਂ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਦ ਉਹ ਸਮਾਜ ਲਈ ਉਪਯੋਗੀ ਬਣਦਾ ਹੈ; ਲੇਕਿਨ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਉਸ ਵਿਚ ਮਾੜੀਆਂ ਬਿਰਤੀਆਂ (ਭਾਵ ਪਸੂ) ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਮਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮਰੀ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਵਾਲਾ ‘ਨਰ’ ਤਾਂ ਦੂਸਰੇ ਨਰਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦਾ।

ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣੀ ਅਤਾਉਣੀ ਹੱਲ ਹੋਣ ‘ਤੇ ਹਲਕਾ ਫੁੱਲ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਿਆਂ ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰਕਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਬੜੀਤ ਹੋਈ ਸ਼ਾਮ ਦਾ ਕਾਫੀ ਲਾਹਾ ਮਿਲ ਗਿਆ!

ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਪੰਜ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ

1708 ਈਸਵੀ ਵਿਚ ਨਾਂਦੇਤ ਵਿਖੇ ਗੁਰੂ ਕਲਗੀਧਰ ਪਿਤਾ ਨੇ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਨੂੰ ਅਸੀਸ, ਪੰਜ ਤੀਰ, ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਅਤੇ ਪੰਜ ਸਹਾਇਕ ਸੂਰਮੇ ਦੇ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਲ ਤੋਰਿਆ ਤਾਂ ਕਿ ਜ਼ੁਲਮ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਵੱਢੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜ ਯੋਧਿਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਨਾਤਨੀ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿਚ

ਡਾ. ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ
ਫੋਨ: 91-94642-51454

ਵੱਖ ਵੱਖ ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਰਣਜੀਤ ਨਗਰ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਭਾਈ ਨਾਹਰ ਸਿੰਘ ਮੇਰੇ ਪਾਸ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸ੍ਰੋਤ ਲੈ ਕੇ ਦਿਖਾਣ ਵਾਸਤੇ ਆਏ। ਅਸੀਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਨਾਮ ਪ੍ਰੈਸ ਰਾਹੀਂ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਾਚਣ ਵਾਸਤੇ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਕਿ ਨਿਤਾਰਾ ਕਰ ਸਕੀਏ ਕਿ ਸਹੀ ਨਾਮ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਜਾਣਨਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਨਾਂਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਗਈ? ਸੂਝਵਾਨ ਪਾਠਕ ਸਾਰਥਕ ਹੁੰਗਾਰਾ ਦੇਣ! ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ 1699 ਨੂੰ ਬਾਪੇ ਗਏ ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਕਿੱਥੇ ਕਿੱਥੇ ਰਹੇ, ਸੰਸਾਰ ਵਿਚੋਂ ਕਿਵੇਂ ਕਿਵੇਂ ਰੁਖਸਤ ਹੋਏ, ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲਾ ਰਹੇ ਹਾਂ।

1. ਭਾਈ ਬਿਨੋਦ ਸਿੰਘ
2. ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ
3. ਭਾਈ ਬਾਜ ਸਿੰਘ
4. ਭਾਈ ਬਿਜੈ ਸਿੰਘ

5. ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ
ਇਹ ਨਾਮ ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼ ਦੇ ਪੰਨਾ 894 ‘ਤੇ ਬੰਦਾ ਬਹਾਦਰ ਦੇ ਕਾਲਮ ਹੇਠ ਅੰਕਿਤ ਹਨ। (ਛਾਪਕ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ, ਸੱਤਵੀਂ ਛਾਪ)

- ਅ 1. ਭਾਈ ਬਿਨੋਦ ਸਿੰਘ
2. ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ
3. ਭਾਈ ਬਾਜ ਸਿੰਘ
4. ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ
5. ਭਾਈ ਬਿਜੈ ਸਿੰਘ

ਇਹ ਨਾਮ ਤਵਾਰੀਖ ਗੁਰੂ ਖਾਲਸਾ(ਪਹਿਲਾ ਭਾਗ), ਪੰਨਾ 1129, ਕ੍ਰਿਤ ਗਿਆਨੀ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ (ਛਾਪਕ, ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, 2011)

- ੲ. 1. ਭਾਈ ਬਿਨੋਦ ਸਿੰਘ
2. ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ
3. ਭਾਈ ਦਯਾ ਸਿੰਘ
4. ਭਾਈ ਔਣਿਨ ਸਿੰਘ
5. ਭਾਈ ਬਾਜ ਸਿੰਘ

ਇਹ ਨਾਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਪੰਨਾ 128, ਕ੍ਰਿਤ ਭਾਈ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਭੰਗੂ, ਸੰਪਾਦਕ ਡਾ. ਜੀਤ ਸਿੰਘ ‘ਸੀਤਲ’ (ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ, ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਰੀਸਰਚ ਬੋਰਡ, ਸ਼੍ਰੋ. ਗੁ. ਪ੍ਰ. ਕਮੇਟੀ, ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ, 2005)

- ਸ. 1. ਭਾਈ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ
2. ਭਾਈ ਕੋਇਰ ਸਿੰਘ
3. ਭਾਈ ਬਾਜ ਸਿੰਘ

4. ਭਾਈ ਬਿਨੋਦ ਸਿੰਘ
5. ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ
ਇਹ ਨਾਮ ਗੁਰੂ ਕੀਆਂ ਸਾਖੀਆ, ਪੰਨਾ 199-200, ਕ੍ਰਿਤ ਭਾਈ ਸਰੂਪ ਸਿੰਘ ਕੌਸ਼ਿਕ, ਸੰਪਾਦਕ, ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ‘ਪਦਮ’ (ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ, ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਦਰਜ਼, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, 2008) ਨੋਟ :

1. ਭਾਈ ਬਿਨੋਦ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਬਾਜ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਮ ਚਾਰੇ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਵਿਚ ਹੈ।
2. ਭਾਈ ਬਿਜੈ ਸਿੰਘ (ੳ) ਅਤੇ (ਅ) ਦੇ ਸ੍ਰੋਤਾਂ ਵਿਚ ਹੈ।
3. ਕਿਤੇ ਲਿਖਾਰੀਆਂ ਨੇ ਭਾਈ ਬਾਜ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹੀ ਭਾਈ ਬਿਜੈ ਸਿੰਘ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਲਿਖ ਦਿਤਾ? ਅਜਿਹਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਸ੍ਰੋਤ (ੳ) ਅਤੇ (ਅ) ਭਾਈ ਬਾਜ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਈ ਬਿਜੈ ਸਿੰਘ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਲਿਖਦੇ ਹਨ।
4. ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨਾਮ (ੳ) ਅਤੇ (ਅ) ਸ੍ਰੋਤ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।
5. ਇਕ ਨਵਾਂ ਨਾਮ ਭਾਈ ਔਣਿਨ ਸਿੰਘ ਕੇਵਲ (ੲ) ਸ੍ਰੋਤ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।
6. ਭਾਈ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਈ ਕੋਇਰ ਸਿੰਘ ਕੇਵਲ (ਸ) ਸ੍ਰੋਤ ਨੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।
7. ਭਾਈ ਦਯਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਮ ਕੇਵਲ (ੲ) ਸ੍ਰੋਤ ਵਿਚ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।
8. ਡਾ. ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭਾਈ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਥਾਂ ਭਾਈ ਰਣ ਸਿੰਘ ਲਿਖਿਆ ਹੈ।

ਕਾਵਿ-ਜਗਤ

ਪਗੜੀ

ਪਗੜੀ ਸੰਭਾਲ ਬੀਬਾ, ਪਗੜੀ ਸੰਭਾਲ ਓਏ, ਨੰਗੇ ਹੁੰਦੇ ਵਾਲ ਤੇਰੇ, ਬਹੁਮੁੱਲੇ ਨੇ ਵਾਲ ਓਏ।

ਰੂਪ ਤੈਨੂੰ ਰੱਬ ਦਿੱਤਾ, ਸਹੀਦੀਆਂ ਸਿੰਗਾਰਿਆ, ਲੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਉਚਾ ਦਿਸੇ, ਗੁਰੂ ਦੇ ਪਿਆਰਿਆ। ਸਭਿਅਤਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪਿੱਛੇ, ਮੰਦਾ ਕੀਤਾ ਹਾਲ ਓਏ, ਪਗੜੀ ਸੰਭਾਲ ਬੀਬਾ, ਪਗੜੀ ਸੰਭਾਲ ਓਏ। ਦਸਤਾਰ ਖਾਤਰ ਲੱਖਾਂ ਸਿੰਘਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ। ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਸਵਾਸਾਂ ਤੱਕ, ਨਿਭਾਈਆਂ ਜਿੰਦਗਾਨੀਆਂ। ਕੌਮ ਦੀ ਚਾਦਰ ਪੱਗ ਹੈ ਤੇ ਮੋਹਰ ਤੇਰੇ ਵਾਲ ਓਏ, ਪਗੜੀ ਸੰਭਾਲ ਬੀਬਾ, ਪਗੜੀ ਸੰਭਾਲ ਓਏ।

ਪੱਗ ਦਸਤਾਰ ਸੁਹਣੀ, ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਇਹ ਸ਼ਾਨ ਹੈ। ਤੇਰੀ ਪਗੜੀ ਦਾ ਲੋਹਾ ਸਾਰਾ ਮੰਨਦਾ ਜਹਾਨ ਹੈ। ਦਾੜ੍ਹੀ-ਮੁੱਛਾਂ ਰੋਮ ਨਿਭਣ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਨਾਲ ਓਏ। ਪਗੜੀ ਸੰਭਾਲ ਬੀਬਾ, ਪਗੜੀ ਸੰਭਾਲ ਓਏ।

ਮੀਲ ਪੱਥਰ ਬਣ ਜਾ ਤੂੰ, ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਪਨੀਰੀ ਦਾ। ਪੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਖੰਡੇ ਵਾਲਾ, ਸੰਦੇਸ਼ ਮੀਰੀ ਪੀਰੀ ਦਾ। ਵੈਲ ਦਾਰੂ ਨਸ਼ੇ ਮਾੜੇ ਸਾਰੇ, ਛੱਡ ਦੇ ਜੰਜਾਲ ਓਏ। ਪਗੜੀ ਸੰਭਾਲ ਬੀਬਾ, ਪਗੜੀ ਸੰਭਾਲ ਓਏ।

ਕੌਮ ਦਾ ਤੂੰ ਵਾਰਿਸ, ਚੱਪੂ ਤੇਰੇ ਹੱਥ ਫੜੇ ਨੇ। ਕਿਸਤੀ ਬਚਾ ਲੈ ਚੱਲ, ਤੂਫਾਨ ਅੱਗੇ ਬੜੇ ਨੇ। ਆਲਸ ਨੂੰ ਛੱਡ, ਸੁੱਤੀ ਆਤਮਾ ਉਠਾਲ ਓਏ। ਪਗੜੀ ਸੰਭਾਲ ਬੀਬਾ, ਪਗੜੀ ਸੰਭਾਲ ਓਏ।

ਹੱਕ ਸੱਚ ਇਨਸਾਫ਼ ਦਾ, ਹੈ ਸੱਚਾ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਤੂੰ। ਝੱਲਿਆ ਨਾ ਜਾਏ ਰੋਹਬ, ਜਦ ਬਣੇ ਸਰਦਾਰ ਤੂੰ। ਸਾਬਤ ਸਬੂਤਾ ਗੱਭਰੂ, ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਓਏ। ਪਗੜੀ ਸੰਭਾਲ ਬੀਬਾ, ਪਗੜੀ ਸੰਭਾਲ ਓਏ।

-ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ, ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ

ਸ਼ਬਦ ਵਿਚਾਰ

ਜਿਸ ਦੇ ਕੋਲ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹ ਬੰਦਾ ਪਾਏਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਕਾਹਦਾ ਸੱਚ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰਕ, ਹੋਇਆ ਜੋ ਖੁਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗਿਆਨ ਉਤੇ ਹੱਥ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲਾ, ਹੁੰਦਾ ਕੋਈ ਸਿਰਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਵਾਹ ਗੁਰੂ ਵਿਸਮਾਦੀ ਅੱਖਰ, ਧੂਤਕਤਾ ਹਥਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਦੀ ਲਾਹ ਹੱਸਣ ਵਾਲੀ, ਗੁਰ ਬਖਸ਼ੀ ਦਸਤਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੜ੍ਹੇ ਚਰਿੱਤਰ, ਕਰੇ ਚਲਿੱਤਰ, ਉਸ ਵਰਗਾ ਬਦਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਧੂਤੇ, ਬਿੱਜੂ, ਬੂਝਤ ਵਰਗੀ, ਸਮਝੋ ਤਾਂ ਫਿਟਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਰਮ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਧਾਰਨ ਹੁੰਦਾ, ਵਰਗਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿੱਖੀ ਜੀਵਨ-ਜਾਚ ਹੈ ਹੁੰਦੀ, ਬਾਹਰੀ ਕੋਈ ਸਿੰਗਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ ਵਿਚਾਰਨ, ਧਾਰਨ ਤੋਂ ਬਿਨ, ਗੁਰਮਤਿ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

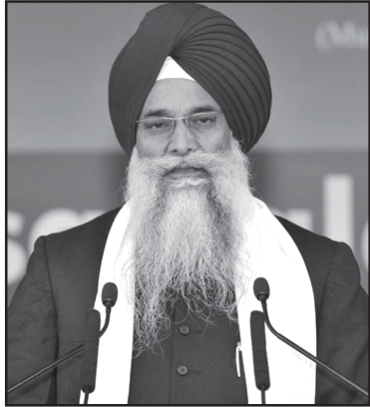
-ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਸਾਲ

ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦਾ ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਡੇਰਿਆਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ

ਇਸ ਹਫ਼ਤੇ ਇੱਕ ਮੀਟਿੰਗ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਪੰਜਾਂ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਚੁਤਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੱਗੇ ਆਣ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਸਤੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉਚੀ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਆਵੇ ਤਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਬਹੁਤੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਜਿੰਦਾਂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਇਸ ਵਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਇਹ ਲੋੜ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਸੱਦੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਹੈ। ਕਾਰਨ ਸਾਫ਼ ਹੈ, ਸੱਦੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਇਹ ਆਗੂ ਭਾਵੇਂ ਸਿੱਖ ਸਮਾਜ ਵਿਚੋਂ ਹਨ, ਪਰ ਸੱਦਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸਿਆਸੀ ਲੋੜ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਉੱਤੇ ਦੋਸ਼ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਵਾਲੇ ਬਾਬੇ ਕੋਲ ਵੋਟਾਂ ਦਾ ਤਰਲਾ ਮਾਰਨ ਗਏ ਸਨ ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਹੋਏ ਉਸ ਪੁਰਾਣੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਵਿਚ ਉਸ ਡੇਰੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਸ ਹਦਾਇਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਇਹੋ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਡੇਰੇ ਨੇ ਉਸ ਸਾਲ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਵੋਟਾਂ ਪਾਉਣ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚੇਲੇ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਪਿੱਛੇ ਡੇਰੇ ਤੇ ਦੂਸਰੀ ਔਖੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਲਈ ਉਦੋਂ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਆਧਾਰ ਬਣਾਈ ਸੀ ਕਿ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਚੇਲੇ ਵਾਂਗ ਪਹਿਰਾਵਾ ਪਹਿਨ ਕੇ ਇੱਕ ਤਰਲ ਪਦਾਰਥ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਾਂਗ ਲਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿਚ ਇਸ ਨਾਲ ਰੋਸ ਜਾਗਿਆ ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਇਹ ਰੋਸ ਜਗਾਇਆ ਸੀ, ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਭੜਕਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਸ ਡੇਰੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਪਾਲਦੇ ਰਹੇ ਸਨ।

ਹੁਣ ਤਲਬ ਕੀਤੇ ਚੁਤਾਲੀ ਸਿੱਖ ਰਾਜਸੀ ਆਗੂ ਕੀ ਪੈਂਤੜਾ ਲੈਣਗੇ, ਇਹ ਉਹ ਜਾਣਦੇ ਹੋਣਗੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਹਾਂਗੇ, ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਪੁੱਛੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਲਈ ਬਿਨਾ ਮੰਗਿਆ

ਉਦੋਂ ਜਿਹੜੀ ਮੁਆਫੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਕੀ ਚੱਕਰ ਸੀ? ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅਜੋਕੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਸਵਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਹੇਗਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਖੁਦ ਮੋਹਰੇ ਲੱਗ ਕੇ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਆਫੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਫਿਰ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਰੋਸ ਪਿੱਛੋਂ ਮੁਆਫੀਨਾਮਾ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ

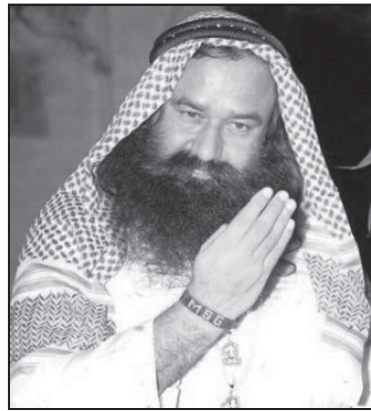
ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ

ਚਾਬੀ ਕਿਸ ਨੇ ਘੁੰਮਾਈ ਸੀ? ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਣ ਦੀ ਕੋਈ ਚਿੰਨ੍ਹੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਭੇਜੀ, ਜਿਸ ਚਿੰਨ੍ਹੀ ਨਾਲ ਫਿਰ ਮੁਆਫੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਉਹ ਬੁਨੀ ਚਿੰਨ੍ਹੀ ਜਿਸ ਬੰਦੇ ਨੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤੱਕ ਪੁਚਾਈ ਸੀ, ਉਸ ਖਿਲਾਫ਼ ਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ? ਏਨੀ ਗੱਲ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਹੁਣ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਉਸੇ ਡੇਰੇ ਨਾਲ ਸਿਆਸੀ ਸੌਦਾ ਮਾਰ ਕੇ ਜਿਹੜੇ ਆਗੂ ਨੇ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਖਿਲਾਫ਼ ਕੇਸ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਪੱਤਰ ਇੱਕ ਬਾਣੇਦਾਰ ਤੋਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ?

ਇਸ ਹਫ਼ਤੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਸਿਆਸੀ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਣ ਵੇਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਕਸਰਤ ਨੂੰ ਅਵੱਗਿਆ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੱਦੇ ਸੱਦੇ ਡੇਰੇ ਤੋਂ ਵੋਟਾਂ ਮੰਗਣ ਕਿਉਂ ਗਏ? ਲੋਕ-ਰਾਜੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਜਿਸ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਵੀ ਵੋਟ ਬਣੀ ਹੈ, ਉਸ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਕੋਈ ਵਸੀਲਾ ਹੋਵੇ, ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਵਰਤਣ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਆਗੂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹੇਗਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਫਲਾਣੀ ਸੰਪਰਦਾ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਵੋਟਾਂ ਮੰਗਣ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ।

ਹਰ ਕਿਸੇ ਵੋਟਰ ਕੋਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਨਿਰੰਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸੱਚੇ ਸੱਦੇ ਤੱਕ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਵੀ ਵੋਟਾਂ ਬਣੀਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਦਾ ਤਰਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਧਾਰਮਿਕ ਪੱਖੋਂ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਕੋਈ ਰੋਕ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਉੱਤੇ ਲਾਉਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੱਲ ਉਚੇਚਾ ਭੇਜਣ ਨੂੰ ਚੋਣ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਧਰਮ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾ ਕੇ ਕੋਈ ਨਾਗਰਿਕ ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਵੀ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਫਿਰ ਵੀ ਜੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕਿੱਤੂ ਕਰਨੇ ਹਨ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾ ਕਿੱਤੂ ਖੁਦ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਅਜੋਕੇ ਜਥੇਦਾਰ ਵਿਰੁਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਆਗੂ ਲੋਕ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਗਏ ਤੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਛਪੀਆਂ ਸਨ, ਉਦੋਂ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਚੁੱਪ ਕਿਉਂ ਵੱਟੀ ਰੱਖੀ ਸੀ? ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਉਥੇ ਗਏ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਦੀ ਖਬਰ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਛਪੀ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਵੱਲੋਂ ਲਾਈ ਪਾਬੰਦੀ ਤੋਂ ਉਲਟ ਉਹ ਉਥੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਆਏ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀ ਨਾਮ ਚਰਚਾ ਕਰਾਵਾਂਗੇ ਤਾਂ ਅਕਾਲ ਤਖਤ

ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਮੁਖੀ

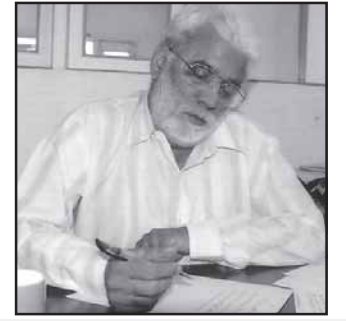
ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਉਦੋਂ ਕਿਉਂ ਨਾ ਬੋਲੇ? ਉਸ ਪਿੱਛੋਂ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਵੱਲੋਂ ਜਦੋਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਹੋ ਗਿਆ, ਉਦੋਂ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਆਪਣਾ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਕਿਉਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਵੋਟਾਂ ਪੈਣ ਪਿੱਛੋਂ ਚਾਰ ਫਰਵਰੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਦੋਬਾਰਾ ਫੋਨ ਚਾਲੂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਕਿਉਂ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਈ? ਕੀ ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸਪੱਸ਼ਟ

ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ 'ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬ' ਨੇ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਰਾਜਸੀ ਲੋੜ ਲਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਾਣ-ਸਤਿਕਾਰ ਦਾ ਵੀ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰੱਖਿਆ? ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਓਨੀ ਦੇਰ ਚੁੱਪ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਤੋੜੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਸਰਬੱਤ ਖਾਲਸਾ ਵਾਲੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਲੀਡਰਾਂ ਦੇ ਗਲ ਪਰਨਾ ਪਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰ ਲਿਆ?

ਜਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਪਹਿਲੀ ਲੋੜ ਇਹ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਜਥੇਦਾਰ ਆਪ ਲਾਭੇ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਅਗਲਾ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇਵੇ। ਇਹੋ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਜਿਸ ਕੋਲ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਆਵੇ, ਉਸ ਦੇ ਮੂਹਰੇ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਜਥੇਦਾਰ ਆਪਣੀਆਂ ਭੁੱਲਾਂ ਲਈ ਪਛਤਾਵਾ ਕਰੇ। ਪਹਿਲੇ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਇੱਕ ਜਥੇਦਾਰ ਅੱਜ ਸਿੱਖੀ ਤੋਂ ਕੱਢਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਅਜੋਕੇ ਜਥੇਦਾਰ ਬਾਰੇ ਭਵਿੱਖ ਕੀ ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਲਵੇਗਾ, ਇਸ ਵੇਲੇ ਕਹਿਣਾ ਔਖਾ ਹੈ। ਜਥੇਦਾਰ ਨੂੰ ਅੱਜ ਦੀ ਥਾਂ ਭਲਕ ਦਾ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਤ ਕਦੇ ਵੀ ਇੱਕੋ ਧੜੇ ਜਾਂ ਇੱਕੋ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਮੁਤਾਬਕ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦੇ ਰਹਿਣੇ।

ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਇਥੇ ਛੱਡ ਕੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪੱਖ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਚੋਣ ਵਿਚ ਪੈਸੇ ਲੈ ਕੇ ਵੋਟਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੋਟਾਂ ਪਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਗਰੀਬੀ ਮਾਰੇ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਸਲਫਾਸ ਖਾ ਕੇ ਜਾਨਾਂ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, 'ਮਰਦਾ ਕੀ ਨਾ ਕਰਦਾ' ਦੇ ਅਖਾਣ ਮੁਤਾਬਕ ਉਹ ਵਿਚਾਰੇ ਪੇਟ ਦੀ ਭੁੱਖ ਦੇ ਸਤਾਏ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਜ਼ਮੀਰ ਮਾਰ ਕੇ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਵੇਚਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਬੁਰੇ ਕਰੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਅਖਾਣ ਹੈ ਕਿ 'ਗਰੀਬ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਭਾਬੀ' ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਗਰੀਬ ਲੋਕ ਵੀ ਗਰੀਬ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ਵਾਂਗ ਸਭਨਾਂ ਦੇ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹਨ। ਅਸਲੀ ਚਰਚਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਤੇ ਗਰੀਬਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੋਟਾਂ ਵੇਚਣ ਦਾ ਰੋਲਾ ਪਾ ਕੇ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਅਸਲੀ ਤਸਵੀਰ ਲੁਕਾਉਣ ਦਾ ਪਾਪ ਹੁੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਸਲੀ ਤਸਵੀਰ ਉਦੋਂ ਨਿੱਖਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਕੌਮੀ ਨੇਤਾ ਇੱਕ ਸਾਧ ਦੇ ਡੇਰੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਦੂਸਰਾ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਉਸੇ ਸਾਧ ਕੋਲ ਪਹਿਲੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕੱਟਣ ਤੇ ਆਪਣੀ ਮੰਨਣ ਦੀ ਮਿੰਨਤ

ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਪਿੜ

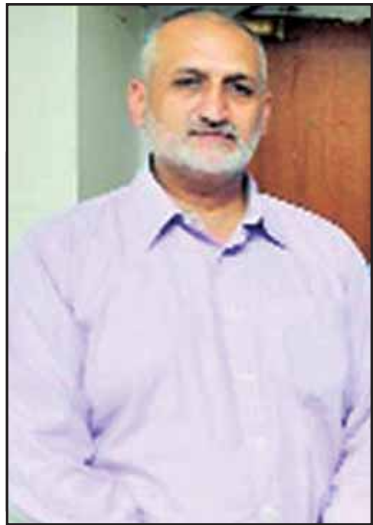
ਜਤਿੰਦਰ ਪਨੂੰ
ਫੋਨ: 91-98140-68455

ਕਰਨ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੂਹਰੇ ਬੈਠੇ ਸਾਧ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਗੱਲੀ-ਬਾਤੀ ਦੁੱਧ-ਪੁੱਤ ਦਾ ਵਰ ਦੇਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਵੋਟਾਂ ਪੈਣ ਤੋਂ ਕੁ ਦਿਨ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਤੋਂ ਜ਼ਿੰਤਦੀ ਧਿਰ ਤੋਂ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਲਾਭ ਮਿਲਦੇ ਜਾਪਣ ਜਾਂ ਖੜੇ ਪੈਰ ਮਾਇਆ ਦੀ ਕੋਈ ਬੈਲੀ ਚੜ੍ਹਾਵੇ ਵਿਚ ਚੜ੍ਹਦੀ ਦਿੱਸ ਪਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਪਿੱਛੇ ਭੁਗਤਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸੇਵਕਾਂ ਵੱਲ ਰੁੱਕਾ ਭੇਜ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਗੱਲ ਲੁਕੀ ਹੋਈ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ।

ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਨਾਲ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਕਿ ਚੁਤਾਲੀ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸੱਦ ਕੇ ਕੁਝ ਸਜਾ ਲਾਈ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਬੰਦੇ ਜਾਪਣ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਨਾ-ਚੁੱਕਾ ਨੂੰ ਨਾਲ ਸੱਦ ਕੇ ਭੀੜ ਭਰ ਲਈ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਦੀ ਥਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਵੱਡਾ ਮੁੱਦਾ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਡੇਰਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ, ਡੇਰੇਦਾਰਾਂ ਦਾ ਵੋਟਰਾਂ ਲਈ ਸਿੱਧੇ ਸੱਦੇ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਹ ਸੱਦੇ ਦੇਣ ਲਈ ਰਾਜਸੀ ਲੀਡਰਾਂ ਨਾਲ ਸੱਦੇ ਮਾਰਨਾ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਚੱਲੇਗਾ? ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਲਹਿਰ ਦਾ ਆਗੂ ਜਗਮੀਰ ਜੀਦਾ ਕਮਾਲ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਕਮਾਲ ਦੀ ਗੱਲ ਉਸ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਏਨੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਇੰਜ ਕਹਿ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ 'ਕਹਿੰਦੇ ਸੰਗਤ ਵੇਚਦੀ ਵੋਟਾਂ ਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਬਾਬੇ ਵੇਚ ਗਏ।' ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਚੁਤਾਲੀ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦ ਕੇ ਢਿੱਲੀ ਸਜਾ ਲਾਈ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਭਾਰੀ ਜਾਂ ਸੁੱਕੇ ਛੱਡਿਆ ਜਾਵੇ, ਇਸ ਦੀ ਥਾਂ ਸਾਨੂੰ ਉਹ ਮੁੱਦਾ ਵੱਡਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਜਗਮੀਰ ਜੀਦੇ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰ ਉਠਾਇਆ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਵੰਨਗੀ ਵਿਚਲੇ ਵਿਗਾੜਾਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਜਿਸ ਕਿਸੇ ਸਿਰ ਵਿਚ ਹਾਲੇ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਉਸ ਲਈ ਜਗਮੀਰ ਜੀਦੇ ਦੀ ਇਹ ਚੋਭ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਮੁੱਦਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਬਣ ਸਕੇਗੀ ਕਿ ਨਹੀਂ?

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨਸ਼ਾ ਰੋਕੂ ਮੁਹਿੰਮ ਤੇ ਨਸ਼ਾ ਛਡਾਊ ਕੇਂਦਰ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕੈਪਟਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਨਸ਼ਾ ਰੋਕੂ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਨਕਸਲੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨੱਥ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਉਚ ਦੁਮਾਲਤੋਂ ਭਾਰਤੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ

ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ

ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਬੁਲਾ ਕੇ ਨਵੀਂ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਸਫਲ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਪੈਸ਼ਲ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਸੋਦਾਗਰਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਯਮਬਧ

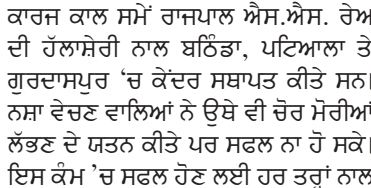
ਸ਼ਿਕੰਜਾ ਕੱਸਣ ਲਈ ਚੇਤਨ ਹੋਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਬੈਠਕ ਦਾ ਤੱਤ ਸਾਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਅਮਲ ਵਿਚ ਪੈਰ ਘਸੀਟਦੇ ਪਾਏ ਜਾਣਗੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਲਾਪੁਵਾਹੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਭੁਗਤਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਦੋ ਰਾਵਾਂ ਨਹੀਂ। ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਵਪਾਰੀ ਆਪਣੇ ਧੰਦੇ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲਾਹੇਵੰਦਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੀਲੇ-ਵਸੀਲੇ ਵਰਤ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਬੰਦ ਬੋਤਲਾਂ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਆਈ ਜਵਾਨੀ ਨੂੰ ਡੂੰਘੇ ਖੂਹ ਵਿਚ ਸੁੱਟਣ ਲਈ ਚਿੱਟਾ, ਭੁੱਕੀ ਤੇ ਹੈਰੋਇਨ ਵਰਗੇ ਅਤਿਅੰਤ ਮਾੜੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਪਾਣ ਚੜ੍ਹਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੀਮਾ ਪਾਰ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸੁੱਟੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈਰੋਇਨ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਧੁਰ ਅੰਦਰ ਤੱਕ ਕਾਬਾ ਛੇੜਨ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਭੁੱਕੀ ਤੇ ਚਿੱਟੇ ਪਾਊਡਰ ਦੀ ਵੰਡ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹੈ। ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਤੇ ਕਸਬਿਆਂ ਤੱਕ ਪੁੱਜਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਸ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਉਣਾ ਔਖਾ ਨਹੀਂ!

ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਚੋਣਵੇਂ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਤੇ ਨਸ਼ਾ ਛਡਾਊ ਕੇਂਦਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਗੱਲ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਗੁੱਝੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਨਸ਼ਾ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਭਰਮਾਉਣ ਤੇ ਫੁਸਲਾਉਣ

ਵਿਚ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ। ਸਿੰਘ ਦੀ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਚੇਤਨ ਤੇ ਚੁਕੰਨੇ ਹੋਣਾ ਏਨਾ ਸੌਖਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ। ਮੀਡੀਆ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਸੱਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਤੇ ਅਹਿਮ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਵੀ ਕਈ ਵੱਡੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਭਾਂਤ-ਭਾਂਤ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਤੇ ਲਾਪੁਵਾਹੀ ਵਿਖਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਾਂਟ ਪਈ। ਨਸ਼ਾਖੋਰੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੀ ਏਨਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨਵੀਂ ਨਸ਼ਾਨੀਤੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪੰਜਾਬ ਰੈਡ ਕਰਾਸ ਦੀ 1987-89 ਵਾਲੀ ਸਕੱਤਰੀ ਚੇਤੇ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ

ਚੁਸਤ ਤੇ ਸੁਚੇਤ ਰਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜੇ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਵਾਲਾ ਉਦਮ ਤੇ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਵਿਖਾਵੇ ਤਾਂ ਇਥੇ ਵੀ ਸਫਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਵੇਖਣ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨਸ਼ੇਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਬੰਦ ਕਰਨ ਤੱਕ ਚਲੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਛੇ ਅਮਲ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਨਸ਼ੇਤੀ ਲੁੱਟ ਮਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਉਹ ਤਾਂ ਖੁਦ ਫਸੇ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਡਾਵਾਂਡੋਲ ਮਨ ਨੂੰ ਸਥਿਰਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਪੌਲਿਓ ਪੈਸੇ ਖਰਚਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯੋਗ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕੰਮ

ਮਨੋਵਿਗਿਆਨੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਂਜ ਵੀ ਇਥੇ ਤੁਰਤ-ਫੁਰਤ ਸਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ, ਤਿੰਨ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਤਾਂ ਉਕਾ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਸ਼ੇਤੀ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਹਫ਼ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਛੁੱਟੀ

ਦੇ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਆਰਜ਼ੀ ਸਫਲਤਾ ਹੈ, ਥੋੜ੍ਹੀ ਮਾਇਆ ਨਾਲ ਬਹੁਤਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦਾ ਭਰਮ। ਨਸ਼ੇਤੀ ਦਾ ਇਲਾਜ ਸਮਾਂ ਤੇ ਪੈਸਾ ਮੰਗਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਠੀ ਮੀਚਣ ਦੀ ਥਾਂ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਾਇਆ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸੁਵਿਧਾ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਨਿਜੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਸ਼ੇਤੀਆਂ ਦੇ

ਨਿੱਕ ਸੁੱਕ
ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
Sandhugulzar@yahoo.com

ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਮਣਾਂਮੂੰਹੀ ਪੈਸੇ ਬਟੋਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹੀਂ ਸੌਖੀ ਮਾਇਆ ਲੱਗ ਜਾਵੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਸਖਤ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਕਮਾਂਡ ਬੱਲੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਨਸ਼ੇਤੀਆਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਭਰਵਾਂ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲੇਗਾ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਗਲੇਰੀ ਪਹੁੰਚ ਵੱਲ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਅਗਲੇਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਚੇਤਨ ਕਰੇ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪੇਂਡੂ ਭਾਈਚਾਰਾ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਖੁਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਿਸਚੇ ਹੀ ਮਸਲਾ ਗੰਭੀਰ ਹੈ ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਅੰਤਿਕਾ: ਮਿਰਜ਼ਾ ਗਾਲਿਬ
ਯੇਹ ਕਹਾਂ ਕੀ ਦੋਸਤੀ ਹੈ
ਕਿ ਬਨੇ ਹੈਂ ਦੋਸਤ ਨਾ ਸਿਹ,
ਕੋਈ ਚਾਰਾ ਸਾਜ਼ ਹੋਤਾ
ਕੋਈ ਗਮਗਸਾਰ ਹੋਤਾ।

ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਨਵੀਂ ਸਿਆਸਤ ਅਤੇ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ

ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਤੋਂ ਸਮਝਣ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਜਾਰੀ ਹਨ। ਇਸ ਬੋਧਿਕ ਕਵਾਇਦ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਖੁਦ ਨੂੰ ਉਦਾਰਤਾਵਾਦੀ, ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ, ਮੱਧ ਵਰਗ ਅਤੇ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁੱਖ ਸਮੱਸਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਾਤੀਆਂ ਵਿਚ

ਅਭੈ ਕੁਮਾਰ ਦੂਬੇ

ਵੰਡੇ ਜਿਸ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਉਹ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਿੰਦੂ ਸਮਾਜ ਦੀ ਏਕਤਾ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਮੰਨਦੇ ਸਨ, ਉਸੇ ਹਿੰਦੂ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਜਾਤੀਆਂ ਨੇ ਇਕਜੁਟ ਹੋ ਕੇ ਅਜਿਹੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਚੁਣਾਵੀ ਲੋਕ ਆਧਾਰ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰ ਲਈ ਹੈ ਜੋ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਜਾਂ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਭਾਵੇਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕਟਿਆ ਹੋਇਆ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪੱਖ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਚੁਣਾਵੀ ਲੋਕ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਵੋਟ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ?

ਉਪਰੋਕਤ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੇ 'ਹਿੰਦੂਤਵ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹੰਭਲੇ' ਦਾ ਅਕਸ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਯੋਗੀ ਅਦਿਤਿਆਨਾਥ ਨੂੰ ਸੂਬੇ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਤਾਂ ਇਹ ਸਰਵੇਖਣਕਾਰ ਹੋਰ ਵੀ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ 'ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰਦਿਆਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਦੀ ਝਲਕ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਨ ਇਸ ਸਮੇਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਕੀ ਹੈ? ਕੀ ਮੋਦੀ ਕੋਈ ਵਿਲੱਖਣ ਘਟਨਾ ਹਨ? ਜਾਂ ਕੀ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਅਸਾਧਾਰਨ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਨਵਾਂ ਯੁੱਗ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ? ਜੇ ਯੋਗੀ ਅਦਿਤਿਆਨਾਥ ਨੂੰ ਚੁਣਨ ਵਾਲਾ ਵਿਧਾਇਕ ਮੰਡਲ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਵਿਆਖਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਮੰਨਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਖੁਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਸਮਾਜ-ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ ਆਏ ਅਤਿਅੰਤ ਸਨਮਾਨਯੋਗ ਟਿੱਪਣੀਕਾਰ ਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਕਤਾਰ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸੱਜੇ ਪੱਖੀ ਲੋਕ ਲੁਭਾਉਣਵਾਦ ਰਾਹੀਂ ਮੋਦੀ

ਨੇ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਵਰਗੀ ਹੈਸੀਅਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਈ ਹੈ, ਜਾਂ ਬਹੁ-ਸੰਖਿਆਵਾਦ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀ-ਲੋਕਤੰਤਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਸਖਤ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਵਤੀਰੇ ਲਈ ਚਰਚਿਤ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਦੇ ਗੁੱਸੇ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਇਸ ਕਥਨ ਤੋਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਦਿਨ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਇਸ ਉਛਾਲ ਦਾ ਅੰਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਮੁੜ ਮੱਧ ਵਰਗ ਵੱਲ ਪਰਤੇਗਾ, ਉਸ ਦਿਨ ਇਸ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸਮੇਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਦੱਸਣਗੇ ਕਿ ਸੱਜੀ ਬਾਂਹ ਦੇ ਟਿੱਪਣੀਕਾਰਾਂ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਜਾਤੀ ਦੇ ਦਬਦਬੇ ਵਾਲੀ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਯੋਗ ਆਭਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਿਉਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਕੇ ਉਹ ਲੋਕ 'ਚੱਲਦੇ-ਫਿਰਦੇ ਲਾਸ਼ਾਂ' ਦੀਆਂ ਕਤਾਰਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਕੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 'ਬੋਧਿਕ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ' ਕਰ ਬੈਠੇ ਸਨ? ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਅਫਸੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਚੁਣੌਤੀ ਵੀ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਕਿ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜੋ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਹਿੰਦੂ ਵੋਟ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ।

ਦਰਅਸਲ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਸੀ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚਾਹੇ ਕੋਈ ਵੀ ਬਣੇ, ਪਰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਆਲ੍ਹਾ ਕਮਾਨ ਯੋਗੀ ਅਦਿਤਿਆਨਾਥ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਇਹ ਗੱਦੀ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪੇਗੀ। ਇਸ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋ ਆਧਾਰ ਸਨ। ਪਹਿਲਾ, ਯੋਗੀ ਅਦਿਤਿਆਨਾਥ ਦਾ ਰਾਜਨੀਤਕ ਇਤਿਹਾਸ ਜਿਸ ਮੁਤਾਬਿਕ ਉਹ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਤੇ ਸੂਬਾਈ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਹੈਸੀਅਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਭਰਦੇ ਸਨ। ਦੂਜਾ, ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਇੰਨੇ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਸਨ ਕਿ ਸੰਘ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਆਪਣੇ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਵਿਰੋਧੀ ਕਸੇਟੀ 'ਤੇ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜੇ ਇਹ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਇਹ ਮੰਨ ਲੈਂਦੇ ਕਿ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਵੋਟ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਹਿੰਦੂ ਵੋਟ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਹਿੰਦੂ ਦਿਲ ਵਾਲੇ ਸਮਰਾਟ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਿਉਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਥੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਅਤੇ

ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਇਥੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਨਾ ਹੋ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਉਸ ਸੰਵਾਦ ਵਿਚ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਜਿਸ ਦੀ ਉਹ ਪੈਰੋਕਾਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਲਤੀਆਂ ਦਾ ਵਾਹਕ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿਚ ਇਸ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹਿੰਦੂ ਵੋਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਭਾਜਪਾਈ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਸਕਿਆ। ਭਾਜਪਾ ਜਿਸ ਰਣਨੀਤੀ 'ਤੇ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਮਲ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਸ ਵੱਲ ਮੇਰਾ ਧਿਆਨ

ਉਸ ਸਮੇਂ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਚੋਣ ਆਖਰੀ ਦੌਰ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਹੋਣਾ ਤਾਂ ਇਹ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਲੋਕਨੀਤੀ-ਸੀ.ਐਸ.ਡੀ.ਐਸ. ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਰਾਇਸ਼ੁਮਾਰੀ (ਓਪੀਨਿਅਨ ਪੋਲ) ਏ.ਬੀ.ਪੀ. ਚੈਨਲ ਉਤੇ ਜਨਵਰੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਹੋਈ ਸੀ, ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਭਿਣਕ ਲੱਗ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਰਾਇਸ਼ੁਮਾਰੀ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਨਾਲ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਉੱਚੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਨਾਲ ਗ਼ੈਰ-ਯਾਦਵ ਪਛਤੀਆਂ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਜਾਦਵ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਫ਼ਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਧਿਆਨ ਰਹੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਦਾਰਤਾਵਾਦੀ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਨੇ 2014 ਵਿਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਾਮਾ ਮਸਜਿਦ ਦੇ ਇਮਾਮ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ

ਵੋਟ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕਜੁਟ ਹੋਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ, ਉਹ ਮੁਸਲਿਮ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਵੋਟ ਕਹਿ ਰਹੇ ਸਨ। ਸੋਨੀਆ ਦੇ ਉਸ ਕਥਨ ਜਾਂ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਫਿਰਕੂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਜੇ ਮੁਸਲਿਮ ਵੋਟ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਹੈ ਤਾਂ ਹਿੰਦੂ ਵੋਟ ਫਿਰਕੂ ਕਿਵੇਂ ਹੋਵੇਗਾ? ਅਜਿਹਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਦਾ ਤਬਕਾ ਹਿੰਦੂ ਵੋਟ ਨੂੰ ਹੀ ਫਿਰਕੂ ਮੰਨਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਵੋਟਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਨਹੀਂ ਕਹਿਣਾ

ਚਾਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਸਮਾਜ ਦੇ 40 ਫੀਸਦੀ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਫਿਰਕੂਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿਚ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਬਚ ਸਕੇ। ਅੱਜ ਇਹ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਚਾਹੁਣ ਤਾਂ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚੁਣਾਵੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਵੋਟ ਨੂੰ ਮੁਸਲਿਮ ਵੋਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਲਪਿਤ ਨਾ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਭਾਜਪਾ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਈ ਹਿੰਦੂ ਵੋਟ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਉਤਾਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਚੋਣ ਵੋਟਰ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੱਥ ਲੈਂਦੀ, ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਕਰਤੱਵ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਲੈਂਦੇ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਪਰਹੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਹਿੰਦੂ ਵੋਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੇ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕਤਰਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਜੇ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਉਦਾਰ

ਮੱਧ ਵਰਗ ਸਵਰਗ ਨੂੰ ਮੁੜ ਤੋਂ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੀ ਉਸ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਰਤਮਾਨ ਰਾਜਨੀਤਕ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਮੁੱਚੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਬੂਲ ਕਰਨ? ਦਰਅਸਲ, ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹਿੰਦੂ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਗੁਜਰਾਤ ਦੀ ਹਿੰਦੂਤਵਵਾਦੀ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹੇ ਗਏ ਹਿੰਦੂ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਵੀ ਕਿਤੇ ਵੱਡਾ, ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਇਹ ਹਿੰਦੂ ਸਮਾਜ ਦੀ ਲਗਪਗ ਸਮੁੱਚੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਅਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਨੇ ਇਕ ਹੋਰ ਗੱਲ ਸਮਝਣੀ ਹੈ। ਫਿਲਹਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਭਗਵਾ ਵਸਤਰ ਧਾਰੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਫਿਰਕੂ ਰੰਗ ਦਿਖਾਉਣ ਵਿਚ ਇੰਨੀ ਦੇਰ ਕਿਉਂ ਲੱਗ ਰਹੀ ਹੈ। ਵਾਤਾਵਰਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਕਸ਼ਾਈਖਾਨਿਆਂ ਅਤੇ ਇਸਤਰੀ-ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਜੋੜਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹਮਲਾਵਰ ਕਾਰਵਾਈ ਨੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਨੂੰ ਯੋਗੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਲਈ ਕੁਝ ਮਸਾਲਾ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਪਸ਼ਟ ਰੁਝੇਵਾ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਇਮ ਦਰਜੇ ਦਾ ਨਾਗਰਿਕ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕਿਸੇ ਦੂਰਗਾਮੀ ਯੋਜਨਾ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹਿੰਦੂਤਵਵਾਦੀ ਦਬਦਬਾ ਸਥਾਪਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਛੇਤੀ ਹੀ ਉਦਾਰਤਾਵਾਦ ਦੇ ਅਜੀਬ ਕਿਸਮ ਦੇ ਤਿੱਖੇ ਸੱਜੇ ਪੱਖੀ ਰੂਪ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਜਿਹੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਬਣਤਰ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀਆਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰੀਆਂ ਲਈ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਰਹਿ ਜਾਵੇਗੀ, ਪਰ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਆਰਥਿਕ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਥੋੜ੍ਹੀ-ਬਹੁਤ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਜਰਾਤ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਮਾਡਲ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਜੋਖਮ

ਖੇਤੀ ਉਪਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਬਾਦੀ ਨਿਰਭਰ ਹੈ। ਹਰ ਵੇਲੇ ਕਿਸਾਨੀ ਨੂੰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਚਨਚੇਤ ਜਾਂ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤਕ ਮਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜੋਖਮ ਦੇ ਅਸਰ ਹੇਠ ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ, ਉਤਪਾਦਨ-ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਵਿਚ ਘਾਟ, ਅਸਥਿਰਤਾ ਤੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਵਧਣ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਜੋਖਮਾਂ ਦੇ ਕਈ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਜਲਵਾਯੂ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ, ਤਾਪਮਾਨ ਵਿਚ ਅਚਾਨਕ ਵਾਧਾ, ਕੋਰਾ ਪੈਣਾ, ਗੜ੍ਹਮਾਰ, ਬੇਵਕਤ ਬਾਰਸ਼, ਤੇਜ਼ ਹਨੇਰੀਆਂ ਤੇ ਝੱਖੜ, ਔੜ-ਹੜ੍ਹ, ਔਗਾਂ, ਮੰਡੀ (ਦੇਸੀ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ) ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਚ ਉਤਰਾਅ-ਚੜ੍ਹਾਅ, ਖਾਦਾਂ-ਬੀਜਾਂ, ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਚ ਅਚਾਨਕ

ਡਾ. ਮੁਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ

ਉਤਰਾਅ-ਚੜ੍ਹਾਅ, ਸਰਕਾਰੀ ਨੀਤੀਆਂ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ (ਜਿਵੇਂ ਨੋਟਬੰਦੀ ਨਾਲ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਡਿੱਗੀਆਂ), ਮਾਲੀ ਸਹਾਇਤਾ ਮਿਲਣ ਵਿਚ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ, ਕਿਸਾਨਾਂ (ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਛੋਟੇ) ਦੀ ਆਧੁਨਿਕ ਖੇਤੀ ਤਕਨੀਕਾਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਨਾ ਹੋਣੀ, ਫ਼ਸਲਾਂ ਉਪਰ ਅਚਾਨਕ ਕੀੜੇ ਤੇ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹਮਲੇ, ਨਕਲੀ ਖਾਦਾਂ ਤੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਜ਼ਹਿਰਾਂ ਆਦਿ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ਼ਹਿਰੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਜਾਂ ਹੋਰ ਬਾਈਂ ਗੰਦੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਸਿੰਜਾਈ, ਭੂਮੀ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕਰ ਕੇ ਫ਼ਸਲਾਂ, ਇਨਸਾਨੀ ਅਤੇ ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਲਈ ਵੱਡਾ ਖਤਰਾ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਤਰਿਆਂ ਦੇ ਮਾੜੇ ਅਸਰਾਂ ਕਾਰਨ ਕਈ ਵਾਰ ਕਿਸਾਨ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼

ਅਸਹਿ ਆਰਥਿਕ ਨੁਕਸਾਨ ਪੁੱਜਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਖੇਤੀ ਉਪਤਾਦਕਾਂ ਵਿਚ ਵਿਕਾਸ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਵੀ ਢਾਹ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਤਰਿਆਂ ਦੇ ਮਾੜੇ ਅਸਰ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਹੋ ਜਾਣ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਸੂਬਾ ਪੱਧਰ ਦੇ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿਚ ਉਤਰਾਅ-ਚੜ੍ਹਾਅ ਆਉਣ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੀੜਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਭਾਰੀ ਰਕਮ ਖਰਚਣੀ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਤਰਿਆਂ ਦੇ ਖੇਤੀ ਉਤਪਾਦਨ ਉਪਰ ਮਾੜੇ ਅਸਰਾਂ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣਾ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਵਾਧੇ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਸਰਕਾਰਾਂ, ਨੀਤੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ, ਖੇਤੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਾਸਤੇ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਜੀ.ਡੀ.ਪੀ. ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਜੋ ਘਟਦੇ-ਘਟਦੇ 17 ਫੀਸਦੀ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ 2019-20 ਤਕ ਇਹ 10 ਫੀਸਦੀ ਤਕ ਰਹਿਣ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਹੈ, ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਫੇਰ ਤੋਂ ਵਾਧੇ ਵੱਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਅਨਾਜ ਉਤਪਾਦਨ ਦੀ ਮਿੱਥੀ ਗਈ ਸਾਲਾਨਾ ਵਾਧੇ ਦੀ ਦਰ 4.1 ਫੀਸਦੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ, ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਦੂਜਾ ਹਰਾ ਇਨਕਲਾਬ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਵਧਦੀ ਆਬਾਦੀ ਵਾਸਤੇ ਖੁਰਾਕ ਦੀ ਲੋੜ ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤਾ ਯਕੀਨਨ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਤਾਂ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇਗਾ, ਜੋ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉਪਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖਤਰਿਆਂ ਦੇ ਮਾੜੇ ਅਸਰਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਕਾਬੂ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਫ਼ਤ ਆ ਜਾਣ 'ਤੇ

ਸਰਕਾਰਾਂ, ਖੇਤੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਜੋਖਮ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ, ਮਾਲੀ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਤੇ ਹੋਰ ਬਦਲਵੀਆਂ ਫ਼ਸਲਾਂ ਵਾਸਤੇ ਬੀਜ, ਖਾਦਾਂ, ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦਵਾਈਆਂ ਆਦਿ ਪੀੜਤ

ਆਫ਼ਤ ਆ ਜਾਣ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰਾਂ, ਖੇਤੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਸਬੰਧਤ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਜੋਖਮ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ, ਮਾਲੀ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਤੇ ਹੋਰ ਬਦਲਵੀਆਂ ਫ਼ਸਲਾਂ ਵਾਸਤੇ ਬੀਜ, ਖਾਦਾਂ, ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦਵਾਈਆਂ ਆਦਿ ਪੀੜਤ ਲੋਕਾਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਹਫ਼ਤਾ-ਦਫ਼ਤੀ ਮੱਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ; ਜਦਕਿ ਲੋੜ ਸਰਬਪੱਖੀ ਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣ ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਹੈ।... ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਝੋਨਾ-ਕਣਕ ਫ਼ਸਲੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਪਣਾਏ ਜਾਣਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਤਰਿਆਂ ਦੇ ਵਧਣ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਫ਼ਸਲਾਂ ਵਿਚ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨਤਾ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਖਾਦਾਂ, ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਜ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀ ਅੰਧਾਧੁੰਦ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਭੂਮੀ ਦੀ ਉਪਜਾਊ ਗੁਣਵੱਤਾ 'ਤੇ ਮਾੜੇ ਅਸਰ ਪੈਂਦੇ ਹਨ

ਲੋਕਾਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਹਫ਼ਤਾ-ਦਫ਼ਤੀ ਮੱਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ; ਜਦਕਿ ਲੋੜ ਸਰਬਪੱਖੀ ਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣ ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਝੋਨਾ-ਕਣਕ ਫ਼ਸਲੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਪਣਾਏ ਜਾਣਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਤਰਿਆਂ ਦੇ ਵਧਣ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਫ਼ਸਲਾਂ ਵਿਚ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨਤਾ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਖਾਦਾਂ, ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਜ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀ ਅੰਧਾਧੁੰਦ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਭੂਮੀ ਦੀ ਉਪਜਾਊ ਗੁਣਵੱਤਾ 'ਤੇ ਮਾੜੇ ਅਸਰ ਪੈਂਦੇ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਭੂਮੀ ਤੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਵਧਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਭੂਮੀ, ਪਾਣੀ, ਖਾਦਾਂ, ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਜ਼ਹਿਰਾਂ ਆਦਿ ਦੀ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਅਸਰਦਾਰ ਸਿਸਟਮ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸਥਾਪਿਤ ਭੂਮੀ ਪਰਖ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਲਵਾਯੂ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਆਉਣ ਅਤੇ ਤਪਸ਼ ਦੇ ਵਧਣ ਕਰ ਕੇ ਗੰਭੀਰ ਖਤਰੇ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਖੇਤੀ ਉਤਪਾਦਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ 40 ਫੀਸਦੀ ਤਕ ਘਟਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਾਰਸ਼ ਨਿਰਭਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਖੇਤੀ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿਚ 50 ਫੀਸਦੀ ਤਕ ਗਿਰਾਵਟ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਇੱਕ ਖੋਜ ਅਨੁਸਾਰ ਆਮ ਤਾਪਮਾਨ ਤੋਂ ਇਕ

ਡਿਗਰੀ ਸੈਂਟੀਗਰੇਡ ਵਧਣ ਨਾਲ ਕਣਕ ਦਾ 2 ਮਣ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਝਾੜ ਘਟ ਸਕਦਾ ਹੈ।

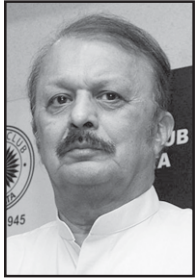
ਵੱਡਾ ਖਤਰਾ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਖੇਤੀ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਚ ਅਸਥਿਰਤਾ ਜਾਂ ਅਚਨਚੇਤ ਗਿਰਾਵਟ ਆਉਣ ਕਰ ਕੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਢਾਅ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਅਚਾਨਕ ਬਰਾਮਦ ਤੇ ਦਰਾਮਦ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਕਈ ਹੋਰ ਨੀਤੀਆਂ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੇ ਰਕਬੇ ਵਧਣ ਨਾਲ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤਾਤ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਕੀਮਤਾਂ ਅੰਦਰ ਅਸਥਿਰਤਾ ਜਾਂ ਘਾਟ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਤਰਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਖੇਤੀ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਖਰੀਦ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੇਠ ਕਣਕ ਤੇ ਝੋਨੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬਾਕੀ ਸਾਰੀਆਂ ਫ਼ਸਲਾਂ ਵੀ ਆਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਸਰਬਪੱਖੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਿਰ ਅਤੇ ਲਾਹੇਵੰਦ ਰੱਖਣ ਵਾਸਤੇ ਸਵਾਮੀਨਾਥਨ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਭਾਅ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਖੇਤੀ ਖਤਰਿਆਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅਚਨਚੇਤ ਬਿਪਤਾ ਫੰਡ ਅਤੇ ਸੂਬਾ ਪੱਧਰੀ ਰਾਹਤ ਫੰਡ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਔੜ, ਹੜ੍ਹ, ਗੜ੍ਹਮਾਰ, ਤੂਫਾਨ, ਸੁਨਾਮੀ ਆਦਿ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਲੋੜੀਂਦੀ ਰਾਹਤ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੰਡਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਖੇਤੀ ਬੀਮਾ ਯੋਜਨਾਵਾਂ, ਅਚਾਨਕ ਖੇਤੀ ਅਸਫ਼ਲਤਾ ਕਰ ਕੇ ਹੁੰਦੇ ਮਾਲੀ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਖਤਰੇ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਪਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਸੰਸਥਾ-2

ਅਧਿਆਏ ਤਿੰਨ: ਮੁੜ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਪੁਲਿਸ ਪਾਸਾ / ਅਜਮੇਰ ਸ਼ਰੀਫ ਅਤੇ ਮੱਕਾ ਮਸਜਿਦ (ਹੈਦਰਾਬਾਦ) ਬੰਬ ਧਮਾਕਾ

ਅਜਮੇਰ ਸ਼ਰੀਫ ਦਰਗਾਹ (ਰਾਜਸਥਾਨ) ਵਿਚ 11 ਅਕਤੂਬਰ 2007 ਨੂੰ ਬੰਬ ਧਮਾਕਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਵਿਚ ਦੋ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ 15 ਲੋਕ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਸ ਤੋਂ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ, ਭਾਵ 18 ਅਗਸਤ 2007 ਨੂੰ ਮੱਕਾ ਮਸਜਿਦ (ਹੈਦਰਾਬਾਦ) ਵਿਚ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧਮਾਕਾ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਵਿਚ 9 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕਈ ਲੋਕ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਬੰਬ ਧਮਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਈ.ਬੀ. ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਸ਼ੱਕ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਪਿੱਛੇ ਲਸ਼ਕਰ-ਏ-ਤੋਇਬਾ, ਹੂਜੀ, ਜੈਸ਼-ਏ-ਮੁਹੰਮਦ, ਸਿਮੀ ਆਦਿ ਮੁਸਲਿਮ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਹੱਥ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਛਾਣਬੀਣ

ਐਸ.ਐਮ. ਮੁਸ਼ਰਿਫ

ਕੀਤੇ ਬਗੈਰ ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਖੂਬ ਪ੍ਰਸਾਰਿਆ।

ਹਕੀਕਤ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੋਬਾਈਲ ਫ਼ੋਨਾਂ ਨਾਲ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਮ ਕਾਰਡ ਹਫ਼ਤੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਮਿਲ ਗਏ ਸਨ। ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਸਿਮ ਕਾਰਡ ਮਿਲਣਾ ਪੁਲਿਸ ਲਈ ਅਹਿਮ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਵਾਰਦਾਤ ਦੀ ਪੂਰੀ ਪੋਲ ਖੁੱਲ੍ਹ ਗਈ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ; ਲੇਕਿਨ ਖੁਫ਼ੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਦਬਾਓ ਹੇਠ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਮੁਕਾਮੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਜਾਣ-ਬੁਝ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਬਲਕਿ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਪਿੱਛੇ ਮੁਸਲਿਮ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਹੱਥ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਤੂਲ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ, ਮੀਡੀਆ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਖ਼ਬਰਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਇਉਂ 2007 ਤੋਂ 2010 ਤਕ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਫਰਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਈ ਮੁਸਲਿਮ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਦੀ ਰਹੀ।

ਲੇਕਿਨ ਮਾਲੇਗਾਓ 2008 ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੇ ਵਕਤ ਜਦੋਂ ਨਵੰਬਰ 2008 ਵਿਚ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਕਰਨਲ ਪੁਰੋਹਿਤ ਦਾ ਨਾਰਕੋ ਟੈਸਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਅਜਮੇਰ ਸ਼ਰੀਫ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਦੇ ਲਈ ਆਰ.ਡੀ.ਐਕਸ. ਉਸੇ ਨੇ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਸੀ। ਸਾਧਵੀ ਪੁੱਗਿਆ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਜੈ ਰਾਹੀਰਕਰ ਨੇ ਵੀ ਇਹ ਗੱਲ ਮੰਨੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੇਮੰਤ ਕਰਕਰੇ ਨੇ ਜੋ ਲੈਪਟਾਪ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਵਿਚ ਰਿਕਾਰਡ ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਅਭਿਨਵ ਭਾਰਤ' ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੰਬ ਧਮਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਦੀ ਮੁੜ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਉਪਰ ਅਵਾਮ ਦਾ ਦਬਾਅ ਵਧਦਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਾਜਸਥਾਨ ਸਰਕਾਰ ਅਵਾਮ ਅੱਗੇ ਝੁਕ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਅਜਮੇਰ ਸ਼ਰੀਫ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਦੀ ਮੁੜ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ 2010 ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮ (ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ.) ਬਣਾਈ। ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ. ਨੇ ਵਾਰਦਾਤ ਦੀ ਕਰਤੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ, ਤੇ ਇਸ ਵਾਰਦਾਤ ਪਿੱਛੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ., ਅਭਿਨਵ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਜੈ ਵੰਦੇ ਮਾਤਰਮ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਹੱਥ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ। ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ. ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ। ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ. ਦੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਅਹਿਮ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਸਨ।

ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਐਨ.ਆਈ.ਏ. (ਕੌਮੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ) ਨੇ ਅਜਮੇਰ ਸ਼ਰੀਫ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਦੀ

ਬੇਕਸੂਰ ਮੁਸਲਿਮ ਪੰਜ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਰਿਹਾ

ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਵਲੋਂ ਕੌਮੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ (ਐਨ.ਆਈ.ਏ.) ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਉਪਰ ਸਿਆਸੀ ਦਬਾਓ ਪਾ ਕੇ ਹਿੰਦੂਤਵੀ ਅਤਿਵਾਦੀ ਸਰਗਨਿਆਂ ਨੂੰ ਕਲੀਨ ਚਿਟਾਂ ਦਿਵਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਐਸ.ਐਮ. ਮੁਸ਼ਰਿਫ ਨੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦਾ ਪਰਦਾਪਾਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਤਾਬਚਾ 'ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਸੰਸਥਾ' ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਤਾਬਚੇ ਤੋਂ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੇ ਇਰਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਇਹ ਅਹਿਮ ਕਿਤਾਬਚੇ ਲੜੀਵਾਰ ਛਾਪ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਦਾ ਤਰਜਮਾ ਸਾਡੇ ਕਾਲਮਨਵੀਸ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਐਸ.ਆਈ.ਟੀ. ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਮਿਲਦੀ-ਜੁਲਦੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਤਿਆਰ ਕਰ ਕੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ। ਨਾਲ ਹੀ ਐਨ.ਆਈ.ਏ. ਨੇ ਮੱਕਾ ਮਸਜਿਦ (ਹੈਦਰਾਬਾਦ) ਵਾਰਦਾਤ ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਵੀ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ., ਅਭਿਨਵ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਜੈ ਵੰਦੇ ਮਾਤਰਮ ਵਰਗੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਹੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਮਿਲਦੇ-ਜੁਲਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਅਤੇ ਉਹ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਿਹੜੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਕਿਸ ਅਹੁਦੇ ਉਪਰ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਉਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਉਂ ਹੈ: 1) ਸੁਨੀਲ ਜੋਸ਼ੀ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੇ ਮਹੂ (ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼) ਦਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਚਾਰਕ, 2) ਸੰਦੀਪ ਡਾਂਗੇ: ਸ਼ਾਜਾਪੁਰ (ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼) ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦਾ ਸਾਬਕਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਚਾਰਕ, 3) ਦਵਿੰਦਰ ਗੁਪਤਾ: ਜਾਮਤਾੜਾ (ਝਾਰਖੰਡ) ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਚਾਰਕ, 4) ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਲਵੇ: ਸ਼ਾਜਾਪੁਰ (ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼) ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦਾ ਸਾਬਕਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਚਾਰਕ, 5) ਰਾਮਜੀ ਕਾਲਸੰਗਰਾ: ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਅਤੇ ਅਭਿਨਵ ਭਾਰਤ ਦਾ ਕੱਟੜ ਕਾਰਕੁਨ, 6) ਲੋਕੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ: ਜੈ ਵੰਦੇ ਮਾਤਰਮ ਅਤੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦਾ ਕੱਟੜ ਕਾਰਕੁਨ, 7) ਸ਼ਿਵਮ ਧਾਕੜ: ਜੈ ਵੰਦੇ ਮਾਤਰਮ ਅਤੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦਾ ਕੱਟੜ ਕਾਰਕੁਨ, 8) ਸਮੰਦਰ: ਜੈ ਵੰਦੇ ਮਾਤਰਮ ਅਤੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦਾ ਕੱਟੜ ਕਾਰਕੁਨ, 9) ਪ੍ਰਗਿਆ ਸਿੰਘ ਠਾਕੁਰ: ਜੈ ਵੰਦੇ ਮਾਤਰਮ ਅਤੇ ਅਭਿਨਵ ਭਾਰਤ ਦਰਮਿਆਨ ਕੜੀ, 10) ਸਵਾਮੀ ਅਸੀਮਾਨੰਦ: ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦਾ ਉਘਾ ਆਗੂ ਅਤੇ ਮੁਖ ਰਾਹਨੁਮਾ।

ਸਮਝੌਤਾ ਐਕਸਪ੍ਰੈੱਸ ਧਮਾਕਾ 2007
ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਰਮਿਆਨ ਮਿੱਤਰਤਾਪੂਰਨ ਰਿਸ਼ਤੇ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦੇ ਮਨੋਰਥ ਨਾਲ ਚਲਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਮਝੌਤਾ ਐਕਸਪ੍ਰੈੱਸ ਰੇਲ ਗੱਡੀ ਵਿਚ 19 ਫਰਵਰੀ 2007 ਨੂੰ ਧਮਾਕਾ ਹੋਇਆ। ਉਦੋਂ ਗੱਡੀ ਹਰਿਆਣਾ ਸੂਬੇ ਦੇ ਪਾਣੀਪਤ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਸ ਵਿਚ 68 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਕਈ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਏ। ਇਸ ਧਮਾਕੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਬੂਤ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਯਾਨੀ ਮਾਰਚ 2007 ਵਿਚ ਹੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਏ ਸਨ; ਲੇਕਿਨ ਆਈ.ਬੀ. ਦੇ ਦਬਾਅ ਕਾਰਨ ਅਗਲੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਤਕ ਵਾਰਦਾਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ:

ਮਾਰਚ 2007 ਵਿਚ ਹਰਿਆਣਾ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਵਾਰਦਾਤ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਅਹਿਮ ਸਬੂਤ ਮਿਲੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਲਈ ਇੰਦੌਰ (ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼) ਗਏ ਸਨ, ਲੇਕਿਨ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਹਰਿਆਣਾ ਪੁਲਿਸ ਵਾਪਸ ਆ ਗਈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਵੰਬਰ 2008 ਵਿਚ ਮਾਲੇਗਾਓ 2008 ਵਾਰਦਾਤ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਕਰਨਲ ਪੁਰੋਹਿਤ ਦੇ ਨਾਰਕੋ ਟੈਸਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਦ ਉਸ ਦੇ ਸਮਝੌਤਾ ਐਕਸਪ੍ਰੈੱਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ; ਲੇਕਿਨ ਆਈ.ਬੀ. ਵਲੋਂ 'ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਬਦਨਾਮੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ' ਕਾਰਨ ਦੱਸ ਕੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਏ.ਟੀ.ਐਸ. ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਹੇਮੰਤ ਕਰਕਰੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਮਾਲੇਗਾਓ 2008 ਧਮਾਕੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਅਤੇ ਉਸੇ ਜਾਂਚ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੁਝ ਹੋਰ ਧਮਾਕਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ., ਅਭਿਨਵ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ਵਿਆਪੀ, ਦੇਸ਼ ਧ੍ਰੋਹੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ। ਇਸ ਲਈ ਸਮਝੌਤਾ ਐਕਸਪ੍ਰੈੱਸ ਧਮਾਕੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵੀ ਕਿਸੇ

ਆਜ਼ਾਦ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਫੜ ਲਿਆ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ 2010 ਵਿਚ ਇਸ ਵਾਰਦਾਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੌਮੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ (ਐਨ.ਆਈ.ਏ.) ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ। ਜਿਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਰਿਆਣਾ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਵਾਰਦਾਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੁਝ ਪੱਕੇ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕਰ ਲਏ ਸਨ। ਐਨ.ਆਈ.ਏ. ਨੇ ਉਸੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਅਜਮੇਰ ਸ਼ਰੀਫ ਅਤੇ ਮੱਕਾ ਮਸਜਿਦ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੇ ਉਘੇ ਆਗੂ ਸਵਾਮੀ ਅਸੀਮਾਨੰਦ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਸੰਬਰ 2010 ਨੂੰ ਮੱਕਾ ਮਸਜਿਦ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਅਤੇ ਜਨਵਰੀ 2011 ਵਿਚ ਅਜਮੇਰ ਸ਼ਰੀਫ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਧਮਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਾਲੇਗਾਓ 2006 ਅਤੇ ਸਮਝੌਤਾ ਐਕਸਪ੍ਰੈੱਸ 2007 ਦੇ ਧਮਾਕੇ ਵੀ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ., ਅਭਿਨਵ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਜੈ ਬੰਦੇ ਮਾਤਰਮ ਨੇ ਹੀ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਕਿ, 1) ਉਸ (ਅਸੀਮਾਨੰਦ) ਦੇ ਅਭਿਨਵ ਭਾਰਤ ਤੇ ਜੈ ਵੰਦੇ ਮਾਤਰਮ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਸਨ; 2) ਜਿਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਗਈ

ਗਈ ਅਤੇ ਆਈ.ਬੀ. ਦੀ ਕਠਪੁੱਤਲੀ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਏ.ਟੀ.ਐਸ. ਦੇ ਤੱਤਕਾਲੀ ਮੁਖੀ ਕੇ.ਪੀ. ਰਘੂਵੰਸ਼ੀ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਹੀ ਬਦਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਏ.ਟੀ.ਐਸ. ਨੇ ਬਿਨਾ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਮੁਸਲਿਮ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲੈਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੀ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਵਾਰਦਾਤ ਦੀ ਫਰਜ਼ੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਕੇ 13 ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 9 ਜਣਿਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਚਾਰ ਮਫ਼ਰੂਰ ਦਿਖਾਏ ਗਏ। ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਜੋ ਸਬੂਤ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਇਉਂ ਹੈ:

ਚਾਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦਾ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ (ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ); ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ, ਅਜਿਹੇ ਦੋ ਗੁਪਤ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ। ਇਕ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੇ ਗੈਰਜ ਦੇ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਅਤੇ ਧਮਾਕੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਰਾਮਦ ਹੋਏ ਨਕਲੀ ਬੰਬ ਦੇ ਬਾਰੂਦ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਰਲਦੇ-ਮਿਲਦੇ ਹੋਣ ਦੀ ਫ਼ਾਰੈਂਸਿਕ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ।

ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਦੱਸੇ ਇਹ ਸਬੂਤ ਹਾਸੇਹੀਣੇ ਅਤੇ ਝੂਠੀ ਬੁਨਿਆਦ ਉਪਰ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਚਾਈ ਸਹਿਜੇ-ਸਹਿਜੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਲੱਗੀ। ਮਸਲਨ: ਏ.ਟੀ.ਐਸ. ਦੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਹੰਮਦ ਜ਼ਾਹਿਦ ਅੰਸਾਰੀ ਨਾਂ ਦੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ 8 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ

2006 ਵਿਚ ਮਾਲੇਗਾਓ ਧਮਾਕੇ ਕਾਰਨ ਮੱਚੀ ਤਬਾਹੀ ਦਾ ਮੰਜ਼ਰ।

ਸੀ, ਉਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਉਹ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ; 3) ਉਸ ਨੇ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ; 4) ਉਸ ਨੇ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਆਸਰਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਵਗੈਰਾ।

ਹਰਿਆਣਾ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਇਸ ਵਾਰਦਾਤ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਸਵਾਮੀ ਅਸੀਮਾਨੰਦ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ, ਇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਐਨ.ਆਈ.ਏ. ਨੇ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ., ਅਭਿਨਵ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਜੈ ਵੰਦੇ ਮਾਤਰਮ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ 2011 ਵਿਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ। ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਚ ਸੁਨੀਲ ਜੋਸ਼ੀ, ਸਵਾਮੀ ਅਸੀਮਾਨੰਦ, ਸੰਦੀਪ ਡਾਂਗੇ, ਲੋਕੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ, ਰਾਮਜੀ ਕਾਲਸੰਗਰਾ ਤੇ ਦੇਵਿੰਦਰ ਗੁਪਤਾ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਅਧਿਆਏ 4: ਮਾਲੇਗਾਓ 2006 ਦੀ ਮੁੜ ਜਾਂਚ / ਬੇਕਸੂਰ ਮੁਸਲਿਮ ਪੰਜ ਸਾਲ ਬਾਦ ਰਿਹਾ

8 ਸਤੰਬਰ 2006 ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ 1.50 ਵਜੇ ਮਾਲੇਗਾਓ ਵਿਚ ਚਾਰ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਸ ਵਿਚ ਹਮੀਦੀਆ ਮਸਜਿਦ ਅਤੇ ਬੜਾ ਕਬਰਸਤਾਨ ਅਹਾਤੇ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਅਤੇ ਮੁਸ਼ਾਵਰਤ ਚੌਕ ਵਿਚ ਧਮਾਕਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਮੁਕਾਮੀ ਪੁਲਿਸ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਰਦਾਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੁਝ ਸਬੂਤ ਵੀ ਮਿਲੇ ਸਨ। ਨਾਸਿਕ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਆਈ.ਜੀ. ਨੇ ਛੇਤੀ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦਰਸਾਈ; ਲੇਕਿਨ ਅਗਲੇ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਆਈ.ਬੀ. ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਹੋਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ

ਆਜ਼ਾਦਾਨਾ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਹੋਣ ਲੱਗੀ। ਆਖ਼ਿਕਾਰ ਮਾਰਚ 2009 'ਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਦਾ ਕੰਮ ਏਜੰਸੀ (ਐਨ.ਏ.ਆਈ.) ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਵਕਤ ਮੁਲਜ਼ਮ ਜ਼ੁਲੂ ਵਿਚ ਹੀ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਦਰਖ਼ਾਸਤਾਂ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਂਚ ਐਨ.ਏ.ਆਈ. ਨੇ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਸਵਾਮੀ ਅਸੀਮਾਨੰਦ ਦੇ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂਚ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਹੀ ਬਦਲ ਗਈ ਸੀ। ਏ.ਐਨ.ਆਈ. ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਵੀ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ। ਲਿਹਾਜ਼ਾ 5 ਨਵੰਬਰ 2011 ਨੂੰ, ਯਾਨੀ ਪੂਰੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਮਿਲੀ।

ਐਨ.ਆਈ.ਏ. ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਸਾਰੇ ਮੁਸਲਿਮ ਨੌਜਵਾਨ ਬੇਕਸੂਰ ਸਨ ਅਤੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ., ਜੈ ਵੰਦੇ ਮਾਤਰਮ ਅਤੇ ਅਭਿਨਵ ਭਾਰਤ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਨੇ ਮਾਲੇਗਾਓ 2006 ਦੇ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਕਰਵਾਏ ਸਨ: ਸੁਨੀਲ ਜੋਸ਼ੀ, ਸੰਦੀਪ ਡਾਂਗੇ, ਲੋਕੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ, ਰਾਮਚੰਦਰ ਕਾਲਸੰਗਰਾ, ਰਮੇਸ਼ ਵਿਅੰਕਟ ਮਹਾਲਕਰ, ਮਨੋਹਰ ਨਰਵਾਰਿਆ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਉਰਫ਼ ਲਕਸ਼ਮਣਰਾਓ ਮਹਾਰਾਜ ਤੇ ਧਨਸਿੰਘ ਸ਼ਿਵਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਰਾਮ ਲਖਨਦਾਸ ਮਹਾਰਾਜ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਚੋਂ ਲੋਕੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ, ਮਨੋਹਰ ਨਰਵਾਰਿਆ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਉਰਫ਼ ਲਕਸ਼ਮਣਰਾਓ ਮਹਾਰਾਜ ਤੇ ਧਨਸਿੰਘ ਸ਼ਿਵਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੁਨੀਲ ਜੋਸ਼ੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਤਿੰਨ ਫ਼ਰਾਰ ਹਨ।

ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋਇਆ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ 2006 'ਚ ਬਗਲੀ (ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼) ਵਿਚ ਸਿਖਲਾਈ ਕੈਂਪ ਲਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਚ ਸੁਨੀਲ ਜੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਲੋਕੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਬੰਬ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਿਖਲਾਈ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੂਨ/ਜੁਲਾਈ 2006 ਵਿਚ ਇੰਦੌਰ ਦੇ ਇਕ ਮਕਾਨ ਵਿਚ ਉਹ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਸ ਮਕਾਨ ਵਿਚ ਰਾਮਚੰਦਰ ਕਾਲਸੰਗਰਾ ਅਤੇ ਰਮੇਸ਼ ਮਹਾਲਕਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਬੰਬ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਸ ਮਕਾਨ ਵਿਚ ਸੰਦੀਪ ਪਾਂਡੇ ਦੀ ਰਾਹਨੁਮਾਈ ਵਿਚ ਬੰਬ ਬਣਾਏ ਗਏ। ਕੁਝ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਮਾਲੇਗਾਓ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਬੰਬ ਰੱਖਣ ਦੇ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 8 ਸਤੰਬਰ 2006 ਨੂੰ ਮੁਸਲਿਮ ਪੁਰਬ ਸ਼ਬੇ-ਬਰਾਤ ਦੇ ਦਿਨ ਰਾਮਚੰਦਰ ਕਾਲਸੰਗਰਾ, ਧਨਸਿੰਘ ਸ਼ਿਵਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਨੋਹਰ ਨਰਵਾਰਿਆ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਹੀ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਥਾਂ ਉਪਰ ਬੰਬ ਰੱਖੇ, ਜੋ ਸਿੱਖੇ ਵਕਤ ਉਪਰ ਫਟ ਗਏ।

ਇਉਂ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਕਰ ਕੇ ਮਈ 2013 ਵਿਚ ਐਨ.ਏ.ਆਈ. ਨੇ ਉਪਰ ਦਿੱਤੇ ਅੱਠ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖ਼ਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ; ਲੇਕਿਨ ਹੁਣ ਤਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ 9 ਬੇਕਸੂਰ ਮੁਸਲਿਮ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਭੇਜੀ ਗਈ।

ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਹਮਦਰਦੀ

ਐਨ.ਏ.ਆਈ. ਦੀ ਮੁੜ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਵਾਰਦਾਤ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ: ਬੰਬ ਧਮਾਕਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੀ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਲੋਕੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਤੈਅ ਵਿਉਂਤ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਪਹਾੜਗੰਜ ਖੇਤਰ ਦੇ ਐਸ.ਟੀ.ਡੀ. ਬੂਥ ਤੋਂ ਫ਼ੋਨ ਕਰ ਕੇ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰਦਾਤ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ 'ਧਰਮਸੈਨਾ' ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿਚ ਵੀ ਦਰਜ ਹੈ; ਲੇਕਿਨ ਇਕ ਵੀ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਮਾਧਿਅਮ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਇਹ ਸਨਸਨੀਖੇਜ਼ ਖ਼ਬਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੀਡੀਆ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਅਤੇ ਅਭਿਨਵ ਭਾਰਤ ਦੀ ਜੋ ਦੇਸ਼ਵਿਆਪੀ ਦੇਸ਼ ਧ੍ਰੋਹੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਸ ਨਾਲ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਹਮਦਰਦੀ ਸੀ।

(ਚਲਦਾ)

ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰ

ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ, ਕੈਨੇਡਾ

ਦਸਮ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਇਸ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੂੰ ਸੰਨ 2016 ਵਿਚ ਪੂਰੇ 350 ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਸੌ ਸਾਲਾ ਜਨਮ ਦਿਹਾਤਾ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਪੂਰੇ ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਜੋਤਿ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਜੁਗਤਿ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਇਸ ਧਰਤੀ ਤੇ ਇਲਹਾਮ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਵਿਚ ਦਸਵੀਂ ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਸਰੀਰਕ ਜੋਤਿ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਗੁਰੂ ਜੋਤਿ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ 1469 ਈਸਵੀ ਨੂੰ ਅਣਵੰਡੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰਾਏ ਭੋਇ ਦੀ ਤਲਵੰਡੀ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਇੱਕ ਰੋਸ਼ਨ ਯੁੱਗ ਦਾ ਅਰੰਭ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿਚ ਡਾਰਕ ਪੀਰੀਅਡ ਅਰਥਾਤ ਹਨੇਰੇ ਯੁਗ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਅਤੇ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਇਕ ਨਿਵੇਕਲੇ ਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਨੀਂਹ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ 1499 ਈ. ਵਿਚ 'ਵੇਈ ਨਦੀ ਪ੍ਰਵੇਸ਼' ਤੋਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਣ ਲਈ ਦੂਸਰੀ ਨਾਨਕ ਜੋਤਿ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਨੌਵੀਂ ਨਾਨਕ ਜੋਤਿ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਤੱਕ ਸਾਰੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਆਪੋ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ।

ਇਸ ਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਦੇ ਘਰ ਪਟਨੇ ਵਿਚ 22 ਦਸੰਬਰ 1666 ਈ. ਨੂੰ ਦਸਵੀਂ ਨਾਨਕ ਜੋਤਿ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦਾ ਜਨਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ 1499 ਵਿਚ 'ਵੇਈ ਨਦੀ ਪ੍ਰਵੇਸ਼' ਤੋਂ ਅਰੰਭ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ 1699 ਦੀ ਵਿਸਾਖੀ ਨੂੰ ਖਾਲਸਾ ਸਾਜ ਕੇ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ 'ਵੇਈ ਨਦੀ ਪ੍ਰਵੇਸ਼' ਤੋਂ 1699 ਦੀ ਵਿਸਾਖੀ ਤੱਕ ਦਾ ਸਮਾਂ ਪੂਰਾ 200 ਸਾਲ ਦਾ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਦੀ ਇਹ ਯਾਤਰਾ ਰਾਇ ਭੋਇ ਦੀ ਤਲਵੰਡੀ ਵਿਚ 1469 ਈ. ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਦੱਖਣ ਵਿਚ ਨਾਂਦੇੜ (ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ) ਜਾ ਕੇ 1708 ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਸਾਰ-ਤੱਤ ਤੋਂ ਇਸ ਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਨੂੰ ਨਾ ਸਮਝ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਅਣਜਾਣ ਲੋਕ ਕਈ ਵਾਰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਦੇਖੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਭਗਤੀ ਦਾ ਮਾਰਗ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਹੀ ਜੁਝਾਰੂ ਰੂਪ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸੋਚ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਅਸਲੀ ਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ਨ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਦੱਬੀ-ਕੁਚਲੀ, ਆਪਣੇ ਹੀ ਤਾਕਤਵਾਰ ਲੋਕਾਂ ਹੱਥੋਂ ਲਿਤਾੜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਤੇ ਸ਼ੋਸ਼ਿਤ ਹੋ ਰਹੀ, ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਬਾਹਰੋਂ ਆਏ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਦੇ ਜਬਰ-ਜ਼ੁਲਮ ਨੂੰ ਸਹਿ ਰਹੀ ਲੋਕਾਈ ਦੇ ਉਧਾਰ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਜੋ ਅਭਿਆਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਸੇ ਜਨ-ਸਧਾਰਨ ਰੂਪੀ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਖਾਲਸਾ ਸਾਜ ਕੇ ਲਿਤਾੜੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸ਼ੋਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਲੈਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਇਆ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲੋਂ ਕੋਈ ਸਿਧਾਂਤਕ ਵਖਰੇਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਮਲੀ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਬਲਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ "ਜਿਉ ਤਉ ਪ੍ਰੇਮ ਖੇਲਣ ਕਾ ਚਾਉ॥ ਸਿਰੁ ਧਰਿ ਤਲੀ ਗਲੀ ਮੇਰੀ ਆਉ॥ ਇਤੁ ਮਾਰਗਿ ਪੈਰੁ ਧਰੀਜੈ॥ ਸਿਰੁ ਦੀਜੈ ਕਾਣਿ ਨ ਕੀਜੈ॥" ਨੂੰ ਹੀ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫਾਰਸੀ ਲਫਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਜੋ 'ਜ਼ਫਰਨਾਮਾ' (ਜਿਤ ਦੀ ਚਿੱਠੀ) ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੂੰ ਲਿਖ ਕੇ ਭੇਜਿਆ, ਉਸ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਹੋਰ ਸਾਰੇ ਹੀਲੇ ਮੁੱਕ ਜਾਣ ਤਾਂ ਹੱਥ ਵਿਚ ਤਲਵਾਰ ਉਠਾਉਣੀ ਹੀ ਠੀਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਗੱਦੀ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਸਾਰੇ

ਨਾਸਿਰੋ ਮਨਜ਼ੂਰ ਗੁਰ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ: ਵਿਸਾਖੀ 1699

ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦਾ 'ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹ' ਕਹਾਉਣ ਵਾਲੇ, ਰਾਜੇ-ਮਹਾਰਾਜੇ ਕਹਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਤੱਕ ਨੂੰ ਖੋਫ਼ਜ਼ਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੂੰ 'ਜ਼ਫਰਨਾਮਾ' ਲਿਖ ਭੇਜਣ ਦੀ ਜ਼ੁਰਅਤ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜਿਹਾ 'ਮਰਦ ਅਗੰਮਤਾ' ਹੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ: ਚੁ ਕਾਰ ਅਜ ਹਮਹ ਹੀਲਤੇ ਦਰ ਗੁਜ਼ਸਤ। ਹਲਾਲ ਅਸਤ ਬੁਰਦਨ ਬ ਸ਼ਮਸ਼ੀਰ ਦਸਤ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਦੂਹਰੀ ਗੁਲਾਮੀ ਹੰਢਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਉਸ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਵਰਣ-ਵੰਡ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਕੱਟੜ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਦੋ ਤਿਹਾਈ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਮਨੁੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੀ ਖੋਹ ਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਗੁਲਾਮੀ ਦੀਆਂ ਜੰਜੀਰਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੂਖਮ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਨਾ ਬੇਹੱਦ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਕਾਰਜ ਸੀ। ਗੁਲਾਮੀ ਦੀ ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘਿਨਾਉਣੀ ਕਿਸਮ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਧਰਮ ਦਾ ਲਬਾਦਾ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਾ ਕਰ ਸਕੇ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਦੀ ਲੁੱਟ-ਖਸ਼ੁੱਟ ਤੇ ਗੁਲਾਮੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਰਾਜਸੀ ਤਾਕਤ ਹਥਿਆ ਲਈ ਸੀ ਬਲਕਿ ਆਪਣਾ ਧਰਮ ਵੀ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਬਰੀ ਥੋਪਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੋਹਰੀ ਗੁਲਾਮੀ ਤੋਂ ਨਿਜ਼ਾਤ ਦੁਆਉਣ ਦਾ ਮਿਸ਼ਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਅਰੰਭ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨੂੰ ਬਦਲਨਾ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਚਲੀ ਆ ਰਹੀ ਇਸ ਹੀਣ-ਭਾਵਨਾ ਤੇ ਗੁਲਾਮ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਅਤੇ ਆਮ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਇੱਕ ਲੰਬੇ ਅਭਿਆਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਦਸ ਜਾਮਿਆਂ ਤੱਕ ਅਮਲੀ ਅਭਿਆਸ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਪਰਪੱਕ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਗੁਲਾਮ ਮਨੁੱਖੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨੂੰ ਬਦਲਨਾ ਏਨਾ ਸੌਖਾ ਕਾਰਜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਮਨੁੱਖੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਰਮ ਦਾ ਮੰਤਰ ਸੁਣਾਇਆ ਅਰਥਾਤ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਾਇਆ ਕਿ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੇਵਲ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਹਸਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਰਾ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਜੀਵਾਂ ਵਿਚ ਉਸ ਇੱਕ ਦੀ ਹੀ ਜੋਤਿ ਵਿਆਪਕ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖ ਬਰਾਬਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਹਸਤੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅਧਿਆਤਮਕ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਕੋਈ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਜਨਮ, ਜਾਤ, ਰੰਗ, ਨਸਲ, ਇਸਤਰੀ/ਪੁਰਖ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਉਚਾ ਜਾਂ ਨੀਵਾਂ, ਛੋਟਾ ਜਾਂ ਵੱਡਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੱਬੀ-ਕੁਚਲੀ ਲੋਕਾਈ ਵਿਚ ਸਵੈ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਹਿਮੀਅਤ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਐਲਾਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਰੱਬ ਅੱਗੇ ਅਰਦਾਸ ਵੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੰਦਿਆਂ ਨਾਲ ਖੜੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਗੀ ਸਾਥੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੀਵੇਂ ਅਤੇ ਨੀਵਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਨੀਵੇਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਅਮੀਰ ਜਾਂ ਉਚਾ ਕਹਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਥ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਮਿਹਰ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਉਥੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਥੇ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀ ਸਾਰ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸੰਭਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ:

ਨੀਚਾ ਅੰਦਰਿ ਨੀਚ ਜਾਤਿ

ਨੀਚੀ ਹੂ ਅਤਿ ਨੀਚ॥

ਨਾਨਕੁ ਤਿਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਸਾਥਿ

ਵਡਿਆ ਸਿਉ ਕਿਆ ਰੀਸ॥

ਜਿਥੈ ਨੀਚ ਸਮਾਲੀਅਨਿ

ਤਿਥੈ ਨਦਰਿ ਤੇਰੀ ਬਖਸੀਸ॥ (ਪੰਨਾ 15)

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਵੱਲੋਂ ਵਰੋਸਾਈ ਇਸੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਰੂਪ ਦੇਣ ਲਈ 'ਸਿਰੁ ਦੀਜੈ ਕਾਣਿ ਨ ਕੀਜੈ' ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਜਾਮਾ ਪਹਿਨਾਉਂਦਿਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਛੋਟੇ ਕਹੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਖੰਡੇ ਬਾਟੇ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾ ਕੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਸਾਜੇ। ਇੱਕੋ ਬਾਟੇ ਵਿਚੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾ ਕੇ ਉਚ-ਨੀਚ ਦਾ ਸਭ ਭਿੰਨ-ਭੇਦ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤਾ। ਫਿਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਂ ਪਾਸੋਂ ਆਪ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਏ ਤੋਂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਬਣੇ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਰਸ਼ਨ 'ਪੰਚ ਪਰਵਾਣ ਪੰਚ ਪਰਧਾਨ' ਦਾ ਅਮਲੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ ਲਿਤਾੜੇ ਹੋਇਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਸਵੈਮਾਨ ਦੀ ਰੱਖਿਆ

ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਲੈਣ ਦੇ ਵੀ ਸਮਰੱਥ ਕੀਤਾ।

ਹਿੰਦੂ ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਵਰਣ-ਵੰਡ ਅਨੁਸਾਰ 'ਸ਼ੂਦਰ' ਕਹਿ ਕੇ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵਾਂਝੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ, ਉਥੇ ਇਸਤਰੀ ਵਰਗ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹੀ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿਰੁਧ ਅਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਂਦਿਆਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ 'ਸੋ ਕਿਉਂ ਮੰਦਾ ਆਖੀਐ ਜਿਤੁ ਜੰਮੇ ਰਾਜਾਨ' ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁਰਸ਼ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਹਸਤੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਕੌਰ (ਜੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਸਾਹਿਬ ਦੇਵਾਂ ਤੋਂ ਸਾਹਿਬ ਕੌਰ ਬਣੇ) ਨੂੰ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਮਾਤਾ ਐਲਾਨ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ

ਰਾਏ ਕਲਹਾ ਦੀ ਸ਼ਰਧਾ ਅਤੇ ਨੀਵੇਂ ਕਹੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਿਦਕਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਬਾਟੇ ਵਿਚੋਂ ਖੰਡੇ ਦੀ ਪਾਹੁਲ ਛਕਾਉਣ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਦਸਮ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਹਿਜ਼ ਨੌਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਆਮ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਬਾਰੇ ਵੀ ਬਹੁਤੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਸੋਝੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਆਪਣੇ ਗੁਰੂ-ਪਿਤਾ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦੇਣ ਲਈ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਸ ਹੋ ਰਹੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ, ਇਸ ਔਖੀ ਘੜੀ ਵਿਚ ਇਸ ਵੇਲੇ ਤੁਹਾਡੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਬਾਂਹ ਫੜਨ ਵਾਲਾ ਹੋਰ ਕੌਣ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਕਿੰਨੀ ਚੰਗੀ ਲਗਦੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਾਲਸੇ ਨਾਲ ਕਿੰਨਾ ਪ੍ਰੇਮ ਹੈ, ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਇਸ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ:

ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਪ੍ਰਤੱਖ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦਿਆਂ 'ਏਕ ਪਿਤਾ ਏਕਸ ਕੇ ਹਮ ਬਾਰਿਕ' ਹੋਣ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ।

ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੂਜੇ ਨੇ 1699 ਵਿਚ ਅਨੰਦਪੁਰ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਰਚਾਏ ਗਏ ਇਸ ਅਨੋਖੇ ਕੌਤਕ ਦਾ ਬਿਆਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਹੈ:

ਪੀਓ ਪਾਹੁਲ ਖੰਡਧਾਰ ਹੋਇ ਜਨਮ ਸੁਹੇਲਾ।

ਸੰਗਤਿ ਕੀਨੀ ਖਾਲਸਾ ਮਨਮੁਖੀ ਦੁਹੇਲਾ।

ਵਾਹ ਵਾਹ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਆਪੇ ਗੁਰ ਚੇਲਾ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ ਮਨੁੱਖ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਰਮ-ਕਾਂਡ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਪਖੰਡ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਕੇਵਲ ਤੇ ਕੇਵਲ ਉਸ ਇੱਕ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ। ਭਾਈ ਮਰਦਾਨੇ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣਾ ਰਬਾਬੀ ਸਾਥੀ ਚੁਣਨਾ ਅਤੇ ਮਲਿਕ ਭਾਗੋ ਦੇ ਛੱਤੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਭੋਜਨ ਦੀ ਥਾਂ ਭਾਈ ਲਾਲੇ ਦੀ ਕੋਧਰੇ ਦੀ ਰੋਟੀ ਨੂੰ ਖਿੜੇ ਮੱਥੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ, ਮਨੁੱਖੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹਨ। ਇਸੇ ਮਨੁੱਖੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਪੀਰ ਬੁੱਧੂ ਸਾਹ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਮੁਰੀਦਾਂ ਸਮੇਤ ਮੁਗਲੀਆਂ ਫੌਜ ਦੇ ਉਲਟ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਣ, ਗਨੀ ਖਾਂ ਅਤੇ ਮਨੀ ਖਾਂ,

ਜੁੱਧ ਜਿਤੇ ਇਨ ਹੀ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਇਨ ਹੀ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸੋਂ ਦਾਨ ਕਰੇ।

ਅਘ ਓਘ ਟਰੇ ਇਨ ਹੀ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਕ੍ਰਿਪਾ ਇਨ ਕੀ ਪੁਨਿ ਧਾਮ ਭਰੇ।

ਇਨ ਹੀ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸੁਬਿਦਿਯ ਭਏ

ਇਨ ਹੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਭ ਸਤ੍ਰ ਮਰੇ।

ਇਨ ਹੀ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕੇ ਸਜੇ ਹਮ ਹੈਂ

ਨਹੀਂ ਮੋਸੇ ਗਰੀਬ ਕਰੋਰ ਪਰੇ॥52

ਬਾਬਰ ਨੇ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ

ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਐਮਨਾਬਾਦ ਵਿਚ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਾਬਰ ਦੇ ਹਮਲੇ ਅਤੇ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਤਲੇ-ਗਾਰਤ, ਲੁੱਟ-ਖਸ਼ੁੱਟ ਆਪਣੇ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਖਿਲਾਫ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤੀ ਤੇ ਬਾਬਰ ਦੇ ਹਮਲੇ ਨੂੰ 'ਪਾਪੁ ਕੀ ਜੰਵ ਲੈ ਕਾਬਲਹੁ ਧਾਇਆ ਜੋਰੀ ਮੰਗੈ ਦਾਨੁ ਵੇ ਲਾਲੇ' ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਹਿਜ਼ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਤੇ ਪੀਰ ਧਿਆਉਣ ਨਾਲ ਜ਼ਾਲਮ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜ਼ੁਲਮ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਲੈਣ ਅਤੇ ਸਵੈਮਾਣ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਖੁਦ ਤਿਆਰ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜ਼ੁਲਮ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਲੈਣ ਜੋਗੇ ਹੋਣ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਦੇਸ਼ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚੋਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ:

ਕੋਟੀ ਹੂ ਪੀਰ ਵਰਜਿ ਰਹਾਏ

ਜਾ ਮੀਰੁ ਸੁਣਿਆ ਧਾਇਆ॥

ਬਾਨ ਮੁਕਾਮ ਜਲੇ ਬਿਜ ਮੰਦਰ

ਮੁਛਿ ਮੁਛਿ ਕੁਇਰ ਰੁਲਾਇਆ॥

ਕੋਈ ਮੁਗਲੁ ਨ ਹੋਆ ਅੰਧਾ

ਕਿਨੇ ਨ ਪਰਚਾ ਲਾਇਆ॥

ਨਿਹੱਥੇ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਹੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ

ਲੋਕ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਰਾਹੀਂ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਸੰਗਤ ਵਿਚ 'ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ, ਕਿਰਤ ਕਰਨ ਤੇ ਵੰਡ ਛਕਣ' ਦੇ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਖੰਡੇ ਬਾਟੇ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਇੱਕ, ਸਵਾ ਸਵਾ ਲੱਖ 'ਤੇ ਭਾਰੂ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਬਲ ਹੋਏ। ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਕੱਚੀ ਗੜ੍ਹੀ ਵਿਚ 40 ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਆਏ ਮੁਗਲ ਅਤੇ ਪਹਾੜੀ ਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਲਸ਼ਕਰ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਬੜੀ ਬਹਾਦਰੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ। ਇਸੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਬਰਕਤ ਨਾਲ ਵੱਡੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੇ ਚਮਕੌਰ ਦੀ ਜੰਗ ਵਿਚ ਹੱਸਦੇ ਹੱਸਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨਾਲ ਦੋ ਦੋ ਹੱਥ ਕਰਕੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਨੇ ਨਿੱਕੀ ਉਮਰੇ ਹੀ ਇਸਲਾਮ ਕਬੂਲਣ ਨਾਲੋਂ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਣ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਦਾਤ ਮਾਤਾ ਜੀਤੋ ਜੀ (ਕਈਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇਵਾਂ) ਵੱਲੋਂ ਪਤਾਸੇ ਪਾ ਦੇਣ ਨਾਲ ਸੰਪੂਰਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਬੇਦਾਵਾ ਦੇ ਕੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਵਾਲੇ 40 ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਮੋੜ ਕੇ ਮੈਦਾਨੇ ਜੰਗ ਵਿਚ ਮਾਈ ਭਾਗੋ ਵਾਪਸ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਥੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਮਾਈ ਭਾਗੋ ਕਾਰਨ ਉਹ ਦਸਮ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਬੇਦਾਵਾ ਪੜਵਾ ਕੇ 40 ਮੁਕਤਿਆਂ ਦੇ ਰੁਤਬੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਮਾਈ ਭਾਗੋ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਅੰਗ-ਰਖਿਅਕ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਂਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਦੱਖਣ ਵਿਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦਸਮ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਨੇ ਨੌਵੇਂ ਗੁਰੂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਰਗੱਦੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਬਾਕਾਇਦਾ ਪਰੰਪਰਾ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇ ਕੇ ਸਦੀਵ ਸਮਿਆਂ ਲਈ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਦੇ ਲੜਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸਦਾ ਸਦਾ ਲਈ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਤੋਂ ਅਗਵਾਈ ਲੈਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਇਹ ਗੱਲ ਅਹਿਮ ਅਤੇ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਵੀ ਹੈ ਕਿ 'ਗੁਰਗੱਦੀ' ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਪੰਥਕ ਫੈਸਲੇ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਖਾਲਸੇ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਕਰਨ ਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਦਸਮ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਹਜ਼ੂਰ ਬਾਰੇ ਭਾਈ ਨੰਦ ਲਾਲ ਗੋਯਾ ਦੀ ਲਿਖਤ 'ਗੰਜ ਨਾਮ', ਜਿਸ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਡਾ. ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਵਿਚੋਂ ਕੁੱਝ ਪੰਕਤੀਆਂ ਹਨ:

ਨਾਸਿਰੋ ਮਨਜ਼ੂਰ ਗੁਰ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ
ਈਜ਼ਦਿ ਮਨਜ਼ੂਰ ਗੁਰ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ
ਹੱਕ ਰਾ ਗੰਜੂਰ ਗੁਰ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ
ਜੁਮਲਾ ਫੈਜਿ ਨੂਰ ਗੁਰ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ
(ਗਰੀਬਾਂ ਦਾ ਰਾਖਾ) ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ
ਰੱਬ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ
ਰੱਬ ਵੱਲੋਂ ਪਰਵਾਣ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ
ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸੱਚ ਦਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਹੈ
ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਮੂਹ ਨੂਰ ਦੀ ਮਿਹਰ ਹੈ।

ਖਾਲਸਾ

ਅਸਮਾਨਾਂ ਦੀ ਬੁਲੰਦੀ,
ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਤੇਜ਼ ਵਗਦੀ
ਰਵਾਨੀ ਹੈ ਖਾਲਸਾ।
ਝਰਨੇ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਤੋਂ ਮਿੱਠੀ
ਬਾਦੇਸਬਾ ਦੀ ਮਹਿਕ,
ਪਹਾੜਾਂ ਦੀ ਅਡੋਲ ਤਬਾਹ
ਦਾ ਸਾਨੀ ਹੈ ਖਾਲਸਾ।
ਜੁਹਦ ਇਬਾਦਤ, ਵਹਿਦਤ
ਦਾ ਸੱਚਾ ਮੁਜੱਸਮਾ,
ਅਹਿਲੇ ਕਰਮ ਦੀ ਨਜ਼ਰ-ਏ
ਰਬਾਨੀ ਹੈ ਖਾਲਸਾ।
ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹਾਂ-ਏ-ਸ਼ਾਹ,
ਬਾ ਦਰਵੇਸ਼ਾਂ-ਏ-ਦਰਵੇਸ਼,
ਸਾਅਦਤ, ਗਫੂਰ, ਕਾਦਰੇ
ਰਜ਼ਾਨੀ ਹੈ ਖਾਲਸਾ।
ਜਨਮ ਤੋਂ ਰੌਜ਼-ਏ-ਹਸ਼ਰ ਤੱਕ
ਦਾ ਅਣਬੱਕ ਪਾਧੀ,
ਬੀਰ ਮੁਜਾਹਿਦਾਂ ਦਾ ਕਾਫਲਾ

ਆਹਾਨੀ ਹੈ ਖਾਲਸਾ।
ਬੇਕਸਾਂ, ਦੀਨਾਂ, ਹਕੀਰਾਂ ਦਾ
ਹਮਨਸੀ, ਗਮਖਾਰ,
ਅਦੁਤੀ ਕੈਫੀਅਤ ਦਾ ਮਾਲਕ
ਲਾਸਾਨੀ ਹੈ ਖਾਲਸਾ।
ਭਾਈਚਾਰੇ, ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ
ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਮੁੱਦਈ,
ਦਾਸਤਾਂ-ਏ-ਪਾਕ ਦਾਮਨ ਦੀ
ਕਹਾਣੀ ਹੈ ਖਾਲਸਾ।
ਗੁਰੂ ਦੇ ਬਚਨਾਂ ਦਾ ਮੁੱਦਈ
ਅਮਲ ਭਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ,
ਗੁਰ ਅਕੀਦਤ ਦੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ
ਬਾਗਬਾਨੀ ਹੈ ਖਾਲਸਾ।

ਹਰ ਦੌਰ-ਏ ਜ਼ਬਰ-ਓ-ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ
ਏ ਪਸਤਗੀਰ ਵੱਡਾ,
ਸਿਰਾਂ ਨੂੰ ਭੇਟਣ ਵਾਲਾ ਮਹਾਨ
ਤੂੰ ਦਾਨੀ ਹੈ ਖਾਲਸਾ।
ਤੋਰੇ ਜਾਹੋ-ਜਲਾਲ, ਤੇਰੀ ਤੇਗ
ਤੇਰੀ ਜਾਂਬਾਜ਼ੀ ਸਾਹਵੇਂ,

ਅਤਿਆ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਬਦਾਲੀ
ਦੁਰਾਨੀ ਹੈ ਖਾਲਸਾ।
ਤੂੰ ਸੇਵਾ, ਸਿਮਰਨ, ਦਇਆ,
ਸਬਰ, ਸੰਤੋਖ ਦੀਆਂ,
ਪਵਿਤਰ ਲੜੀਆਂ ਦੀ ਪਰੋਈ
ਗਾਨੀ ਹੈ ਖਾਲਸਾ।
ਦਸਮ ਪਿਤਾ ਦੀ ਰਹਿਮਤ ਦਾ
ਵਰਸੋਇਆ ਇੱਕ,
ਅਨਵਿਧ ਨਾਯਾਬ ਸੁੱਚਾ ਮੋਤੀ
ਨੁਰਾਨੀ ਹੈ ਖਾਲਸਾ।
ਤੂੰ ਚੇਲਾ, ਤੂੰ ਗੁਰੂ, ਤੂੰ ਏ ਸੰਤ,
ਤੂੰ ਸਿਪਾਹੀ ਬਣਿਆ,
ਖਲਕੋਂ, ਜੁਦਾਅ ਤੇਰੀ ਅਜਬ
ਕਹਾਣੀ ਹੈ ਖਾਲਸਾ।
ਗੁੰਜਦੇ ਜੈਕਾਰੇ ਵੱਜਦੇ ਨਗਾਰੇ,
ਸਦਾ ਝੁਲਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ,
ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ, ਤੇਰੀ ਬਹਾਦਰੀ ਦੀ
ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੈ ਖਾਲਸਾ।

-ਚੰਨ

ਫੋਨ: 908-788-8427

ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਵਿਸਾਖੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ

ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਵਿਸਾਖੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮਹੱਤਤਾ ਵਾਲਾ ਗੌਰਵਮਈ ਤਿਉਹਾਰ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਸਥਾਨ ਮੌਸਮੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਤਿਉਹਾਰ ਵਜੋਂ ਨਾ ਹੋ ਕੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦੇ ਦਿਵਸ ਵਜੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਵਿਸਾਖੀ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ ਨੂੰ ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਇਕੱਤਰ ਹੋਣ ਦੀ ਰਵਾਇਤ, ਭਾਵ ਵਿਸਾਖੀ ਦਾ ਮੇਲਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਡੱਲਾ ਨਿਵਾਸੀ ਭਾਈ ਪਾਰੇ ਪਰਮਹੰਸ ਨੇ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਸੀ।

1699 ਦੀ ਵਿਸਾਖੀ ਨੇ ਇਸ ਤਿਉਹਾਰ ਨੂੰ ਸਿਖਰਲਾ ਰੂਪ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦਿਨ

ਗੁਰਤੇਜ ਸਿੰਘ ਠੀਕਰੀਵਾਲਾ
ਫੋਨ: 94638-61316

ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਨਿਰਮਲ ਪੰਥ ਨੂੰ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਤੇ ਮੁਕੰਮਲ ਸਰੂਪ ਦੇ ਕੇ ਜਿਥੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ 'ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਤੇ ਪੰਥ' ਦਾ ਅਨੂਠਾ ਸਿਧਾਂਤ ਸਿਰਜਿਆ, ਖਾਲਸਈ ਪਛਾਣ ਤੇ ਸਰੂਪ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ, ਸੰਤ-ਸਿਪਾਹੀ ਦੇ ਸੁਮੇਲ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਧਰਮ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਇਕੱਠਿਆਂ ਕੀਤਾ, ਉਥੇ ਮਨੁੱਖੀ ਏਕਤਾ ਦੇ ਲਾਸ਼ਨੀ ਆਦਰਸ਼ ਨੂੰ ਐਲਾਨਿਆ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੂਪਮਾਨ ਕੀਤਾ। ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਸਾਜਨਾ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੁਆਰਾ ਭੇਦ-ਭਾਵ, ਉਚ-ਨੀਚ ਦੀ ਕੌਧ ਤੋੜਨ ਹਿਤ ਸਥਾਪਿਤ ਸਿੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਸਿਖਰ ਸੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਇਕੋ ਪੰਗਤ ਵਿਚ ਵੰਡ ਛਕਣ ਤੋਂ ਵੀ ਅੱਗੇ ਇਕੋ ਬਾਣੇ (ਬਰਤਨ) ਵਿਚ ਖੰਡੇ ਦੀ ਪਾਹੁਲ ਛਕਾਈ ਗਈ। ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਮਿਸਾਲ ਹੋਰ ਕਿਧਰੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਪ੍ਰੋ. ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਪੰਜਾਂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕੋ ਲੋਹ ਬਾਣੇ ਵਿਚੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਜੋ ਡੂੰਘੇ ਘੁੱਟਾਂ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਭਰਾਤਰੀਅਤ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮ ਪੀ ਸਕਣ।

ਵਿਸਾਖੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਖਾਲਸਾ ਸਿਰਜਣਾ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਲਾਮਿਸਾਲ ਘਟਨਾ ਹੈ। ਧਾਰਮਿਕ ਜਗਤ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 'ਆਪੇ ਗੁਰ ਚੇਲਾ' ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਅਮਲ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ, ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾਂ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਖੰਡੇ ਦੀ ਪਾਹੁਲ ਛਕਾ ਕੇ ਫਿਰ ਆਪ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਖੰਡੇ ਦੀ ਪਾਹੁਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ

ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ।

ਅਜੋਕੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਮੁਖ ਵਾਸਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖ ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ, ਜਾਤਾਂ, ਸਭਿਆਚਾਰਾਂ, ਰਾਸ਼ਟਰਾਂ ਤੇ ਸਮਾਜਾਂ ਦੀ ਪਕੜ ਢਿੱਲੀ ਕਰ ਕੇ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਏਕੀਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਏਕੀਕਰਨ ਦੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਮੂਲ ਆਧਾਰ ਤਾਰਕਿਕ, ਵਿਗਿਆਨਕ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟ ਹਨ। ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਦੋ ਗੱਲਾਂ

ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ। ਇਕ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਧਰਮਾਂ, ਜਾਤਾਂ ਤੇ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਰਾਸ਼ਟਰਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯੋਗਦਾਨ ਨਹੀਂ। ਇਥੇ ਵੀ 'ਤਕੜੇ ਦਾ ਸੱਤੀ ਵੀਹੀਂ ਸੌ' ਦੀ ਕਹਾਵਤ ਢੁਕਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਸਮੁੱਚੇ ਵਿਸ਼ਵ ਨੂੰ ਇਕ ਇਕਾਈ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਬੰਨ੍ਹਣ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਾਰਕਿਕ ਯਤਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਵਖਰੇਵਿਆਂ ਤੇ ਪਛਾਣਾਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਲਗਾਤਾਰ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਨਿਯਮ ਏਕਤਾ ਹੈ, ਇਕਮਿਕਤਾ ਨਹੀਂ; ਇਕਸੁਰਤਾ ਹੈ, ਇਕਸਾਰਤਾ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਨਿਯਮ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਬਹੁਮੁਖੀ ਕੇਂਦਰਵਾਦ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਏਕਤਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਇਕਮਿਕਤਾ; ਇਹ ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਤੇ

ਵਿਸ਼ਵ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਸਾਂਝ ਖਤਮ ਕਰ ਕੇ ਸੁਆਰਥਮਈ ਏਕੀਕਰਨ ਦਾ ਮੁੱਦਈ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਧਰਮਾਂ, ਸਭਿਆਚਾਰਾਂ, ਸਭਿਆਚਾਰਾਂ ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਾਂ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣ ਪਛਾਣ ਸਹਿਹੋਂਦ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੱਚਾ ਮੁਸਲਮਾਨ, ਸੱਚਾ ਹਿੰਦੂ ਤੇ ਧਰ ਆਪੇ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਯੋਗੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਾਹਰੀ ਰਹਿਤ ਦੇ ਵਖਰੇਵੇਂ ਸਹਿਤ ਵੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹਨ। ਇਹ ਮਨੋਂ

ਧਾਰਨੀ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਮਾਨਵੀ ਏਕਤਾ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ ਸਬੰਧੀ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਏਕਤਾ ਤੇ ਇਕਸੁਰਤਾ, ਇਕਮਿਕਤਾ ਤੇ ਇਕਸਾਰਤਾ ਦੇ ਉਲਟ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ। ਪੂਰਵ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਮਨੁੱਖੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚ ਇਸ ਨਿਯਮ ਬਾਰੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਰੂਪਮਾਨ ਕਰਦਾ ਕੋਈ ਵਿਹਾਰਕ ਪੈਂਤੜਾ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ, ਸਗੋਂ ਬਹੁ-ਪੱਖੀ

ਇਕਮਿਕਤਾ ਤੇ ਮਜ਼ਹਬੀ ਇਕਸਾਰਤਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕੁਝ ਦੋਸ਼ਪੂਰਨ ਯਤਨ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਏ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਮਾਜਾਂ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਏਕਤਾ ਤੇ ਰਾਜਸੀ ਇਕਸਾਰਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਠੋਸ ਬਾਨਣੂ ਸੁਲਝਾਉਣਾ ਵਿਚਾਰ ਨਾਕਾਫੀ ਰਿਹਾ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਆਗਮਨ ਵੇਲੇ ਸਿਖਰ ਨੂੰ ਪੁੱਜੀ ਸਮਾਜਿਕ, ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਮਾਨਤਾ ਤੇ ਤਤਕਾਲੀ ਸ਼ਾਸਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਧੌਕਸਾਹੀ ਦਾ ਮੁਕੰਮਲ ਦੌਰ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਧਾਰਮਿਕ ਅਨੇਕਤਾ ਤੇ ਬਹੁਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਸਮਾਜ ਦੇ ਪੱਕੇ ਸਮਰਥਕ ਸਨ। ਮਹਾਂਕਵੀ ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਨੇ ਧਾਰਮਿਕ ਏਕੀਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗ਼ੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਧਾਰਮਿਕ ਅਨੇਕਤਾ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ

ਇਥੇ ਵਿਸ਼ਾ 'ਏਕ ਓਕਾਰ ਦਰਸ਼ਨ' ਦੇ

ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪਹਿਲੂ ਸਮਾਜਿਕ ਏਕਤਾ ਤੇ ਭਾਈਚਾਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਏਕਤਾ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ ਦੀ ਸਥਾਪਤੀ ਹਿੱਤ ਵਰਣ ਆਸਰਮ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਜਾਤੀ-ਪਾਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰਨਾ ਤੇ ਖਦੇਤਨਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜ ਸੀ। ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਸਾਜਨਾ ਜਾਤੀਵਾਦੀ ਸਮਾਜ ਨਾਲੋਂ ਮੁਕੰਮਲ ਤੌਰ-ਵਿਛੋੜਾ ਸਾਬਤ ਹੋਈ। ਜਾਤ-ਪਾਤ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾ ਰੱਖਣ ਦਾ ਨਿਯਮ ਖਾਲਸਈ ਵਿਧਾਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਹਿੱਸਾ ਬਣਿਆ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ ਮਨੁੱਖੀ ਏਕਤਾ ਦੇ ਇਸ ਕਾਰਜ ਲਈ ਲੰਗਰ ਪ੍ਰਬਾ ਦਾ ਆਰੰਭ ਕਰ ਕੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਸੂਲ 'ਵੰਡ ਛਕੋ' ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਜਾਮਾ ਪਹਿਨਾਇਆ। ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਨੇ ਇਸੇ ਅਸੂਲ ਤਹਿਤ ਮਨੁੱਖੀ ਨਾ ਬਰਾਬਰੀ ਤੋੜਨ ਦਾ ਹੋਕਾ ਦੇ ਕੇ 'ਸੰਗਤ ਤੇ ਪੰਗਤ' ਦੀ ਸੁਮੇਲਤਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਹਰ ਦਰਸ਼ਨ ਅਭਿਲਾਸ਼ੀ ਨੂੰ 'ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਗਤ ਪਾਛੇ ਸੰਗਤ' ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਭੇਦ-ਭਾਵ ਤੇ ਉਚ-ਨੀਚ ਦੀ ਕੌਧ ਤੋੜਨ ਦਾ ਇਹ ਅਭਿਆਸ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਸਾਜਨਾ ਵੇਲੇ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਪੁੱਜ ਗਿਆ ਜਦੋਂ 'ਇਕੋ ਪੰਗਤ ਵਿਚ ਵੰਡ ਛਕਣ' ਤੋਂ ਵੀ ਅੱਗੇ 'ਇਕੋ ਬਾਣੇ' (ਬਰਤਨ) ਵਿਚ ਖੰਡੇ ਦੀ ਪਾਹੁਲ ਛਕਾਈ ਗਈ।

ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਏਕਤਾ ਵਾਲੇ ਅਮਲ ਦੇ ਖਾਲਸਈ ਬੋਲਿਆਂ, ਨਾਅਰਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਦਰਸ਼ਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। 'ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹਿ' ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੇ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹੇ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡੀ ਬੋਲੇ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਖਾਲਸਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਹੈ ਤੇ ਫਤਹਿ ਵੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੰਥ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਖਾਲਸੇ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤੇ ਸਨ ਜੋ ਖਾਲਸੇ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਬਣ ਗਏ। ਵਿਹਾਰਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਇਹ ਬੋਲਾ ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਏਕਤਾ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡੂੰਘਾ ਉਕਾਰਦਾ ਹੈ। ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਸਾਜਨਾ ਦੀ ਲਾਸ਼ਨੀ ਘਟਨਾ ਕਾਰਨ ਵਿਸਾਖੀ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਬਹੁਭਾਂਤੀ ਤੇ ਬਹੁਪਾਸਾਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਮਨੁੱਖੀ ਸਮਾਨਤਾ ਤੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡੀ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਅਮਲ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਸ਼ੁੱਭ ਦਿਹਾੜਾ ਹੈ।

ਲੋਕ ਜੀਵਨ ਦਾ ਨਿਵੇਕਲਾ ਰੰਗ ਵਿਸਾਖੀ

ਹਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਤਿਉਹਾਰ ਤੇ ਮੇਲੇ ਉਸ ਦੀ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪਛਾਣ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਵਿਸਾਖੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਨੇੜਵਾਂ ਸੱਚ ਤੇ ਪਛਾਣ ਹੈ। ਇਹ ਸਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀ ਰੀਤ ਹੈ, ਸਾਂਝ ਭਰੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਝਲਕ, ਮੋਹ-ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਜੀਵਨ-ਜਾਚ ਦਾ ਮੁਹਾਂਦਰਾ ਵੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਨੂੰ

ਕੇਹਰ ਸ਼ਰੀਫ਼

ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਝਾਤੀ ਮਾਰਨ ਵਾਲੀ ਨਵੀਂ ਜੀਵਨ ਜਾਚ ਬਖਸ਼ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਸੱਚ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਮੁੱਲਵਾਨ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਮੋਹ-ਵਾਨ ਵੀ। ਇਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ ਵਿਚ ਨਿਮਰਤਾ ਤੇ ਨਿਰਮਾਣਤਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹੋ ਸਮਾਜਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚਕ ਤੇ ਆਪਸੀ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸੁਨੇਹਾ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਕੋਰੇ-ਕੱਕਰਾਂ ਦੇ ਭੰਨੇ ਲੋਕ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਮੌਸਮ ਵਿਚ ਪੁੱਜਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਵਿਸਾਖੀ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਖੁਸ਼ੀ ਵਜੋਂ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੁਰਾਤਨ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਵਿਸਾਖੀ ਦੇ ਦਿਨ ਪੇਂਡੂ ਖੇਡਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਉਦੋਂ ਗੱਭਰੂਆਂ ਦੇ ਘੋਲ (ਕੁਸ਼ਤੀਆਂ) ਹੀ ਮੁੱਖ ਸਨ ਜਾਂ ਗੱਭਰੂਆਂ ਦੇ ਸਰੀਰਾਂ ਨੂੰ ਪਰਖਣ ਵਾਸਤੇ ਮੂੰਗਲੀ ਫੇਰਨ, ਭਾਰ ਚੁੱਕਣ, ਦੌੜ ਆਦਿ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਹੁੰਦੇ। ਮਗਰੋਂ ਕਬੱਡੀ ਵਿਚ ਗੱਭਰੂਆਂ ਦੀ ਜ਼ੋਰ ਅਜ਼ਮਾਈ ਹੋਣ ਲੱਗੀ। ਮੇਲੇ ਜੁੜਦੇ, ਮਨ ਪ੍ਰਚਾਵੇ ਲਈ ਬੋਲੀਆਂ ਪਾ ਕੇ ਨੱਚਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਅੱਜ ਦਾ ਭੰਗੜਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ

ਨਾਚਾਂ ਦਾ ਰੂਪ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀ ਜਾਨ ਪਰਖੀ ਜਾਂਦੀ ਤੇ ਬਲਦ ਗੱਡੀਆਂ ਦੀਆਂ ਦੌੜਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਬਲਦ ਗੱਡੀਆਂ ਦੀਆਂ ਦੌੜਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਿਆਰੀ ਕਰਦੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਕੁੜੀਆਂ ਦਾ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣਾ ਬੁਰਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਖੁਸ਼ੀ ਮੌਕੇ ਕੁੜੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਤਾਲ ਨਾਲ ਨੱਚਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰ ਸਨ, ਪਰ ਗਿੱਧੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ। ਕਿੱਕਲੀ ਤੇ ਸਮੂਹ ਗਾਣੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਹੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਹੈ।

ਵਿਸਾਖੀ ਸਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣਾ ਤਿਉਹਾਰ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ-ਪਹਿਲ ਪੇਂਡੂ ਜੀਵਨ ਖੇਤੀਬਾੜੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਫ਼ਸਲ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕਣਕਾਂ ਨਿੱਸਰਦੀਆਂ, ਪੱਕਦੀਆਂ ਤਾਂ ਸੁਨਹਿਰੀ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਖਿੜ ਉਠਦਾ। ਫ਼ਸਲ ਘਰ ਆਉਣ ਉਤੇ ਹੀ ਸਾਰੇ ਕਾਰਜ ਕਰਨੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸਾਡੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸ੍ਰੋਤ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕਣਕਾਂ ਵੱਢਣ ਲਈ ਦਾਤਰੀ ਪੈਂਦੀ ਤਾਂ ਲੋਕ ਮਨ ਝੂਮ ਉਠਦਾ, ਨੱਚ ਪੈਂਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਜੋ ਮੇਲੇ ਬਣ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੇਲਿਆਂ ਵਿਚ ਨੱਚਦੇ-ਗਾਉਂਦੇ ਲੋਕ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਅਸਲ ਮਾਅਨਿਆਂ ਵਿਚ ਮਾਨਣ ਲੱਗੇ। ਵਿਸਾਖ ਮਹੀਨੇ ਕਣਕਾਂ ਦੀ ਵਾਢੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਜਿਸ ਦਾ ਆਰੰਭ ਜਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਵਿਸਾਖੀ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜਿਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚਲੇ ਮੋਹ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕਣਕ ਦੀਆਂ ਵਾਢੀਆਂ

ਵੇਲੇ ਆਮ ਹੀ ਆਬੂਤਾਂ (ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਬਿਨਾਂ ਪੈਸਿਆਂ ਦੇ ਮਦਦ ਕਰਨੀ) ਪੈਂਦੀਆਂ। ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦਾ ਕਾਰਜ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਂਝ ਵੀ ਵਧਦੀ ਤੇ ਕੰਮ ਵੀ ਨਿਬੜ ਜਾਂਦਾ। ਵਾਢੀਆਂ ਵੇਲੇ ਆਬੂਤੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਆਮ ਕਰ ਕੇ ਸ਼ੱਕਰ ਘਿਉ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਵਾਢੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫ਼ਲੀਆਂ ਨਾਲ (ਫ਼ਲ੍ਹੇ ਫਲਾਹੀ ਦੇ ਛਾਪਿਆਂ) ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਕਰ ਕੇ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ) ਕਣਕਾਂ ਗਾਹੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ, ਧੜਾਂ

ਲੱਗਦੀਆਂ, ਕਣਕ ਤੇ ਤੂੜੀ ਵੱਖ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫ਼ਸਲ ਬਰਸਾਤ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਘਰ ਆ ਜਾਂਦੀ।

ਨਵੇਂ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਲਈ ਸਿੱਖ

ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਸਿਫ਼ਤੀ ਤਬਦੀਲੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਪਰੈਲ 1699 ਨੂੰ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਨਾਲ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਵਿਸਾਖ ਦੀ ਸੰਗਰਾਣ ਦੇ ਦਿਨ ਆਨੰਦਪੁਰ ਵਿਚ ਇਕੱਠ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸਮਰਪਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਜਲਵਾ ਸੀ। ਇਥੇ ਹੋਏ ਇਕੱਠ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਪਰਖ ਕਰਨ ਦਾ ਅਨੋਖਾ ਢੰਗ ਅਪਣਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਕੱਠ ਵਿਚ ਜੁੜੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਸਿਰਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਸੁਣਦਿਆਂ ਹੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਆਪ

(ਦਿੱਲੀ), ਭਾਈ ਮੋਹਕਮ ਚੰਦ (ਦਵਾਰਕਾ), ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਚੰਦ (ਬਿਦਰ) ਤੇ ਭਾਈ ਹਿੰਮਤ ਰਾਏ (ਜਗਨ ਨਾਥ ਪੁਰੀ) ਤੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰੇ ਕਿਹਾ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾ ਕੇ ਸਿੰਘ ਸਾਜਿਆ। ਫਿਰ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਤੋਂ ਆਪ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਿਆ ਤੇ ਗੋਬਿੰਦ ਰਾਏ ਤੋਂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਬਣੇ।

1919 ਦੀ ਵਿਸਾਖੀ ਵੇਲੇ ਜੱਲੂਆਂ ਵਾਲੇ ਬਾਗ਼ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ ਉਚੀ ਕਰ ਰਹੇ ਨਿਹੱਥੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ 'ਤੇ ਜਨਰਲ ਓ'ਡਵਾਇਰ ਨੇ ਜੋ ਕਹਿਰ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਰੂਹ ਝੰਜੋੜੀ ਗਈ। ਜਲ੍ਹਿਆਂਵਾਲਾ ਬਾਗ਼ ਮੁਲਕ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਯਾਦਗਾਰੀ ਸਥਾਨ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਹਰ ਦਿਨ ਲੋਕ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਜਿਸਦਾ ਕਰਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।

ਵਿਸਾਖੀ ਦੇ ਅਰਥ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਤੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹਨ। ਆਪਸੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਦਾ ਹੋਕਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਹਰ ਕਿਸੇ ਲਈ ਸਮਾਨਤਾ, ਬਰਾਬਰੀ ਤੇ ਵੈਰ ਰਹਿਤ, ਅਪਣੱਤ ਭਰੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਵੱਲ ਵਧਣਾ ਹੀ ਵਿਸਾਖੀ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਅਸੀਂ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਨਫ਼ਰਤਾਂ ਭਰੀਆਂ ਦੀਵਾਰਾਂ ਢਾਹ ਕੇ ਆਪਣੇ ਵਿਰਸੇ ਤੋਂ ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਵਰਤਮਾਨ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਜੁਗਤਾਂ, ਨਵੀਂ ਜੀਵਨ ਜਾਚ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ 'ਨੀਚਾਂ ਅੰਦਰ ਨੀਚ ਜਾਤ...' ਵਾਲੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਕੇ ਤੁਰੀਏ।

ਮੁੱਦਾ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਰਾਜਸੀ ਅਕਾਂਖਿਆ ਦਾ

ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ

ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਦੇ ਕੌਮ-ਕਬੀਲਿਆਂ ਦਾ ਹਰ ਬੰਦਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਰਾਜ ਹੋਵੇ। ਝੰਡੇ ਝੁਲਦੇ ਹੋਣ। ਗੁੰਜਾਂ ਪੈਦੀਆਂ ਹੋਣ। ਸਿੱਖ ਵੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਦੇਸ਼ ਕਾਲ ਮਿਲੇ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਗੁਰੂ ਅਮਲ ਅਤੇ ਗੁਰੂਬਾਣੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਸ਼ਵ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਬਣਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬੇਰੋਕ ਨਿਭਾ ਸਕਣ।

ਇਤਿਹਾਸਕ ਹਾਦਸਿਆਂ, ਜੁਗ ਗਰਦੀਆਂ, ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤਾਂ, ਜੰਗੀ ਤਬਾਹੀਆਂ ਜਾਂ ਸਮੇਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਮੁੱਖ ਸਮੱਸਿਆ ਨਿਪਟਾਉਣ ਵਿਚ ਅਸਫਲਤਾ ਕਾਰਨ ਸਲਤਨਤਾਂ, ਸੱਭਿਅਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕੌਮਾਂ ਦਾ ਉਥਾਨ-ਪਤਨ ਹੁੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਾਲ ਚੱਕਰ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਬਿੰਦੂਆਂ ਉਪਰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਾਜ਼ਗਾਰ ਸਮੀਕਰਨਾਂ, ਸਮਰੱਥ ਆਗੂਆਂ ਅਤੇ

ਅਮਰਜੀਤ ਪਰਾਗ

ਫੋਨ: +91-98155-02833

ਲੋੜੀਂਦੇ ਪਦਾਰਥਕ ਸਾਧਨਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਕੌਮਾਂ ਸਿੱਕਦਾਰੀ ਜਿੱਤ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਅੰਨੇ ਜੋਸ਼, 'ਦਾਨੇ' ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ, ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਕਸਾਹਟ ਅਤੇ ਵਕਤ ਦੇ ਸਮੀਕਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਭਰਮ ਭੁਲੇਖੇ ਕਾਰਨ ਖੰਡਾ ਖੜਕਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੌਮਾਂ ਉਪਰ ਉਠਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਫਾਡੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਚਿੰਤਕਾਂ ਅੱਗੇ ਚੈਲੰਜ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਬਦਲ ਰਹੇ ਅਜੋਕੇ ਸੰਸਾਰ ਅੰਦਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਅੱਗੇ ਆਦਰਸ਼ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਰੱਖਣੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਵਿਲੱਖਣ ਹਸਤੀ ਵੀ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪੁਰਖਿਆਂ ਦੇ ਆਸ਼ਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਬ ਸਾਂਝੀ ਕਾਇਨਾਤ ਉਸਾਰੀ 'ਚ ਬਣਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੀਝ ਵਿਚ ਵੀ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਾ ਆਵੇ।

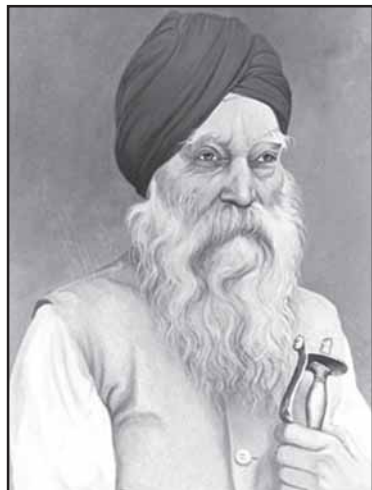
ਮੁਗਲ ਬਾਦਸ਼ਾਹਤ ਦੇ ਪਤਨ ਪਿੱਛੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਸਿੱਖ ਉਸ ਤੋਂ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਸਾਬਤ ਨਾ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਦਿੱਲੀ ਉਪਰ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਕੇ ਵੀ ਰਾਜ ਨਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਸਕੇ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਉਪਰੰਤ ਭਰਾ ਮਾਰੂ ਜੰਗ ਅਤੇ ਬੁਰਫ਼ਾਗਰਦੀ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ। ਛੇਤੀ ਹੀ ਅਸੀਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਨੂੰ ਵਰਤਾਨ ਵਾਂਗ ਕਬੂਲ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਹਰ ਫਰੰਟ ਉੱਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਾਮਰਾਜ ਲਈ ਜਾਨਾਂ ਵਾਰੀਆਂ।

ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗਰਾਮ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਸਭ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਹੋ ਕੇ ਲੜੇ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਸਮੇਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਮੰਗ ਨਾ ਕੀਤੀ। ਕੇਵਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਣਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਿੱਖ ਸਟੇਟ ਦਾ ਮਤਾ ਬੇਮਨੇ ਜਿਹੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੰਗ ਨੂੰ ਮਨਵਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ ਉਪਰਾਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਮਹਾਂ ਸਭਾ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਾਡੇ ਸੁਪਰੀਮ ਨੇਤਾ ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਉਥਾਲ ਅਧੀਨ ਕਿਰਪਾਨ ਨਾਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਝੰਡਾ ਪਾਤ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ 'ਤੇ ਲੀਗੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਤੁਰੰਤ ਫਿਰਕੂ ਦੰਗੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੰਗਿਆਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਤਬਾਹੀ ਤੇ ਬਰਬਾਦੀ ਹੋਈ। ਦੂਜੇ ਬੰਨੇ ਆਪਣੇ ਹਮਸਾਏ ਅਤੇ ਘਰ ਘਾਟ ਤੋਂ ਉਜੜ ਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਕਾਫਲਿਆਂ ਨੂੰ ਘੇਰ-ਘੇਰ ਕੇ ਲੀਗੀਆਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੀ ਅਤਿਧ੍ਰਿਣਤ ਲੁੱਟ-ਖੋਹ, ਕਤਲ ਅਤੇ ਬੇਪੱਤੀ ਦੇ ਕਾਰੇ ਕੀਤੇ। ਦੁੱਧ ਚੁੰਘਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੁੱਖਾਂ ਵਿਚ ਪਲਦੇ ਮਾਸੂਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬੇਕਿਰਕ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਅਸੀਂ ਗੁਰੂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਦੇ ਦਰਦ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦਾ ਮਾਨਵ ਏਕਤਾ, ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਅਤੇ ਦਇਆ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਵੀ ਭੁੱਲ ਗਏ। ਅੱਜ ਤੱਕ ਸੰਗਤੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਪਾਂ ਲਈ ਕਦੇ ਪਸ਼ਚਾਤਾਪ ਦੀ ਲੋੜ ਵੀ ਅਨੁਭਵ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਅਜਿਹੇ ਕਲੰਕ ਖੱਟ ਕੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ 'ਹਲੀਮੀ ਰਾਜ' ਦੇ ਵਾਰਸ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਿਵੇਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ?

‘ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼’ ਵਿਚ ਨੇਸ਼ਨ ਸਟੇਟ ਬਾਰੇ ਹਾਲ ਹੀ ‘ਚ ਚੱਲੀ ਬਹਿਸ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਉਘੇ ਵਿਦਵਾਨ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪਰਾਗ ਦਾ ਲੇਖ ‘ਮੁੱਦਾ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਰਾਜਸੀ ਅਕਾਂਖਿਆ ਦਾ’ ਸਾਨੂੰ ਜਰਾ ਪਛੜ ਕੇ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਮਸਲੇ ਬਾਰੇ ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਲੇਖ ਨੂੰ ਇਸ ਬਹਿਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਜਾਣ ਕੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਇਕ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਸਮੁੱਚੀ ਬਹਿਸ ਬਾਰੇ ਟਿੱਪਣੀ ਹੀ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਹੋਣੀ ਖੁਦ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਜੋੜੀ। ਪੂਰਬੀ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਗਏ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਉਜੜ ਕੇ ਆਉਣ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖ ਅਸਾਮ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਤੱਕ ਸਾਰੀ ਸਰਹੱਦ ਨੇੜੇ ਪੈਂਦੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਾਤ ਭੂਮੀ ਮੰਨ ਕੇ ਆ ਵਸੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਕਿਸੇ ਹਿੰਦੂਵੀ ਸੰਗਠਨ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੀੜਤ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਕਦੇ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹੀ-ਸੁਣੀ। ਦੰਗਿਆਂ ਦੇ ਅਰੰਭ ਵਿਚ ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਲੀਗੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਪਿੱਛੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਦੂਜੇ ਹੀ ਦਿਨ ਲੀਗੀਆਂ ਤੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਮਤਲਬ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ

ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ

ਯਹੂਦੀ ਅਤੇ ਈਸਾਈ ਧਰਮਾਂ ਦੀ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲ ਚੱਲੀ ਤੁਅਸਬੀ ਦੇ ਉਲਟ ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਬਹੁਪਰਤੀ ਅਤੇ ਪੀੜੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਘਰ ਦੇ ਜੀਅ ਹੀ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਬਲੂ ਸਟਾਰ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਹਿੰਸਾ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸਾਰੀ ਕਤਵਾਹਟ ਅਤੇ ਗਮ-ਗੁੱਸੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਫਿਰਕੂ ਦੰਗੇ ਨਹੀਂ ਭੜਕਾਏ ਜਾ ਸਕੇ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਾਲਾਂ ਬੱਧੀ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਇਕਤਰਫਾ ਕਤਲ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਰੋਸ ਨੂੰ ਵਰਤ ਕੇ ਹੁਕਮਰਾਨ ਪਾਰਟੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਕੁੱਝ ਲੀਡਰ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਹਿੰਸਕ ਦੰਗੇ ਭੜਕਾਉਣ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਏ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਇੱਥੇ ਇਹ ਤੱਥ ਵੀ ਅੱਖੋਂ ਪਰੇਖੇ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਨਹਿਸ਼ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕੁੱਝ ਕਾਂਗਰਸੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੌਤੇ ਰਾਜਸੀ ਮੰਤਵਾਂ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਤੇ ਕੁੱਝ ਹੋਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਅੰਦਰ ਜੇ ਕਰ ਨਿਹੱਥੇ, ਨਿਰਦੋਸ਼ ਸਿੱਖਾਂ ਉਪਰ ਕਹਿਰੀ ਹਿੰਸਾ ਭੜਕਾਈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹੀਆਂ ਹੀ ਕਹਾਣੀਆਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਵੀ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਿੰਦੂ ਦਾਨਿਸ਼ਵਰਾਂ ਨੇ ਹੀ ਦੰਗਿਆਂ ਦੇ ਸੱਚ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ। ਅੱਜ ਤੱਕ ਸਾਰਾ ਭਾਰਤੀ ਮੀਡੀਆ ਸਿੱਖ ਦੰਗਾ ਪੀੜਤਾਂ ਲਈ ਇਨਸਾਫ਼ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੰਗਿਆਂ ਕਾਰਨ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਉਠ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਆਏ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ ਹੀ ਮੁੜ ਦਿੱਲੀ ਜਾ ਵਸੇ। ਕੀ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨਾਲ ਭਾਈਚਾਰਕ ਏਕਤਾ ਵਿਚ ਯਕੀਨ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਬੰਗਲਾ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਹੋ ਰਹੀ ਬਰਬਾਦੀ ਦੇ ਕਿੱਸੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ। ਇੰਟਰਨੈਟ ਤੇ ਲੰ-ਕੰਡੇ ਖੜੇ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭਰੀ ਪਈ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਹੋ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਭੋਗਣ ਵਾਲੀ ਦਲੀਲ ਖੁਦ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਕਰਕੇ 'ਹਿੰਦੂ

ਭਾਰਤ' ਵਿਰੁਧ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਜੰਗ ਛੇਤਨ ਦੇ ਜਤਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹੁੰਗਾਰਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਿਆ। ਹਾਂ ਸੰਘ ਪਰਿਵਾਰ ਪਿਛਲੇ ਕੁੱਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜੋ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ-ਉਹ ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਭਵ ਹੈ, ਸਿੱਖਾਂ ਸਣੇ ਸਭ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਦਲਿਤ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਰੁਝਾਨ ਵਿਰੁਧ ਡਟ ਕੇ ਖੜੇ ਹੋਣਾ ਪੈ ਜਾਵੇ।

19ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਲਹਿਰ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਪੁਨਰ ਜਾਗ੍ਰਤੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਪੈਦਾ ਹੋਈ। ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਲਹਿਰ ਚੱਲੀ। ਇਸ ਲਹਿਰ ਦੀ ਖਾਸ ਪਛਾਣ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਤਸ਼ਦਦ ਦਾ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਪੁਰਨ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਦੀ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਹੋਈ। ਅਖੀਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮਹਾਂਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਮੰਨਣੀਆਂ ਪਈਆਂ। ਇਸ ਨਾਲ ਜਿੱਥੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗਰਾਮ ਨੂੰ ਬਲ ਮਿਲਿਆ, ਉਥੇ ਸਿੱਖ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚ ਕੌਮੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਮਿਸਾਲੀ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਅੰਦੋਲਨ ਬਾਰੇ ਜੈਤੋ ਦੇ ਮੋਰਚੇ ਦੋਰਾਨ ਪੰਜਵੇਂ ਸ਼ਹੀਦੀ ਜੱਥੇ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਹੋ ਕੇ ਤਸ਼ਦਦ ਝੱਲ ਚੁੱਕੇ ਮੇਰੇ ਬਾਪੂ ਜੀ ਦੱਸਦੇ ਸਨ ਕਿ ਸਿੱਖ ਵਾਲੰਟੀਅਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਖਤ ਹਦਾਇਤ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਸ਼ਦਦ ਵਿਰੁਧ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਣਾ। ਚਾਰ-ਚਾਰ ਦੀਆਂ ਟੋਲੀਆਂ ਵਿਚ ਸਤਿਨਾਮ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਜਾਪ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਨਾਅਰਾ ਕੇਵਲ 'ਪੰਥ ਕੀ ਜੀਤ' ਦਾ ਹੀ ਲਾਉਣਾ ਹੈ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਸਮੇਂ ਲਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਮੋਰਚਿਆਂ ਵਿਚ ਇਹੀ ਸੰਪੂਰਨ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਕਾਇਮ ਰਹੀ। 20ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਸਿੱਖ ਸੰਘਰਸ਼ ਲਈ ਇਹੀ ਪ੍ਰਥਾ ਪੰਥ ਪ੍ਰਵਾਣਤ ਨੀਤੀ ਬਣ ਗਈ। ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਦੀ ਮੰਗ ਉਪਰ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਲਾਏ ਗਏ 1955 ਦੇ ਮੋਰਚੇ ਸਮੇਂ ਮੈਂ ਸੱਤਵੀਂ ਜਮਾਤ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦਾ ਸਾਂ। ਅਸੀਂ ਪੰਜ ਜਣੇ ਘਰਦਿਆਂ ਤੋਂ ਚੋਰੀ ਰਾਤ ਦੀ ਗੱਡੀ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜਾ ਕੇ ਸ਼ਬੇਦਾਰ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਮੋਢਰ ਦੇ ਜੱਥੇ ਨਾਲ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਹੋਏ। ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਤੋਰਨ ਸਮੇਂ ਸਾਨੂੰ ਇਹੋ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਚਾਰ-ਚਾਰ ਦੇ ਗਰੁੱਪਾਂ ਵਿਚ 'ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਜਿੰਦਾਬਾਦ' 'ਹਿੰਦੂ-ਸਿੱਖ ਏਕਤਾ

ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ

ਜਿੰਦਾਬਾਦ' ਅਤੇ 'ਪੰਥ ਕੀ ਜੀਤ' ਦੇ ਜੈਕਾਰੇ ਹੀ ਲਾਉਣੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਦੇ ਦੂਜੇ ਮੋਰਚੇ ਅਤੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਵਿਰੁਧ ਮੋਰਚੇ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਇਹੋ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਨੀਤੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

'ਧਰਮਯੁੱਧ' ਮੋਰਚਾ ਵੀ ਪਹਿਲੇ ਮੋਰਚਿਆਂ ਵਾਲੀ ਪੰਥ ਪ੍ਰਵਾਣਤ ਪਰੰਪਰਾ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਸਰਬ ਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਡਿਕਟੇਟਰ ਬਾਪੇ ਗਏ। ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ

ਵਾਲੰਟੀਅਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਰਹੇ ਕਿ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬਾਉਂ ਨਾ ਰਿਹਾ, ਪਰ ਛੇਤੀ ਹੀ ਦੋਵਾਂ ਸੰਤਾਂ ਵਿਚ ਮਤਭੇਦ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨ ਭੀ ਰੰਗ ਲਿਆਉਣ ਲੱਗੇ। ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਸੁਗਬਗਾਹਟ ਹੋਣ ਲੱਗੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਧਰਮਯੁੱਧ ਮੋਰਚੇ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਦਰਜਨ ਮੰਗਾਂ ਵਿਚ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਮੰਗ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਨਾ ਇਹ ਮੰਗ ਕਦੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਏਜੰਡੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਫਿਰ 'ਅਚਿੰਤੇ ਬਾਜ਼ ਪਏ' ਵਾਂਗ 25 ਅਪਰੈਲ 1983 ਨੂੰ ਬੜੀ ਹੀ ਮੰਦਭਾਗੀ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ। ਕਿਸੇ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਘੱਟਾ ਘਰ ਵੱਲੋਂ ਪਵਿੱਤਰ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਕੰਪਲੈਕਸ ਦੇ ਮੁਖ ਦੁਆਰ ਤੇ ਅੰਦਰ ਮੱਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਆ ਰਹੇ ਡੀ. ਆਈ. ਜੀ. ਏ. ਐਸ. ਅਟਵਾਲ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਾਰਾ ਕਰ ਕੇ ਕੰਪਲੈਕਸ ਅੰਦਰ ਜਾ ਛੁਪਿਆ। 6 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਕੁੱਝ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਢਿੱਲਵਾਂ ਵਿਖੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਜਾ ਰਹੀ ਬੱਸ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ 6 ਹਿੰਦੂ ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਹਿੰਸਕ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੀ ਨਾ ਆਵੇ ਕਿ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹਮਸਾਇਆਂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ? ਅਜਿਹੇ ਕਤਲ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਅਸੂਲਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਚਰਨ ਦੀ ਘੋਰ ਉਲੰਘਣਾ ਸਨ।

ਸਾਡੇ ਖਿਆਲ ਵਿਚ ਇਹੀ ਉਹ ਮੌਤ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਆ ਕੇ ਸਾਰੀ ਸਿੱਖ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ-ਸਣੇ ਦੋਵਾਂ ਸੰਤਾਂ, ਤਖਤਾਂ ਦੇ ਜੱਥੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੌਹੜਾ, ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਨੂੰ ਸੋਧ ਦੇਣ ਵਿਚ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਈ। ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਤਾਂ ਇਸ ਘਟਨਾ ਉਪਰੰਤ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਕੇ ਇਸ ਹਿੰਸਕ ਵਾਰਦਾਤ ਵਿਰੁਧ ਆਪਣੀ ਕਾਰਵਾਈ ਪਾ ਦਿੱਤੀ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਭਾਰੂ ਹੋ ਚੁਕੀ ਸਿੱਖ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵੱਲੋਂ ਘਟਨਾ ਦੀ ਖੁਲ੍ਹ ਕੇ ਨਿਖੇਧੀ ਵੀ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਮੋਰਚਾ ਸਸਪੈਂਡ ਕਰਨਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸਹੀ ਗੱਲ ਹੋਣੀ ਸੀ। ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਵਿਰੁਧ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਨਾਮਿਲਵਰਤਣ ਲਹਿਰ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਹਿੰਸਕ ਘਟਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਵੱਲੋਂ ਜੋਬਨ ਤੇ ਆਈ ਲਹਿਰ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਣ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੀ। ਇਸ ਮੌਤ 'ਤੇ ਦੋ ਟੁੱਕ ਫੈਸਲਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ ਅਗਵਾਈ ਕਿਸ ਪਿਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ।

ਸਾਕਾ ਬਲਿਉ ਸਟਾਰ ਨਾਲ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਅੰਦਰ ਵਿਆਪਕ ਰੰਜ ਦੀ ਲਹਿਰ ਫੈਲ ਗਈ। ਆਹਤ ਸਿਦਕੀ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਕੁੱਝ ਵੀ ਕਰ ਗੁਜਰਨ ਉਪਰ ਉਤਾਰ ਸਨ। ਇਸ ਸਿਰਲੱਥ ਜਜ਼ਬੇ ਨੂੰ ਪੰਥ ਹਿਤਕਾਰੀ ਦਿਸ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਾਲੀ ਸਿੱਖ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨਦਾਰਦ ਸੀ। ਸਿੱਖ ਦਰਦ ਦਾ ਸੋਸ਼ਣ ਕਰਨ ਲਈ ਦੇਸ਼ੀ-ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਸਰਗਰਮ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਕੁੱਝ ਮੌਕਾਪ੍ਰਸਤ ਜਾਂ ਗੁੱਝੇ ਹਿੰਤਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਿੱਖ ਲੀਡਰ ਵੀ ਅੱਗੇ ਆਏ। ਡਾ. ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ ਨੇ ਕਿਸੇ ਟਾਪੂ ਵਿਚ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਬਣਾ ਲੈਣ ਅਤੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 'ਇੰਦਰਾ ਨੂੰ ਮਾਰੋ' ਦਾ ਤੱਤਾ ਨਾਅਰਾ ਦਿੱਤਾ। ਅੱਗੋਂ ਚੱਲ ਕੇ ਜਿਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਖਾੜਕੂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ, ਉਸ ਦੀ ਤਫਸੀਲ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀ ਇੱਥੇ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ।

ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਸਿੱਖ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿਚ ਇਹ ਹਿੰਸਕ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਸੇ ਨਾਸਮਝ ਦੇਸ਼ਤ ਜਾਂ ਮੱਕਾਰ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੀ ਛਾਤਰ ਚਾਲ ਸੀ। ਕੀ ਇਹ ਕੁੱਝ ਪੱਲੇ ਨਾ ਪੈਦਾ ਵੇਖ ਕੇ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬੇਸਬਰੀ ਅਤੇ ਕਾਹਲ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੀ? ਜਾਂ ਇਹ ਨਕਸਲਾਈਟ ਤੱਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ 'ਜਮਾਤੀ ਘੋਲ' ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨਾ ਦਿਖਦੀਆਂ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਕੌਮੀਅਤਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸਟੇਟ ਵਿਰੁਧ

ਲਾਮਬੰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਪੈਂਤੜੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ? ਅੱਜ ਤੱਕ ਇਸ 'ਬੇਮੁਹਾਰੀ ਸੁਰਮਗਤੀ' ਦੀਆਂ ਜੜਾਂ ਨੰਗੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀਆਂ। ਇਸ ਦੁੱਖਭਰੀ ਹੈਰਾਨੀ ਨੂੰ ਹੀ ਕਵੀ 'ਮਿੰਦਰ' ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਜਾਹਰ ਕੀਤਾ ਸੀ:

ਮੈਂ ਸੁੱਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ
ਕਿਧਰੇ ਗਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ
ਫਿਰ ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਬੰਦੂਕ
ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਮੋਢੇ ਉਪਰ
ਲਾਸ਼ ਕੌਣ ਧਰ ਗਿਆ ਹੈ?

ਅਜੋਕੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ 'ਸਿੱਖ ਸ਼ਿਕਵੇ' ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸ. ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ. ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੋ ਉਪਰੋਕਤ ਸਵਾਲਾਂ ਬਾਰੇ ਸਟੀਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਸਕਣ ਤਾਂ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਰਉਪਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਅਨਸਰਾਂ ਬਾਰੇ ਸ. ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਬੇਬਾਕ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ੁਰਅਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਲਈ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ ਡਿਸਗਸਟਿੰਗ (ਕਾਣਤ) ਬਾਰੇ ਕਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੱਜਣਾਂ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਨੇਸ਼ਨ ਸਟੇਟ ਦੇ ਮਾਡਲ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਅਤੇ ਖਰਾਬੀਆਂ ਜੱਗ ਜਾਹਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦਾ 'ਨੇਸ਼ਨ ਸਟੇਟ' ਜਾਂ ਅਜੋਕੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ-ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਵਰਗਾ ਹੀ ਕੁੱਝ ਬਣ ਜਾਣ ਦੇ ਖਦਸ਼ੇ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਵਰਗੇ ਸਿੱਖ ਚਿੰਤਕ ਇਸ ਤੋਂ ਪਾਸਾ ਵੱਟ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ-ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਵਰਗਾ 'ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਨਹੀਂ ਬਣਨਾ ਚਾਹੀਦਾ' ਅਤੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਨੂੰ 'ਡਿਸਗਸਟਿੰਗ' ਕਹਿਣ ਨਾਲ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਸੂਮ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ,

ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ

ਸਹਾਇਕਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਨੂੰ ਨੇਸ ਲੱਗਣੀ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਸ. ਜਸਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸੇ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਹੀ ਢੁੱਕਵਾਂ ਮੰਨਿਆ ਹੈ।

ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਆਪਣੀ ਪੁਸਤਕ ਲੜੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਪਿੱਠ-ਭੂਮੀ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਪਵਿੱਤਰ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਕੰਪਲੈਕਸ 'ਤੇ ਫੌਜੀ ਹਮਲੇ ਵਿਰੁਧ ਰੋਸ ਵਜੋਂ ਹੀ ਬੱਧੀ ਹੈ। ਇਹ ਹਮਲਾ ਮਾਤੀ ਗੱਲ ਸੀ, ਇਸ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਸਿੱਖ ਹਿਤੈਸੀ ਦੇ ਮਨ ਅੰਦਰ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਪ੍ਰਤੀ ਰੋਸ ਹੈ।

ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਯਾਦ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਰੋਸ ਸੰਤ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਆਲੋਚਕ ਸ. ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਨ ਅੰਦਰ ਵੀ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਪੁਸਤਕ 'ਮਾਈ ਬਲੀਡਿੰਗ ਪੰਜਾਬ' ਵਿਚ ਅਟਵਾਲ ਹੱਤਿਆ ਕਾਂਡ ਤੋਂ ਤੁਰਤ ਪਿੱਛੋਂ, 28 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਦਿਤੀ ਉਹ ਲੰਮੀ ਸਪੀਚ ਪੂਰੀ ਦਰਜ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਗਾਂ ਲਈ ਗੁਹਾਰ ਲਾਈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਕੰਪਲੈਕਸ ਅੰਦਰ ਫੌਜ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਭੇਜਣ ਵਿਰੁਧ ਸਖਤ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿਚ ਪਨਾਹ ਲਈ ਬੈਠੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਧਦੀਆਂ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸੇ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ 3 ਮਾਰਚ 1984 ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਉਸ ਦੇ ਚਰਚਿਤ 'ਨਾ ਕਾਹੂੰ ਸੇ ਦੇਸਤੀ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠਲੇ ਕਾਲਮ ਦੀਆਂ ਸਤਰਾਂ ਦਰਜ ਹਨ: ਪ੍ਰੰਤੂ (ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ) ਇਸ ਘੜੀ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਫੌਜ ਭੇਜਣ

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ)

ਸਿਮਰਨ ਬਨਾਮ ਭੋਰਾ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੇਖਕ ਮਝੈਲ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ ਹਰ ਵਾਰ ਵਾਂਗ ਐਤਕੀਂ ਵੀ ਇਕ ਖਾਸ ਮੁੱਦਾ ਲੈ ਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹਨ। ਆਪਣੀਆਂ ਦਲੀਲ ਸਹਿਤ ਗੱਲਾਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਵਾਂਗ ਆਪਣੀ ਇਸ ਰਚਨਾ ‘ਸਿਮਰਨ ਬਨਾਮ ਭੋਰਾ’ ਵਿਚ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਿਪਰ ਕੀ ਰੀਤ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਜਿਊੜਿਆਂ ਨੂੰ ਬਿਪਰ ਕੀ ਰੀਤ ਬਾਰੇ ਚੇਤਨ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਰੂਹ ਦੀ ਚਰਚਾ ਵੀ ਨਾਲੋਂ-ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਜਿੰਨਾ ਸਰਲ ਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ, ਉਨਾ ਹੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦਾ ਜੀਵਨ ਚਿੱਟੇ ਦਿਨ ਵਰਗਾ ਸਾਫ਼ ਤੇ ਰੁਹਾਨੀਅਤ ਨਾਲ ਲਬਾ-ਲਬ ਤੇ ਕੁਲ ਲੋਕਾਈ ਨੂੰ ਸੇਧ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਗੁੰਝਲ ਨਹੀਂ। ਇਨਸਾਨ ਤੇ ਰੱਬ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਵਿਚੋਲਾ ਰੱਖਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਕਿਰਤ ਕਰਨੀ, ਵੰਡ ਛਕਣਾ ਤੇ ਨਾਮ ਜਪਣਾ-ਸਿੱਧਾ ਜਿਹਾ ਸਿਧਾਂਤ ਦਿੱਤਾ ਜਿਹੜਾ ਹਰ ਇਕ ਦੀ ਸਮਝ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ। ਫਜ਼ੂਲ ਮਨੋਤਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਹੀ ਇਹਦੀ ਵਿਲੱਖਣਤਾ ਅਤੇ ਵਡੱਪਣ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਧਰਮ ਕਿਸੇ ਹਕੂਮਤ ਦੀ ਮਦਦ ਬਗ਼ੈਰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਧਰਮਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ੁਮਾਰ ਹੋ ਗਿਆ।

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਬਿਪਰ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਮਨੋਤਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨੇ ਸਦਾ ਹੀ ਗੁਰੂ ਘਰ ਨਾਲ ਵੈਰ ਪਾ ਲਿਆ ਜਿਹੜਾ

ਮਝੈਲ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ
singh.majhail@gmail.com

ਅੱਜ ਵੀ ਬਾਦਸ਼ਹੁਤ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਬਿਪਰ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਬਹਾਨਾ ਲੱਭਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਅਤੇ ਡੰਗ ਮਾਰਨ ਲੱਗਾ ਕਦੇ ਵੀ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਇਹਨੇ ਡੰਗ ਮਾਰਨ ਲਈ ਸਿੱਖ ਹੀ ਪਾਲੇ ਹੋਏ ਹਨ ਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀਆਂ ਜੀਵਨੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਬਣਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਕੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡੰਗ ਮਾਰਨ ਦੀ ਤਾਕ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਿੱਖ, ਸਿੱਖ ਦਾ ਹੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਬਣ ਜਾਵੇ। ਨਿਤ ਨਵੇਂ ਦਿਨ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਐਸਾ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾ ਕੋਈ ਸਿਰ ਹੁੰਦਾ, ਨਾ ਪੈਰ। ਬਸ, ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦੁਫੇੜ ਕਰਨ ਲਈ ਫਲੂਹਾ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਹੁਣ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ ਬਾਬਾ ਬਕਾਲੇ ਵਿਚ ਭੋਰੇ ਸਬੰਧੀ ਹਾਸੇ-ਹੀਣੀ ਬਹਿਸ ਛੇੜ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਕ ਪਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਤਲ ਕਹਿ ਕੇ ਦੂਜੀ ਪਿਰ ਨੂੰ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗਣ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣ ਲੱਗ ਪਈ, ਤੇ ਦਬਾਅ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਸੰਵਾਦ ਜਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਵਾਂਗ ਗੁਰਮਤਿ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ, ਧੌਂਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਧਮਕੀ ਵਾਲੀ ਬੋਲੀ ਬੋਲ ਕੇ ਗੁਰਮਤਿ ਤੋਂ ਕੋਰਾ ਦੂਰ ਮੰਦਾ ਬੋਲ ਕੇ ਸਦਾ ਲਈ ਚੁੱਪ ਕਰਾਉਣ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਸੁੰਹਦਾ ਨਹੀਂ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਵਿਹਾਰ। ਸਿੱਖ ਇੰਦਾਂ ਕਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ, ਜੇ ਉਹਨੂੰ ਕੋਈ ਬਾਹਰੋਂ ਸ਼ਹਿ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ!

ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭੋਰੇ ਬਾਰੇ ਵੀ ਕਰ ਲਈਏ... ਭੋਰਾ ਵੀ ਘਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਕਿਉਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ, ਇਹ ਜਾਣਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ

ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਭੋਰੇ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਅਰਬਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਹਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਗਰਮੀ ਬਹੁਤ ਪੈਂਦੀ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸੂਰਜ ਦੀ ਤਪਸ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਭੋਰੇ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਭਾਰਤ ਪੁੱਜੇ ਤਾਂ ਇਥੇ ਵੀ ਗਰਮੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਚਣ ਤੇ ਆਰਾਮ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਭੋਰੇ ਬਣਾਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਕੇ ਹੀ ਇਥੋਂ ਦੇ ਬਾਸਿੰਦਿਆਂ ਨੇ ਗਰਮੀ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਲਈ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਭੋਰੇ ਬਣਾ ਲਏ। ਭੋਰੇ ਦਾ ਮਕਸਦ ਆਰਾਮ ਲਈ ਸੀ। ਜੇ ਕੋਈ ਧਰਮੀ ਬੰਦਾ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿਚ ਆਰਾਮ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ, ਭਾਵੇਂ ਭੋਰਾ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਉਥੇ ਰੱਬ ਦਾ ਨਾਂ ਲੈ ਲਵੇ, ਤਾਂ ਕਿਹੜਾ ਹਰਜ ਹੋ ਜਾਣਾ! ਭੋਰਾ ਘਰ ਵਿਚ ਨਿਰੋਲ ਇਬਾਦਤ, ਤਪੱਸਿਆ ਜਾਂ ਸਿਮਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ। ਬਾਬਾ ਬਕਾਲੇ ਵਿਚ ਵੀ ਹੋਰ ਘਰਾਂ ਵਾਂਗ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਵੀ ਭੋਰਾ ਹੋਣਾ, ਇਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਮੁਨਕਰ ਬੋਝਾ; ਪਰ ਇਹਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਸਾਲਾਂ ਬੱਧੀ ਉਸੇ ਭੋਰੇ ਵਿਚ ਹੀ ਵੜੇ ਸਿਮਰਨ ਵਿਚ ਲੀਨ ਰਹੇ, ਕੋਈ ਕਿਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਆਪਣੇ ਟੱਬਰ ਨੂੰ ਪਾਲਣ ਦੀ। ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਬਾਣੀ ਕਿਹੜੀ ਵਿਸਰੀ ਰਹੀ ਹੋਣੀ! ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹੜਾ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦੀ ਸਿੱਧ ਗੋਸ਼ਟਿ ਭੁਲੀ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਬਾਬੇ ਨੇ ਸਿਧਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂਆਂ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਕੇ ਖਲਕਤ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ।

ਭੋਰੇ ਤੇ ਸਿਮਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਤਰਕ ਹੀ ਨਹੀਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ, ਨਾਲੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਤਾਂ ਸਰੀਰਕ ਨਾਲੋਂ ਆਤਮਿਕ ਸਿਮਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਸਿਮਰਨ ਹਲ ਦੀ ਹੱਥੀ ਫੜ ਕੇ ਖੇਤ ਵਾਹੁੰਦੇ ਵਕਤ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ, ਮਰੇ ਪਸ਼ੂ ਦੀ ਖੱਲ ਲਾਹੁੰਦੇ ਵਕਤ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ, ਖੱਭੀ ਲਾ ਕੇ ਖੱਦਰ ਬੁਣਨ ਵਕਤ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ। ਕਿਹੜੇ ਭਗਤ ਨੇ ਭੋਰੇ ‘ਚ ਵੜ ਕੇ ਸਾਲਾਂ ਬੱਧੀ ਭਗਤੀ ਕੀਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ

ਬਾਣੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ? ਸਾਰੇ ਭਗਤ ਕਿਰਤੀ ਹੀ ਤਾਂ ਸਨ।

ਸਾਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਇਸ ਗੱਲ ‘ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹਨ ਕਿ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਸੱਤਵੇਂ ਅਤੇ ਅੱਠਵੇਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਬਹੁਤਾ ਵਕਤ ਪੰਥ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ‘ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਦੂਰ ਦੁਰਾਡੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਅਤੇ ਵਾਪਸ ਆਪਣੇ ਘਰ ਬਾਬਾ ਬਕਾਲੇ ਆ ਜਾਂਦੇ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਵੀ ਤਾਂ ਉਦਾਸੀਆਂ ਵਿਚ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਚਲੋ, ਜੇ ਇਹ ਮੰਨ ਵੀ ਲਈਏ ਕਿ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਟਕਸਾਲੀਆਂ ਦੇ ਕਹਿਣ ਮੁਤਾਬਿਕ 26-27 ਸਾਲ ਭੋਰੇ ਵਿਚ ਸਿਮਰਨ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹੇ, ਤਾਂ ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਉਹ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਵਡਿਆਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਪੰਥ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਕਰ ਕੇ ਨਹੀਂ ਹੋਈ? ਕੀ ਉਹ ਵਕਤ ਭੋਰੇ ਵਿਚ ਵੜਨ ਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਪੰਥ ਨੂੰ ਗੁਰੂਡੰਮ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਖਤਰਾ ਪੈ ਚੁਕਾ ਸੀ, ਜਾਂ ਪੰਥ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਕੇ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਜਾਗ੍ਰਿਤੀ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਨੇ ਜਿਹੜਾ ਨਿਰਮਲ ਪੰਥ ਚਲਾਇਆ ਤੇ ਜਿਸ ਦੀ ਕਾਇਮੀ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਬਾ ਜੀ, ਪੰਜਵੇਂ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਨੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਪਿਤਾ ਜੀ, ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਨੇ ਹਕੂਮਤ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਲਈ, ਤੇ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੇ ਦੂਜਾ ਰਸਤਾ ਅਖਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਤਾਅ ਕਿਤੇ ਮੱਠਾ ਨਾ ਪੈ ਜਾਵੇ। (ਗੁਰੂ) ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਮਹਾਨਤਾ ਇਸ ਵਿਚ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਗੁਰਿਆਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਤੀਜੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਰਾਏ ਜੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਕੀ ਗੁਰੂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਾਂਗ ਖੁਣਸ ਨਹੀਂ ਖਾਧੀ, ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬਾਕੀਆਂ ਵਾਂਗ ਗੁਰੂਡੰਮ ਦੀ, ਬਰਾਬਰ ਗੱਦੀ ਲਾ ਕੇ ਬੈਠੇ, ਸਗੋਂ ਗੁਰਗੱਦੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਕੇ ਖੁਦ ਉਹਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ‘ਤੇ ਨਿਕਲੇ।

ਕਿੰਨਾ ਵਡੱਪਣ ਹੈ (ਗੁਰੂ) ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ

ਜੀ ਵਿਚ! ਕੀ ਭੋਰੇ ਵਿਚ ਵੜ ਕੇ ਸਭ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਬੇਖਬਰ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੁਹਾਨੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਾਧਾ ਹੁੰਦਾ, ਜਾਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਸੰਗਤਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਕੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਜੀਵਨ ਜਾਚ ਸਮਝਾਉਣ ਨਾਲ! ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ੁਲਮ ਵਿਰੁਧ ਦਿੱਤੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਭੋਰੇ ਕਰ ਕੇ ਵਿਲੱਖਣ ਹੈ ਜਾਂ ਸੱਚ ਦੇ ਨਿਰਭਉ ਤੇ ਨਿਰਵੈਰ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਕੇ ਹੈ? ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਪੰਡਿਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦਾ ਪਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭੋਰੇ ਵਿਚ ਵੜੇ ਰਹਿਣ ਕਰ ਕੇ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੋਣਾ, ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਉਸ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਕੇ ਹੋਇਆ ਹੋਣਾ, ਜਿਹੜਾ ਜ਼ੁਲਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਸਹਿਣ ਨੂੰ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਗੁਨਾਹਗਾਰ ਦੱਸਦਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਹਾਲਾਤ ਤਾਂ ਐਸੇ ਦੇ ਆ ਕਿ ਜੇ ਖੁਦ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਵੀ ਅੱਜ ਆ ਕੇ ਕਹਿਣ ਕਿ ਮੈਂ ਤਾਂ ਭਾਈ ਭੋਰੇ ਵਿਚ ਵੜਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਤਿੰਨ ਫੁੱਟੀਆਂ ਕਿਰਪਾਨਾਂ ਵਾਲੇ ਮਹਾਂਪੁਰਖ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੀ ਗਲ ਪੈ ਜਾਣ, ਤੇ ਜੇ ਵਸ ਚਲੇ ਤਾਂ ਹੁਣ ਜ਼ਰੂਰ ਭੋਰੇ ‘ਚ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਣਗੇ!

ਕੁਝ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਭੋਰੇਦਾਰ ਸੰਤ, ਭੋਰੇ ਨੂੰ ਐਨੀ ਵੱਡੀ ਮਹੱਤਤਾ ਕਿਉਂ ਦੇਣ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ? ਇਹਦੇ ‘ਚ ਭਲਾ ਕਿਹੜੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਉਕਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ? ਅਸਲ ਵਿਚ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਭੰਬਲਭੂਸਾ ਪਾ ਕੇ ਦੁਫੇੜ ਕਰਨ ਦੀ ਚਾਲ ਚੱਲੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੇ ਭੋਰੇ ਸਚਮੁੱਚ ਹੀ ਸਿਮਰਨ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਸੌਂਦੇ ਵਾਲੇ ਸਾਧ ਦੇ ਭੋਰੇ ਵਿਚ ਤਾਂ ਕਈ ਭੋਰੇ ਸੁਣੀਏ ਹਨ ਤੇ ਜਿਹੜਾ ਸਿਮਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਭੋਰਿਆਂ ਵਿਚ ਸਾਧ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ, ਉਹਦੀ ਚਰਚਾ ਹੁਣ ਕੋਰਟਾਂ-ਕਚਹਿਰੀਆਂ ‘ਚ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਕਰੋ ਪੁਜਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਭੋਰਿਆਂ ਦੀ ਹੁਣ! ਪਹਿਲੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਲੋਕ ਘਰਾਂ ‘ਚ ਗਰਮੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਭੋਰੇ ਬਣਾਉਂਦੇ ਸੀ, ਤੇ ਜਦੋਂ ਦੀ ਹੁਣ ਬਿਜਲੀ ਆ

ਗਈ, ਤਾਂ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਹਟ ਗਏ, ਪਰ ਕਈ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਭੋਰਿਆਂ ‘ਤੇ ਕਿਉਂ ਅਜੇ ਵੀ ਭੋਰੇ ਬਣੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭੋਰੇ ਤਾਂ ਹੀ ਸਾਰੇ ਏਅਰ-ਕੰਡੀਸ਼ਨਡ।

ਕੁਝ ਭੋਰੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੁਲੱਛਣਾਂ ਕਰ ਕੇ ਭੋਰੇ ਬਦਨਾਮ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਬਸ, ਆਪਣੀ ਇਸ ਬਦਨਾਮੀ ‘ਤੇ ਪਰਦਾ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਭੋਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਤੇ ਸਿਮਰਨ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ। ਸਿੱਖ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣ, ਪਈ ਜਿਹੜਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੱਤਾ ਹੁੰਦਾ ਨਾ ਭੋਰੇ ਦੇ ਨਾਮ ‘ਤੇ, ਸਮਝੋ ਦਾਲ ‘ਚ ਕੁਝ ਕਾਲਾ ਹੈ।

ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਟਕਸਾਲਾਂ ਦੀ ਬੜੀ ਮਾਨਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਟਕਸਾਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲੇ ਗੁਰ ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਗੁਰੂਦ ਟਕਸਾਲੀਆਂ ਨੇ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਚ ਮੋਹਰੀ ਹੋ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ, ਐਨ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਗੁਰੂ ਕਾਲ ਵਿਚ ਮੰਜੀਦਾਰਾਂ ਤੇ ਮਸੰਦਾਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ; ਪਰ ਜਿਉਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਖੋਟ ਆਇਆ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਆਪ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਬਣਾਈਆਂ ਇਹ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਟਕਸਾਲ ਦਾ ਸ਼ਬਦੀ ਅਰਥ ਹੈ ਜਿਥੇ ਧਾਤ ਦੇ ਸਿੱਕੇ ਢਾਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਮਤਲਬ ਪੈਸੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਧਾਤ ਨਾਲੋਂ ਕਈ ਗੁਣਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ਉਸ ਸਿੱਕੇ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਕਈ ਵਾਰ ਕਿਸੇ ਗਲਤੀ ਕਰ ਕੇ ਉਸੇ ਟਕਸਾਲ ਵਿਚੋਂ ਖੋਟੇ ਸਿੱਕੇ ਵੀ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਦੇਖਣ-ਪਾਖਣ ਨੂੰ ਖਰੇ ਸਿੱਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਚਮਕ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਪਾਰਖੂ ਲੋਕ ਉਸ ਖੋਟੇ ਸਿੱਕੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਉਹਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੀ ਟੁਣਕਾਰ ਤੋਂ ਪਰਖ ਲੈਂਦੇ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿੱਕੇ ਫਿਰ ਢੇਰ ‘ਤੇ ਹੀ ਸੁੱਟੇ ਜਾਂਦੇ ਸੀ। ਬਸ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖ ਟਕਸਾਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵੀ ਕੁਝ ਖੋਟੇ ਟਕਸਾਲੀ ਨਿਕਲ ਆਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਤੇ ਵਿਹਾਰ ਤੋਂ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਹੀ ਫੁੱਟ ਦਾ ਬੀਅ ਬੀਜਦੇ ਹਨ। ਸੋ, ਸਭ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੋਟਿਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਕਿਉਂ ਨਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੂੜੇ ਦੇ ਢੇਰ ‘ਤੇ ਸੁੱਟ ਕੇ ਕੇ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦੇ ਨਿਰਮਲ ਪੰਥ ਨੂੰ ਗੰਧਲਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾਈਏ।

ਖੋਟ ਇਕੱਲਾ ਟਕਸਾਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦਾ, ਤੇ ਜੇ ਇਹਦਾ ਇਲਾਜ ਨਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਇਹਦੀ ਲਾਗ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਕਹਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵੱਲ ਵੀ ਜਾਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਸਮਝੋ। ਇਹ ਬਿਪਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਪੰਥ ਨਾਲੋਂ ਤੋੜ ਕੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡਣ ਦੀ ਤਾਕ ਵਿਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵੰਡ ਦਾ ਰਸਤਾ ਗੁਲਾਮੀ ਵੱਲ ਹੀ ਜਾਂਦਾ। ਭੋਰੇ ਨੂੰ ਸਿਮਰਨ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਵੀ ਇਹਦੀ ਹੀ ਕਤੀ ਹੈ।

#

ਮੁੱਦਾ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਰਾਜਸੀ ਅਕਾਂਖਿਆ ਦਾ

(ਪਿਛਲੇ ਸਫ਼ੇ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਦੀ ਗੁਸਤਾਖੀ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਅਜਿਹੀ ਹਿਮਾਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਖੁਨ ਖਰਾਬੇ ਦਾ ਮੁਢ ਬਣੇਗਾ; ਸਮੁੱਚਾ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਾ ਬਦਜਨ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਬੇੜਾ ਗਰਕ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਲੇਖ ਵਿਚ ਅਗੇ ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਸੁਮੀਤ ਸਿੰਘ ‘ਪ੍ਰੀਤਲਤੀ’ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਇਹ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਜਨਣਯੋਗ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਹ ਦਸੇ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਧਰਮ ਯੁੱਧ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿਚੋਂ ਹਿੰਸਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਕਿਵੇਂ ਠੀਕ ਸੀ?

ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪੂਰੇ ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਕੌਮੀ ਪਹਿਚਾਣ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਕਰ ਰਹੇ ਐਲ. ਕੇ. ਅਡਵਾਨੀ, ਸਾਧਵੀ ਰਿਤੰਭਰਾ ਅਤੇ ਉਮਾ ਭਾਰਤੀ ਵਰਗੇ ਤੱਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕਾਂ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਭੜਕਾਹਟ ‘ਤੇ 6 ਦਸੰਬਰ 1992 ਨੂੰ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਢਾਹੀ ਗਈ ਤਾਂ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਅਡਵਾਨੀ ਵਿਰੁਧ ਇਖਲਾਕੀ ਜ਼ੁਰਅਤ ਅਤੇ ਬੇਬੰਧ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਗਵਾਹੀ ਉਸ ਦੇ ਸੂਰੱਖਿਆ ਅਮਲੇ ਦੀ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਤਾਇਨਾਤ ਨੌਜਵਾਨ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬੀਬੀ ਅੰਜੂ ਗੁਪਤਾ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸੇ ਗਵਾਹੀ ‘ਤੇ ਉਹ ਅਜੇ ਤਕ 84 ਦੇ ਗੇੜ ਵਿਚ ਫਸੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਕੇਵਲ ਇਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਜਸੀ ਉਤਾਰ-ਚੜ੍ਹਾਵਾਂ ਤੇ ਦਬਾਵਾਂ

ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੂਰੇ 18 ਵਰ੍ਹੇ ਉਹ ਬੀਬੀ ਆਪਣੇ ਅਕੀਦੇ ‘ਤੇ ਫਿੜ ਰਹੀ ਅਤੇ ਮਾਰਚ 2010 ‘ਚ ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਜਦੋਂ ਹੋਰ ਵੀ ਫਿੜਤਾ ਨਾਲ ਦੁਹਰਾ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਇਹ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ ਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਅਡਵਾਨੀ ਨਾਲ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮਿੱਤਰਤਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸ ਨਾਮੁਆਫ਼ ਕਰਨ ਯੋਗ ਕਾਰੇ ਲਈ ਅੰਜੂ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ‘ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗੁੰਡਿਆਂ ਦਾ ਸਰਦਾਰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਲਈ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਸਾਧਵੀਆਂ ਲਈ ਸਖਤ ਸਜਾਵਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਪ੍ਰਥਾਏ ਸ. ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ‘ਅਜੀਤ’ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ 10 ਅਪਰੈਲ 2010 ਨੂੰ ‘ਨਾ ਕਾਹੂੰ ਸੇ ਦੋਸਤੀ ਨਾ ਕਾਹੂੰ ਸੇ ਵੈਰ’ ਹੇਠ ਉਸ ਦਾ “ਇਹੀ ਹੈ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਾਂ” ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠਲਾ ਉਸਦਾ ਕਾਲਮ ਜ਼ਰੂਰ ਹੀ ਪੜ੍ਹੇ। ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਅਨੇਕਾਂ ਵਾਰ ਸੱਚ ਬੋਲਣ ਦੀ ਕਸਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਲਮ ਦੀ ਪੜ੍ਹਤ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਬਲ ਬਖਸ਼ੇਗੀ। ਰਹੀ ਗੱਲ ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ-ਮੇਰੀ ਸੋਝੀ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਜਸਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪਤੇ ਦੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਬਿਲਕੁਲ ਵਾਜਬ ਹਨ।

ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਵੇਂ ਪੈਂਤੜੇ ਨੂੰ ਬੜੀ ਹੀ ਗੈਰਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਾਲ ‘ਪਲਾਇਣ’ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਦੀਆਂ ‘ਅਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਗਤੀਆਂ’ ਦੇ ਰਾਜਦਾਨ ਹੋਣ ਦਾ ਭਰਮ ਪਾਲਣ ਵਾਲੇ ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕੁੱਝ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਤਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਰੈਪਟਨ ਰਹਿੰਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨਾਂ ਦੇ ਸੱਜਣ ਨੇ ਨਿਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ‘ਤੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਤਾਂ ਕਈ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇਹੀ ਵਿਚਾਰ ਸਨ। ਤੱਥ ਅਤੇ ਮਿੱਥ ਦਾ ਇਹ ਸੰਜੋਗ ਕਾਫੀ ਦਿਲਚਸਪ ਹੈ। ਖੁਦ ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇਸ਼ਨ ਸਟੇਟ ਦੇ ਦਸ ਬਾਰਾਂ ਨਾਮ ਗਿਣਾ ਕੇ ਹੀ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਦਾ ਸਟੀਕ ਗਿਆਨ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਰਗੇ ਸੀਨੀਅਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਅਤੇ ਪੰਥ ਦੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸੱਜਣ ਵੱਲੋਂ ਇੰਟਰਨੈਟ ਤੋਂ ਪੇਟਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਚੁਗੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਵੱਜੋਂ ਪਰੋਸਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ।

ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨਾਲ ਹਮਾਇਆਂ ਵਾਂਗ ਰਹਿਣ ਨੂੰ ‘ਦੂਜੀ ਗੁਲਾਮੀ’ ਮੰਨਣ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਖੁਦ ਸਿੱਖ ਸਮਾਜ ਵੀ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੂਟਨੀਤਿਕ, ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ, ਨਿਆਇਕ, ਸੈਨਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਪਦਵੀ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਉਪਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵਸੋਂ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨਾ ਮਿਲਦੀ ਰਹੀ ਹੋਵੇ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ, ਸੈਨਾਪਤੀ, ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ, ਗਵਰਨਰ, ਅੰਬੈਸਡਰ, ਗੁਪਤ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਮੁਖੀ, ਯੋਜਨਾ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੁਖੀ ਅਤੇ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਵਰਗੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਉਪਰ ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀਆਂ ਕਨਪੁਤਲੀਆਂ ਕਹਿਣ ਵਾਲੇ ਡਾ. ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ

ਵਰਗੇ ਵਿਦਵਾਨ ਖੁਦ ਪ੍ਰਤਿਭਾਵਾਨ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਨਿਰਾਦਰ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਸੱਜਣਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਹੀ ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਫਰੀਮਾਟ ਨੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ‘ਧੰਦਾ’ ਬਣ ਜਾਣਾ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਖਾਤਕੂਵਾਦ ਦੇ ਦੌਰ ਦੇ ਦੁੱਖਦਾਈ ਨਤੀਜੇ ਭੁਗਤ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਹਮਦਰਦੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਭੜਕਾਹਟ ਦੀ ਨਹੀਂ।

ਇਸ ਬਹਿਸ ਵਿਚ ਸ. ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਵੀ ਬੜੀ ਮਾਅਨੀਖੇਜ਼ ਹੈ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸਾਥੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਿੰਤੂ ਵੀ ਵਿਚਾਰਨਯੋਗ ਹਨ। ਉਸ ਦੀ ‘ਸੰਤ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਾ ਅਤੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਲਹਿਰ’ ਨਾਂ ਵਾਲੀ ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਵੀ ਇਥੇ ਕੁਝਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਉਸ ਸਾਥੀ ਦੀ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰ ਪੜ੍ਹਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰਾਹ ਦਸੇਰਾ ਮੰਨਦਾ ਹੈ; ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਹੀ ਭਲਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਸੋਲਾਂ ਆਨੇ ਸੱਚੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿਚ ਖਤਰਨਾਕ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜੂਡੀਓ-ਕ੍ਰਿਸਚੀਅਨ ਅਤੇ ਇਸਲਾਮਿਕ ਸੱਭਿਆਤਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹਿੰਸਕ ਟਕਰਾਉ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦਰਜਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਕੋਲ ਪਰਮਾਣੂ ਹਥਿਆਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਈ ਦੇਸ਼ ਗੈਰ-ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵੀ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਅਮਲ ਉਪਰ ਅਧਾਰਿਤ ਦਇਆ, ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ, ਸੇਵਾ, ਸਿਮਰਨ ਅਤੇ ਮਾਨਸ ਕੀ ਜਾਤ ਸਭ ਏਕੋ ਪਹਿਚਾਨਬੋ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੀ ਭਾਰੀ ਸਾਰਥਿਕਤਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਬੀਤ ਚੁੱਕੇ ਸਮਿਆਂ ਦੇ ਗਿਲੇ-ਸ਼ਿਕਵਿਆਂ ਨੂੰ ਹਵਾ ਦੇਣ ਦੀ ਥਾਂ ਆਪਣਾ ਸਿੱਖੀ

ਸਰੂਪ ਦੁਨੀਆਂ ਅੰਦਰ ਪੂਰੀ ਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜੋ ਵੀ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਅਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਰਹਿਤ ਸੇਵਾ ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ, ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਥਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਏਦਾਂ ਹੀ ਸ਼ਰਨਾਰਥੀਆਂ, ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ, ਭਿਆਨਕ ਰੋਗਾਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਰੋਗੀਆਂ, ਯਤੀਮਾਂ, ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਦੀ ਭਿੰਨ ਭੇਦ ਰਹਿਤ ਸੇਵਾ ‘ਨਾਨਕ ਨਿਰਮਲ ਪੰਥ’ ਅਤੇ ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਨਿਆਰੇਪਣ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਅਮਲੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ‘ਜਗਤ ਜਲੰਦੇ’ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰੇਗਾ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਵੱਖਵਾਦ ਦੇ ਰਾਹ ‘ਤੇ ਚੱਲ ਕੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਜਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਰਗੀ ਕਿਸੇ ਸਿੱਖ ਸਟੇਟ ਦੀ ਸਥਾਪਤੀ ਲਈ ਖੰਡਾ ਖੜਕਾਉਣਾ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ‘ਸੇਹ ਦਾ ਤੱਕਲਾ’ ਗੱਡਣ ਵਾਂਗ ਘਾਤਕ ਵਰਤਾਰਾ ਹੀ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇਗਾ।

ਭਾਵੇਂ ਉਦਾਰ ਜਨਤੰਤਰਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਕਾਰਗਰ ਬਦਲ ਅਜੇ ਤੱਕ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਿਆ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਅੰਤਮ ਪੜਾਅ ਮੰਨਣ ਵਾਲਾ ਸਿਧਾਂਤ ਵੀ ਖੋਖਲਾ ਸਾਬਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਰਾਨੀ, ਇਜ਼ਰਾਇਲੀ, ਪੱਛਮੀ-ਅਮਰੀਕੀ ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਸਦੀਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵੱਡੇ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸ਼ਿਤਾਰਾ ਵੀ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ੰਦ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਲੋੜ ਤਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਅਮਲ, ਗੁਰੂ ਉਪਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ‘ਲੰਮੀ ਨਜ਼ਰ’ ‘ਸਰਬ ਚਿੰਤ’ ‘ਸੱਭੇ ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ’ ਵਾਲੀ ਜੀਵਨ-ਜਾਚ ‘ਤੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਅਧਿਆਤਮਕ, ਬੌਧਿਕ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੂਝ-ਸਮਝੇ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਭਾਵੀ ਜੁਗ ਗਰਦੀ ਨਾਲ ਜੇਤੂ ਦਸਤਪੰਜਾ ਲੈ ਸਕਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਪੰਥ ਕੋਲ ਹੋਵੇ।

ਪਿੰਡ ਦੀ ਸੜਕ 'ਤੇ ਕਾਰ ਵਿਚ ਜਾ ਰਿਹਾ ਜੋੜਾ। ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਮੁਖਿਆਂ 'ਤੇ ਉਕਰੀ ਹੋਈ ਤਲਖੀ। ਕਾਰ ਵਿਚ ਮਾਤਮੀ ਚੁੱਪ ਦਾ ਪਹਿਰਾ। ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਘੂਰਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ। ਮਨਾਂ 'ਚ ਡੂੰਘੀ ਉਤਰ ਚੁੱਕੀ ਨਫਰਤ। ਨੇੜੇ-ਨੇੜੇ ਹੁੰਦਿਆਂ, ਦੂਰੀਆਂ ਦਾ ਫੈਲਿਆ ਰੇਗਿਸਤਾਨ, ਬੋਲਾਂ ਦਾ ਕਬਰਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਉਸ 'ਚੋਂ ਸਹਿਹੋਂਦ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਭਾਲਦੇ, ਬੁੱਤਾਂ ਵਰਗੇ ਦੋ ਇਨਸਾਨ। ਸਾਹਮਣਿਓਂ ਆ ਰਿਹਾ ਸਾਈਕਲ ਸਵਾਰ। ਸਾਈਕਲ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਘਰਵਾਲਾ ਅਤੇ ਕਾਨੀ ਵਿਹੁਣੇ ਸਾਈਕਲ ਦੇ ਮੂਹਰੇ ਬੈਠੀ ਹੋਈ ਘਰਵਾਲੀ। ਨਿੱਕੇ-ਨਿੱਕੇ ਹਾਸਿਆਂ 'ਚ ਲਪੇਟੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਨਿਰੰਤਰ ਪ੍ਰਵਾਹ, ਆਪਸੀ ਮੋਹ 'ਚ ਭਿੰਜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਦੋ ਰੂਹਾਂ ਨੂੰ, ਖੁਦ ਦੀ ਵੀ ਨਾ ਪ੍ਰਵਾਹ। ਪਤੀ ਦੇ ਸਾਹਾਂ ਦੇ ਸੇਕ 'ਚ ਪਿਘਲ ਰਹੀ ਪਤਨੀ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਅਰਬਾਂ ਦੀ ਸੱਚੀ ਸੁੱਚੀ ਇਬਾਦਤ

ਡਾ. ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਲ
ਫੋਨ: 216-556-2080

ਕਰਦਾ ਖੂਬਸੂਰਤ ਜੋੜਾ। ਕਾਰ ਦੀ ਸਵਾਰੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਅਰਬਹੀਣ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਵੰਨੀ ਵਧ ਰਹੇ ਜੋੜੇ ਲਈ, ਕਾਹਲ ਦੇ ਅਰਬ ਬੇ-ਮਾਅਨੇ। ਸਹਿਜ 'ਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ, ਨਿਰਫਲ ਤੇ ਮਾਸਮ ਜ਼ਿੰਦਾ ਦਾ ਅਨੂਠਾ ਸੰਗਮ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਤਰਤੀਬਤਾ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ।

ਇਕੱਲਾ ਬੰਦਾ ਕਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜੀਵਨ-ਸਾਥੀ ਹੀ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਬਖਸ਼ਦਾ ਏ। ਇਕੱਲਾ ਪਰਿਵਾਰ ਆਲ੍ਹਣਾ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਝਿਜਕਦਾ ਏ ਜਾਂ ਅਸਮਰਥ ਹੁੰਦਾ ਏ ਅਤੇ ਜੇ ਆਲ੍ਹਣਾ ਪਾ ਵੀ ਲਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਆ ਕੇ ਆਲ੍ਹਣੇ ਨੂੰ ਘਰ ਦੇ ਅਰਬ ਦੇਵੇ।

‘ਕੱਲਾ ਮਨੁੱਖ ਕਿਵੇਂ ਘਰ ਵਸਾਏਗਾ, ਕਿਵੇਂ ਪਰਿਵਾਰ ਸਿਰਜੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿਸ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਦਾ ਭਵਿੱਖੀ ਅੰਗ ਬਣਾਏਗਾ? ਭਾਵੇਂ ਇਕ ਮੈਂਬਰੀ ਪਰਿਵਾਰ ਪੱਛਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਹੋਂਦ 'ਚ ਆ ਰਹੇ ਨੇ, ਪਰ ਮਾਨਸਿਕ ਭਟਕਣਾ 'ਚ ਗ੍ਰੇਸ਼ੇ ਉਹ ਲੋਕ ਮਾਨਸਿਕ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਪੂਰਬ ਵੱਲ ਨੂੰ ਭੱਜ ਰਹੇ ਨੇ। ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਟੁੱਟਿਆ ਸੰਕਲਪ ਚਿਰ ਸਥਾਈ ਸਮਾਜ ਸਿਰਜਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰਥ ਹੁੰਦਾ ਏ। ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਅਸੀਂ ਅਧੂਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਸਾਡੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਤੇ ਬੋਝਾਂ ਕੌਣ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰੇਗਾ? ਕੌਣ ਸਾਡੇ ਨਾਵੇਂ ਮਾਨਸਿਕ ਸੁੱਖਾਂ ਦਾ ਸੰਸਾਰ ਕਰੇਗਾ? ਕਿਹੜਾ ਸਾਡਾ ਸਰਬਮੁਖੀ ਖਿਆਲ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਕੌਣ ਸਾਡੀਆਂ ਸੋਚਾਂ 'ਚ, ਜੀਵਨ ਵਿਚਲੇ ਸਵਰਗ ਦੀ ਅਰਾਧਨਾ ਕਰੇਗਾ?

ਦੋ ਜਿਸਮ, ਇਕ ਰੂਹ ਦੀ ਆਰਤੀ ਉਤਾਰਦੇ ਵਕਤ ਦੇ ਸਫੇ 'ਤੇ ਸੂਹੇ ਹਸਤਾਖਰ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਜਿਸ ਦੇ ਨਿੱਘ 'ਚ ਰਿਸਤਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਮੌਲਦੀ ਏ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਚਾਨਣ 'ਚ ਮੰਜ਼ਿਲਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਹੁੰਦੀ ਏ। ਫੁੱਲ ਕਰਕੇ ਹੀ ਭੋਰੇ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਹੁੰਦੀ ਏ। ਫੁੱਲ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ 'ਚ ਭੋਰੇ ਦੀ ਭਟਕਣਾ ਦਾ ਕੋਈ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਜਾਂ ਵਧੇਰੇ ਪੈਸਾ ਕਮਾਉਣ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਇਕ ਸਾਥੀ ਦੂਰ ਤੁਰ ਜਾਂਦਾ

ਸਾਥ ਲੋੜੀਏ ਕੇਹਾ...

ਡਾ. ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਭੰਡਾਲ ਆਪਣੀ ਨਿਵੇਕਲੀ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿਚ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਫਰੋਲਦੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਨਾਦ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਇਕ ਅਰਸੇ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਪਾਠਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਵੇਕਲੀ ਸ਼ੈਲੀ ਦੇ ਸੁਦਾਈ ਵੀ ਹੋਏ ਹਨ। ਡਾ. ਭੰਡਾਲ ਇਸ ਕਾਲਮ ਹੇਠ ਘਰ ਦੀਆਂ ਨਿਆਮਤਾਂ ਦੀ ਵਾਰਤਾ ਸੁਣਾ ਚੁਕੇ ਹਨ ਕਿ ਘਰ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਮਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਬੁਢਾਪਾ ਉਹ ਅਵਸਥਾ ਏ ਜਦੋਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ, ਸਰੀਰਕ ਸਮਰੱਥਾ ਤੋਂ ਆਤਮਿਕ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਸਕੂਨ ਦੇ ਸਫਰ ਦੀ ਹਮਰਾਜ਼ ਬਣਦੀ ਏ। ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਬੋਝ ਸਮਝਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਡਾ. ਭੰਡਾਲ ਨੇ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਧੀਆਂ ਨਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਤਾਂ ਕੀ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਹੋਂਦ ਸੰਭਵ ਹੁੰਦੀ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਜੰਮੇ-ਪਲੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਨਿਆਮਤਾਂ ਚੇਤੇ ਕਰਵਾਈਆਂ ਸਨ ਕਿ ਖੂਹ ਦੇ ਔਲੂ 'ਚ ਕੌਸੇ ਪਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਲਾਈਆਂ ਡੁਬਕੀਆਂ ਦਾ ਕਿਵੇਂ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਟੂਟੀਆਂ 'ਚੋਂ ਟਪਕਦੇ ਪਾਣੀ ਸੰਗ ਇਸ਼ਨਾਨ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇਗਾ? ਪਿਛਲੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਡਾ. ਭੰਡਾਲ ਨੇ ਆਸ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਸ ਵਿਹੁਣੇ ਮਨੁੱਖ, ਤਿੜਕੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਮਨਹੂਸ ਖੰਡਰਾਤ ਹੁੰਦੇ ਨੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਜੀਵਨ, ਸੁੱਕਣੇ ਪਏ ਸਾਹਾਂ ਦੀ ਹਟਕੋਰੇ ਭਰਦੀ ਲੋਅ ਹੁੰਦਾ ਏ। ਹਥਲੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸਾਥ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਨਸੀਹਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਦਲੀ ਰੁੱਤ ਦੀ ਦਹਿਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਪੈਰ ਧਰਨ ਵਾਲਿਉ, ਇਸ ਰਿਸ਼ਤੇ 'ਚ ਬੱਝਣ ਵੇਲੇ, ਮਖੌਟੇ ਉਤਾਰ ਦੇਵੋ, ਮਨ ਦੀਆਂ ਕਾਲਖੀ ਪਰਤਾਂ ਨੂੰ ਚਾਨਣ ਸੰਗ ਧੋਵੋ, ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਸਾਹਾਂ ਦੀ ਮਹਿਕ ਦਾ ਸਿਰਨਾਵਾਂ ਬਣੋ, ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਕਦਮਾਂ ਦੀ ਪੈੜ-ਚਾਲ ਨੂੰ ਨਿਹਾਰੋ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਏ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਉਮਰ ਦੀ ਵਹੀ 'ਤੇ ਸਾਲ ਉਲੀਕਦਿਆਂ ਵੀ ਤੁਰਨ ਤੋਂ ਆਕੀ ਹੁੰਦਾ ਏ। ਬੜਾ ਔਖਾ ਹੁੰਦਾ ਏ ਜੀਵਨ-ਗੱਡੀ ਨੂੰ

ਨਹੀਂ। ਜੀਵਨ ਦੀ ਬਦਲੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਣਹੋਏ ਵਕਤਾਂ ਦੀ ਮਰਨ ਮਿੱਟੀ ਢੋਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਦੀ ਏ। ਸਿਰਫ ਮਰਿਆਂ ਨਾਲ ਮਰ ਹੀ ਨਹੀਂ

ਇਕੱਲਿਆਂ ਹੀ ਤੋਰੀ ਰੱਖਣਾ। ਇਸ ਦੀ ਸੁਚਾਰੂ ਤੇ ਉਸਾਰੂ ਭੂਮਿਕਾ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਰਹਿਣਾ, ਸਾਵੇਂਪਣ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ, ਤੌਰ ਨੂੰ ਰਵਾਨੀ ਬਖਸ਼ਣੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸਦੀਵਤਾ ਲਈ ਸਮਰਪਿਤ ਰਹਿਣਾ।

ਸਾਹਾਂ ਦੇ ਸੰਗੀ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਘਰ ਖਾਣ ਨੂੰ ਆਉਂਦਾ ਏ, ਹਰ ਕਮਰਾ ਤਲੀ 'ਤੇ ਬੇਮੁੱਖਤਾ ਟਿਕਾਉਂਦਾ ਏ, ਹਰ ਵਸਤ ਡਰਾਉਂਦੀ ਏ ਅਤੇ

ਹੁੰਦਾ, ਪਰ ਜਿਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਚਾਅ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਦੋ ਖੜਕਦੇ ਭਾਂਡੇ ਹੀ ਵਸਦੇ-ਰਸਦੇ ਘਰ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਦੇ ਨੇ। ਦੋ ਜਿਉਂਦੇ-ਜਾਗਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਵਣਜ ਕਰਦੇ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਜਿਹੜੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰਦਿਆਂ ਵੀ, ਦੋ ਜਿਸਮ ਇਕ ਜਾਨ ਹੁੰਦੇ ਨੇ।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਦਾ ਅਦਬ ਤਾਂ ਆਪਣਿਆਂ ਨਾਲ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਏ। ਆਪਣਾ ਜੋ ਤੁਹਾਡੀ ਹਰ ਅਣਕਹੀ ਗੱਲ ਦਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਏ, ਤੁਹਾਡੀ ਭਵਿੱਖੀ ਕਾਮਨਾ ਦਾ ਤਾਰਾ ਏ, ਲੜਖਤਾਉਂਦੀ ਤੌਰ ਲਈ ਮੋਢੇ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਏ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਬਿਖੜੇ ਪੈਂਡਿਆਂ ਵਿਚੀਂ ਰਾਹ ਬਣਾਉਂਦਾ ਸਿਦਕੀ ਉਜਿਆਰਾ ਏ।

ਆਪਣੇ ਹੀ ਆਪਣਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਜ਼ਸ਼ਨ ਮਨਾਉਂਦੇ ਨੇ। ਆਪਣਿਆਂ ਦੇ ਚਾਵਾਂ ਦਾ ਅਰਗ ਉਤਾਰਦੇ ਨੇ, ਨੈਣਾਂ ਦਿਆਂ ਪਲਕਾਂ 'ਤੇ ਮੋਹ ਦੇ ਦੀਵੇ ਜਗਾਉਂਦੇ ਨੇ ਜਿਸ ਦੀ ਚਾਨਣੀ 'ਚ ਮਨ ਦੇ ਜਜ਼ਬੇ ਪੀਡੀ ਗਲਵੱਕਤੀ ਪਾਉਂਦੇ ਨੇ।

ਜਦੋਂ ਇਕ ਦੀ ਅੱਖ ਨਮ ਹੋਵੇ, ਹਰ ਬੋਲ 'ਤੇ ਖੁਣਿਆ ਗਮ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਗਮ 'ਚ ਡੁੱਬਿਆ ਤੁਹਾਡੇ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਦਾ ਮਨ ਹੋਵੇ ਤਾਂ 'ਤੈਨੂੰ ਤਾਪ ਚੜੇ ਮੈਂ ਹੂੰਗਾ' ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਰੂਹਾਂ ਹੀ ਜੀਵਨ-ਸ਼ੈਲੀ ਦਾ ਸਮਰਪਣ ਬਣਦੀਆਂ ਨੇ।

ਬਲਦਾ ਚਿਰਾਗ ਜਦੋਂ ਚੌਗਿਰਦੇ 'ਚ ਰੌਸ਼ਨੀ ਦੀ ਸੱਦ ਲਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਮੁਖੜੇ ਤੋਂ ਟਪਕਦੇ ਸਕੂਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਸਤਕ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰ ਉਤਾਰਿਓ।

ਜੀ.ਟੀ. ਰੋਡ 'ਤੇ ਬੱਸ ਤੋਂ ਉਤਰ ਪਿੰਡ ਵੰਨੀ

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਨਾਦ

'ਤੇ ਸੈਰ ਕਰ ਰਹੇ ਲੋਕ। ਮਾਨਸਿਕ ਤੇ ਸਰੀਰਕ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਦੀ ਫਿਕਰਮੰਦੀ 'ਚੋਂ ਉਪਜੀ ਸਵੇਰ ਦੀ ਸੈਰ। ਪੰਛੀਆਂ ਦਾ ਚਹਿਚਹਾਉਣਾ, ਖੁਸ਼ਗਵਾਰ ਦਿਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ। ਸੜਕ ਕਿਨਾਰੇ ਬੈਂਚ 'ਤੇ ਬੈਠਾ ਇਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਜੋੜਾ। ਮੁਖਿਆਂ 'ਤੇ ਪੁਰ-ਸਕੂਨ ਅਹਿਸਾਸ ਭਾਰੂ। ਜੀਵਨ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਦਾ ਜਲੌਅ ਸਰੀਰਕ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸੋਚ ਵਿਚ ਝਲਕਦਾ। ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਲਈ ਜਿਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਤੱਖ ਮੁਜੱਸਮ। ਜੀਵਨ ਦੀ ਉਤਰੀ ਸ਼ਾਮ 'ਚ ਇਕ ਦੂਜੇ ਉਪਰ ਵਧੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਤੇ ਆਸਥਾ 'ਚੋਂ ਉਪਜਿਆ ਇਲਾਹੀ ਵਿਸਮਾਦ। ਜਦੋਂ ਬੱਚੇ ਵੱਡੇ ਹੋ ਕੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਆਲ੍ਹਣਿਆਂ ਵੰਨੀ ਉਡਾਣ ਭਰਦੇ ਨੇ ਤਾਂ ਜੀਵਨ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਆਪਣਿਆਂ ਸੰਗ ਹੀ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਮਿੱਠੀਆਂ ਤੇ ਕੁਸ਼ਲੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਫਰੋਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਏ, ਨਿੱਘੇ ਤੇ ਠਰੇ ਹੋਏ ਪਲਾਂ ਨੂੰ ਚਿਤਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਏ। ਹੁਸੀਨ ਤੇ ਉਦਾਸ ਵਕਤ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮਨ ਦੇ ਘੋੜੇ ਦੀਆਂ ਲਗਮਾਂ ਪਿਛਲਖੁਰੀ ਮੋਤਨੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਨੇ। ਜੀਵਨ 'ਚ ਆਈਆਂ ਔਕੜਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਦੋਂ-ਜਹਿਦ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਚਿਤਰਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਏ। ਹੱਥਾਂ 'ਤੇ ਖੁਣੀਆਂ ਨਰਮ-ਰੇਖਾਵਾਂ ਦੀ ਤਫਸੀਲ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਏ। ਆਪਣਿਆਂ ਦੇ ਸਾਥ 'ਚ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸਾਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਸੂਹੇ ਫੁੱਲ ਲੱਗਦੇ ਨੇ। ਕੇਸਰ ਕਿਆਰੀ ਮੌਲਦੀ ਏ ਅਤੇ ਫਿਜ਼ਾ ਵੀ ਧੰਨ-ਭਾਗੀ ਹੋਣ ਦਾ ਵਰ ਮਾਣਦੀ ਏ।

ਵਕਤ ਬਦਲਦਾ ਏ ਤਾਂ ਬਦਲਦੀਆਂ ਨੇ ਸਾਂਝਾਂ, ਤਬਦੀਲ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਨਿਜੀ ਮੁਢਾਦ ਅਤੇ ਸਥਾਪਤ ਦੋਸਤੀਆਂ; ਤਿੜਕ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਬੇਆਸ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਏ ਆਸ, ਠਰ ਜਾਂਦਾ ਏ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਨਿੱਘ, ਦਫਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਏ ਮਿੱਤਰਾਂ ਦਾ ਮਾਣ, ਆਂਦਰਾਂ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ ਬੇਵਫਾ, ਆਲ੍ਹਣੇ ਦੇ ਤੀਲੇ ਵੀ ਹਵਾ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਨੇ, ਪਰ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਸਦੀਵ ਏ। ਇਸ ਦੇ ਰੰਗ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਤਲਖ ਧੁੱਪਾਂ ਨਾਲ ਫਿਕੇ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੇ, ਸਹੇਂ ਗੂੜ੍ਹੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਇਸ ਵਿਚਲੀ ਮਜੀਠੀ ਰੰਗਤ, ਇਸ਼ਕ-ਹਕੀਕੀ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰ ਇਲਾਹੀ ਮਰਤਬੇ ਦਾ ਮਾਣ ਬਣਦੀ ਏ।

ਕਦੇ ਕਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੂੰ ਬੋਝ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੇ ਮੁਕਲਾਵੇ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਓ। ਘੋੜੀ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਘਰਵਾਲੀ ਨਾਲ ਸਹੁਰੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹਾਲ ਜਾਣਿਉ, ਤੁਰ ਕੇ ਮੇਲੇ ਜਾਂ ਮੱਸਿਆ ਜਾਣ ਦੀ ਰੋਚਕ ਵਿਥਿਆ ਜ਼ਰੂਰ ਸੁਣਿਉ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਜਦੋਂ ਮੋਹ, ਅਪਣਤ ਤੇ ਸਾਹੀ-ਸਾਂਝ ਦੀ ਸੰਵੇਦਨਾ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਣਗੇ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਲਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਨਮਸਕਾਰੋਗੇ।

ਸੰਦਲੀ ਰੁੱਤ ਦੀ ਦਹਿਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਪੈਰ ਧਰਨ ਵਾਲਿਉ, ਇਸ ਰਿਸ਼ਤੇ 'ਚ ਬੱਝਣ ਵੇਲੇ, ਮਖੌਟੇ ਉਤਾਰ ਦੇਵੋ, ਮਨ ਦੀਆਂ ਕਾਲਖੀ ਪਰਤਾਂ ਨੂੰ ਚਾਨਣ ਸੰਗ ਧੋਵੋ, ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਸਾਹਾਂ ਦੀ ਮਹਿਕ ਦਾ ਸਿਰਨਾਵਾਂ ਬਣੋ, ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਕਦਮਾਂ ਦੀ ਪੈੜ-ਚਾਲ ਨੂੰ ਨਿਹਾਰੋ। ਮਾਨਵੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਧਰਤ 'ਤੇ ਉਸਰੀਆਂ ਸਾਂਝਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਚੜ੍ਹੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਹੀ, ਚੰਗੇ ਵਕਤਾਂ ਦੇ ਤਰਜਮਾਨ ਬਣਦੇ ਨੇ। ਅਜਿਹੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਹੀ ਜੀਵਨ ਮੌਲਦਾ ਏ, ਮਨ ਉਚੇਰੀਆਂ ਉਡਾਣਾਂ ਭਰਦਿਆਂ ਗਗਨ-ਚੁੰਭੀਆਂ ਲਾਉਂਦਾ ਏ ਅਤੇ ਵਕਤ ਦੀ ਤਲੀ 'ਤੇ ਸੁਭ-ਸ਼ਗਨਾਂ ਦਾ ਨਿਉਂਦਾ ਧਰਦਾ ਏ। ਸਮਾਂ ਤਾਂ ਹਾਣ ਭਾਲਦਾ ਏ, ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਦੀਦਿਆਂ ਦੀ ਇਬਾਦਤ ਪੜ੍ਹਦੇ ਦੋ ਅੰਬਰੀ ਪਰਿਦਿਆਂ ਦਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੋਚ 'ਤੇ ਦੋ ਜਿੰਦ ਇਕ ਜਾਨ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਉਕਰਿਆ ਹੋਵੇ। ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਨਾ ਕਰਿਉ ਕਿਉਂਕਿ ਸਮਾਂ, ਸਾਂਝੇ ਸੰਦਲੀ ਸਾਹਾਂ ਦੀ ਸਰਗਮ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਹੈ।

ਜੀ.ਟੀ. ਰੋਡ 'ਤੇ ਬੱਸ ਤੋਂ ਉਤਰ ਪਿੰਡ ਵੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਸੜਕ 'ਤੇ ਤੁਰੇ ਜਾਂਦੇ ਮੀਆਂ-ਬੀਵੀ ਤੇ ਦੋ ਕੁ ਸਾਲ ਦਾ ਬੱਚਾ। ਆਰਥਿਕ ਤੰਗੀ ਕਾਰਨ ਰਿਕਸ਼ੇ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਦੇਣ ਤੋਂ ਅਸਮਰਥ। ਪੰਜ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦਾ ਪੈਂਡਾ ਪੈਦਲ ਹੀ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ। ਕਦੇ ਬੱਚਾ ਪਿਓ ਦੀ ਕਨ੍ਹੜੀ, ਕਦੇ ਮਾਂ ਦੀ ਗੋਦ ਤੇ ਕਦੇ ਮਾਂ-ਪਿਓ ਵਲੋਂ, ਦੋਹਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਾਂ ਫੜ ਕੇ ਝੂਟੇ ਦੇਣ ਦੇ ਆਹਰ 'ਚ ਤੁਰਨ ਦਾ ਵਿਸਮਾਦ। ਸਮਾਜਿਕ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਤੇ ਤੰਗੀਆਂ ਤੁਰਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਿਕਨ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਮੁਖੜੇ ਤੋਂ ਗਾਇਬ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਸਾਂਝੇ ਸੰਦਲੀ ਸਾਹਾਂ ਸੰਗ ਜਿਉਣ ਦੀ ਤਮੰਨਾ ਭਾਰੂ ਅਤੇ ਹਾਰ ਨਾ ਮੰਨਦਿਆਂ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿਰੜਾ। ਇਕ ਦੂਜੇ ਦਾ ਹੌਸਲਾ ਤੇ ਸਹਾਰਾ ਬਣਨ ਦੀ ਤਮੰਨਾ, ਜੀਵਨ-ਅਭਿਲਾਸ਼ਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਇਸ ਰੂਪ 'ਚ ਮਾਣਦਿਆਂ ਉਹ ਬਹੁਤਿਆਂ ਲਈ ਰਸ਼ਕ ਦਾ ਕਾਰਨ।

ਏ ਤਾਂ ਵਿਛੋੜੇ ਦੇ ਸਾਹੀਂ ਜਿਉਂਦੇ ਸਾਥੀ ਦੇ ਸਾਹ ਸਰਾਪੇ ਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਸੰਦਲੀ ਰੁੱਤ ਉਦਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਏ। ਜੀਵਨ ਬਹਾਰਾਂ ਪੱਤਝੜਾਂ ਦਾ ਲਿਬਾਸ ਪਹਿਨਦੀਆਂ ਨੇ। ਬੇਹੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ ਮਹਿਕਾਂ। ਸੂਹੇ ਰੰਗਾਂ 'ਤੇ ਪੱਤਝੜਾਂ ਦਾ ਪਹਿਰਾ ਛਾ ਜਾਂਦਾ ਏ। ਨੈਣਾਂ 'ਚ ਉਡੀਕ ਦੇ ਦੀਵੇ ਕਦੇ ਬੁੱਝਦੇ, ਕਦੇ ਜਗਦੇ ਨੇ। ਰਾਤਾਂ ਨੂੰ ਲੰਮਿਆਉਣ ਦੀ ਰੀਝ ਰਾਤ ਦੇ ਜਲਦੀ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੀ ਕਾਮਨਾ 'ਚ ਬਦਲ ਜਾਂਦੀ ਏ। ਇਕਲਾਪਾ ਹਾਸਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਗਲ ਜਾਂਦਾ

ਕੰਧਾਂ ਦੀ ਚੁੱਪ ਵੱਢ ਵੱਢ ਖਾਂਦੀ ਏ। ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਘਰ 'ਚ ਹੀ ਗਵਾਚ ਜਾਂਦੇ ਹੋ, ਬੇਗਨੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹੋ। ਤੁਸੀਂ ਭੁਲਭਲੱਈਆਂ 'ਚ ਉਲਝੇ ਘਰ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਤਰਤੀਬ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਬੇਤਰਤੀਬੀ ਦਾ ਖਿਲਾਰਾ ਪਾ ਬਹਿੰਦੇ ਹੋ। ਭਟਕਣਾ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਤੁਹਾਡੇ ਪੱਲੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ।

ਘਰ ਕਬਰਾਂ ਵਰਗੀ ਚੁੱਪ ਹੰਢਾਉਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੁੰਦਾ ਏ ਜਦੋਂ ਜੋੜੀ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਦੂਰ ਉਡਾਰੀ ਮਾਰ ਜਾਵੇ ਜਿਥੋਂ ਕਦੀ ਕੋਈ ਪਰਤਦਾ

ਉਹਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਉਨੀਦਰੇ ਕਰ ਕੇ ਲਾਲ ਸਨ। ਉਹ ਬਹੁਤ ਥੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਟੋਰ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਉਹਨੇ ਇਧਰ ਉਧਰ ਨਿਰਾਸ਼ ਜਿਹੀ ਨਜ਼ਰ ਦੌੜਾਈ। ਹਥਲਾ ਸਾਮਾਨ ਰੱਖ ਕੇ ਬੱਤੀਆਂ ਜਗਾਈਆਂ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਦੀ ਵੱਡੀ ਤਸਵੀਰ ਅੱਗੇ ਸਿਰ ਨਿਵ ਕੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ, ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਤੇ ਸੀਤਾ ਵਾਲੇ ਕਲੰਡਰ ਵੱਲ ਦੂਰੋਂ ਹੀ ਸਿਰ ਨਿਵਾਉਣ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਜਿਹਾ ਕੀਤਾ। ਕੋਲ ਲਿਆਂਦੇ ਝੋਲੇ ਵਿਚੋਂ ਭਾਨ ਦੀਆਂ ਦੋ ਤਿੰਨ ਗੁੱਛੀਆਂ ਉਹਨੇ ਕੈਸ਼ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿਚ ਰੱਖੀਆਂ। ਰੰਗ ਬਰੰਗੇ ਖੰਭਾਂ ਦਾ ਬੁਰਸ਼ ਲੈ ਕੇ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਸਫਾਈ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ।

ਉਹਦੀ ਇਹ ਸਟੋਰ ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਕਾਫੀ ਚੱਲ ਨਿਕਲੀ ਸੀ। ਕੰਮ ਤੁਰਿਆ ਦੇਖ ਕੇ ਸਟੋਰ ਨੂੰ ਵਧਾ ਲਿਆ। ਸਟੋਰ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਦੀ ਥਾਂ ਵੀ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਲੈ ਲਈ। ਆਟਾ, ਦਾਲਾਂ, ਆਚਾਰ, ਮਿਰਚ-ਮਸਾਲਾ, ਹਿੰਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਰੀਕਾਰਡ, ਕਿਤਾਬਾਂ ਤੇ ਰਸਾਲੇ

ਸਾਧੂ ਬਿਨਿੰਗ, ਕੈਨੇਡਾ

ਆਦਿ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਰੱਖਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਕੁਝ ਦੇਰ ਸਟੋਰ ਖੁਬ ਚੱਲੀ ਤੇ ਉਹਨੇ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡਣ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸੋਚਿਆ, ਪਰ ਫੇਰ ਜ਼ਰਾ ਹੋਰ 'ਪੱਕੇ ਪੈਰੀ' ਹੋਣ ਦੇ ਖਿਆਲ ਨਾਲ ਉਹਨੇ ਨੌਕਰੀ ਨਾ ਛੱਡੀ। ਨੌਕਰੀ ਉਹਨੂੰ ਸੋਹਣੀ ਮਿਲੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਪੱਕਾ ਰਾਤ ਦਾ ਤੇ ਹਲਕਾ ਕੰਮ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੇ ਦਿਨੇ ਸਟੋਰ। ਸਟੋਰ ਵਿਚ ਬਾਹਲਾ ਸਮਾਨ ਤਾਂ ਉਹਦੇ ਘਰ ਵਾਲੀ ਸੈਂਡੀ - ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ - ਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਤੇ ਆਪ ਉਹ ਹੋਰ ਉਪਰਲੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ। ਕਦੀ ਕਿਤਿਓਂ ਸਮਾਨ ਖਰੀਦ ਕੇ ਲਿਆਉਂਦਾ, ਕਦੀ ਪੈਸੇ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਚੱਕਰ 'ਚ ਭੱਜਾ ਫਿਰਦਾ। ਦੁਪਹਿਰੇ ਬਾਅਦ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਸੌਂ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਾਹਵਾ ਕੰਮ ਤੁਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਪਰ ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਦੀਆਂ ਇਸੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਦੋ ਹੋਰ ਸਟੋਰਾਂ ਆਪਣੇ ਹੀ ਬੰਦਿਆਂ ਨੇ ਖੋਲ੍ਹ ਲਈਆਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਬਹੁਤ ਮੱਠਾ ਪੈ ਗਿਆ। ਉਹਨੇ ਬੁਰਸ਼ ਮਾਰਦੇ ਨੇ ਦੇਖਿਆ, ਕਈ ਥਾਈਂ ਕਿੰਨੀ ਕਿੰਨੀ ਮਿੱਟੀ ਚੜ੍ਹੀ ਪਈ ਸੀ। ਕਈਆਂ ਸ਼ੈਲਫਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਡੱਬਾ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਵਿਕਿਆ। ਤਾਜ਼ੀਆਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਤਾਂ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰੱਖਣੀਆਂ ਹੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਤੀਵੀਂ ਆਦਮੀ ਕਾਫੀ ਖਿਝੇ ਖਿਝੇ ਰਹਿੰਦੇ। ਦਿਹਾੜੀ ਵਿਚ ਜਿਹੜਾ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਸਮਾਨ ਉਹ ਸਟੋਰ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਹੁੰਦੇ, ਉਹਦੇ ਵਿਚ ਵੀ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਨਿੱਕੀ ਨਿੱਕੀ ਗੱਲੋਂ ਝੜੀਆਂ ਲੈ ਕੇ ਪੈਂਦੇ। ਬੇਦਿਲੀ ਜਿਹੀ ਨਾਲ ਬੁਰਸ਼ ਮਾਰਦਾ ਉਹ ਕਾਊਂਟਰ ਵਲ ਆ ਗਿਆ ਤੇ ਕੁਝ ਦੇਰ ਬਾਹਰਲੇ ਬੂਹੇ ਵਲ ਨਿਗਾਹ ਟਿਕਾ ਕੇ ਖੜ੍ਹਾ ਰਿਹਾ। ਗਾਹਕ ਤਾਂ ਇੰਨੀ ਸਵੇਰੇ ਅੱਗੇ ਵੀ ਕੋਈ ਘੱਟ ਹੀ ਆਉਂਦਾ ਸੀ, ਫੇਰ ਵੀ ਉਹ ਆਸ ਜਿਹੀ ਨਾਲ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵਲ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਕੁਝ ਦੇਰ ਖੜ੍ਹਾ ਰਹਿਣ ਪਿੱਛੋਂ ਉਹ ਕਾਊਂਟਰ ਪਿੱਛੇ ਪਏ ਸਟੁਲ 'ਤੇ ਬੈਠ ਗਿਆ। ਸਟੋਰ ਅੰਦਰ ਚੁੱਪ ਛਾਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਕਦੀ ਕਦੀ ਵੱਡੇ ਫਰਿਜ ਦੇ ਘੜਕ ਦੇਣੀ ਚਲਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਆਉਂਦੀ ਤੇ ਫੇਰ ਉਹ ਫਰਿਜ ਵੀ ਦੂਜੀਆਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਲਗਾਤਾਰ ਬਰੀਕ ਜਿਹੀ ਸਾਂ ਸਾਂ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ, ਪਰ ਉਹਦੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਏਨੀ ਚੁੱਪ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਬਾਹਰ ਸੜਕ 'ਤੇ ਲੰਘਦੀਆਂ ਤੇਜ਼ ਕਾਰਾਂ ਵਲ ਦੇਖਦਾ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਿੰਨਾ ਹੀ ਤੇਜ਼ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਟੋਰ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਕਾਮਯਾਬ ਬਣਾਉਣ ਬਾਰੇ ਉਹ ਸਕੀਮਾਂ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਹਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆ ਰਹੀ ਕਿ ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਆਪਣੀ ਵਲੋਂ

ਦੁਕਾਨਦਾਰ

ਕਹਾਣੀ

ਕੈਨੇਡਾ ਵਸਦੇ ਲਿਖਾਰੀ ਸਾਧੂ ਬਿਨਿੰਗ ਦੀ ਇਹ ਕਹਾਣੀ 'ਦੁਕਾਨਦਾਰ' ਮਸ਼ੀਨ ਹੋ ਗਏ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਬਾਤ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਤ ਵਿਚ ਪਲ ਪਲ ਭਰ-ਜੁੜ ਰਿਹਾ ਮਨੁੱਖ ਨੁਮਾਇਆ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਫਿਤਰਤ ਵੀ ਖੂਬ ਉਘੜ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ। ਲਿਖਾਰੀ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਹਿਜ ਅਤੇ ਸਾਧਾਰਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਸਾਧਾਰਨ ਸੁਨੇਹਾ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਉਹ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਕਮਿਊਨਿਟੀ 'ਚੋਂ ਨਿਕਲਦੇ ਹਰ ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ ਤੇ ਰੇਡੀਓ ਉਤੇ ਉਹਨੇ ਇਸਤਿਹਾਰ ਦੇ ਰੱਖੇ ਸਨ, ਫੇਰ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਾਹਕੀ ਇੰਨੀ ਘੱਟ ਗਈ ਸੀ।

ਇਕ ਸੋਚ ਜਿਹੜੀ ਘੜੀ ਮੁੜੀ ਉਹਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਸਮੁੰਦਰ ਦੀ ਵੱਡੀ ਛੱਲ ਵਾਂਗ ਟੱਕਰ ਮਾਰਦੀ, ਉਹਨੂੰ ਉਹ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹਦੇ ਤਜਰਬੇ ਨੇ ਇਕ ਗੱਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕਾ ਸੀ: ਬੰਦਾ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ 'ਚ ਆਮ ਆਉਂਦਾ ਹੋਵੇ; ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ, ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਉਹਦਾ ਨਾਂ ਵਾਰ ਵਾਰ ਆਉਂਦਾ ਹੋਵੇ; ਬੰਦਾ ਕਿਸੇ ਸਭਾ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਕਿਸੇ ਦਾ ਸੈਕਟਰੀ ਤੇ ਜਿੰਨੀਆਂ ਵੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਭਾਵਾਂ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਵੇ, ਵਧੀਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਦੇ ਮੌਕੇ ਹੱਥ ਲੱਗਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫੇਰ ਮੂੰਹ ਮੱਥੇ ਲੱਗਦੇ ਸਾਰੇ ਬੰਦੇ ਹੀ ਸਟੋਰ 'ਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਹੁਣ ਉਹ ਲਾਜਵਾਬ ਜਿਹਾ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਸੀ। ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਉਹ ਕਾਫੀ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਥੇ ਤਾਂ ਹੁਣ ਸਾਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭੇਤ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਉਹ ਖਾਹਮਖਾਹ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਖਤਰੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਾਉਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਸਭਾਵਾਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵਿਚ ਉਹਨੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਦੇਖੀ ਸੀ, ਪਰ ਉਹਦਾ ਕਿਤੇ ਵੀ ਸੂਤ ਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਇਆ। ਗੋਰਿਆਂ ਵਲੋਂ ਹੁੰਦੇ ਨਸਲਵਾਦ ਵਿਰੁਧ ਬਣੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਉਹਦੇ ਪੈਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੰਮ ਸਕੇ। ਇਕ ਤਾਂ ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਸਮਾਨ ਬਾਹਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦਾ ਤੇ ਦੂਜਾ ਲੋਕ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਕੁਝ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੀ ਮੋਹਰੇ ਹੋਵੇ, ਫੇਰ ਲੈਕਚਰ ਈ ਨਾ ਝਾੜੇ, ਪਰ ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਇੰਦਾ ਦੀ ਵਿਹਲ ਕਿਥੇ ਸੀ, ਪਈ ਉਹ ਰੋਜ਼ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਭੱਜਦੇ ਸੀਸਿਆਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਦਾ ਫਿਰੇ। ਨਾਲੇ ਇਸ ਕੰਮ ਵਿਚ ਕਈ ਖਤਰੇ ਵੀ ਸਨ। ਸੈਂਡੀ ਤਾਂ ਕਾਫੀ ਨਾਰਾਜ਼ ਵੀ ਰਹੀ ਸੀ ਉਹਦੇ ਨਾਲ, ਜਿੰਨੇ ਦਿਨ ਉਹ ਨਸਲਵਾਦ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦਾ ਨਾਹਰਾ ਦਿੰਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਵਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਉਥੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਦੇ ਗਾਹਕ ਘੱਟ ਹੀ ਮਿਲਦੇ। ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਕਈ ਤਾਂ ਨੰਗ ਮਲੰਗ ਈ ਮਿਲਦੇ ਜਿਹੜੇ ਸਗੋਂ ਉਧਾਰ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਰਗੜਾ ਲਾ ਜਾਂਦੇ।

ਸਟੋਰ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੀ ਹੋਈ ਟੱਲੀ ਨੇ ਉਹਦੀ ਸੋਚਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਤੋੜ ਦਿੱਤੀ। ਦੋ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਬੱਚੇ ਅੰਦਰ ਆਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਦੇਖ ਕੇ ਉਹਨੇ ਮੁਸਕਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਫੜੀਆਂ ਦਸੀਆਂ ਕਾਊਂਟਰ 'ਤੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀਆਂ ਤੇ ਕੋਲ ਹੀ ਪਾਲਾਂ 'ਚ ਟਿਕਾਏ ਹੋਏ ਗੁੰਮ ਤੇ ਕੈਂਡੀਆਂ ਵੱਲ ਦੇਖਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਕਦੀ

ਇਕ ਚੁਕਦੇ ਫੇਰ ਰੱਖ ਕੇ ਦੁਜੀ। ਕਿੰਨੇ ਚਿਰ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੀਆਂ ਕੈਂਡੀਆਂ ਖਰੀਦੀਆਂ ਤੇ ਉਹਦੇ ਬੁਰੇ ਜਿਹੇ ਕੀਤੇ ਮੂੰਹ ਵਲ ਦੇਖਦੇ ਬਾਹਰ ਨੂੰ ਤੁਰ ਪਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਨੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਫਿਰ ਪਿਛਾਹ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਤੇ ਮੁਸਕਰਾਉਂਦੇ ਨੇ ਹੱਥ ਹਿਲਾ ਕੇ ਉਹਨੂੰ ਬਾਏ ਕਿਹਾ। ਬੱਚੇ ਦੀ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਨੇ ਇਕ ਪਲ ਲਈ ਉਹਦੇ ਅੰਦਰ ਨਿੱਘ ਜਿਹਾ ਭਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਉਹਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਵੀ ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਖਿਲਰ ਗਈ। ਉਹਨੇ ਵੀ ਬੱਚੇ ਵਲ ਹੱਥ ਹਿਲਾਇਆ। ਨਿਆਣਿਆਂ ਦੇ ਜਾਣ ਬਾਅਦ ਉਹਨੇ ਹੋਰ ਵੀ ਖਾਲੀ ਖਾਲੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ। ਉਹਨੂੰ ਸੈਂਡੀ ਦਾ ਖਿਆਲ ਆਇਆ। ਸੈਂਡੀ ਨਾਲ ਹੋਈ ਬੱਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲਬਾਤ ਵੀ ਚੇਤੇ ਆਈ। ਸੈਂਡੀ ਉਹਨੂੰ ਕਈਆਂ ਚਿਰਾਂ ਦੀ ਕਹਿੰਦੀ ਆ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ

ਪਰ ਸਟੋਰ ਸੁੰਨੀ ਛੱਡ ਕੇ ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ? ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਪਲ ਲਈ ਆਪਣੇ ਹਾਲਾਤ ਉਤੇ ਤਰਸ ਤੇ ਖਿੜ ਜਿਹੀ ਆਈ। ਨਾਲ ਹੀ ਉਹਨੂੰ ਕਈਆਂ ਵਾਕਿਫ ਗਾਹਕਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਖਿੜ ਆਈ ਜਿਹੜੇ ਸਟੋਰ 'ਚ ਆਏ ਐਵੀਂ ਉਹਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ, ਪਈ ਜੀਣਾ ਤਾਂ ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਤੁਹਾਡਾ - ਆਪਣਾ ਕੰਮ, ਨਾ ਕਿਸੇ ਫੋਰਮੈਨ ਦਾ ਡਰ ਨਾ ਕੁਝ ਹੋਰ - ਮਿੱਲ 'ਚ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲੱਗੇ, ਕਿਸ ਭਾਅ ਵਿਕਦੀ ਆ। ਉਹ ਮਨ ਵਿਚ ਜਿਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਾਹਕਾਂ ਦੀ ਸਾਂਗ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਸੋਚ ਗਿਆ। ਉਹਨੇ ਆਪਣਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਉਹਨੂੰ ਆਪਣੀ ਹਾਲਤ ਬੜੀ ਹਲਕੀ ਲੱਗੀ। ਉਹਨੂੰ ਇਕ ਦੋ ਹੋਰ ਉਬਾਸੀਆਂ ਆਈਆਂ ਤਾਂ ਉਹਨੂੰ ਲੱਗਾ ਜਿਵੇਂ ਉਹਦਾ ਅੰਗ ਅੰਗ ਥਕਾਵਟ ਨਾਲ ਦੁੱਖ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਕਾਊਂਟਰ 'ਤੇ ਪਿਆ ਪੇਪਰ

ਹੁਣ ਮਾਂ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਅਜੇ ਉਹਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਖਾਣ 'ਤੇ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹਨੂੰ ਯਾਦ ਆਇਆ, ਕਿਵੇਂ ਉਹਨੇ ਸਾਰੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਸੈਂਡੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਬਾਹਾਂ 'ਚ ਘੁਟਦਿਆਂ ਤੇ ਚੁੰਮਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ, "ਬਸ ਇਕ ਵਾਰੀ ਸਟੋਰ ਜ਼ਰਾ ਚੱਲ ਪਵੇ, ਮੈਂ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡ ਦੇਣੀ ਆ ਤੇ ਫੇਰ ਭਾਵੇਂ ਤੂੰ ਇਕ ਵਾਰੀ ਛੱਡ ਕੇ ਦਸ ਵਾਰੀ ਮਾਂ ਬਣੀਂ"। ਸੈਂਡੀ ਨੇ ਵੀ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਹੋਰ ਘੁੱਟ ਕੇ ਲੱਗਦਿਆਂ ਪਿਆਰ ਭਰੇ ਹਾਸੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਸੀ, "ਨਾ ਬਾਬਾ ਦਸ ਵਾਰੀ ਨਹੀਂ, ਇਕ ਦੋ ਵਾਰ ਹੀ ਠੀਕ ਆ।" ਇਸ ਯਾਦ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹੇ ਚਿਰ ਲਈ ਸੁਆਦ ਸੁਆਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਹਦਾ ਦਿਲ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਸਟੋਰ ਬੰਦ ਕਰ ਕੇ ਘਰ ਨੂੰ ਚਲਾ ਜਾਵੇ।

ਘਰ ਜਾਣ ਦੀ ਖਾਹਿਸ਼ ਨੂੰ ਅੰਦਰੇ ਨੱਧ ਕੇ ਉਹ ਫੇਰ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਤਾਣੀਆਂ ਬੁਣਨ ਲੱਗਾ। ਕੋਲ ਪਿਆ ਰੇਡੀਓ ਲਾ ਲਿਆ। ਰੇਡੀਓ 'ਤੇ ਬੜਾ ਤੇਜ਼ ਸੰਗੀਤ ਵੱਜ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਆਵਾਜ਼ ਹੌਲੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਆਪ ਉਹ ਉਨ ਕੇ ਸਟੋਰ 'ਚ ਐਵੀਂ ਇਧਰ ਉਧਰ ਸਮਾਨ ਚੈੱਕ ਕਰਨ ਲੱਗਾ। ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਵਿਚ ਨਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀਆਂ ਸਕੀਮਾਂ ਘੜਦਾ ਉਹ ਸ਼ੈਲਫਾਂ 'ਤੇ ਪਏ ਡੱਬਿਆਂ ਉਪਰੋਂ ਮਿੱਟੀ ਝਾੜ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਕਈਆਂ ਕੋਨਿਆਂ ਤੋਂ ਸੋਚਿਆ ਤੇ ਉਹ ਹਰ ਵਾਰ ਇਸੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾ ਕਿ ਕੋਈ ਇਥੇ ਜਿਹਾ ਮਸਲਾ ਹੋਵੇ ਜਿਹਦੇ ਨਾਲ ਉਹਦਾ ਨਾਂ ਜੁੜ ਜਾਵੇ ਤੇ ਉਹ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਿਤਾਰੇ ਵਾਂਗ ਇਕ ਦਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਆ ਜਾਵੇ।

ਉਹਨੇ ਘੜੀ ਵਲ ਦੇਖਿਆ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਇਕ ਵੱਜਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਸੈਂਡੀ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਉਹਨੇ ਸੋਚਿਆ। ਉਹਨੇ ਇਕ ਵੱਡੀ ਸਾਰੀ ਉਬਾਸੀ ਲਈ ਤੇ ਨੀਂਦ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ। ਉਹਦਾ ਦਿਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਲੰਚ-ਰੂਮ 'ਚ ਪਏ ਸੋਫੇ 'ਤੇ ਦੋ ਪਲ ਲੱਤਾਂ ਸਿੱਧੀਆਂ ਕਰ ਲਵੇ,

ਚੁੱਕ ਕੇ ਫੋਲਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਉਸ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਇਸਤਿਹਾਰ ਵਿਚ ਲੱਗੀ ਆਪਣੀ ਤਸਵੀਰ ਵਲ ਦੇਖਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਤਸਵੀਰ ਵਿਚ ਕਈ ਨੁਕਸ ਜਪਦੇ ਸਨ। 'ਅਗਲੀ ਵਾਰ ਨਵੀਂ ਤਸਵੀਰ ਖਿਚਵਾ ਕੇ ਦੇਵਾਂਗਾ', ਉਹਨੇ ਪੇਪਰ ਪਰ੍ਹੇ ਸੁੱਟਦੇ ਨੇ ਸੋਚਿਆ।

ਉਹਨੂੰ ਫੇਰ ਸੈਂਡੀ ਦਾ ਖਿਆਲ ਆਇਆ ਤੇ ਲੇਟ ਹੋਣ 'ਤੇ ਖਿੜ ਜਿਹੀ ਵੀ। 'ਫੈਸ਼ਨ ਕਰਦੀ ਦੋ ਵਜਾ ਦਿੰਦੀ ਆ - ਅਗਲੇ ਦਾ ਇਹਨੂੰ ਰਤਾ ਖਿਆਲ ਨਹੀਂ, ਪਈ ਭੁੱਖਾ ਹੋਊ ਜਾਂ ਥੱਕਿਆ ਹੋਊ, ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ - ਬਸ ਆਪਣੇ ਹੀ ਚੋਹਲਾਂ 'ਚ ਰੁੜੀ ਰਹਿੰਦੀ ਆ - ਆ ਲੈਣ ਦੇ ਜ਼ਰਾ ਅੱਜ ਸੁਣਾਉਂਗਾ ਕਰਾਰੀਆਂ ਕਰਾਰੀਆਂ ਦੇ ਕੁ', ਸੋਚਦਾ ਉਹ ਕਾਫੀ ਖਿੜ ਗਿਆ ਲੱਗਦਾ ਸੀ। ਬਾਹਰਲੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੀ ਟੱਲੀ ਨੇ ਉਹਦਾ ਧਿਆਨ ਫੇਰ ਖਿੱਚ ਲਿਆ। ਕੋਈ ਗਾਹਕ ਆਇਆ ਸੀ।

ਉਹ ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਨਾਲੇ ਗਾਹਕ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਭਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਦ ਉਹਨੇ ਪਿਛਲੇ ਪਾਸੇ ਕਾਰ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣੀ। ਉਹਨੇ ਫੇਰ ਘੜੀ ਵੱਲ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਦੋ ਵੱਜਣ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਉਹਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਨੀਂਦ ਰੜਕਣ ਲੱਗ ਪਈ ਸੀ। ਗਾਹਕ ਦੇ ਜਾਣ ਬਾਅਦ ਉਹ ਸੈਂਡੀ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵਲ ਦੇਖਣ ਲੱਗਾ।

ਸੈਂਡੀ ਨੇ ਅੰਦਰ ਆ ਕੇ ਫੁਰਤੀ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਕੋਟ ਲਾਹ ਕੇ ਟੰਗਿਆ ਤੇ ਕੁਝ ਵਾਲੀ ਬਾਲਟੀ ਬੈਗ ਵਿਚ ਉਲਟਾਈ ਤੇ ਹੋਰ ਨਿੱਕੇ ਮੋਟੇ ਕੰਮ ਕਾਹਲੀ ਕਾਹਲੀ ਕਰਨ ਲੱਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਉਹ ਸੈਂਡੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਕਹਿੰਦਾ, ਸੈਂਡੀ ਉਹਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲੇਟ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣ ਲੱਗ ਪਈ, "ਮੈਂ ਤਾਂ ਕਦੋਂ ਦੀ ਆ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਪਰ ਤੁਰਨ ਲੱਗੀ ਨੂੰ ਅਮਰਜੀਤ ਦਾ ਫੋਨ ਆ ਗਿਆ ਤੇ ਉਹ ਕਈ ਚਿਰ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੀ ਰਹੀ।"

ਸੈਂਡੀ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੀ ਇਧਰ ਉਧਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵੀ ਠੀਕ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਸੈਂਡੀ ਨੇ ਬੜੀ ਦਰਦਨਾਕ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਪੁੱਛਿਆ, "ਸੱਚ ਜੀ ਤੁਸੀਂ ਰੇਡੀਓ 'ਤੇ ਕੋਈ ਖਬਰ ਵੀ ਸੁਣੀ ਆ? ਕਹਿੰਦੇ ਆ ਇੰਡੀਆ ਵਿਚ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਭੂਚਾਲ ਆਇਆ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਮਾਲ ਦੀ ਬਹੁਤ ਤਬਾਹੀ ਹੋਈ ਆ। ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਅਮਰਜੀਤ ਨੇ ਈ ਦੱਸਿਆ, ਪਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ।"

ਸੈਂਡੀ ਅਜੇ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਗਾਹਕ ਆ ਗਿਆ, ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਭੂਚਾਲ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਨਵਾਂ ਆਇਆ ਗਾਹਕ ਤੇ ਸੈਂਡੀ ਉਸ ਨੂੰ ਭੂਚਾਲ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਦੱਸਦੇ ਰਹੇ ਤੇ ਉਹ ਤਿੰਨੋਂ, ਸਾਂਝੇ ਦੁੱਖ ਵਿਚ ਸ਼ਰੀਕ ਖੜ੍ਹੇ ਸਨ। ਸੈਂਡੀ ਤਾਂ ਰੋਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਸੀ ਤੇ ਆਪਣਾ ਦੁਖ ਜਾਹਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਗੱਲ ਕਰੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਡੂੰਘਾ ਸਾਹ ਲੈ ਕੇ ਉਹਨੇ ਕਿਹਾ, "ਖਬਰੇ ਵਿਚਾਰਿਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਕੋਈ ਬਹੁਤਿਆ ਹੋਊਗਾ ਵੀ ਕਿ ਨਹੀਂ?"

"ਗਰੀਬ ਮੁਲਕ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਮਦਦ ਵੀ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਕਰ ਸਕਦੀ ਆ", ਗਾਹਕ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸੀ।

"ਮੈਂ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੀ ਆਂ, ਪਈ ਇਥੋਂ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚੋਂ 'ਕੌਨੀ ਕਰ ਕੇ ਭੇਜਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਆ - ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਭੀੜ ਦੇ ਮੌਕੇ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਇਥੇ ਕਮਾਈਆਂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੀ ਫੈਦਾ ਆ।" ਸੈਂਡੀ ਦੇ ਹਰ ਲਫਜ਼ ਵਿਚ ਦਰਦ ਕਰਾਹ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਸੈਂਡੀ ਤੇ ਗਾਹਕ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਦਾ ਉਹ ਆਪ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬੋਲਿਆ। ਦੁੱਖ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਹਨੂੰ ਤਾਂ ਨੀਂਦ ਤੇ ਥਕਾਵਟ ਨੇ ਇੰਨਾ ਭੰਨਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਤਾਂ ਬਸ, ਜਾ ਕੇ ਮੰਜੇ 'ਤੇ ਡਿੱਗਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਸੋਲਾਂ ਘੰਟੇ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਉਹਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਨੂੰ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਫੇਰ ਕੰਮ 'ਤੇ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਤੋਰ ਕੇ ਉਹ ਆਪ ਵੀ ਸੈਂਡੀ ਨਾਲ ਇਕ ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਕੇ ਪਿਛਲੇ ਕਮਰੇ ਵਲ ਤੁਰ ਪਿਆ। ਥੱਕੇ ਹੋਏ ਕਦਮੀਂ ਤੁਰਦਾ ਉਹ ਅਚਾਨਕ ਕੁਝ ਯਾਦ ਆਉਣ 'ਤੇ ਝਟਕੇ ਜਿਹੇ ਨਾਲ ਰੁਕ ਗਿਆ; ਜਿਵੇਂ ਮੱਛੀਆਂ ਫੜਨ ਵਾਲਾ ਡੋਰ ਦੇ ਸਿਰੇ 'ਤੇ ਪੈਂਦੀ ਖਿੱਚ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਕੇ ਮੱਛੀ ਦੇ ਫਸਣ ਦੀ ਆਸ ਵਿਚ ਤਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤੇ ਫੇਰ ਉਹਦੇ ਚਿਹਰੇ ਦੇ ਭਾਵ ਉਸ ਮਛੇਰੇ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਵਾਂਗ ਬਦਲਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਜਿਹਨੂੰ ਕਈ ਘੰਟੇ ਧੁੱਪੇ ਬੈਠੇ ਰਹਿਣ ਮਗਰੋਂ ਵੱਡੀ ਸਾਰੀ ਮੱਛੀ ਹੱਥ ਲੱਗੀ ਹੋਵੇ। ਉਹਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨੀਂਦ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਥੇ ਭੱਜ ਗਈ। ਉਹਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਸੁਸਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਅੱਥਰੇ ਘੋੜੇ ਵਰਗੀ ਚੁਸਤੀ ਸੀ। ਚਾਅ ਜਿਹਾ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ। ਉਹਦਾ ਦਿਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਾ ਕੇ ਸੈਂਡੀ ਨੂੰ ਬਾਹਾਂ 'ਚ ਚੁੱਕ ਲਵੇ। ਲੱਗਦਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਸੈਂਡੀ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਆਏ ਭੂਚਾਲ ਨਾਲ ਹੋਈ ਤਬਾਹੀ ਦੀ ਖਬਰ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇ, ਸਗੋਂ ਲਾਟਰੀ ਵਿਚ ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਜਿੱਤਣ ਦੀ ਖਬਰ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇ।

ਉਹਦੇ ਵਿਚ ਲੋਹੜੇ ਦੀ ਫੁਰਤੀ ਆ ਗਈ। ਪਿਛਲੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਉਹਨੇ ਫੋਨਾਂ ਵਾਲੀ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਕਾਪੀ ਖੋਲ੍ਹੀ ਤੇ ਨੰਬਰ ਘੁਮਾਉਣ ਲੱਗਾ। ਇਕ ਦੋ ਸਰਸਰੀ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ, "ਦੇਖੋ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ! ਸਾਡਾ ਇਥੇ ਸੁੱਖਾਂ 'ਚ ਬੈਠਿਆਂ ਦਾ ਇਹ ਧਰਮ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਆ, ਪਈ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਅਜਿਹੇ ਮੌਕੇ ਮਦਦ ਕਰੀਏ।"

"ਗੱਲ ਤਾਂ ਤੇਰੀ ਠੀਕ ਆ, ਪਰ ਏਡੇ ਵੱਡੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਹੱਥ ਕੌਣ ਪਾਉ - ਫੰਡ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨੇ ਕੋਈ ਖੋਲ ਬੋਹੜੇ ਪਈ ਆ", ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸੀ।

"ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੀ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਕੰਮ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਛੱਡੋ, ਤੇ ਅੱਜ ਹੀ ਮੀਟਿੰਗ ਸੱਦ ਕੇ ਭੂਚਾਲ ਫੰਡ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਓ, ਤੇ ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਪੂਰਾ ਤਾਣ ਲਾਵਾਂਗਾ, ਉਸ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਸਾਂਭਣ ਲਈ।"

ਫੋਨ ਰੱਖ ਕੇ ਉਹਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਦੀ ਵੱਡੀ ਤਸਵੀਰ ਵਲ ਸ਼ੁਕਰਾਨੇ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ। ਕਾਊਂਟਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੀ ਸੈਂਡੀ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸਕੀਮ ਦੱਸਣ ਲੱਗਾ, "ਇਹ ਸਾਰੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦਾ ਇੰਨਾ ਨਾਜ਼ੁਕ ਮਸਲਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਬੰਦਾ ਇਸ ਦਰਦ ਵਿਚ ਭਾਈਵਾਲ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਫੰਡ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੋਹਰੀ ਦਾ ਨਾਂ ਹਰ ਅਖਬਾਰ ਤੇ ਰੇਡੀਓ ਉਤੇ ਹੋਵੇਗਾ। ਹੁਣ ਦੇਖੀਂ ਤੂੰ ਕਿਸਮਤ ਚਮਕਦੀ"। ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦੁਖ ਜਾਂ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨੀਂਦ ਤੇ ਥਕਾਵਟ, ਸਗੋਂ ਚਾਅ ਤੇ ਚਮਕ ਸੀ।

ਸੈਂਡੀ ਤੇ ਗਾਹਕ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਦਾ ਉਹ ਆਪ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬੋਲਿਆ। ਦੁੱਖ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਹਨੂੰ ਤਾਂ ਨੀਂਦ ਤੇ ਥਕਾਵਟ ਨੇ ਇੰਨਾ ਭੰਨਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਤਾਂ ਬਸ, ਜਾ ਕੇ ਮੰਜੇ 'ਤੇ ਡਿੱਗਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਸੋਲਾਂ ਘੰਟੇ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਉਹਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਨੂੰ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਫੇਰ ਕੰਮ 'ਤੇ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਗਾਹਕ ਨੂੰ ਤੋਰ ਕੇ ਉਹ ਆਪ ਵੀ ਸੈਂਡੀ ਨਾਲ ਇਕ ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਕੇ ਪਿਛਲੇ ਕਮਰੇ ਵਲ ਤੁਰ ਪਿਆ। ਥੱਕੇ ਹੋਏ ਕਦਮੀਂ ਤੁਰਦਾ ਉਹ ਅਚਾਨਕ ਕੁਝ ਯਾਦ ਆਉਣ 'ਤੇ ਝਟਕੇ ਜਿਹੇ ਨਾਲ ਰੁਕ ਗਿਆ; ਜਿਵੇਂ ਮੱਛੀਆਂ ਫੜਨ ਵਾਲਾ ਡੋਰ ਦੇ ਸਿਰੇ 'ਤੇ ਪੈਂਦੀ ਖਿੱਚ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਕੇ ਮੱਛੀ ਦੇ ਫਸਣ ਦੀ ਆਸ ਵਿਚ ਤਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤੇ ਫੇਰ ਉਹਦੇ ਚਿਹਰੇ ਦੇ ਭਾਵ ਉਸ ਮਛੇਰੇ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਵਾਂਗ ਬਦਲਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਜਿਹਨੂੰ ਕਈ ਘੰਟੇ ਧੁੱਪੇ ਬੈਠੇ ਰਹਿਣ ਮਗਰੋਂ ਵੱਡੀ ਸਾਰੀ ਮੱਛੀ ਹੱਥ ਲੱਗੀ ਹੋਵੇ।

ਫਿਲਮ 'ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਪੇਸ਼ਾਵਰ' ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਫਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸ਼ਹਿਰ ਪੇਸ਼ਾਵਰ (ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਵਿੱਚ ਫਿਲਮ ਸਨਅਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਲੀਹ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਜੋ ਬੈਬਰ ਪਖਤੂਨਖਵਾ (ਇਸ ਦਾ

ਪਹਿਲਾ ਨਾਂ ਸਰਹੱਦੀ ਸੂਬਾ ਸੀ) ਅਤਿਵਾਦ ਦੀ ਮਾਰ ਹੇਠ ਆਉਣ ਕਰ ਕੇ ਇਥੇ ਫਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆਂ ਇੱਕ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਉਜੜ-ਪੁਜੜ ਗਈ ਸੀ। ਹੁਣ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਇਰਸੂ ਬੰਗਸ ਨੇ 'ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਪੇਸ਼ਾਵਰ' ਫਿਲਮ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ, ਇੰਗਲੈਂਡ, ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਹਾਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਵੀ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਵੀ ਬੜੀ ਦਿਲਚਸਪ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਦਾ ਮੁੱਖ ਪਾਤਰ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਵਸਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੰਟਰਨੈੱਟ 'ਤੇ ਗਪ-ਸ਼ਪ ਦੌਰਾਨ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਕੁੜੀ ਨਾਲ ਮੁਹੱਬਤ ਕਰ ਬੈਠਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਮੁਹੱਬਤ ਨੂੰ ਪਾਉਣ ਲਈ ਉਹ ਇੱਕ ਦਿਨ ਲੰਡਨ ਤੋਂ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੀ ਮੁਹੱਬਤ ਵਾਲਾ ਪੇਚਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਰਸੂ ਬੰਗਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਕਿ ਇਸ ਫਿਲਮ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਵਿੱਚ ਫਿਲਮੀ ਰੋਣਕਾਂ ਮੁੜ ਆਉਣਗੀਆਂ। ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਫਿਲਮ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਡੱਚ, ਉਰਦੂ ਅਤੇ ਪਸ਼ਤੋ ਵਿੱਚ ਵੀ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੇ

ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਣ ਨਾਲ ਇੱਕ ਪੱਖ ਇਹ ਵੀ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲ ਤੋਂ ਇਹ ਦਾਅਵੇ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਬੈਬਰ ਪਖਤੂਨਖਵਾ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਹਾਲਾਤ ਆਮ ਵਰਗੇ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ, ਤੇ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਉਢੇਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲੀਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਦਸੰਬਰ 2014 ਵਿੱਚ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਭਿਆਂਕਰ ਹਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤਕਰੀਬਨ 150 ਜਾਨਾਂ ਚਲੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਫੌਜੀ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਬੱਚੇ ਸਨ।

ਉਧਰ, ਇਰਸੂ ਬੰਗਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਇਸ ਫਿਲਮ ਤੋਂ ਬੜੀਆਂ ਆਸਾਂ ਹਨ। ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੀ ਫਿਲਮ ਦੀ ਕਹਾਣੀ, ਉਸ ਨੇ ਲੋਕ ਪੱਖ ਦੇ ਬਹੁਤ ਨੇੜੇ ਹੋ ਕੇ ਬੁਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਆਵੇਗੀ। ਫਿਲਮ ਅਗਲੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਬਣ ਕੇ ਤਿਆਰ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸਿਨੇਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ੋਅ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਬੈਬਰ ਪਖਤੂਨਖਵਾ ਦੀ ਫਿਲਮ ਸਨਅਤ ਤਾਂ ਅਤਿਵਾਦ ਕਰ ਕੇ ਉਜੜੀ ਹੈ, ਪਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਫਿਲਮ ਸਨਅਤ ਦਾ ਉੱਜ ਵੀ

ਮਾੜਾ ਹਾਲ ਹੀ ਹੈ। ਲਾਹੌਰ ਦੀ ਫਿਲਮ ਸਨਅਤ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਬੇਰੇ ਹਾਲੀ ਹੈ। ਲਾਹੌਰ ਦੀ ਇਹ ਸਨਅਤ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਕਰ ਕੇ ਸਿੰਧ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਕਰਾਚੀ ਚਲੇ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਉਥੇ ਵੀ ਨਿੱਤ ਦਿਨ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਿੰਸਕ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਕਾਰਨ ਫਿਲਮ

ਸਨਅਤ ਉੱਤੇ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪਿਛਾਧ ਖਿੱਚ ਸਮਾਜ, ਅਤਿਵਾਦ ਅਤੇ ਮੁਲਾਣਿਆਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਨੇ ਮੁਲਕ ਦੀ ਫਿਲਮ ਸਨਅਤ ਉੱਤੇ ਬਹੁਤ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਪਾਇਆ ਹੈ।

ਫਿਲਮ 'ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਪੇਸ਼ਾਵਰ' ਦੇ ਇੱਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁਟਿਆਰ।

ਆਮਨਾ ਸਿੰਘ

ਉਧਰ, ਇਰਸੂ ਬੰਗਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਇਸ ਫਿਲਮ ਤੋਂ ਬੜੀਆਂ ਆਸਾਂ ਹਨ। ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੀ ਫਿਲਮ ਦੀ ਕਹਾਣੀ, ਉਸ ਨੇ ਲੋਕ ਪੱਖ ਦੇ ਬਹੁਤ ਨੇੜੇ ਹੋ ਕੇ ਬੁਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਆਵੇਗੀ। ਫਿਲਮ ਅਗਲੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਬਣ ਕੇ ਤਿਆਰ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸਿਨੇਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ੋਅ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਬੈਬਰ ਪਖਤੂਨਖਵਾ ਦੀ ਫਿਲਮ ਸਨਅਤ ਤਾਂ ਅਤਿਵਾਦ ਕਰ ਕੇ ਉਜੜੀ ਹੈ, ਪਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਫਿਲਮ ਸਨਅਤ ਦਾ ਉੱਜ ਵੀ

ਫਿਲਮ 'ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਪੇਸ਼ਾਵਰ' ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦ੍ਰਿਸ਼।

ਭਾਰਤੀ ਸਿਨੇਮਾ, ਧਰਮ ਤੇ ਮਹਾਤਮਾ ਬੁੱਧ

ਭਾਰਤੀ ਸਿਨੇਮਾ ਵਿੱਚ ਧਰਮ ਆਧਾਰਿਤ ਪਟਕਥਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਧਰਮ ਦੇ ਮੁੱਲਾਂ ਅਤੇ ਮਾਨਤਾਵਾਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਟਿਕੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਸਗੋਂ ਆਪਣੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਹੀ ਇਸ ਨੇ ਹਰ ਅਕੀਦਤ ਨੂੰ ਬਣਦੀ ਸਪੇਸ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ

ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਹੀ ਭਾਰਤੀ ਸਿਨੇਮਾ ਅਜਿਹੇ ਸਾਂਝੇ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਵਾਂਗ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਰ ਧਰਮ, ਜਾਤ, ਖਿੱਤੇ, ਰੰਗ, ਨਸਲ ਤੇ ਲਿੰਗ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਲੋਹਾ ਮਨਵਾਇਆ ਹੈ। ਲੋਹਾ ਮੰਨਵਾਉਣ ਦਾ ਇਹ ਸੰਘਰਸ਼ ਸਭ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਤੇ ਅਨੋਖਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ, ਪਰ ਦਿਲਚਸਪ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਥੇ ਟਿਕ ਉਹੀ ਸਕਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਲਾ ਲਈ ਮਰ ਮਿਟਣ ਦਾ ਜਜ਼ਬਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤੇ ਧਰਮ ਅਵਾਮ ਦੀ ਜੀਵਨ-ਜਾਚ ਨਾਲ ਇਕਮਿਕ ਹੋਏ ਮਿਲਦੇ ਹਨ।

ਧਰਮ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸਿਨੇਮਾ ਵੀ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਪਟਕਥਾ ਦਾ ਮੂਲ ਮੰਤਰ ਮੰਨ ਕੇ ਚੱਲਦਾ ਹੈ। ਮਹਾਤਮਾ ਬੁੱਧ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤੀ ਸਿਨੇਮਾ ਦੇ ਪਿਤਾਮਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਦਾਦਾ ਸਹਿਬ ਫਾਲਕੇ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਸਾਧੂ-ਸੰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਜੀਵਨੀਆਂ 'ਤੇ ਬਣਾਈਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਲਈ ਜਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 1923 ਵਿੱਚ ਮਹਾਤਮਾ ਬੁੱਧ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਫਿਲਮ ਬਣਾਈ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਸੀ- 'ਬੁੱਧਦੇਵ' (ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਬੁੱਧ)। ਇਸ

ਤੋਂ ਕੁਝ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਬਣੀ ਫਿਲਮ 'ਦਿ ਲਾਈਟ ਆਫ਼ ਏਸ਼ੀਆ' ਨੂੰ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ 'ਪ੍ਰੇਮ ਸੰਨਿਆਸ' ਦੇ ਨਾਮ ਤਹਿਤ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਜਰਮਨੀ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਹਿਮਾਸ਼ੂ ਰਾਏ ਤੇ ਫਰਾਂਜ਼ ਐਸਟਿਨ ਸਨ।

ਬੰਗਲਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਬਿਮਲ ਰਾਏ ਨੇ ਮਹਾਤਮਾ ਬੁੱਧ ਦੀ ਜੀਵਨੀ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਫਿਲਮ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਸੀ- 'ਗੋਤਮਾ: ਦਿ ਬੁੱਧ'। ਇਸ ਫਿਲਮ ਦਾ ਕਾਨਜ਼ ਫਿਲਮ ਮੇਲੇ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਸ਼ੋਅ ਵੀ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। 1993 ਵਿੱਚ ਇਟਲੀ,

ਫਰਾਂਸ ਅਤੇ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਫਿਲਮ 'ਲਿਟਲ ਬੁੱਧ' ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਆਧੁਨਿਕ ਸਮਾਜਾਂ ਦੀ ਮਹਾਤਮਾ ਬੁੱਧ ਨਾਲ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਉਂ ਸਾਂਝ ਪਵਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਨੁਕਤਾ ਮਹਾਤਮਾ ਬੁੱਧ ਦੀ ਨਿਰਵਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ

ਕੁਲਦੀਪ ਕੌਰ

ਫੋਨ: +91-98554-04330

ਦੀ ਹੋਂਦ ਦੀ ਸਾਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਤਿੰਨ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਰਾਹੀਂ ਮਹਾਤਮਾ ਬਣਨ ਦੇ ਸੰਸਿਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਦਾ ਚਿਤਰਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਆਧੁਨਿਕ ਸਮਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਮਹਾਤਮਾ ਬੁੱਧ ਦੀ ਕਹਿਣੀ ਅਤੇ ਕਰਨੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਅਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੇ ਸੁਨੇਹੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਜਿਥੇ ਨਿਰਵਾਣ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਟਕਥਾ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਬਾਬਾ ਅੰਬੇਦਕਰ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਦਿ ਬੁੱਧ ਐਂਡ ਹਿਜ਼ ਕਾਂਸੀਅਸ' ਇਸ ਨੂੰ ਜਨ ਕਲਿਆਣ ਨਾਲ ਜੋੜਦੀ ਹੈ।

ਬੁੱਧਵਾਦ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਬਣਾਈ ਫਿਲਮ 'ਪ੍ਰੇਮ ਸੰਨਿਆਸ' ਦੇ ਦੋ ਭਾਵਪੂਰਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਅਤੇ (ਸੱਜੇ) ਫਿਲਮ 'ਲਿਟਲ ਬੁੱਧ' ਦਾ ਪੋਸਟਰ।

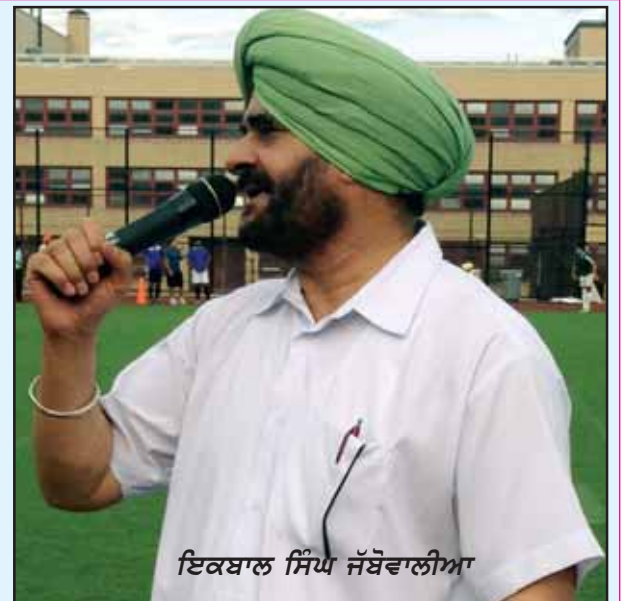
ਹੈਡਮਾਸਟਰ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਜੱਬੋਵਾਲ ਖਾਲਸਾ ਸਿਰਜਣਾ ਦਿਹਾੜੇ ਵਿਸਾਖੀ ਦੀ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈ ਹੋਵੇ

ਸਵਰਗੀ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ

ਵਲੋਂ

ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਜੱਬੋਵਾਲੀਆ
ਖੇਡ ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰ
ਫੋਨ: 917-375-6395

ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਜੱਬੋਵਾਲੀਆ

ਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਦੁਆਬਾ-ਨਿਊ ਯਾਰਕ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ
ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਖਾਲਸਾ
ਸਿਰਜਣਾ ਦਿਹਾੜੇ
ਵਿਸਾਖੀ ਦੀ
ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈ

ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਪੱਲੀ ਤਿੱਕੀ (ਪ੍ਰਧਾਨ)
ਫੋਨ: 516-384-3941
ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰਚਾ (ਚੇਅਰਮੈਨ)

ਸੁੰਗਾਰਾ ਸਿੰਘ ਰਾਣੂ ਐਮਾ ਜੱਟਾਂ (ਕੈਸ਼ੀਅਰ)
ਫੋਨ: 347-840-3614
ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਜੱਬੋਵਾਲੀਆ (ਸਕੱਤਰ)

ਸਰਪ੍ਰਸਤ: ਕੁਲਦੀਪ ਭਗਵਾਨ, ਬਲਦੇਵ ਮਾਨ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖੱਖ ਮੋਹਣੇਵਾਲ,
ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਰਸੂਲਪੁਰ, ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਛੋਕਰ, ਮੱਖਣ ਮਾਨ ਬੰਗਾ।

ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਪੱਲੀ ਤਿੱਕੀ (ਪ੍ਰਧਾਨ)

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ

ਖਾਲਸਾ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੀ ਫੌਜ॥ ਪ੍ਰਗਟਿਓ ਖਾਲਸਾ ਪਰਮਾਤਮ ਕੀ ਮੌਜ॥
ਜਬ ਲਗ ਖਾਲਸਾ ਰਹੇ ਨਿਆਰਾ॥ ਤਬ ਲਗ ਤੇਜ ਦੀਓ ਮੈਂ ਸਾਰਾ॥
ਜਬ ਇਹ ਗਹੈ ਬਿਪਰਨ ਦੀ ਰੀਤ॥ ਮੈਂ ਨ ਕਰੋਂ ਇਨ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਤ॥

**ਸਮੂਹ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ
ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਖਾਲਸਾ ਜੀ ਦੇ
ਸਾਜਨਾ ਦਿਹਾੜੇ ਵਿਸਾਖੀ ਦੀ**

ਲੱਖ-ਲੱਖ ਵਧਾਈ

ਵਲੋਂ

ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ
ਦੇਵ ਗਰੇਵਾਲ
ਤੇ ਸਮੂਹ ਗਰੇਵਾਲ
ਪਰਿਵਾਰ

ਦੇਵ ਗਰੇਵਾਲ ਅਤੇ ਸ. ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ

Grewal Enterprises

San Jose, CA Ph:408-406-0703

Happy Visakhi

Happy Visakhi

Happy Visakhi

ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਤੇ ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ
ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ

ਵਿਸਾਖੀ ਮੁਬਾਰਕ

ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ

ਹਰ ਮੌਕੇ ਜਿਵੇਂ ਅਖੰਡ ਪਾਠ, ਜਨਮ ਦਿਨ, ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀ ਜਾਂ ਪਰਟੀ
ਲਈ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਬੰਦਿਆਂ ਤੱਕ ਦੇ ਖਾਣੇ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

Items Serving:	Catering Services:	Additional Services:
• All kinds of Sweets • Snacks & Food • Chaat & Tikki Stall • Pani Puri Stall • Bhel Puri / Pav Bhaji • Falooda Kulfi	• Wedding Ceremonies • Receptions • Birthday Parties • Religious Gatherings • Corporate Events • Picnics / Bar-b-que	• Warmers • Chaffing Dishes • China & Silverware • Linen Rental • Waiters & Bartenders

Follow us on:

Toll Free **1-866-FOR-RAJA**
www.rajasweets.com
msbains@rajasweets.com

Fresh Sweets, Snacks & Food
Catering with Portable Tandoor
for up to 10000 guests
Lunch - Dinner - Take Out - Banquets

Raja Sweets & Indian Cuisine **Raja Indian Cuisine & Bar**
31853 Alvarado Blvd. Union City CA 94587 1275 W Winton Ave. Hayward CA 94545
Ph. (510) 489-9100 Fax (510) 489-9111 Ph. (510) 264-9300 Fax (510) 264-9345

Call Makhan Bains or Ravinder Singh For Your Next Party

1-866-FOR-RAJA (367-7252)
www.RajaSweets.com

ਹਰ ਮੌਕੇ ਜਿਵੇਂ ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀ, ਰਿਸੈਪਸ਼ਨ, ਜਨਮਦਿਨ, ਪਾਰਟੀ ਲਈ
200 ਤੋਂ 1000 ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਬੈਠਣ ਅਤੇ ਖਾਣ ਲਈ ਹਾਲ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਹੈ।

SERVICES INCLUDE

• CATERING • SILVERWARE • CHINAWARE • DECORATED HALL • LINEN	• SEVERAL BAR OPTIONS • SECURITY • WAIT STAFF • FULL SETUP INCLUDING
TABLE CLOTH, NAPKINS, CHAIRS ETC. |
|--|---|

PARADISE BALLROOMS

4100 Peralta Blvd. Fremont, CA 94536

(510) 900-6319

info@paradiseballrooms.com

www.paradiseballrooms.com

Happy Visakhi

Happy Visakhi

Happy Visakhi

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਖਾਲਸਾ ਸਾਜਨਾ ਦਿਹਾੜੇ ਦੀ ਲੱਖ ਲੱਖ ਵਧਾਈ

ਘਰਾਂ ਦੀ ਵਧੀਆ ਡੀਲ ਤੇ ਘਟ ਤੋਂ ਘਟ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਲੋਨ ਲੈ ਕੇ ਦੇਣ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ

Golden State Realty

Real Estate and Loans
Under One Roof

ਪਿਛਲੇ 30 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਿਜਨਸ ਵਿਚ ਭਰਪੂਰ ਸਹਿਯੋਗ ਲਈ ਸਮੂਹ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ

Selling Homes from Gilroy to Sacramento, CA

Call us before visiting new model homes to save big time.

Just Sold

1. 950 Wildgrass Ct., Gilroy, CA 95020
2. 32442 Woodland Dr., Union City, CA 94587
3. 1946 Winterpark Way, San Jose, CA 95122
4. 1485 E. Grant Line Rd., Tracy, CA 95304
5. 2465 Becket Dr., Union City, CA 94587

**Call for
Listing
Special 2017**

Fremont Office:
86 Pilgrim Loop
Fremont CA 94539
Tel: 510-440-9292
Fax: 510-656-8941

Jaswinder (Jassi) Gill
M.Sc (PAU)
CA BRE# 00966763
Broker/Owner/Notary

**Pinnacle Award Winner
2014, 2015 & 2016
Grand Master Award Winner
2012 & 2013**

E-mail: jassi@jassigill.com
or
Visit us @ www.jassigill.com
for hot listings

**Follow us on zillow.com
and trulia.com**

Cell: 510-304-9292 & 408-666-8279

Market is hot. Do not wait any more to buy home of your dreams. There are multiple offer situations on all under market homes. Act now before it is too late.

Master of winners in multiple offer situation is waiting for your call.

Purchase Loan and Refinance

15 & 30 Yr Fixed Rates Are Still Better!!!

5/1, 7/1 ARM are also attractive Refinance Now At Zero Cost

Call Sukveer (Sukhi) Gill Ph: 510-207-9067

CA BRE Lic.#01180969
NMLS# 352095

DHMS, Loan Broker